

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE PLZEŇSKÉHO KRAJE

2024

Regionální statistiky

Plzeň, 28. 11. 2025

Kód publikace: 330133-25

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Plzni

Ředitel odboru: Ladislav Nový

Kontaktní osoba: Lenka Křížová, e-mail: lenka.krizova@csu.gov.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.csu.gov.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.csu.gov.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 056 789 | e-mail: infoservis@csu.gov.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@csu.gov.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 732 | e-mail: esds@csu.gov.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@csu.gov.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673
e-mail: infoservispraha@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/praha

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/stredocesky

České Budějovice | Žižkova 1a, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihocesky

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108
e-mail: infoservisplzen@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/plzensky

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529
e-mail: infoserviskv@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/karlovarsky

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176
e-mail: infoservisul@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/ustecky

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec, tel.: +420 704 675 184
e-mail: infoservislbc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/liberecky

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 762 322
e-mail: infoservishk@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/kralovehradecky

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480
e-mail: infoservispa@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/pardubicky

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 080
e-mail: infoservisvys@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/vysocina

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihomoravsky

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 511
e-mail: infoservisolom@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/olomoucky

Zlín | třída Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 936
e-mail: infoserviszl@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/zlinsky

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230
e-mail: infoservisov@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/moravskoslezsky

ISBN 978-80-250-3580-1 (pdf)

© Český statistický úřad, Plzeň, 2025

Obsah

Úvod.....	5
Shrnutí hlavních poznatků	6
1. Demografický vývoj.....	9
Sídlní struktura	9
Počet a pohyb obyvatel	11
Věková struktura obyvatel	18
Cizinci	20
2. Sociální vývoj.....	23
Zaměstnanost, ekonomická aktivita	23
Zaměstnanost cizinců.....	27
Nezaměstnanost.....	28
Příjmy a životní podmínky domácností.....	31
Mzdy	35
Úplné náklady práce.....	38
Vzdělávání	38
Zdraví	39
Státní sociální podpora.....	40
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením	42
Důchodci, důchody	44
Kultura	49
Kriminalita, dopravní nehody, požáry	50
3. Ekonomický vývoj	56
Makroekonomický rámec	56
Místní rozpočty	61
Věda, IT	62
Ekonomické subjekty.....	64
Zemědělství	67
Lesnictví	71
Průmysl.....	73
Energetika	75
Stavebnictví, stavební povolení.....	79
Bytová výstavba	82
Ceny nemovitostí.....	84
Doprava	87
Cestovní ruch	88
4. Životní prostředí.....	92
Půdní fond	92
Chráněná území	93
Vodovody a kanalizace	94
Emise.....	96
Odpady	97
Výdaje na ochranu životního prostředí.....	100

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2019–2024 – demografický vývoj	104
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2019–2024 – sociální vývoj	105
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2019–2024 – ekonomický vývoj	106
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2019–2024 – životní prostředí	107
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Plzeňského kraje v letech 2001–2024	108
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj 2019–2024 – demografický vývoj	110
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj 2019–2024 – sociální vývoj	111
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj 2019–2024 – ekonomický vývoj	115
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj 2019–2024 – životní prostředí	117
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle okresů Plzeňského kraje v letech 2022, 2023 a 2024	118
Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Plzeňského kraje v letech 2019 a 2024	119
Zkratky krajů a okresů	121

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 24. 11. 2025. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Plzeňského kraje v roce 2024, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2019). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přitom klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji Česka. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2024. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2023.

Území Česka se podle zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů člení na správní obvody krajů, které jsou složeny ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (s výjimkou hlavního města Prahy). Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem obcí a vojenských újezdů. Těmito správními obvody jsou vymezeny rovněž okresy (v hlavním městě Praze jsou na úrovni okresů obvody). V návaznosti na tento zákon vstoupily v platnost vyhlášky Ministerstva vnitra, které správní obvody přesně vymezují. V důsledku toho došlo s účinností od 1. 1. 2021 ke změně území okresů Nymburk, Kolín, Domažlice, Plzeň-jih, Semily, Jablonec nad Nisou, Vsetín a Zlín. Změnila se také území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod, Lysá nad Labem, Turnov, Jablonec nad Nisou, Havlíčkův Brod a Jihlava. S účinností od 1. 1. 2023 došlo na základě vyhlášky Ministerstva vnitra v Olomouckém kraji k přesunu obce Přemyslovice ze správního obvodu ORP Prostějov do správního obvodu ORP Konice. Na úrovni krajů naopak k žádné územní změně nedošlo.

Stejně jako v předešlých letech jsme se z územního hlediska v textu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se opět postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů nebo velikostních skupin obcí.

Obdobné analytické materiály s jednotnou osnovou naleznete zpracované i na dalších krajských pracovištích ČSÚ. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Více informací v podrobnějším územním členění však můžete najít ve Veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální krajské údaje průběžně zveřejňujeme také na internetové adrese www.csu.gov.cz/plzensky. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Plzeňského kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Plzeňského kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Z celkového počtu 614 640 obyvatel k 31. 12. 2024 v Plzeňském kraji bylo 91 983 dětí ve věku 0–14 let, tj. 15,0 % a 127 230 seniorů, tedy 20,7 % z populace celkem. Počet zemřelých v regionu převažoval nad živě narozenými o 1 687 osob, což se negativně promítlo do přirozené měny.
- Hustotou osídlení 80,4 obyvatel na km² se kraj řadí až na dvanácté místo, nejhřidčeji zalidněné jsou pohraniční okresy Tachov, Klatovy a Domažlice. Více než třetina obyvatel kraje žije na území okresu Plzeň-město.
- Do Plzeňského kraje se během roku 2024 přistěhovalo 16 277 osob, z toho 63,0 % z ciziny. Počet vystěhovalých osob z regionu činil 13 324, z toho 54,5 % do ciziny. Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel středního stavu byl v tomto roce v regionu třetí nejvyšší po Praze a Středočeském kraji.
- Na území kraje žilo k 31. 12. 2024 celkem 80 627 cizinců, více než polovina v okrese Plzeň-město. Z celkového počtu obyvatel regionu tvořili cizinci 13,1 %, což byl druhý nejvyšší podíl po Hl. městě Praze. Ukrajinci tvořili 60,5 % ze všech cizinců v kraji.
- V roce 2024 zde bylo uzavřeno 2 561 sňatků, z toho nejvíce v okrese Plzeň-město (33,5 %). Rozvedeno bylo 1 229 manželství, průměrný věk rozvádějících se mírně zvyšuje.
- Mimo manželství se narodilo 2 203 dětí, tj. 48,2 % z celkového počtu živě narozených. Průměrný věk matky při narození dítěte se zvýšil od roku 2019 o 0,3 roku na 30,2 let.
- V kraji byl průměrný věk mužů 41,9 let a žen 44,5 let. Od roku 2019 se tento věk zvýšil u obou pohlaví, u mužů o 0,3 roku, u žen ještě o dvě desetiny více.

Sociální vývoj

- Podle VŠPS žilo v kraji v roce 2024 celkem 492,9 tis. osob ve věku 15 let a více. Z nich 61,7 % tvořilo pracovní sílu a zbytek stál mimo trh práce. Meziročně se počet osob mimo pracovní sílu snížil o 8,3 tisíc.
- Míra zaměstnanosti vzhledem k roku 2023 vzrostla na 60,6 %, ale je třetí nejvyšší mezi kraji. Zaměstnaní jsou většinou zaměstnanci a pracují nejvíce v sektoru služeb.
- Obecná míra nezaměstnanosti v kraji dosáhla v roce 2024 hodnoty 1,8 % a meziročně mírně poklesla. V mezikrajském porovnání je nezaměstnanost třetí nejnižší.
- K 31. 12. 2024 bylo v kraji evidováno 79 625 pracovněprávních vztahů cizinců v postavení zaměstnanců a 7 048 cizinců s platným živnostenským oprávněním. Mezi zaměstnanými cizinci převažovali Ukrajinci a druzí byli Slováci.
- Podle MPSV počet uchazečů o zaměstnání v kraji koncem roku 2024 meziročně klesl a zároveň se snížila i nabídka pracovních míst v evidenci úřadu práce. Podíl nezaměstnaných osob činil 3,26 %, což byl druhý nejnižší podíl v republice. Na 1 pracovní místo připadalo 0,9 uchazeče a jednalo se o třetí nejnižší hodnotu v Česku.
- Podle šetření Životní podmínky průměrný čistý peněžní příjem na osobu v roce 2023 nominálně rostl, reálně však díky inflaci příjem vzrostl zhruba jen o 1 %. Nejvíce domácností patřilo do skupiny s čistým měsíčním příjmem 20 až 30 tis. Kč na osobu. Náklady na bydlení se za posledních pět let navýšily o více než 2,5 tis. Kč měsíčně.
- Průměrná hrubá měsíční mzda zjištěná z podnikového výkaznictví dosáhla v roce 2024 v Plzeňském kraji 43 123 Kč a byla čtvrtá nejvyšší mezi kraji.

- Od školního roku 2019/20 roste v kraji počet žáků středních škol, za pětileté období jich přibyla téměř čtvrtina. Počet tříd se zvýšil o 169.
- V roce 2024 připadalo v Plzeňském kraji na 1 lékaře v průměru 213 obyvatel a na 1 zubaře 1 437 obyvatel. Zatímco u lékařů zůstal tento počet vzhledem k roku 2019 téměř stejný, u zubařů vzrostl.
- V roce 2024 byly dávky státní sociální podpory v přepočtu na 1 obyvatele Plzeňského kraje v regionálním srovnání nejnižší. Meziročně se výrazně zvýšil objem vyplacených příspěvků na bydlení, naopak poklesly výdaje na rodičovský příspěvek.
- Ačkoli populace stárne a seniorů přibývá, počet lůžek v domovech pro seniory je na svém dlouhodobém minimu. Naopak roste kapacita v domovech se zvláštním režimem.
- Starobní důchodci v Plzeňském kraji pobírali v prosinci 2024 průměrný důchod ve výši 20 606 Kč, což je čtvrtá nejvyšší částka mezi kraji. Meziročně došlo k růstu o 17,1 %, vzhledem k roku 2019 dokonce o 53,5 %. Počet příjemců předčasných starobních důchodů se od roku 2019 zvýšil o 5,6 tisíc osob.
- V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 zaregistrováno 8 996 trestných činů, oproti předchozímu roku o 5,9 % méně. Objasněno bylo 41,0 % z nich. Hmotné škody vzrostly o 13,4 % zejména díky kategorii ostatní majetková kriminalita.
- V roce 2024 bylo nahlášeno nejvíce dopravních nehod na území kraje od roku 2009, kdy došlo ke změně pravidel hlášení. Jejich meziroční nárůst činil 2,2 % a věcná škoda vzrostla o 13,2 %. Okresem s nejnižším počtem dopravních nehod v celém Česku byly Rokycany, na sedmou pozici se zařadil okres Tachov a na desátou Plzeň-jih.

Ekonomický vývoj

- Od covidového roku 2020 regionální hrubý domácí produkt ve srovnatelných cenách v Plzeňském kraji roste, v roce 2021 o 3,5 %, v roce 2022 o 0,6 % a v roce 2023 o 2,3 %.
- Mezi kraji je plzeňský hrubý domácí produkt na 1 obyvatele šestý nejvyšší a hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného sedmý nejvyšší.
- V posledních pěti letech se podíl primárního sektoru na hrubé přidané hodnotě v kraji pohybuje kolem 3 % a podíl sektoru služeb roste na úkor průmyslu.
- Tvorba hrubého fixního kapitálu se v posledních pěti letech zvyšovala. V roce 2023 směřovala do tvorby hrubého fixního kapitálu více než čtvrtina hrubého domácího produktu, což je šestá nejnižší míra investic mezi kraji.
- Výdaje na výzkum a vývoj v kraji se meziročně v roce 2023 snížily o 10,6 %. Jejich podíl na hrubém domácím produktu činil 1,7 %, což je mírně pod republikovým průměrem.
- Počet registrovaných ekonomických subjektů v Plzeňském regionu v roce 2024 meziročně mírně vzrostl o 0,6 %, tedy zhruba o 800 jednotek.
- V roce 2024 se meziročně sklídilo méně obilovin a řepky, naopak více brambor. V živočišné výrobě se zvýšily celkové stavy skotu, prasat i drůbeže, vzrostla i celková snáška vajec a produkce mléka.
- Průměrná mzda v průmyslu je v Plzeňském kraji čtvrtá nejvyšší mezi regiony a nejvíce zaměstnanců v průmyslu pracuje ve výrobě motorových vozidel. Od roku 2020 rostou tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy, v roce 2023 dokonce o 13,6 %, v roce 2024 již jen o 0,9 %.

- V posledních dvou letech se situace na trhu s energiemi stabilizovala a spotřeba zůstává téměř na stejné úrovni. Zároveň značně roste význam fotovoltaiky.
- Z důvodu narušení dodávek zemního plynu od roku 2022 jeho spotřeba v kraji značně poklesla. Úspora se projevila výrazněji u domácností než u velkoodběratelů.
- U objemu stavebních prací „S“ provedených na území kraje dochází k meziročnímu poklesu o 8,6 %, je to čtvrtý nejvýraznější pokles mezi kraji. V roce 2024 se počet vydaných stavebních povolení snížil o 10,4 %, ale orientační hodnota povolených staveb vzrostla o 3,9 %, v případě orientační hodnoty staveb na 1 stavební povolení šlo dokonce o nárůst o 16,0 %.
- V roce 2022 bylo v kraji zahájeno nejvíce bytů za posledních 30 let, v roce 2023 následoval citelný pokles o 31,2 %, ale v roce 2024 se opět počet navýšil, a to dokonce o 39,4 %. Počet dokončených bytů v kraji se od roku 2019 pohyboval kolem 2,5 tisíc, ale v roce 2024 poklesl meziročně téměř o čtvrtinu na 1 845.
- Hromadná ubytovací zařízení Plzeňského kraje vykázala v roce 2024 stejně jako v roce 2023 vyšší návštěvnost než před pandemií z roku 2019. Do kraje zavítalo více než 900 tisíc turistů, více než třetinu tvořili hosté ze zahraničí a nejčastěji z Německa, Slovenska a Polska.

Životní prostředí

- V kraji přetrvává úbytek orné půdy zejména ve prospěch trvalých travních porostů. Od roku 2019 poklesla její výměra o 3 835 ha zejména ve prospěch trvalých travních porostů.
- Plzeňský kraj má třetí největší plochu zvláště chráněných území, která představují plochu 133,5 tisíc ha.
- Koeficient ekologické stability charakterizující krajinný typ z hlediska využití pozemků má v regionu rostoucí tendenci a v roce 2024 dosáhl hodnoty 1,43. Nejvyšších hodnot tohoto ukazatele bylo v rámci našeho regionu dosaženo v okresech Klatovy a Tachov.
- V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 zásobováno vodou z vodovodů 86,5 % obyvatel, což představuje nejnižší podíl v mezikrajském porovnání. Spotřeba vody je u nás 84,9 litrů na osobu a den a byla mírně pod republikovou hodnotou.
- Kvalita ovzduší v Plzeňském kraji patří v rámci Česka k těm nejlepším. Nejvíce zatížená jsou však v regionu území s vysokou koncentrací průmyslových aktivit, hustotou osídlení i dopravy.
- V roce 2023 celková produkce komunálního odpadu v kraji meziročně poklesla o 6,0 % na 2,1 mil. tun, v přepočtu na 1 obyvatele poklesla o 297 kg.

1. Demografický vývoj

Demografický vývoj v kraji je dlouhodobě ovlivňován migrací.

Plzeňský region se zařadil mezi čtyři kraje v republice, kde byl evidován meziroční nárůst obyvatel, přičemž v rámci kraje samotného došlo k nárůstu jen ve třech jeho okresech. Zvýšení počtu obyvatel bylo způsobeno přírůstkem stěhování, přičemž větší zastoupení mají přistěhovalí z ciziny, dle pohlaví jsou to ženy a dle věku hlavně osoby mezi 25–39 lety. Počet narozených dětí v kraji bohužel dlouhodobě klesá, naopak meziročně mírně vzrostl počet zemřelých.

Sídelní struktura

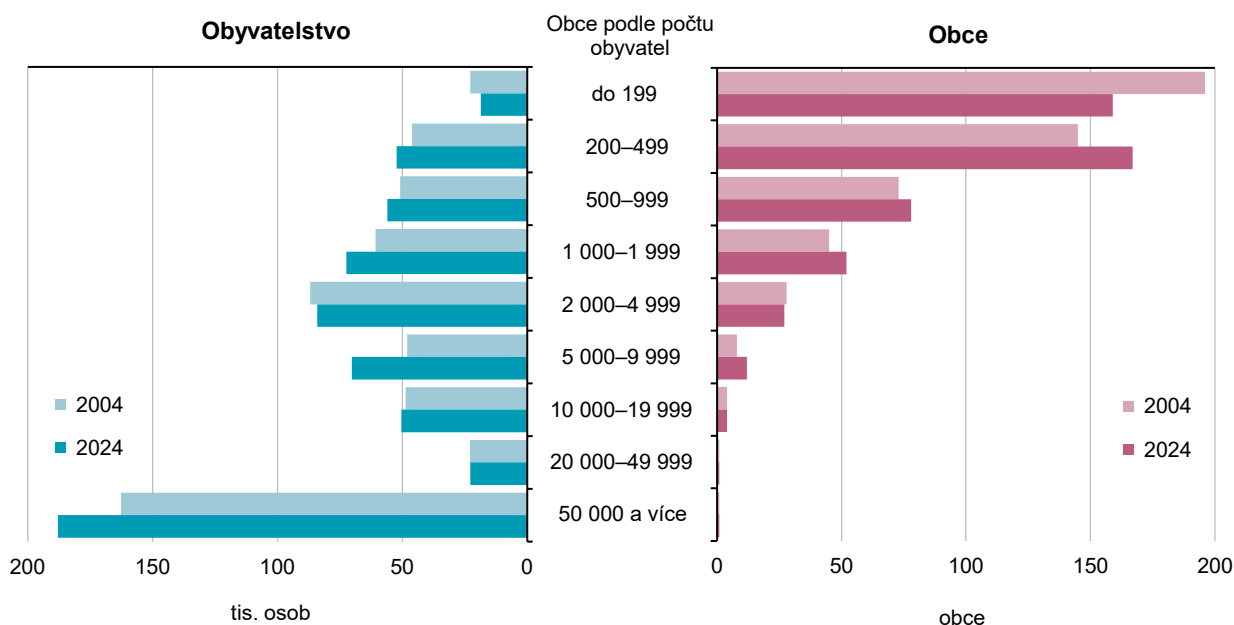
Základními územními samosprávnými celky jsou obce dělicí se na venkovské obce a města.

S účinností od 1. ledna 2000 na základě ústavního zákona č. 347 bylo na území Česka zřízeno 14 **vyšších územních samosprávních celků**, z nichž jeden tvoří Plzeňský kraj vymezený územím sedmi okresů Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov. Následně bylo v červnu 2002 zákonem č. 314 stanoveno v Plzeňském kraji 35 obcí s pověřeným obecním úřadem a 15 obcí s rozšířenou působností, které do jisté míry převzaly kompetence a pravomoci zrušených okresních úřadů. Základními územními samosprávnými celky jsou obce dělicí se z hlediska osídlení na venkovské obce a města.

V důsledku integračních a dezintegračních procesů měl vývoj sídelní struktury proměnlivý charakter.

Vývoj **sídelní struktury** Plzeňského kraje měl v uplynulých letech značně proměnlivý charakter provázený integračními (slučování malých obcí) a dezintegračními procesy (zánik a rušení některých částí obce). Po poválečné stabilizaci bylo na území kraje v roce 1961 celkem 773 obcí, po roce 1970 se jejich počet v důsledku integrace radikálně snížil, a to až na 307 obcí v roce 1980. Nejméně obcí měl Plzeňský kraj v roce 1990, a to pouhých 258. Návrat k demokratickým principům rozhodování vnesl v 90. letech změny i do samosprávy měst a obcí. V důsledku zvyšování pravomoci a odpovědnosti měst a obcí se některé menší obce znovu osamostatnily a k 1. 1. 1991 měl Plzeňský kraj již 445 obcí. Proces vzniku dalších samostatných obcí pokračoval až do roku 1994, kdy dosáhl počtu 507. Od roku 2003 se počet obcí stabilizoval na čísle 501.

Graf 1.1 Sídelní struktura Plzeňského kraje v letech 2004 a 2024 (k 31. 12.)

V roce 2024 bylo v Plzeňském kraji 501 obcí, z toho 57 měst a 12 městysů.

I v roce 2024 bylo v Plzeňském kraji 501 **obcí** (tj. 64,8 % stavu v roce 1961), 1 539 částí obcí, 57 obcí se statutem města a 12 městysů. Počet obcí se statutem města vzrostl od roku 2000 téměř o čtvrtinu. Území kraje je rozděleno do sedmi územních celků (okresů), z nichž největší plochu zaujímá okres Klatovy (25,4 %), následuje okres Tachov (18,0 %) a Plzeň-sever (16,8 %). Z hlediska **hustoty osídlení** jsou nejdříve osídleny okresy Tachov, Klatovy a Domažlice, tedy pohraniční okresy s velmi nízkou obydleností v oblastech Šumavy a Českého lesa. Na druhé straně poměrně hustě zalidněné jsou okresy sousedící s okresem Plzeň-město, tzn. Rokycany (77,4 obyvatel na km²), Plzeň-jih a Plzeň-sever. V okrese Plzeň-město, zahrnujícím převážně město Plzeň a jeho periferie, žila trvale k 31. 12. 2024 více než třetina (33,9 %) veškerého obyvatelstva Plzeňského kraje, přestože tento okres zaujímá nejmenší rozlohu v rámci kraje (jen 3,4 %).

Kraj má v rámci Česka třetí největší rozlohu, ale je i třetím nejdříve zalidněným regionem.

Svou **rozlohou** 7 649 km² je Plzeňský region třetím největším krajem v Česku po Středočeském a Jihočeském kraji, avšak počtem obyvatel se řadí na osmé místo v republice. Hustota obyvatel v kraji představuje 80,4 obyvatel na km², je tedy třetím nejdříve zalidněným regionem v rámci Česka (hustota zde celkem činí 138,3 obyvatel na km²). Druhou nejnižší hustotu dosahuje Kraj Vysočina (76,2) a nejnižší hustotu má sousední Jihočeský kraj (64,9). Nejnižší hustoty v rámci našeho regionu dosahují okresy Tachov (41,6 obyvatel na km²) a Klatovy (44,6 obyvatel na km²), nejvyšší samozřejmě okres Plzeň-město.

Zrušením vojenského újezdu Brdy došlo k nárůstu katastrální výměry některých obcí z SO ORP Blovice a Rokycany.

Na základě zákona č.15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů ve znění pozdějších předpisů, byl k 1. 1. 2016 zrušen vojenský újezd Brdy a jeho části katastrálního území připojeny k následujícím obcím (část první, § 1, odst. 2): z ORP Blovice - Borovno, Spálené Poříčí, Míšov a z ORP Rokycany - Dobřív, Mirošov, Strašice, Skořice, Štítov, Trokavec a Těně. Katastrální výměra těchto obcí byla připojením území zrušeného vojenského újezdu navýšena nejvíce u obcí Strašice (o 2,7 tis. ha), Skořice (o 2,0 tis. ha), Těně (o 1,6 tis. ha) a Dobřív (o 1,5 tis. ha). Naopak nejméně se dotklo toto připojení části území vojenského újezdu Brdy obce Trokavec, kde se výměra zvýšila jen o 16,9 ha.

Podle územních změn se od 1. 1. 2021 musí každý správní obvod nacházet na území jednoho okresu.

Zákon č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů ze dne 29. ledna 2020, byl zveřejněn v částce 22/2020 Sbírky zákonů. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. ledna 2021. Podstatou zákona je sjednocení právní úpravy členění státu a **akceptování skladebnosti administrativně správních územních celků**. Současných třináct samosprávných krajů je členěno na správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP), kterých je 205. Okresy jsou zachovány a jejich území je vymezeno pomocí SO ORP, jež v rámci územního členění představují optimální základ pro vymezení správních jednotek pro mikroregionální uspořádání veřejné správy. V současnosti se každý správní obvod musí nacházet na území pouze jednoho okresu.

Změny v Plzeňském kraji se dotkly okresů Domažlice a Plzeň-jih.

V Plzeňském kraji se změna územní struktury týkala okresů **Domažlice a Plzeň-jih**. Z okresu Domažlice došlo k přesunu 1 města a 8 obcí do okresu Plzeň-jih, nově má tedy jen 76 obcí a menší rozlohu. Naopak Plzeň-jih se zvětšil, zvýšil se jeho počet obyvatel a tvoří jej nyní celkem 99 obcí.

Podíl městského obyvatelstva činil v roce 2024 více jak dvě třetiny obyvatelstva celkem.

Z hlediska struktury osídlení měst a venkovských obcí připadá v roce 2024 na městské obyvatelstvo 66,9 % obyvatel z celkového počtu a na obyvatele venkovských sídel pouhých 33,1 %. Plzeňský kraj má celkem 57 obcí se statutem **města** (tj. 11,4 % z celkového počtu obcí v kraji), z toho 39 měst má méně obyvatel

než 5 tisíc. Významnou skupinu tvoří čtyři města s počtem obyvatel od 10 do 20 tisíc (Sušice, Domažlice, Tachov a Rokycany), město Klatovy s 22 763 obyvateli je kromě Plzně jediným městem v kraji s počtem obyvatel nad 20 tisíc. Největší krajské město Plzeň patří do skupiny měst, ve kterých bydlí více než 100 tisíc obyvatel, k 31. 12. 2024 zde žilo 187 928 obyvatel, meziročně došlo k jejich nárůstu o 1,3 %.

Počet a pohyb obyvatel

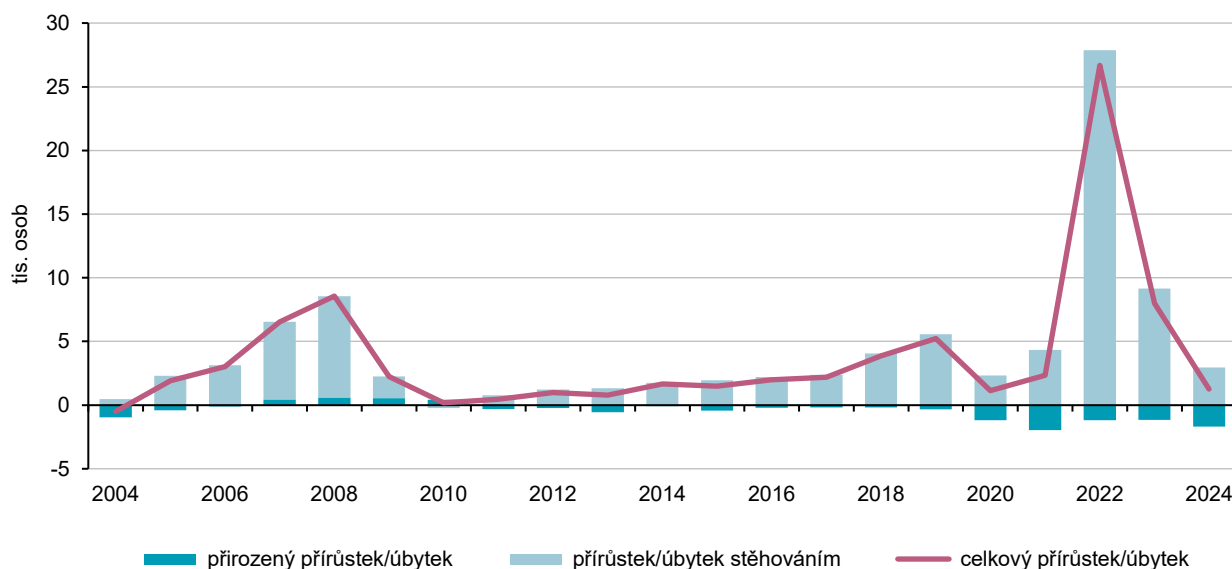
Počet obyvatel kraje vzrostl díky migraci.

I když je Plzeňský kraj svojí rozlohou třetím největším krajem v republice, z hlediska počtu obyvatel se řadí na osmé místo a s hustotou obyvatel je dokonce třetí nejhorší mezi kraji. K 31. 12. 2024 žilo v Plzeňském kraji celkem 614 640 obyvatel, z toho 50,8 % tvořily ženy. Meziročně došlo k nárůstu, jenž byl způsoben vlivem přírůstku stěhování. Od roku 2011 se **celkový přírůstek** zvyšuje jen vlivem migračního salda. Na celkovém přírůstku v regionu se nejvíce podílely okresy Plzeň-město, Plzeň-sever a Plzeň-jih. Okres Tachov byl sice meziročně ztrátový, i tak se už třetím rokem zařadil s počtem obyvatel před okres Domažlice na pátou pozici, ačkoli dlouhodobě byl mezi sedmi okresy Plzeňského kraje až na předposledním místě.

Počet obyvatel se meziročně zvýšil o 0,2 %.

Plzeňský region je jen mezi čtyřmi kraji v Česku, které zaznamenaly meziroční **nárůst počtu obyvatel**, v porovnání s ostatními kraji jsme byli čtvrtí. Nejvýraznější navýšení zaznamenal kraj Hl. město Praha (o 0,9 %), naopak nejzásadnější pokles byl vykázán v Karlovarském a Moravskoslezském kraji (shodně o 0,6 %). V rámci Plzeňského kraje došlo k nárůstu počtu obyvatel ve třech okresech ze sedmi, nejvíce v okresech Plzeň-město (o 2 448), Plzeň-sever (o 228) a Plzeň-jih (o 135 osob), k největšímu poklesu došlo na Tachovsku (o 815) a Klatovsku (o 516 osob). V kraji celkem se počet zvýšil o 1 266 lidí, tedy meziročně o 0,2 %. Porovnáme-li i nižší územní celky kraje, došlo k výraznějšímu navýšení počtu obyvatel v SO ORP Plzeň, Nýřany a Přeštice, v deseti správních obvodech naopak došlo k poklesu.

Graf 1.2 Pohyb obyvatel v Plzeňském kraji

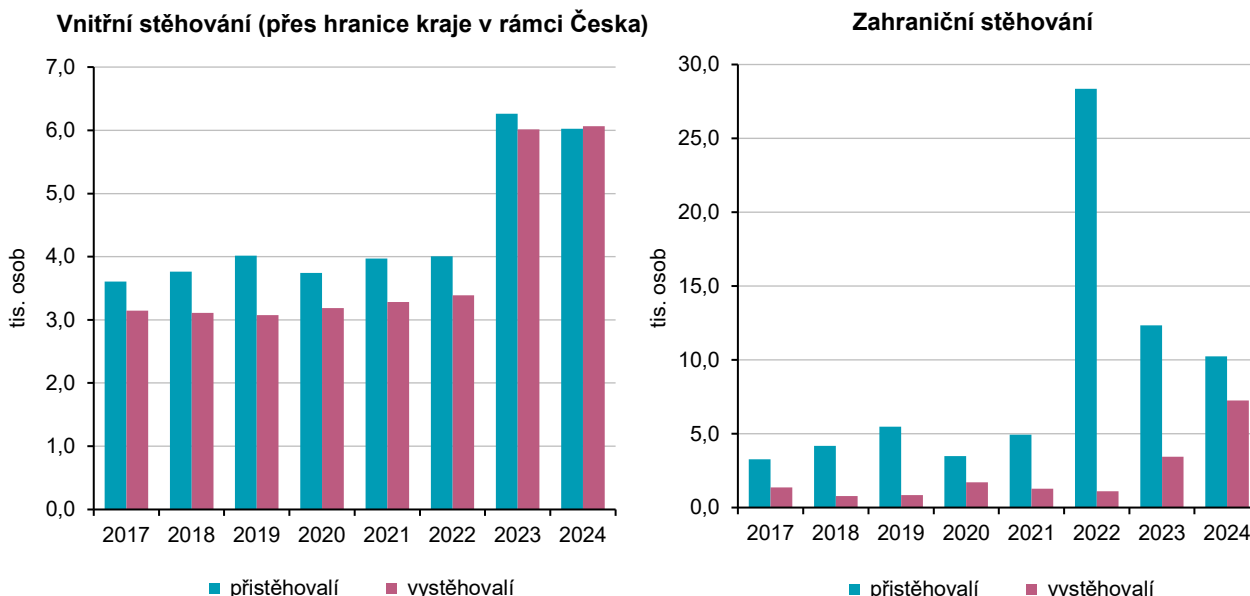
V kraji opět převažoval počet zemřelých nad živě narozenými.

Přirozený přírůstek/úbytek¹ dosáhl v roce 2024 absolutně hodnoty -1 687 osob, což značí převahu zemřelých nad živě narozenými. Ve srovnání s předchozím rokem (-1 169 osob) se hodnota tohoto ukazatele bohužel značně zvýšila, neboť meziročně vzrostl počet zemřelých a klesl počet narozených. V přepočtu na tisíc obyvatel dosáhl přirozený přírůstek hodnoty -2,8 ‰ a Plzeňský kraj se zařadil na deváté místo v Česku. Přirozený přírůstek dosáhl záporných hodnot ve všech okresech kraje. Nejvýraznější přirozený úbytek byl zaznamenán v okrese Plzeň-město, kde zemřelo o 461 osob více, než se narodilo. Porovnáme-li kraje, tak záporná hodnota tohoto ukazatele byla zjištěna kromě Prahy ve všech zbylých 13 krajích republiky.

Mezi přistěhovanými i vystěhovanými mají větší zastoupení ženy.

Přestože v celé časové řadě od roku 2011 nabývá **migrační přírůstek²** kladných hodnot, došlo mezi roky 2019 a 2020 vlivem pandemie k jeho poklesu. Následně do roku 2022 se mimo jiné s přílivem uprchlíků z Ukrajiny tento přírůstek významně navýšil. Ještě v roce 2023 se jeho hodnota držela na vysoké úrovni. Během roku 2024 ale došlo k významnému poklesu, do Plzeňského kraje se **přistěhovalo** celkem 16 277 osob, z toho 10 250 z ciziny, tj. 63,0 %. V předchozích letech dlouhodobě mezi přistěhovanými převažovali muži, nyní již ale třetím rokem mají větší zastoupení ženy (tvoří více než polovinu). Z regionu se naopak **vystěhovalo** celkem 13 324 osob (ženy tvořily více než 59 %), z toho 7 256 (tj. 54,5 %) do ciziny. Přistěhovaných i vystěhovaných v regionu bylo nejvíce ve věkové skupině 25–39 let (29,6 % resp. 30,5 %), u přistěhovaných se meziročně výrazněji zvýšil počet osob ve věku 15–19 let. Přírůstek stěhováním dosáhl hodnoty 2 953, což je velký rozdíl oproti předchozímu roku, kdy činil 9 155. Migrační přírůstek s cizinou (2 994) meziročně rovněž značně poklesl. Mezi kraji se hodnota tohoto ukazatele zařadila na čtvrtou pozici po Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji.

Graf 1.3 Migrace v Plzeňském kraji

Migrační přírůstek je hlavní příčinou meziročního růstu obyvatel v kraji.

Také přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel měl v regionu velmi proměnlivý charakter. Obdobné výše kolem 7 ‰ dosáhl v letech 2018 a 2021, pak se výrazně zvýšil a následně zase poklesl. Jeho hodnota v roce 2023 (15,0 ‰) byla však stále

¹ rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a celkovým počtem zemřelých osob za stejné období a území

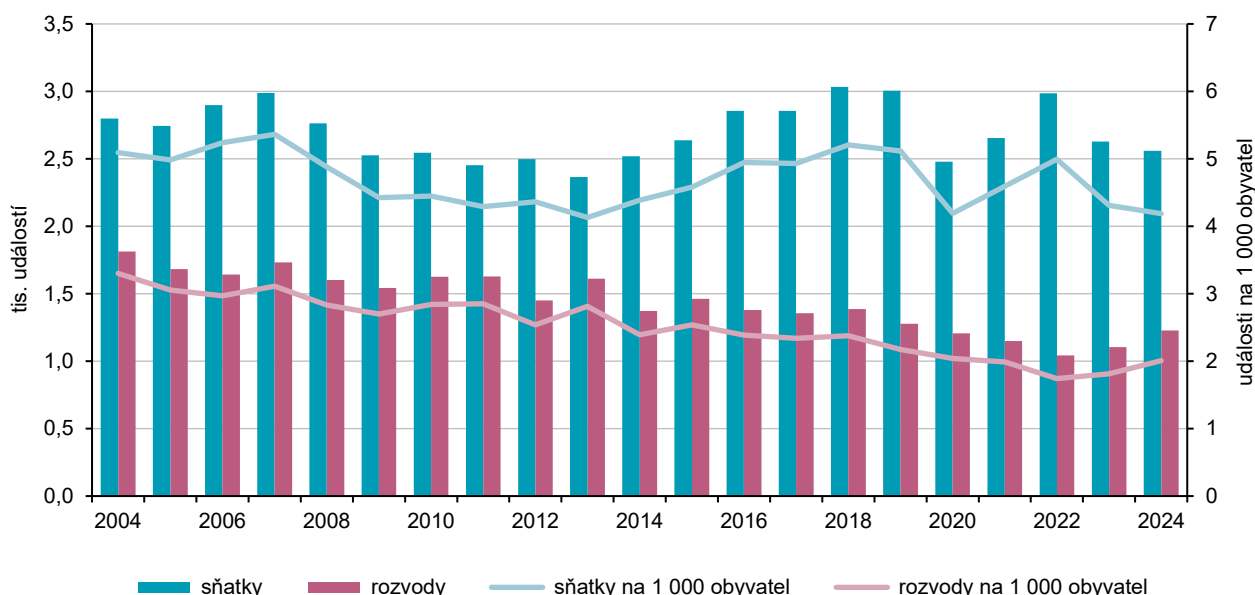
² rozdíl počtu přistěhovaných a vystěhovaných osob za stejné období a území

podstatně vyšší než v roce 2021. Nyní se ale dostal téměř na hodnotu před rokem 2018 (4,8 ‰). I vnitřní stěhování má v regionu rostoucí tendence, podle pohlaví se dlouhodobě týká více žen než mužů a téměř ze tří čtvrtin osob v produktivním věku.

Celkový počet sňatků se v kraji meziročně snížil.

Mezi základní demografické ukazatele patří též **sňatky**. V roce 2024 bylo v Plzeňském kraji uzavřeno 2 561 sňatků, došlo tak k jejich poklesu oproti roku 2023 (o 69, tj. o 2,6 %). K nejvýraznějšímu snížení došlo v okresech Klatovy (o 41), Rokycany (o 27) a Domažlice (o 23). Meziročně se počet sňatků navýšil pouze na severním Plzeňsku (o 48). Počet sňatků je nyní srovnatelný s rokem 2021 (2 654). Nejvíce manželství bylo v roce 2024 uzavřeno v okresech Plzeň-město (33,5 %), Plzeň-sever (15,0 %), Klatovy (13,7 %) a Plzeň-jih (11,8 %), nejméně pak v okrese Rokycany (7,7 %). Průměrný věk ženicha při vstupu do manželství byl 38,3 let a nevěsty 35,3 let. Při prvním sňatku dosahoval věk ženicha v průměru 34,3 let a nevěsty 31,0 let. Do manželství vstupovali snoubenci převážně svobodní (v 65,4 % případů) a jednalo se o první sňatek (ženichové 75,8 % a nevěsty 74,7 %). Rozvedení tvořili necelou čtvrtina (23,5 % u ženichů a 24,1 % u nevěst).

Graf 1.4 Sňatky a rozvody v Plzeňském kraji

Počet rozvodů meziročně vzrostl ve všech sedmi okresech kraje.

V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 **rozvedeno** 1 229 manželství, tj. o 123 více než v roce 2023. K meziročnímu nárůstu došlo ve všech sedmi okresech kraje, nejvíce v Plzni-městě (o 45), na Tachovsku (o 26) a na Rokycansku (o 18). Rozvod bezdětných manželství představoval 42,2 %, s jedním nezletilým dítětem 29,3 % a se dvěma nezletilými dětmi 24,6 % z rozvodů celkem. Ve zhruba 80 % případů se jednalo o rozvod první, a to u obou pohlaví. Průměrný věk při rozvodu v roce 2024 dosáhl 45,9 let u mužů a 42,9 let u žen. Z delší časové řady lze zjistit, že se průměrný věk rozvádějících mírně zvyšoval v případě mužů i žen, jen v roce 2018 došlo k lehkému poklesu. Mezi roky 2022 a 2023 u mužů mírně klesl a u žen vzrostl, během roku 2024 pak došlo u obou pohlaví k mírnému navýšení. U 16,3 % mužů, resp. 16,1 % žen se jednalo o druhý rozvod. Z celkového počtu rozvodů v kraji bylo 11,8 % podáno na návrh ženy a více než 80 % na společný návrh. V meziokresním porovnání bylo nejvíce manželství rozvedeno v Plzni-městě (391, tj. 31,8 %), nejméně naopak na Rokycansku (105, tj. 8,5 %).

Počet rozvodů na
100 sňatků v roce 2024
výrazně vzrostl.

Významným demografickým ukazatelem je také **index rozvodovosti**³. V roce 2024 dosáhl v Plzeňském kraji hodnoty 48,0 a meziročně značně vzrostl, tento ukazatel má ale dlouhodobě velmi proměnlivý charakter. Hodnota dosažená v roce 2022 byla nejnižší od roku 1990 a činila jen 34,9. K navýšení došlo ve všech čtrnácti krajích i v republice celkem (o 6,4). U tohoto indexu dosáhl Plzeňský kraj sedmé hodnoty v rámci Česka, zcela nejvyšší byla zaznamenána v Karlovarském kraji (52,2) a nejnižší v Hl. městě Praze (38,5). Ve srovnání s republikovým průměrem je hodnota indexu rozvodovosti v regionu vyšší o 1,2. V rámci kraje byl tento index nejvyšší v okrese Domažlice (56,7) a Tachov (56,4) a naopak nejnižší v okrese Plzeň-sever (39,0). K nejvýraznějšímu meziročnímu nárůstu došlo na Rokycansku (o 14,4) a Tachovsku (o 11,8). Pokles byl zaznamenán pouze v okrese Plzeň-sever (o 5,3).

Počet živě narozených
dětí poklesl oproti roku 2023
o 373 osob.

Jedním z hlavních ukazatelů ovlivňujících přirozenou měnu obyvatelstva je počet **živě narozených** dětí za dané období a ve sledované oblasti. V průběhu roku 2024 se v kraji živě narodilo 4 569 dětí, což představuje ve srovnání s předcházejícím rokem pokles o 373 osob. Z genderového pohledu bylo mírně vyšší zastoupení chlapců (52,0 %) než dívek (48,0 %). Variabilitu vývojového trendu nejlépe dokazuje relativní ukazatel **porodnosti**⁴, který dosáhl v roce 2024 hodnoty 7,5 ‰. Průměrný věk matky při narození dítěte byl v tomto roce 30,2 let. V průběhu uplynulého desetiletí docházelo k posunu ve věkových kategoriích žen-matek. Ve věkové skupině 25–29 let počet rodiček do roku 2020 kolísal. Po mírném navýšení v roce 2021 byl již třetím rokem mapován pokles a jejich podíl se dostal pod 30% úroveň. Ve věkové kategorii 30–34 let byl podíl rodiček nejvyšší, ale jejich počet byl také v průběhu let proměnlivý. V roce 2024 v této věkové skupině porodily ženy 35,5 % dětí z celkového počtu živě narozených, meziročně tak došlo k nárůstu o 1,2 procentního bodu (dále jen p. b.).

Počet dvojčat se v delší
časové řadě
významně snížil.

Z živě narozených dětí v regionu bylo 46,6 % prvorozených, 39,7 % druhorozených a 13,7 % bylo v pořadí třetí a další. Průměrný věk matky při narození prvního dítěte se zvýšil od roku 2019 o 0,5 roku na 28,6 let. Z celkového počtu živě narozených se v roce 2024 narodilo 51,8 % dětí manželským párům a 48,2 % dětí rodičům mimo manželství. Počet **dvojčat** v kraji od roku 2010 převážně klesal. Během posledních pěti let se zde narodilo nejvíce dvojčat v roce 2020 (94), od té doby dochází spíše k poklesu jejich celkového počtu, v roce 2024 i přes mírný meziroční nárůst na 61.

Podíl živě narozených
dětí mimo manželství na
celkovém počtu živě
narozených se snížil.

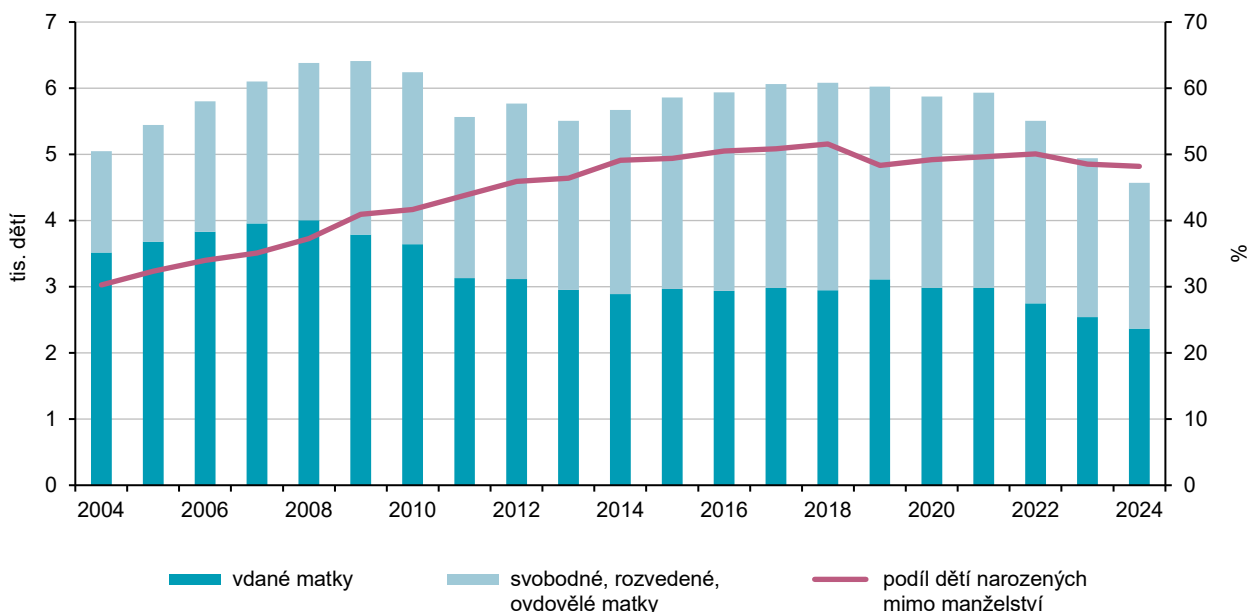
V Plzeňském kraji se narodilo v roce 2024 v manželství 2 366 dětí, tedy více než polovina z živě narozených dětí celkem. **Mimo manželství** se narodilo 2 203 dětí, necelých 50 %. V meziročním srovnání počet živě narozených dětí mimo manželství poklesl o 195 (tj. o 8,1 %). Podíl dětí narozených mimo manželství na živě narozených celkem v retrospektivním pohledu převážně rostl. V roce 2018 dosáhl nejvyšší hodnoty v posledních deseti letech (51,6 %), v roce 2019 mírně klesl, pak zase tři roky stoupal a nyní poklesl meziročně o 0,3 p. b. V dosaženém podílu živě narozených mimo manželství se pohybuje Plzeňský kraj o 1,2 p. b. nad republikovým průměrem (47,0 %) a řadí se tak na sedmé místo v mezikrajském porovnání. Nejvyšší hodnoty dosáhl Ústecký kraj (62,9 %) a nejnižší Hl. město Praha (jen 38,0 %).

³ počet rozvodů připadajících na 100 sňatků

⁴ živě narozené děti na 1 000 obyvatel středního stavu

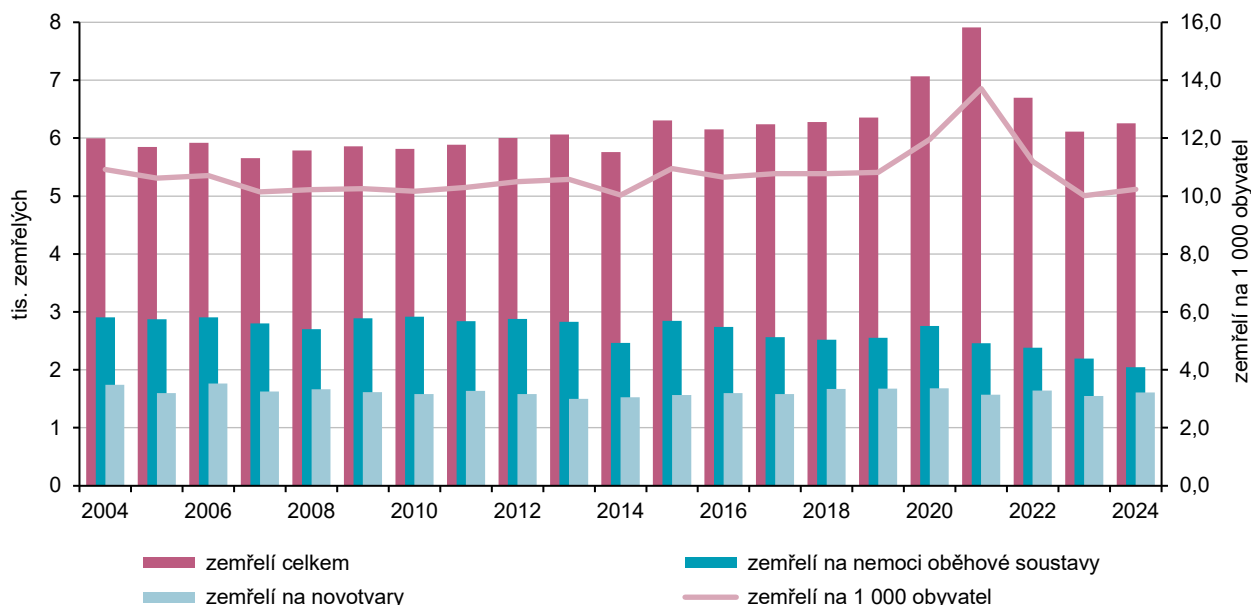
Graf 1.5 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Plzeňském kraji

Hodnota úhrnné plodnosti opět meziročně klesla.

Úhrnná plodnost⁵ prošla za posledních deset let proměnlivým vývojem. Mezi lety 2019–2022 hodnota tohoto ukazatele střídavě rostla a klesala, nejednalo se však o výrazné výkyvy, teprve v posledních dvou letech bylo snížení citelnější. V roce 2024 dosáhla v Plzeňském kraji hodnoty 1,331, což znamená proti předcházejícímu roku celkem značný pokles (o 6,1 %, rok před tím dokonce o 13,6 %).

Graf 1.6 Zemřelí v Plzeňském kraji

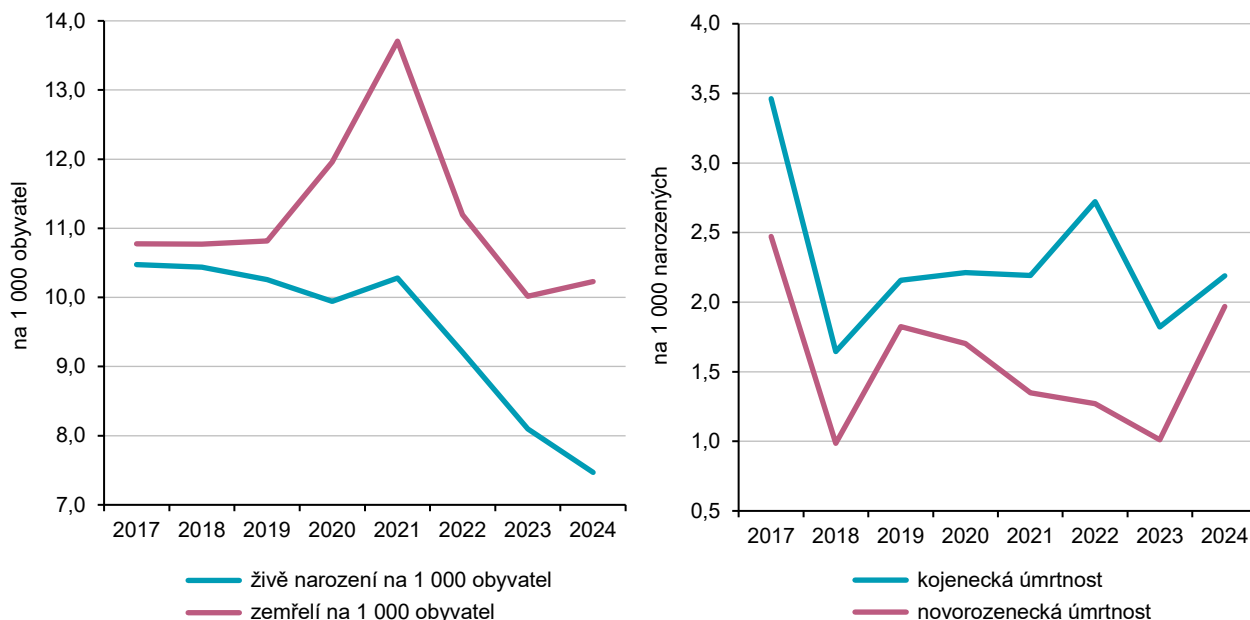

⁵ Průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Další významnou složkou demografického vývoje je úmrtnost.

Úmrtnost⁶ je vedle porodnosti další ze základních složek demografického vývoje. V Plzeňském kraji v roce 2024 zemřelo 6 256 osob. V porovnání s předchozím rokem to byl nárůst o 145 osob, tj. o 2,4 %. Z genderového pohledu tvoří úmrtí mužů i žen zhruba stejný podíl, mírně převažují muži (51,7 %). Rozdílný je však vývoj ve věkových skupinách. Ženy se v porovnání s muži dožívají vyššího věku, a proto jich umírá více ve vyšší seniorské kategorii (65 let a více), za rok 2024 to bylo 90,5 %. Mužů v této kategorii zemřelo o 12,1 p. b. méně (78,4 %). Rozdíl mezi muži a ženami lze zaznamenat i v kategorii produktivního věku (15–64 let), kde podíl zemřelých žen dosahuje 9,1 %, podíl mužů je naopak vyšší (21,4 %). Dle pětiletých věkových kategorií bylo v kraji nejvíce zemřelých mužů ve věku 75–79 let (18,8 %) a žen ve věku 80–84 let (19,4 %). Hlavním důvodem úmrtí mužů zejména mladších ročníků je poměrně rizikovější způsob života. Muži v porovnání s ženami dosahují většího počtu tragických úmrtí, vykonávají častěji fyzicky náročnější práci. Ženy v porovnání s muži mají v důsledku péče o potomstvo odolnější organismus a na rozdíl od mužů bývají pečlivější v preventivních lékařských prohlídkách.

Graf 1.7 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Plzeňském kraji

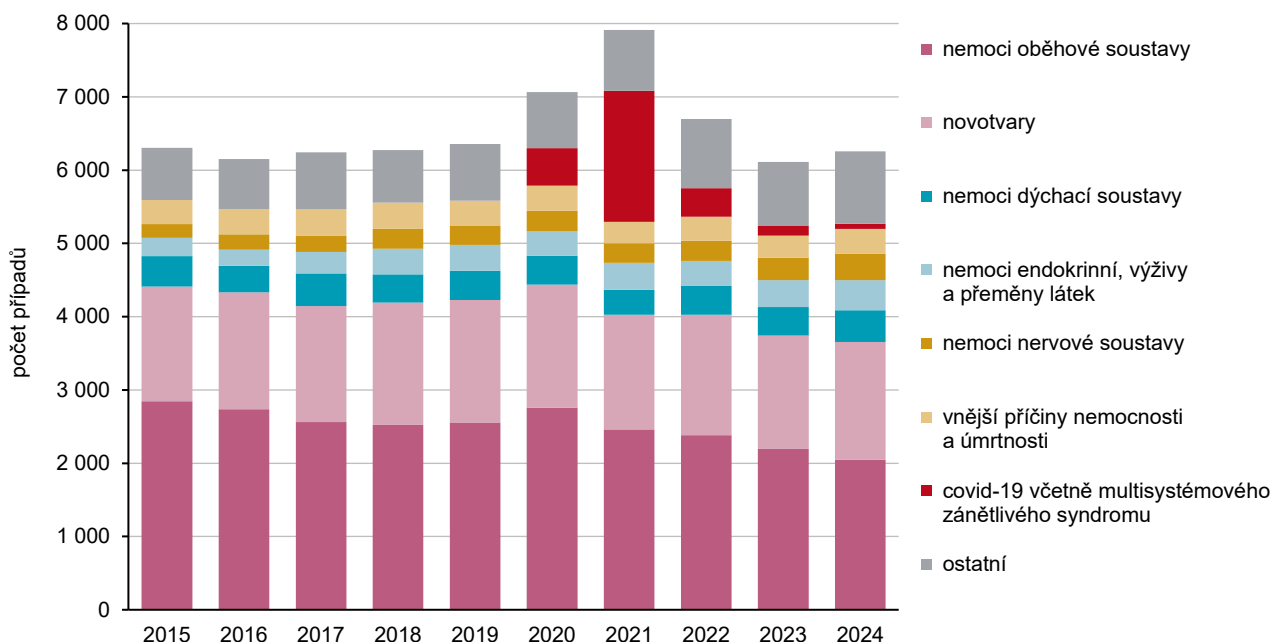

Nejčastějšími příčinami úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy a zhoubné novotvary.

Nejčastějšími příčinami úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy (ischemické choroby srdeční, cévní nemoci mozku, infarkt myokardu apod.) a novotvary, toto lze pozorovat ve všech krajích Česka. Z celkového počtu zemřelých v regionu činily nemoci oběhové soustavy 32,7 % a novotvary 25,7 %. Ačkoli celkový počet zemřelých byl mírně vyšší u mužů (51,7 % ze všech zemřelých) a jejich počet převládá i u zemřelých na novotvary (o 3,8 p. b.), ženy převažovaly v počtu zemřelých na nemoci oběhové soustavy (o 4,7 p. b.). Porovnáme-li konkrétní příčiny, muži častěji umírali na zhoubné nádory průdušnice, průdušek a plic, vnější příčiny nebo alkoholické onemocnění jater, ženy zase na Alzheimerovu nemoc. Také v meziokresním porovnání je nejčastější příčinou úmrtí nemoc oběhové soustavy a na druhém místě novotvary. Nejvíce zemřelých v kraji bylo v okresech Plzeň-město (téměř třetina) a Klatovy (15,2 %), nejméně pak na Tachovsku.

⁶ počet zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu

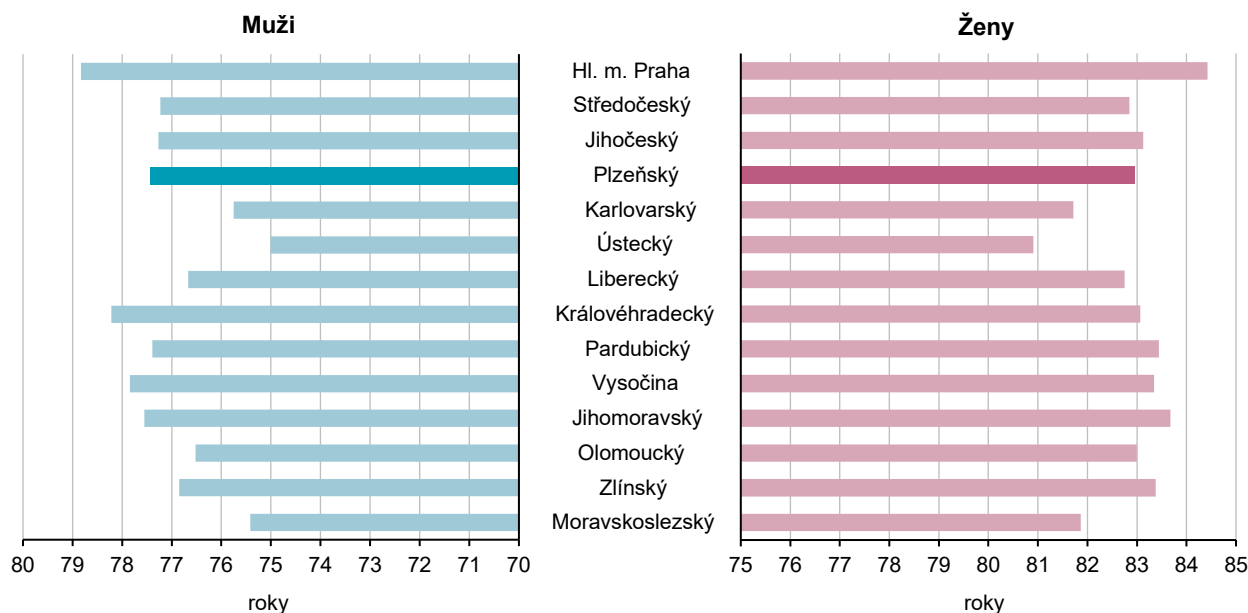
Graf 1.8 Vybrané příčiny smrti v Plzeňském kraji v letech 2015–2024

Kojenecká i novorozenecká úmrtnost má proměnlivý vývoj.

V souvislosti s dětskou složkou obyvatelstva je nutno též zmínit **kojeneckou a novorozeneckou úmrtnost**⁷. Oba ukazatele mají v dlouhodobé časové řadě velmi proměnlivý vývoj se značnými výkyvy. Z meziročního srovnání vyplývá, že kojenecká úmrtnost v kraji mírně vzrostla (z 1,8 na 2,2 ‰) a současně leží těsně pod republikovým průměrem (2,3 ‰). Novorozenecká úmrtnost dosáhla v roce 2024 hodnoty 2,0 ‰, což představuje ve srovnání s rokem 2023 celkem značný nárůst. Dosažená hodnota se pohybuje nad hranicí republikového průměru (1,6 ‰).

Graf 1.9 Naděje dožití při narození podle pohlaví a podle krajů v letech 2023–2024

⁷ kojenecká úmrtnost - zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených; novorozenecká úmrtnost - zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených

Naděje dožití vzrostla u obou pohlaví.

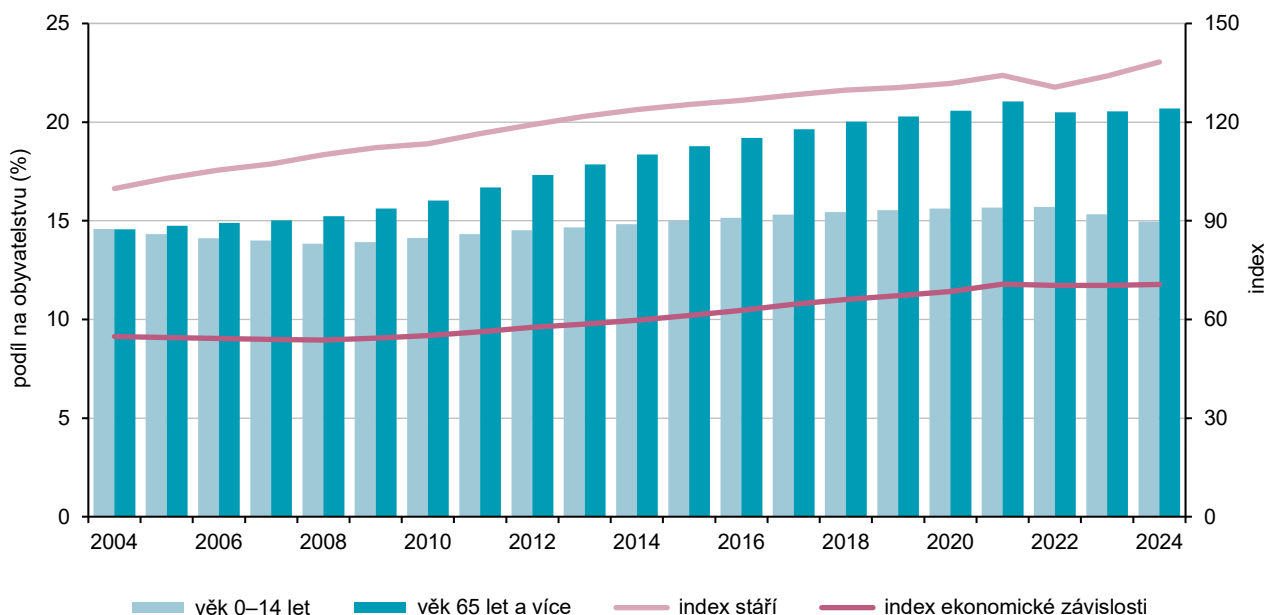
Ukazatel **naděje dožití**⁸ sice zaznamenal po dlouholetém rostoucím trendu v roce 2020 a 2021 mírný pokles, ale v následujících letech opět narostl. Naděje dožití při narození činila v regionu u mužů 77,43 let a u žen 82,95 let. Oproti roku 2019 se v roce 2024 naděje dožití při narození zvýšila u mužů o 1,01 a u žen 1,07 roku. Také meziročně u obou pohlaví vzrostla, u mužů o 0,40 a u žen o 0,70 roku.

Věková struktura obyvatel

Věková struktura obyvatel v kraji je ovlivňována i charakterem migrace.

Vedle přirozené měny obyvatelstva ovlivňuje populační vývoj zásadním způsobem **migrace**. V posledních letech byl přirozený úbytek obyvatelstva kompenzován migračním přírůstkem, jeho výše má ale velmi proměnlivý charakter. Migrující osoby, které hledají v regionu nové pracovní příležitosti, ovlivňují především věkové složení ekonomicky produktivního obyvatelstva. V případě migrace celých rodin působí též na věkovou strukturu dětské složky obyvatelstva. Na migračním přírůstku se podílely především osoby ve věku 15–64 let, které tvořily 82,9 % z celkového migračního přírůstku. Děti ve věku 0–14 let představovaly 14,8 % a senioři ve věku 65 let a více 2,4 %.

Graf 1.10 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Plzeňském kraji (k 31. 12.)

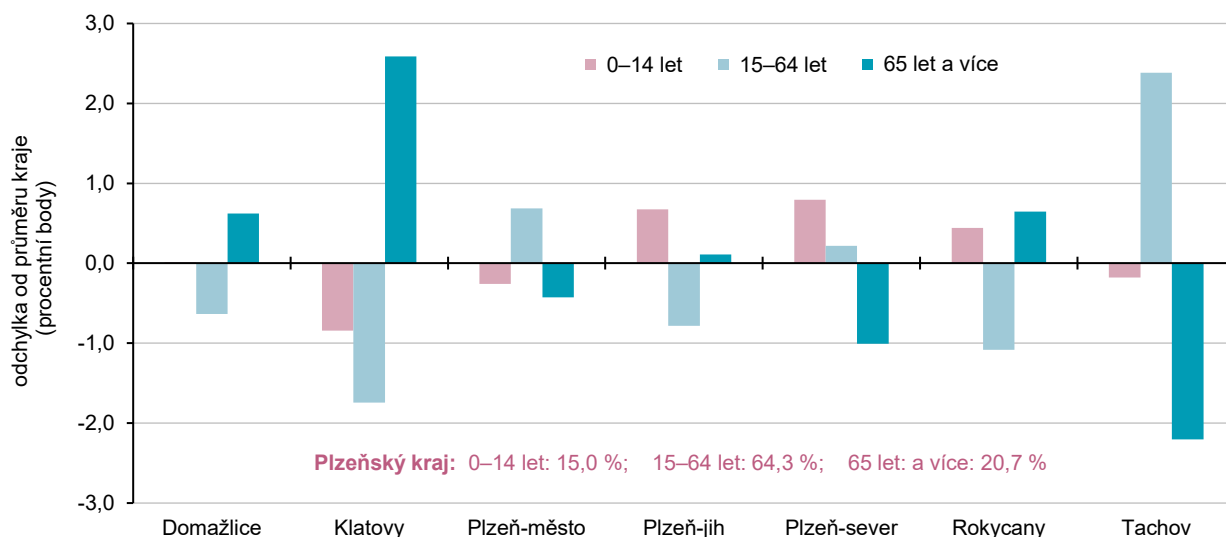
Počet obyvatel v produktivním věku vzrostl ve čtyřech okresech ze sedmi v kraji.

Z celkového počtu 614 640 obyvatel v Plzeňském kraji bylo 91 983 dětí ve věku 0–14 let, tj. 15,0 % z celkové populace regionu. Ve srovnání s předchozím rokem došlo v této věkové kategorii ke snížení o 2 043 dětí, tj. o 2,2 %. Během posledních let se sice v této **věkové skupině** projevovat převážně rostoucí trend, v ještě vyšší míře byl však zaznamenán v kategorii seniorů (65 let a více). K 31. 12. 2024 žilo na území kraje 127 230 seniorů, což znamená v meziročním srovnání o 1 204 (tedy o 1,0 %) více. Od roku 2008 se naopak projevovat klesající trend ve skupině osob produktivního věku (15–64 let). Ačkoli v roce 2019 se stav proti předcházejícímu roku v této kategorii mírně zvýšil, a to o 1 306 osob, tj. o 0,3 %, v roce 2020 i 2021 došlo k poklesu. V roce 2022 se naopak počet osob v produktivním věku zvýšil dokonce o 19 995 (tj. o 5,5 %) a nárůst pokračoval i v dalších letech, už ale nebyl tak značný. V kraji celkem se meziročně zvýšil počet osob v této věkové skupině o 0,5 %.

⁸ Průměrný počet let, který pravděpodobně ještě prožije osoba právě x-letá za předpokladu, že po celou dobu jejího dalšího života se nezmění řád vymírání zjištěný úmrtnostní tabulkou (střední délka života).

K nárůstu došlo ve čtyřech okresech ze sedmi, nejvýrazněji v okrese Plzeň-město. Naopak nejzásadnější pokles byl zjištěn na Tachovsku a Klatovsku, mírný také na Domažlicku.

Graf 1.11 Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Plzeňského kraje k 31. 12. 2024

Nejvyšší průměrný věk byl zjištěn u obyvatel okresu Klatovy.

V roce 2024 dosáhl **průměrný věk** obyvatel Plzeňského regionu výše 43,2 let (u mužů 41,9 a u žen 44,5). V retrospektivním pohledu se jedná o pomalý návrat k dlouhodobému rostoucímu trendu, v roce 2022 totiž došlo k poklesu v kraji celkem i dle pohlaví a nyní se právě vracíme k hodnotám v letech 2020–2021. Dosažený průměrný věk v celém Česku je o 0,2 roku nižší než v našem regionu hlavně u mužů (o 0,3 roku). V rámci kraje byl nejvyšší průměrný věk zaznamenán v okresech Klatovy (44,7 let) a Rokycany (43,5 let). Naopak nejnižší průměrný věk byl zjištěn v okrese Tachov (42,4 roku).

Index ekonomické závislosti dosáhl nejvyšší hodnoty na Klatovsku a Rokycansku.

Index ekonomické závislosti⁹ dosahoval v roce 2024 v Plzeňském kraji hodnoty 70,6, což představuje v meziročním srovnání jen mírné navýšení. V retrospektivním pohledu měl vývoj tohoto ukazatele až do roku 2021 rostoucí tendenci. V meziokresním srovnání se nejvyšší hodnota tohoto indexu vyskytuje u okresů, které mají i vyšší index stáří. Jsou to okresy Klatovy (75,3), Rokycany (73,2) a Domažlice (72,9). Relativně nejnižší index ekonomické závislosti má v rámci kraje okres Tachov (64,3). Plzeňský kraj celkem je s hodnotou tohoto indexu mírně pod celorepublikovým průměrem (o 1,3).

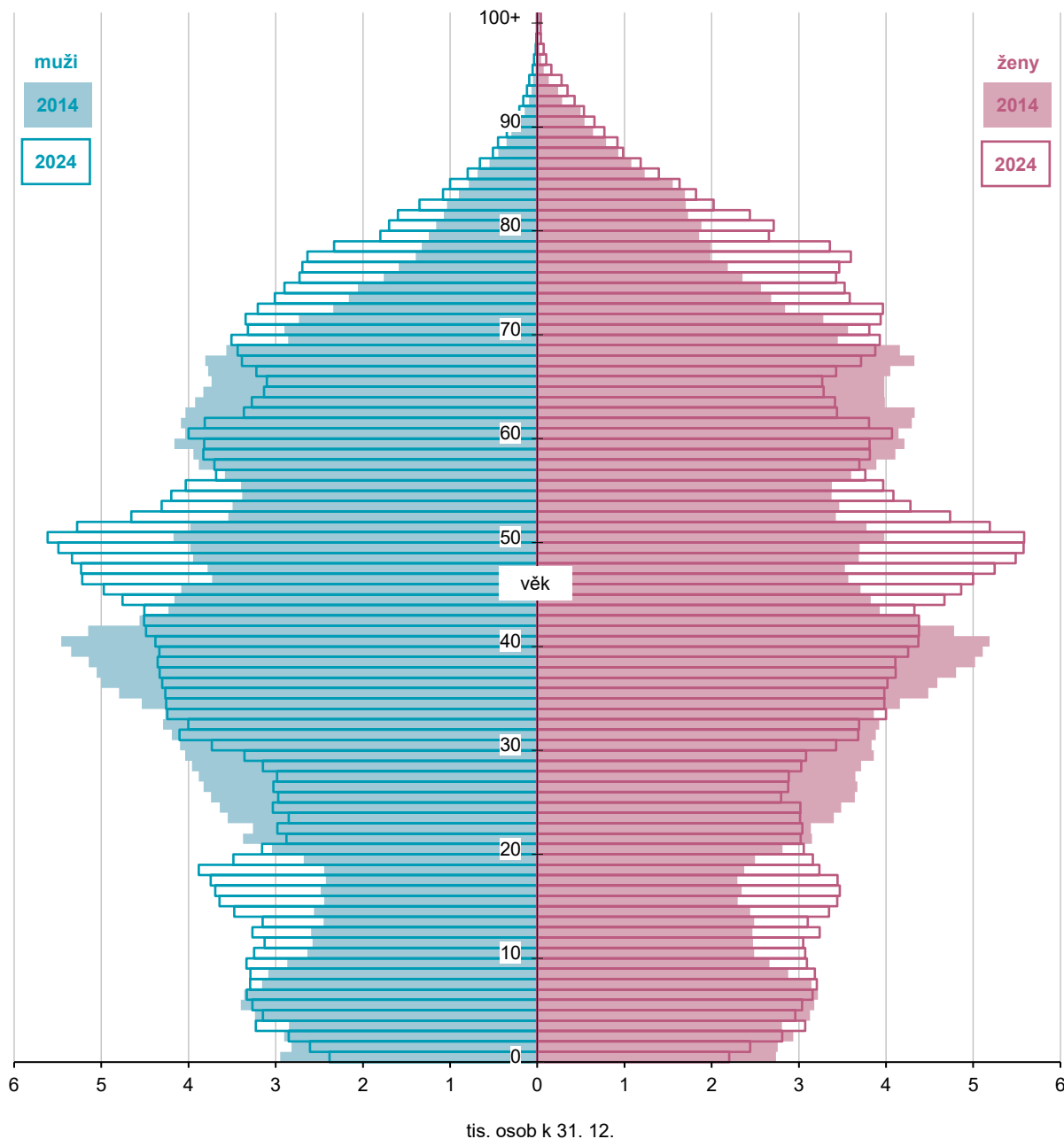
Index stáří v kraji výrazně přesáhl republikovou hodnotu.

Základním indikátorem procesu stárnutí populace je **index stáří¹⁰**. V meziokresním srovnání nejvyšších hodnot dosahovaly okresy Klatovy (164,9), Domažlice (142,4) a Rokycany (138,5). Naopak nejnižší hodnoty vykazují okresy Plzeň-sever (125,0) a Tachov (125,1). V kraji celkem dosáhl index stáří hodnoty 138,3 přesahující republikový průměr (133,4) o 4,9. Oproti roku 2023 došlo v regionu k nárůstu výše indexu o 4,3.

⁹ počet osob ve věku 65 let a více a 0–19 let na 100 osob ve věku 20–64 let

¹⁰ poměr seniorské složky (65 let a více) na 100 osob dětské složky (0–14 let)

Graf 1.12 Věkové složení obyvatel Plzeňského kraje v letech 2014 a 2024

Cizinci

60,5 % cizinců v Plzeňském kraji tvoří Ukrajinci.

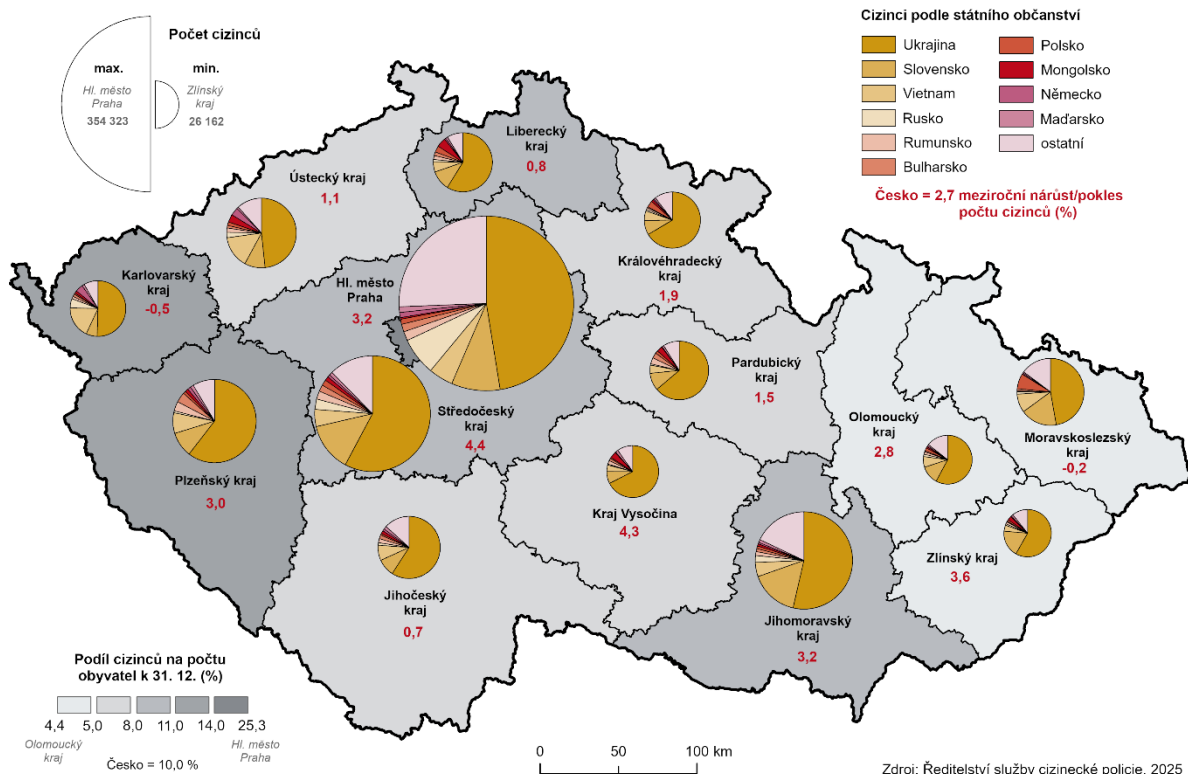
Na území Plzeňského kraje žilo k 31. 12. 2024 celkem 80 522 **cizinců** (bez azylantů), tj. 13,1 % z celkového počtu obyvatel v regionu. Z celkového počtu cizinců na území Česka představuje skupina cizinců žijící v Plzeňském kraji 7,4 % (čtvrtý nejvyšší podíl v celorepublikovém srovnání). Z hlediska státní příslušnosti nejvyšší zastoupení mají Ukrajinci (tvořili 60,5 %), dále státní příslušníci Slovenska, Vietnamu, Bulharska a Rumunska. Počet občanů z Německa postupně klesá, ještě v roce 2016 tvořili 8,0 % všech cizinců v kraji, v roce 2024 je to jen 1,3 %.

Více než polovina cizinců v kraji žije v okrese Plzeň-město.

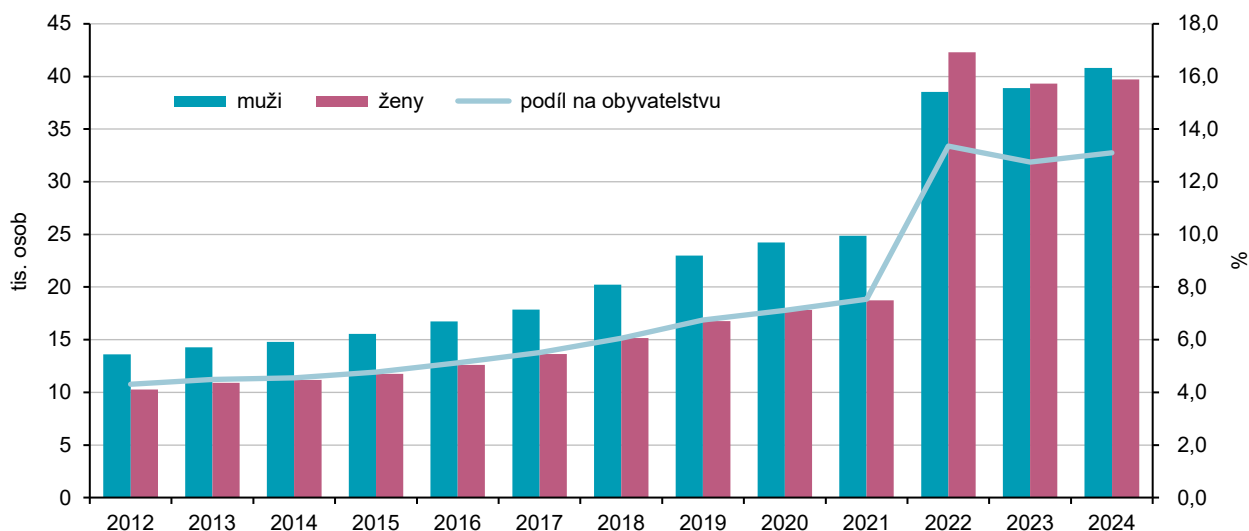
Více než polovina cizinců z celkového počtu v kraji žije na území okresu Plzeň-město (55,2 %). V celém kraji došlo k mírnému navýšení počtu cizinců oproti roku 2023, nejvíce v Plzni-městě (o 7,9 %). Ve čtyřech okresech došlo k poklesu, nejzásadněji na Tachovsku (o 6,2 %). Ve všech okresech dominovali v roce 2024 Ukrajinci,

nejvyšší podíl Ukrajinců na všech cizincích daného okresu celkem byl zaznamenán v Plzni-městě (64,1 %), na Klatovsku (60,5 %) a Rokycansku (60,1 %). Na druhé místo se u pěti okresů zařadili Slováci, jejich nejvyšší podíl na všech cizincích okresu byl zaznamenán v okrese Plzeň-sever (19,5 %). U dvou příhraničních okresů převažovali po Ukrajincích cizinci vietnamské národnosti (Domažlice 23,9 % a Tachov 11,9 %).

Cizinci podle krajů k 31. 12. 2024

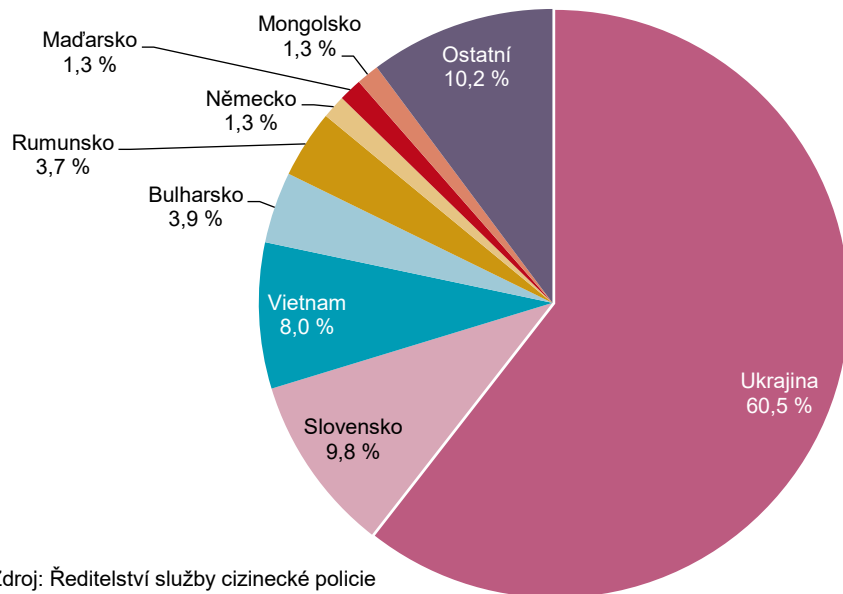

Graf 1.13 Cizinci v Plzeňském kraji (k 31. 12.)

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Graf 1.14 Cizinci podle státního občanství v Plzeňském kraji k 31. 12. 2024

2. Sociální vývoj

Sociální systém, kromě dlouhodobě predikovaného stárnutí, významně zasáhl i neočekávané události.

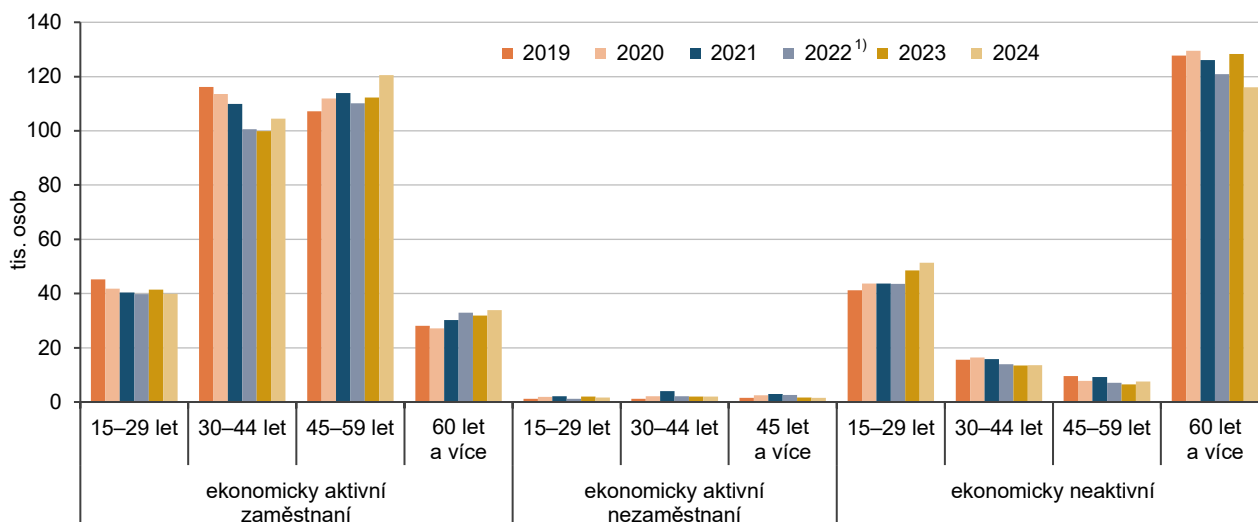
Přesah událostí, které zasáhly do života ve všech krajích naší republiky v posledních letech, se kromě demografických změn projevily i v sociálních aspektech života. Kromě obecného trendu stárnutí, který významně a dlouhodobě ovlivňuje trh práce a zatěžuje sociální systém, se Plzeňský kraj v době vzpamatovávání z pandemie a v období vysoké inflace musel vypořádat i s neočekávaným přílivem uprchlíků z Ukrajiny. V případě imigrantů šlo zejména o ženy, které se zapojily do pracovního procesu, a děti, které bylo zároveň potřeba umístit do vzdělávacích zařízení.

Zaměstnanost, ekonomická aktivita

V kraji se zvyšuje podíl vysokoškolsky vzdělané pracovní síly na úkor všech zbývajících vzdělanostních skupin.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS) představovalo v roce 2024¹¹ **pracovní sílu**¹² v Plzeňském kraji 304,3 tis. osob, což znamená meziroční nárůst o 4,4 %, tj. o 12,8 tis. osob. Změna vzdělanostní struktury pracovní síly ve věku 15 let a více se dlouhodobě pozitivně nejvíce projevuje u vysokoškolsky vzdělaných. Meziročně se podíl vysokoškoláků zvýšil do roku 2024 o 1 procentní bod na 24,2 %. Stále však hodnota nedosahuje průměru Česka (27,5 %). Ve zbývajících vzdělanostních skupinách byl zaznamenán pokles. Nejvýrazněji byl mapován v případě osob se základním vzděláním, kteří se na pracovní síle podílí nyní pouze 5,9 %, což je o 0,6 p. b. méně než v roce 2023. K poklesu došlo také v případě nejpočetnější skupiny obyvatel se středoškolským vzděláním s maturitou, kteří se nyní na pracovní síle podílí 36,6 %, což představuje ve srovnání s republikovým průměrem vyšší hodnotu o 0,3 p. b. Obdobně tomu bylo i u osob s dokončeným středním vzděláním bez maturity, kde došlo meziročně k poklesu o 0,2 p. b. a v roce 2024 jejich podíl činil 33,3 %.

Graf 2.1 Obyvatelstvo v Plzeňském kraji podle ekonomické aktivity a věku

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Podíl osob ve věku 60 let a více se na pracovní síle z dlouhodobého pohledu zvyšuje.

Ve **věkové struktuře pracovní síly** se projevuje obecný trend stárnutí populace v kombinaci s prodlužováním věku při odchodu do důchodu. Tato nepříznivá situace negativně dopadá nejen na pracovní trh, kdy je dlouhodobě zvyšující se podíl

¹¹ Od roku 2023 jsou data zpracovávána dle nové metodiky, data za rok 2022 byla přepočítána zpětně jen pro účely meziročního srovnání roků 2023 a 2022.

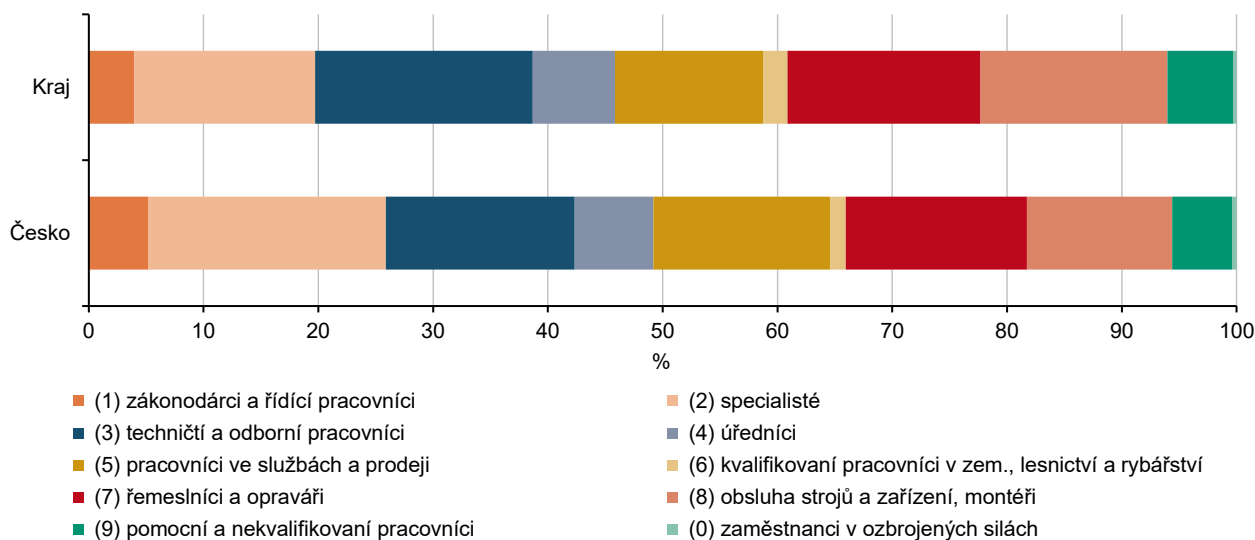
¹² Pracovní síla je tvořena osobami ekonomicky aktivními (zaměstnanými i nezaměstnanými).

starších obyvatel nedostatečně kompenzován mladou pracovní silou. Podíl pracovní síly nejstarší věkové kategorie 60 let a více meziročně narostl o 0,2 p. b., i přes drobné výkyvy je možné dlouhodobě sledovat rostoucí trend. V roce 2024 se tato nejstarší skupina pracovní síly podílela na celkovém počtu 11,3 %. Jedná se o pracovní sílu čítající 34,3 tisíc osob starších 60 let v Plzeňském kraji, mimo pracovní sílu se v této věkové kategorii nacházelo 116,1 tis. obyvatel kraje. Meziroční srovnání ukázalo, tak jako u podílu, i rostoucí počet pracovní síly ve věku nad 60 let (o 6,1 %), a zároveň výrazný pokles obyvatel mimo pracovní sílu o 9,6 %. Kromě poklesu, který byl patrný v případě podílu pracovní síly ve věkové kategorii 15–29 let, který se meziročně snížil o 1,2 p. b. na hodnotu 13,6 %. Ve zbývajících kategoriích došlo k růstu, a to nejvýraznějším v rámci nejvíce početné skupiny pracovní síly ve věku 45–59 let, kde se hodnota navýšila o 1,1 p. b., tj. o 8,2 tis. obyvatel. V roce 2024 se tak tato věková kategorie na pracovní síle podílí více než 40 %.

Podíl zaměstnaných žen se snižuje během reprodukčního věku.

Z celkového počtu pracovní síly v Plzeňském kraji tvořili 98,2 % zaměstnaní. Jejich počet tak dosáhl v roce 2024 hodnoty 298,9 tis. osob, což bylo ve srovnání s předchozím rokem o 13,3 tis. víc (tj. o 4,7 %). Zároveň se na celkovém počtu zaměstnaných v Česku podílí 5,8 %. Z genderového hlediska tvořily 44,9 % zaměstnané ženy a 55,1 % muži. S ohledem na pohlaví jsou patrné výrazné rozdíly napříč věkovými kategoriemi. K poklesu zaměstnanosti žen dochází v reprodukčním věku, kdy ženy odchází na mateřskou/rodičovskou dovolenou. Nejvýraznější rozdíl byl tak zřejmý ve věkové kategorii 15 až 29 let, kdy zaměstnané ženy tvořily pouze 41,5 %.

Graf 2.2 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Plzeňském kraji a Česku v roce 2024¹⁾

¹⁾ od roku 2023 jsou data zpracovávána dle nové metodiky

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Zaměstnanost je nejvyšší v terciárním sektoru, kde pracuje 55,3 % zaměstnaných v kraji.

V rámci **zaměstnanosti podle CZ-NACE¹³** se podíl zaměstnaných v hodnoceném období od roku 2019 do roku 2024 mírně zvýšil v Plzeňském kraji v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví) o 0,9 p. b. na hodnotu 3,9 %, což představuje čtvrtou

¹³ Data jsou zpracována pro potřeby regionálních účtů, a to nikoliv podle místa bydliště, ale podle místa pracoviště.

nejvyšší hodnotu v mezikrajském porovnání a zároveň převyšuje průměr Česka (2,8 %). K výraznějšímu poklesu v rámci sledovaného období došlo u sekundárního sektoru ve velkoobchodu a maloobchodu včetně oprav motorových vozidel, a to o 2,6 p. b. na hodnotu podílu 9,0 %, v roce 2024 zde bylo zaměstnáno 26,8 tis. osob. Naopak v terciárním sektoru (služby) se podíl zaměstnaných zvýšil ve zdravotní a sociální péči (o 1,7 p. b.) a vzdělávání (o 1,4 p. b.). V roce 2024 tak podíl zaměstnaných v tomto sektoru dosáhl hodnoty 55,3 %, což je o 6,6 p. b. méně, než je průměr Česka, který je zásadně navyšován Hl. městem Prahou, kde hodnota podílu dosáhla 82,6 %. V Plzeňském kraji tak bylo ve službách zaměstnáno 165,2 tis. osob. V rámci služeb se na zaměstnanosti nejvíce podílí kategorie obchodu, zdravotní a sociální péče, vzdělávání a veřejné správy a obrany, kde v kraji pracovalo téměř třetina všech zaměstnaných.

Ve skupině pracujících na vlastní účet došlo v roce 2024 meziročně k poklesu ve prospěch zaměstnanců.

Podle **postavení v zaměstnání (CZ-ISCE)** představují nejvyšší podíl zaměstnaných osob v roce 2024 zaměstnanci (od roku 2012 včetně členů produkčních družstev), a to 88,5 %, meziročně se jejich podíl mírně zvýšil o 2,9 p. b. Ve skupině pracujících na vlastní účet (tzn. podnikatelů) byl podíl zaměstnaných podstatně nižší (9,6 %) a meziročně došlo k jeho mírnému poklesu o 3,0 p. b. V případě zaměstnavatelů, kteří v roce 2024 představovali 1,8 % všech zaměstnaných, nedošlo k výrazné meziroční změně, jejich podíl byl téměř shodný s předchozím rokem. V rámci postavení v zaměstnání jsou patrné významné genderové rozdíly, a to zejména v kategorii zaměstnavatelů a podnikatelů. V roce 2024 tvořily z celkového počtu zaměstnavatelů v kraji ženy pouze 24,9 %, podnikatelek poté bylo 28,3 % z celkového počtu pracujících na vlastní účet.

Meziročně došlo v kraji k největšímu snížení zaměstnaných v kategorii zaměstnanců v ozbrojených silách.

V roce 2024 se meziročně nejvíce zvýšily počty zaměstnaných (podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO) v kategorii specialistů, jejichž počet se zvýšil téměř o pětinu. K výraznějšímu nárůstu došlo i v případě technických a odborných pracovníků (o 13,6 %), kteří byli zároveň nejpočetněji zastoupenou kategorií zaměstnaných (56,7 tis. osob, tj. 19,0 % ze všech zaměstnaných). Naopak nejvýraznější meziroční pokles zaznamenala kategorie zaměstnanců v ozbrojených silách (o 15,1 %). I zde je možné vidět rozdíly z pohledu pohlaví, nejvíce ženy převažují právě v případě úřednických profesí, kde tvořily přes téměř tři čtvrtiny zaměstnaných v tomto oboru. Naopak muži dominovali v kategorii řemeslníci a opraváři, kde byly ženy zastoupeny pouze 9,8 %.

Plzeňský kraj dosáhl v roce 2024 třetí nejvyšší hodnoty míry zaměstnanosti.

Míra zaměstnanosti¹⁴ v roce 2024 dosáhla v Plzeňském kraji 60,6 % a ve srovnání s předchozím rokem vzrostla o 2,2 p. b., což byl v mezikrajském porovnání nejvýraznější meziroční nárůst. Zároveň však byla dosažená hodnota míry zaměstnanosti mezi regiony třetí nejvyšší a mírně převyšovala republikový průměr. Míra zaměstnanosti mužů činila 68,1 % a žen 53,5 %. Meziročně byl patrný mírný pokles u mužů o 0,2 p. b., u žen naopak výraznější nárůst o 4,2 p. b.

Meziroční nárůst míry ekonomické aktivity byl druhý nejvýraznější mezi kraji.

Míra ekonomické aktivity¹⁵ v kraji v roce 2024 činila 61,7 %, což představuje v meziročním srovnání nárůst o 2,1 p. b. a jednalo se tak mezi kraji o druhé nejvýraznější navýšení tohoto ukazatele po Jihočeském kraji (o 2,3 p. b.). V rámci republiky má Plzeňský region čtvrtou nejvyšší míru ekonomické aktivity. Nejvyšší hodnoty dosáhlo již tradičně Hl. město Praha (67,5 %), nejnižší naopak Liberecký kraj (57,6 %). Hodnota Plzeňského kraje přesahuje republikový průměr o 1,1 p. b.

¹⁴ podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob 15letých a starších

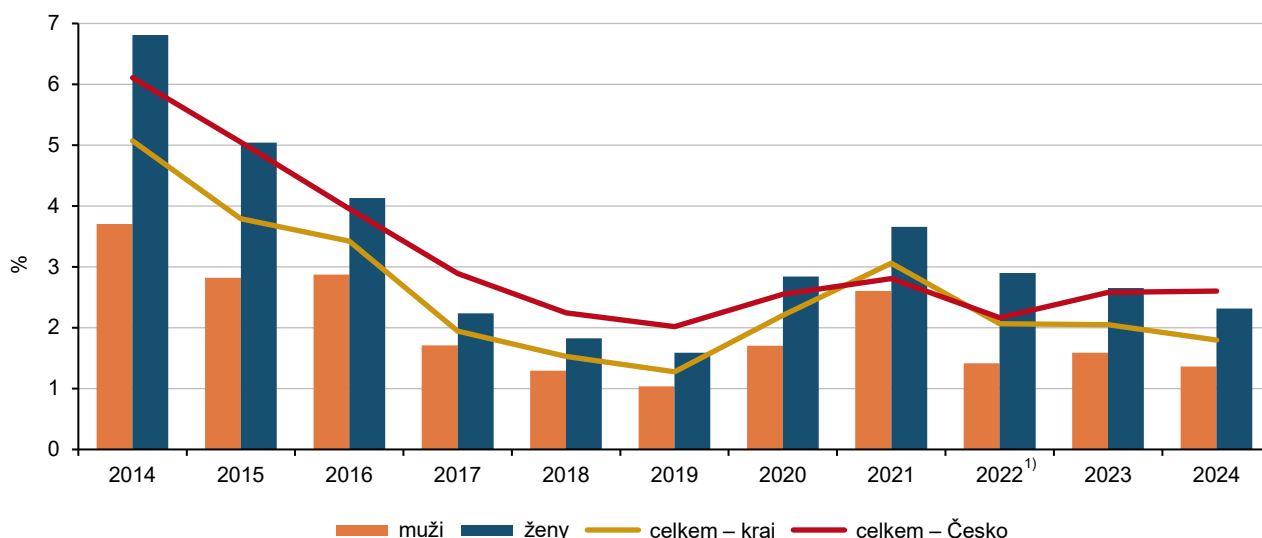
¹⁵ podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na počtu osob 15letých a starších

Míra ekonomické aktivity mužů meziročně klesla o 0,3 p. b. na 69,0 % a u žen naopak vzrostla o 4,2 p. b. na 54,7 %.

V rámci počtu osob s druhým (dalším) zaměstnáním převažují v kraji muži nad ženami.

V roce 2024 vykonávalo **druhý (další) zaměstnání** 10,0 tis. osob, což znamená o 2,4 tis. více než v předchozím roce. Z celkového počtu zaměstnaných činily tyto osoby 3,3 %, tj. sedmý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání ležící 0,2 p. b. nad republikovým podílem (3,2 %). Z genderového pohledu druhé (další) zaměstnání mělo 5,4 tis. mužů a 4,6 tis. žen. Meziročně se tyto počty zaměstnaných zvýšily o 2,1 tis. u mužů a 0,3 tis. u žen. V průběhu sledovaných let byl patrný vliv období pandemie covid-19, kdy byl zřejmý nárůst počtu osob s více zaměstnáními, mimo jiné z důvodu pokrytí výpadku či nestability příjmů v souvislosti s protiepidemickými opatřeními. K nejvýraznějšímu nárůstu došlo v roce 2020, kdy počet dosáhl na hodnotu 8,6 tis. osob. V tomto období se nárůst projevil zejména u mužů, jejichž počet v roce 2020 činil 5,9 tis. osob. Od roku 2022 se naopak situace obrátila a v počtu osob s více zaměstnáními převažovaly ženy nad muži, což mohlo souviset mimo jiné i s příchodem žen z Ukrajiny a jejich zapojením na pracovním trhu. V roce 2024 už zase výrazněji vzrostly počty mužů s druhým či dalším zaměstnáním a bylo jich tedy v tomto roce více než žen. Na celkovém počtu zaměstnaných mužů se podílejí muži s druhým (dalším) zaměstnáním 3,3 % a na celkovém počtu žen poté ženy s dalším zaměstnáním dokonce 3,4 %.

Graf 2.3 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Plzeňském kraji

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení
Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

V kraji bylo v roce 2024 evidováno 5,5 tis. nezaměstnaných.

I v rámci vývoje posledních pěti let v počtu **nezaměstnaných** je zřejmý vliv období pandemie, která způsobila jejich navýšení, nejvíce patrné v roce 2021, kdy dosáhl hodnoty 9,3 tis. osob. V roce 2024 byl počet nezaměstnaných 5,5 tis. a meziročně došlo k poklesu o 8,7 %. Ženy představovaly z celkového počtu nezaměstnaných 58,3 % (tj. 3,2 tis.), což znamená po nižším podílu z předchozího roku (56,3 %) nárůst. **Obecná míra nezaměstnanosti**¹⁶ dosáhla v roce 2024 hodnoty 1,8 % a meziročně mírně poklesla o 0,3 p. b. V mezikrajském srovnání zaujímá Plzeňský kraj třetí nejnižší místo. Nejnižší hodnota byla zjištěna ve Středočeském kraji (1,3 %),

¹⁶ podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle (v procentech)

nejvyšší naopak shodně (4,1 %) ve třech krajích, a to Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském. Obecná míra nezaměstnanosti dosáhla u mužů 1,4 % a u žen 2,3 %. Meziročně se snížila u mužů o 0,2 p. b., u žen pak o 0,3 p. b.

Nejpočetnější složku obyvatel mimo pracovní sílu tvořila věková kategorie 60 let a více.

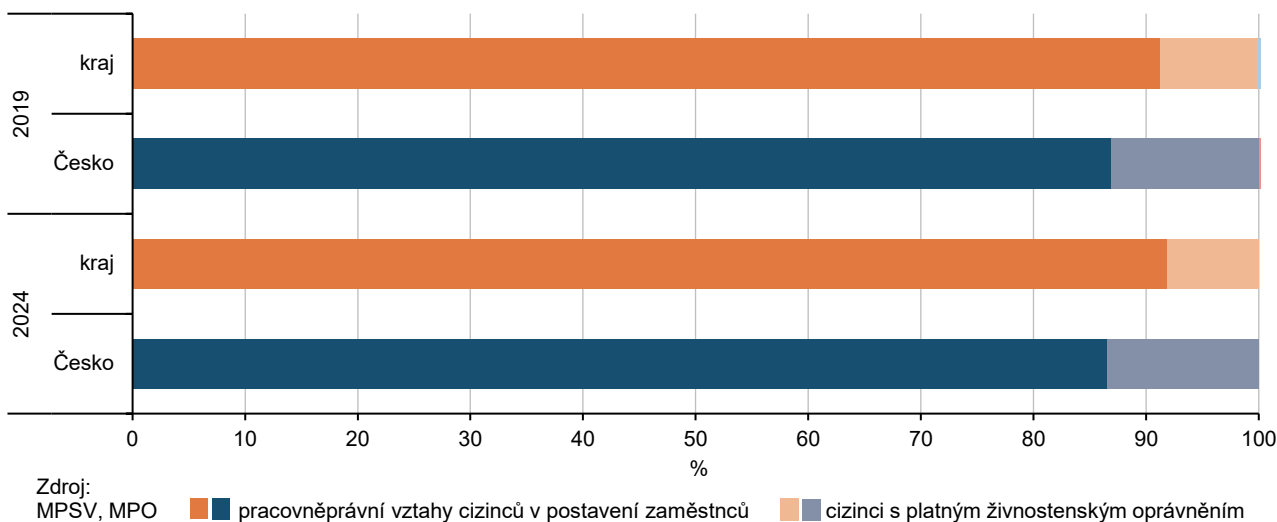
Obyvatelstvo mimo pracovní sílu tvořilo v roce 2024 celkem 188,6 tis. osob, což meziročně znamenalo pokles o 4,2 %, tj. o 8,3 tis. obyvatel kraje. Nejpočetnější složku obyvatelstva stojící mimo pracovní sílu tvořila nejstarší generace ve věku 60 let a více, a to 61,5 %, ve srovnání s rokem 2023 se její podíl snížil o 3,6 p. b. V mezikrajském srovnání zaujímá Plzeňský region v podílu seniorské kategorie na celkovém počtu obyvatel mimo pracovní sílu čtvrté nejvyšší místo v Česku, ve srovnání s republikovým průměrem (65,1 %) byla krajská hodnota o 2,4 p. b. vyšší. Druhou nejpočetnější věkovou kategorií obyvatel mimo pracovní sílu je skupina osob ve věku 15 až 29 let, kterou tvořili zejména studenti připravující se na budoucí zaměstnání v rámci denního studia. Tato skupina představovala 27,3 % a meziročně se její podíl zvýšil o 2,6 p. b. Z genderového pohledu v roce 2024 tvořily ženy 60,3 % z celkového počtu obyvatel mimo pracovní sílu a meziročně jejich podíl poklesl o 2,8 p. b.

Zaměstnanost cizinců

Mezi zaměstnanými cizinci v Česku výrazně převažují občané Ukrajiny.

V celém Česku evidovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí k 31. 12. 2024 845 468 **pracovněprávních vztahů cizinců** v postavení zaměstnanců, což je o 21 523 více než v roce předchozím. Více jak třetinu pracovněprávních vztahů uzavřeli občané Ukrajiny (304 684) a jednu čtvrtinu občané Slovenska (215 611). Ke stejnému datu registrovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu 131 738 **cizinců s platným živnostenským oprávněním** (o 13 355 více než v předchozím roce). Z jedné třetiny se jednalo o občany Ukrajiny (43 305 osob), z pětiny šlo o občany Slovenska (25 817) a ze 16 % o osoby s vietnamskou státní příslušností (21 145 osob).

Graf 2.4 Zaměstnaní cizinci v Plzeňském kraji (k 31. 12.)

Počet pracovněprávních vztahů cizinců v kraji vzrostl, převažovali muži.

V Plzeňském kraji bylo k 31. 12. 2024 evidováno 79 625 pracovněprávních vztahů cizinců v postavení zaměstnanců, o 1 054 více než v roce předchozím, přičemž více než polovina z nich byli muži. Ke stejnému datu zde bylo registrováno 7 048 cizinců s platným živnostenským oprávněním (o 494 více než v předchozím roce), 68,9 % tvořili muži.

Nejvíce pracovních vztahů v kraji uzavřeli občané Ukrajiny.

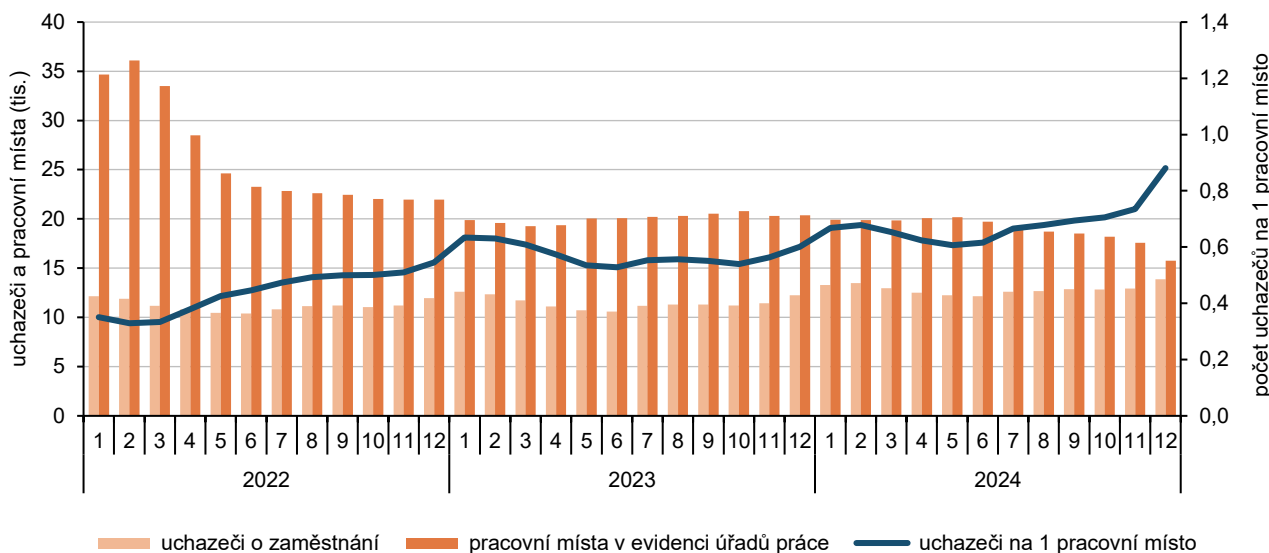
Občané Ukrajiny uzavřeli v kraji 43,0 % pracovních vztahů (34 221) a téměř jednu pětinu občané Slovenska (15 631). Platné živnostenské oprávnění u cizinců převažovalo opět u občanů Ukrajiny (32,8 %), následovaly osoby s vietnamskou státní příslušností (31,6 %) a o Slováky šlo ve 12,0 %.

Nezaměstnanost

Ve vývoji nezaměstnanosti v kraji se projevil vliv pandemie i příliv uprchlíků z Ukrajiny.

Nezaměstnanost, jakožto stav nerovnováhy na trhu práce, je jedním ze zásadních problémů současné společnosti a má významné dopady nejen na ekonomickou, ale i na sociální sféru života. Její hodnoty v sobě odrážejí nejen strukturu a stav hospodářství daného regionu, ale i události, které do vývoje na trhu práce zasáhly. Stejně jako v celé republice i v Plzeňském kraji je v posledních letech zřejmý dopad pandemie covid-19 a následně probíhajícího konfliktu na Ukrajině, který vyústil v migrační vlnu uprchlíků. Tyto skutečnosti se odrazily tedy i ve vývoji některých ukazatelů nezaměstnanosti v kraji, které nejvyšších hodnot dosahují právě v souvislosti s protiepidemickými opatřeními v roce 2020 a následně od roku 2022 s přílivem ukrajinských uprchlíků. K 31. 12. 2024 bylo na úřadech práce Plzeňského kraje evidováno 13 881 **uchazečů o zaměstnání**, tj. o 13,3 % více než na konci roku 2023. Ve sledovaném období od roku 2019 došlo k nejvýraznějšímu nárůstu v roce 2020, kdy se počet uchazečů meziročně skokově zvýšil o 39,4 % na hodnotu 13,7 tis. Z celkového počtu uchazečů v roce 2024 mírně převažovaly ženy s 53,9 %. Počet dosažitelných uchazečů v roce 2024 činil 12 837 osob, což znamenalo proti roku 2023 zvýšení o 14,7 %. Průměrný věk uchazeče v roce 2024 byl v kraji 42,6 let. Specifickou skupinou uchazečů jsou absolventi škol a mladiství, jejichž počet se meziročně zvýšil téměř o 110 osob na hodnotu 813 uchazečů. Vzestupnou tendenci vykazovaly také počty uchazečů se zdravotním postižením. Zatímco v roce 2019 jich bylo evidováno 1 708, v roce 2024 to bylo 2 211 osob, tzn. o téměř 30 % více.

Graf 2.5 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Plzeňském kraji (konec měsíce)

Zdroj: MPSV

Mezi uchazeči dominují obyvatelé ve věku 55 let a více.

Věková struktura uchazečů v sobě odráží nejen demografické složení populace skrze početní sílu jednotlivých generací, ale mimo jiné i věkové preference na pracovním trhu. Obecně je možné vidět zejména zvyšující se počty uchazečů v přímé souvislosti se zvyšujícím se věkem. Z hlediska věkové struktury uchazečů o zaměstnání tak nejpočetnější skupinu v kraji tvořily osoby starší 55 let (24,2 %), kteří často na pracovním trhu naráží na odmítnutí od potenciálních

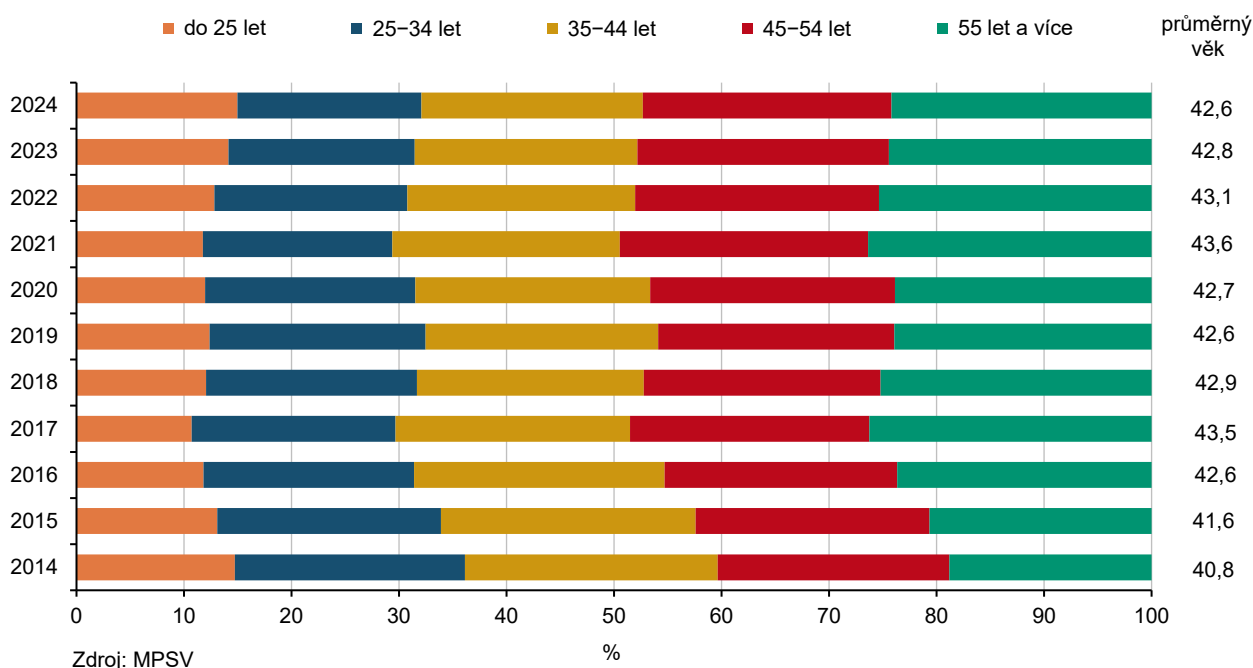

zaměstnavatelů právě z důvodu věku. Druhou nejpočetnější kategorií jsou uchazeči ve věku 45–54 let (23,1 %). Naopak nejméně zastoupenou skupinou jsou nejmladší uchazeči do 19 let, kteří tvořili pouze 5,6 % všech uchazečů v kraji. S rostoucím počtem uchazečů o zaměstnání ve sledovaném období od roku 2019 byl zaznamenán nárůst napříč všemi věkovými kategoriemi. K největšímu navýšení došlo však právě v rámci nejméně početné nejmladší věkové skupiny do 19 let, kde se počet do roku 2024 zdvojnásobil.

Největší podíl nezaměstnaných uchazečů byl v roce 2024 v kraji evidován v kategorii se středoškolským vzděláním bez maturity.

Vzdělanostní složení uchazečů o zaměstnání je zejména odrazem úrovně vzdělanosti v regionu, v pozadí však stojí nároky a potřeby místního pracovního trhu, ale také chování jednotlivých vzdělanostních skupin a jejich schopnost se na trhu práce prosadit. Například vysokoškolsky vzdělaní absolventi jsou v hledání práce často aktivnější a jsou schopni nalézt si ji sami bez evidence na úřadu práce, i přes veškerou snahu si humanitně zaměřený vysokoškolák hledá těžko zaměstnání v průmyslovém regionu, kde se lépe prosadí technické obory. Z pohledu vzdělanostní struktury byl největší podíl nezaměstnaných uchazečů v roce 2024 v Plzeňském kraji evidován v kategorii se středoškolským vzděláním bez maturity, a to 36,0 %. Zároveň v rámci této skupiny došlo k nejméně výraznému navýšení (o 29,4 %) ve sledovaném období od roku 2019. Naopak nejvíce se navýšily počty uchazečů v kategorii se základním vzděláním a bez vzdělání (o více než 55 %), zároveň byla tato skupina druhou nejpočetnější (32,1 %) v rámci všech uchazečů. V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 mapováno 1 066 vysokoškolsky vzdělaných uchazečů o zaměstnání.

Graf 2.6 Uchazeči o zaměstnání podle věkových skupin v Plzeňském kraji (k 31. 12.)

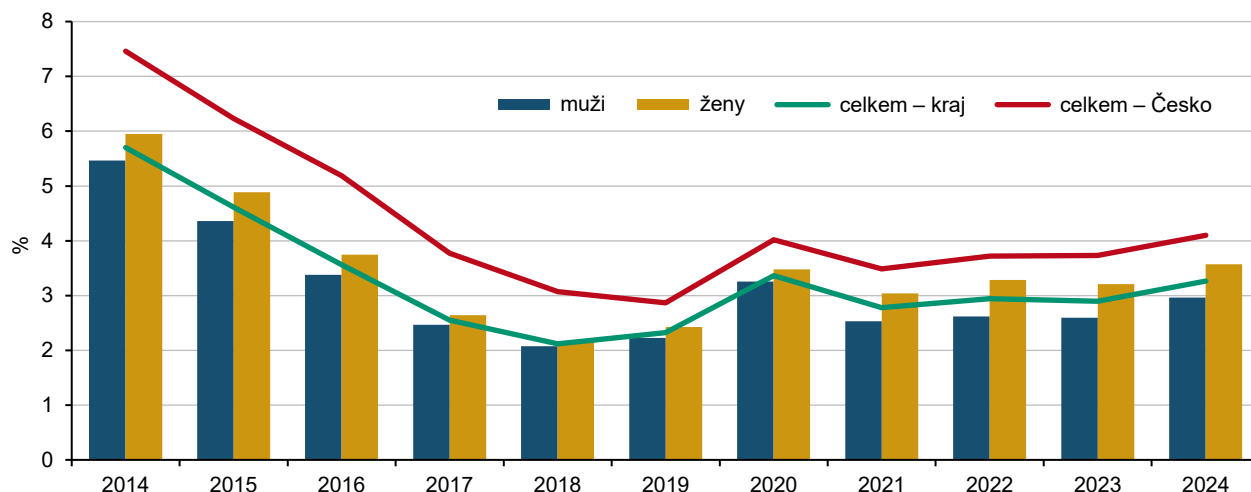

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných je v Plzeňském kraji čtvrtý nejvyšší v republice.

Nejproblematictější typem nezaměstnanosti je tzv. **dlouhodobá**, která je delší než jeden rok. V této kategorii bylo k 31. 12. 2024 v kraji evidováno 3 612 uchazečů (26,0 %). K nejvíce zastoupeným se však řadí uchazeči, kteří se v evidenci úřadu práce nachází méně než 3 měsíce (4 846, tj. téměř 35 %). Z celkového počtu uchazečů mělo nárok na podporu v nezaměstnanosti 33,8 % (4 695 osob), která v průměru měsíčně dosahovala výše 11 699 Kč, což je po Praze a Středočeském kraji třetí nejvyšší hodnota. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných, který je definován

jako podíl nezaměstnaných v evidenci úřadu práce 12 měsíců a déle na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, dosáhl k 31. 12. 2024 hodnoty 0,92 %. Meziročně se mírně zvýšil o 0,14 p. b. V mezikrajském srovnání to znamená pro Plzeňský kraj čtvrtou nejnižší hodnotu podílu dlouhodobě nezaměstnaných po Pardubickém (0,85 %), Jihočeském (0,88 %) kraji a Hl. městě Praze (0,89 %). Zároveň je hodnota evidovaná v kraji výrazně nižší, než je republikový průměr (1,37 %).

Graf 2.7 Podíl nezaměstnaných osob¹⁾ v Plzeňském kraji (k 31. 12.)

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku
Zdroj: MPSV

V rámci republiky byl podíl nezaměstnaných osob v Plzeňském regionu druhý nejnižší.

V Plzeňském kraji bylo k 31. 12. 2024 dosaženo hodnoty **podílu nezaměstnaných osob 3,26 %**, která byla druhou nejnižší v rámci krajů Česka (republikový průměr 4,10 %). Nejnižší podíl byl zaznamenán v Hl. městě Praze (2,80 %), nejvyšší naopak v Ústeckém kraji (6,21 %). Zároveň se jedná o nejvyšší hodnotu zjištěnou v kraji od dubna 2021. Meziročně se hodnota podílu zvýšila o 0,37 p. b. a od konce předcházejícího měsíce listopadu o 0,26 p. b. Tento nárůst je typickým pro začínající období zimy, kdy končí sezónní práce například ve stavebnictví, zemědělství nebo cestovním ruchu. Právě v této souvislosti kolísají v průběhu roku hodnoty podílu zejména u mužů, kteří jsou na pracovní příležitosti v těchto odvětvích navázáni. Z hlediska pohlaví tak byl k 31. 12. 2024 zřejmý nárůst podílu nezaměstnaných mužů meziměsíčně o 0,37 p. b. na rozdíl od žen, kde se hodnota zvýšila jen o 0,15 p. b. Z hodnot jednotlivých měsíců je zřejmé, že vývoj nezaměstnanosti v kraji byl ve srovnání s rokem 2023 méně příznivý. Hodnota podílu nezaměstnaných osob se v průběhu roku pohybovala nejčastěji kolem hraničních 3 %, výjimkou bylo pouze období začínajících letních prací, a to konkrétně měsíc květen a červen, kdy byl podíl nižší.

Na 1 pracovní místo připadalo v Plzeňském kraji 0,9 uchazeče, což byla v regionálním srovnání třetí nejnižší hodnota.

Úřady práce uchazečům k 31. 12. 2024 nabízely 15 757 **pracovních míst**, což bylo o 1 817 míst méně než na konci předcházejícího měsíce. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2023 byl pokles dokonce více než pětinný (o 4 629 pracovních míst). Tato skutečnost předznamenávala výrazně vyšší **počet uchazečů na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce**, který dosáhl hodnoty 0,9, což je o 0,3 více než koncem roku 2023 a o 0,1 více ve srovnání s koncem předchozího měsíce. Jedná se také o nejvyšší hodnotu mapovanou v Plzeňském kraji od dubna 2017. V regionálním srovnání byla tato hodnota i přes nárůst třetí nejnižší po Praze a Středočeském kraji. V meziokresním srovnání v rámci Plzeňského regionu nejnižší

počet uchazečů na 1 pracovní místo připadl na okres Plzeň-jih (0,6). Na Tachovsku bylo po okresu Plzeň-město (5,7 tis.) lokalizováno nejvíce pracovních míst, a to 2,5 tis., tj. 15,8 % ze všech pracovních míst v kraji. Naopak relativně nejvyšší počet uchazečů na 1 pracovní místo zaznamenal okres Klatovy (1,9).

Příjmy a životní podmínky domácností

Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele dosáhl v roce 2023 hodnoty 359,6 tis. Kč.

Čistý disponibilní důchod domácností¹⁷ (dále jen ČDDD) poskytuje základní informaci o regionálních rozdílech v životním stylu a zachycuje úroveň materiálního bohatství obyvatel. Představuje částku, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, na úspory ve formě finančních aktiv a na akumulaci hmotných a nehmotných aktiv. ČDDD v Plzeňském kraji trvale roste, a to nejvýrazněji od roku 2016, kdy došlo ke zmírnění vlivu ekonomické recese, která se v rámci tohoto ukazatele projevila stagnací od krizového roku 2008. V roce 2023 dosáhl hodnoty 219,4 mld. Kč a meziročně tak vzrostl o 8,6 %. Stejný meziroční nárůst ČDDD byl i v Ústeckém kraji a Kraji Vysočina, vyšší meziroční nárůst čistého disponibilního důchodu měly v republice už jen domácnosti v Karlovarském (9,5 %) a Zlínském (8,8 %) kraji. Na republikovém ČDDD se kraj podílel 5,4 %. Stejně tak v rámci relativního ukazatele ČDDD na 1 obyvatele byl patrný rostoucí trend. Plzeňský kraj zaujímal s hodnotou 359,6 tis. Kč v roce 2023 mezi kraji šesté nejvyšší místo za Prahou, Středočeským krajem, Krajem Vysočina, Jihomoravským a Královéhradeckým krajem. Přesto byl ve srovnání s republikovým průměrem (374,4 tis. Kč), který je ovlivněn vysokým důchodem obyvatel v Praze (462,5 tis. Kč), ČDDD na 1 obyvatele v Plzeňském regionu o 14 748 Kč nižší.

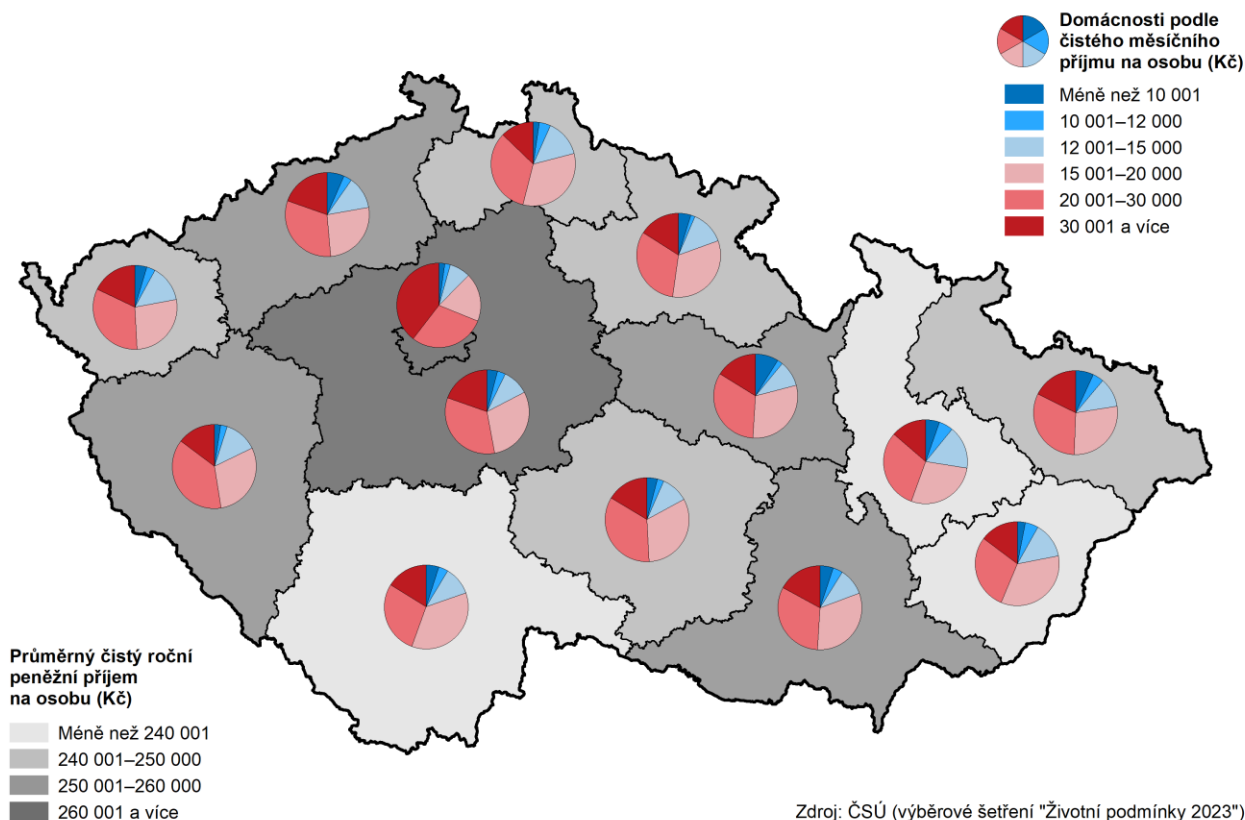
Čistý peněžní příjem na osobu meziročně nominálně vzrostl, jeho reálná hodnota díky inflaci však vzrostla jen mírně.

Životní podmínky domácností se odvíjejí zásadně od výše příjmů. Podle výsledků výběrového šetření **Příjmy a životní podmínky domácností 2024**¹⁸ činily **hrubé peněžní příjmy** na jednoho člena domácnosti v Plzeňském kraji 323,9 tis. Kč, což je o 12,7 % více než v roce 2022. Největším zdrojem je hlavní zaměstnání (59,4 %), dále se na této hodnotě podílí z 22,6 % příjmy sociální tvořené především důchody. Zbývající část dotváří příjmy z podnikání (14,9 %) a ostatní příjmy. Hrubé peněžní příjmy jsou však zatíženy povinnými platbami zdravotního a sociálního pojištění a daní z příjmu, které v souhrnu v roce 2023 snížily jejich hodnotu o více než 13 % (tj. o 42,5 tis. Kč). Po odečtení těchto plateb dosáhl ročně **čistý peněžní příjem** na osobu v plzeňské domácnosti hodnoty 281,8 tis. Kč, což je o 12,1 % (tj. o 30,4 tis. Kč) více než v roce 2022. Představuje tak druhý nejvýraznější meziroční nárůst po Jihomoravském kraji (o 12,2 %, tj. o 30,9 tis. Kč). Mapovaná hodnota čistých peněžních příjmů v roce 2023 byla v Plzeňském kraji ve srovnání s ostatními regiony Česka třetí nejvyšší po Praze (350,0 tis. Kč) a Jihomoravském kraji (284,6 tis. Kč). Po zohlednění inflace, která v roce 2023 dosahovala průměrné hodnoty 10,7 %, však **reálně čisté příjmy** v kraji vzrostly pouze o 1,3 %. V rámci celého Česka se sice nominální hodnota meziročně navýšila o 7,2 %, tj. o 18,8 tis. Kč na hodnotu 278,7 tis. Kč, ale reálně došlo k poklesu o 3,1 %. Růst reálných příjmů tak byl patrný pouze u tří krajů, a to kromě Plzeňského ještě v kraji Jihomoravském (o 1,4 %) a Zlínském (o 0,1 %). Naopak výrazný pokles zaznamenala Praha (o 7,2 % méně) a Středočeský kraj (o 6,1 % méně).

¹⁷ Čistý disponibilní důchod domácností - ČDDD (makroekonomický agregát), který pro sektor domácností představuje běžný důchod po zdanění; data za rok 2023.

¹⁸ Příjmy domácností byly šetřeny za rok 2023.

Příjmy domácností v krajích v roce 2022

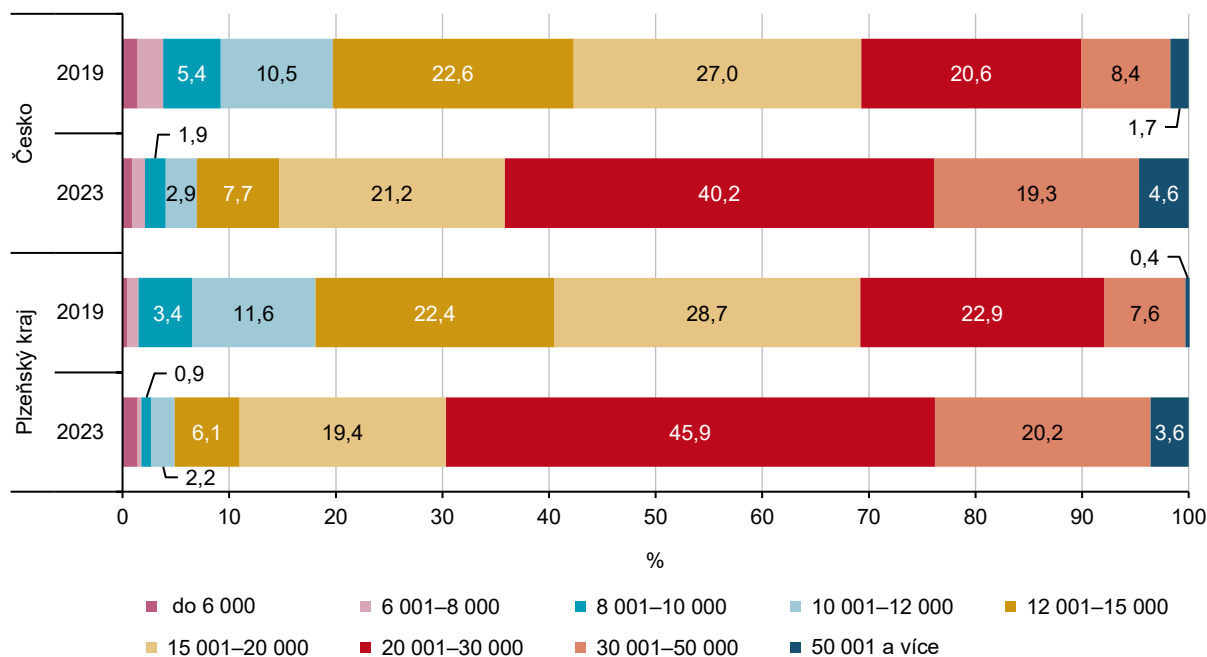
Nejvyšší podíl domácností pobíral průměrný čistý měsíční příjem na osobu v příjmové skupině 20–30 tis. Kč.

V průměru Česka se největší podíl domácností, a to více než 40 %, vyskytoval v rozhraní **čistého měsíčního příjmu na osobu** mezi 20 až 30 tis. Kč. Obdobně tomu bylo i v případě rozložení plzeňských domácností, kde dominuje stejná kategorie s 45,9 %, následována kategorií 30 až 50 tis. Kč s 20,2 % a skupinou 15 až 20 tis. Kč s 19,4 %. Nejméně zastoupenou byla kategorie s velmi nízkými příjmy mezi 6 až 8 tis. Kč měsíčně, kde se vyskytovalo pouze 0,4 % domácností v kraji. V průběhu času je zřejmá změna v rozložení domácností. Konkrétně v rozmezí sledovaných pěti let, tedy mezi lety 2019 a 2023, se situace vlivem růstu nominálních příjmů výrazně posunula, a to ve prospěch vyšších příjmových kategorií. K nejvýraznější změně došlo právě v nejčastěji se vyskytující skupině domácností s příjmy 20 až 30 tis. Kč, kde se podíl navýšil o 23,0 p. b., a v kategorii 30 až 50 tis. Kč o 12,6 p. b. Naopak o 16,3 p. b. ubylo domácností ve skupině s průměrným měsíčním příjmem mezi 12 až 15 tis. Kč a přes 9 p. b. klesl podíl i ve skupinách 10 až 12 tis. Kč a 15 až 20 tis. Kč.

Podle subjektivního názoru nejčastěji vycházely domácnosti v kraji s příjmem buď docela snadno nebo s menšími obtížemi.

Celkem 2,5 % plzeňských **domácností subjektivně vnímalo**, že vycházelo se svým čistým měsíčním příjmem s velkými obtížemi, přičemž podíl se mírně navyšoval už od šetření v roce 2022. Tento vývoj mimo jiné koresponduje právě s obdobím rostoucích spotřebitelských cen. Zároveň se jedná o druhé nejnižší procento mezi regiony Česka po Zlínském kraji, kde velké obtíže v souvislosti s příjmem pociťuje pouze 0,9 % domácností. Na druhou stranu však právě plzeňské domácnosti hodnotily skutečnost, že s příjmem vycházejí velmi snadno, jen v necelém jednom procentu případů. To je naopak úplně nejméně ve srovnání jednotlivých regionů Česka. Nejčastěji tak domácnosti podle jejich subjektivního názoru vycházely v našem kraji s příjmem docela snadno (38,5 %) nebo s menšími obtížemi (35,7 %).

Graf 2.8 Domácnosti podle čistého měsíčního příjmu na osobu (Kč)

Zdroj: výběrové šetření EU-SILC (Životní podmínky)

Více než pětina domácností v regionu si nemůže dovolit během roku týdenní dovolenou mimo domov.

Od příjmu se poté odvíjejí další možnosti, které z jeho dostatku či nedostatku domácnostem plynou. I to bylo otázkou subjektivního názoru zjišťovaného prostřednictvím výběrového šetření. Více než pětina domácností v Plzeňském kraji vyjádřila, že si během roku nemohou dovolit týdenní dovolenou mimo domov. Obdobně tomu bylo i v případě možnosti zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 15 600 Kč. V průběhu let se zde ukazuje možný vliv covidové pandemie, kdy kolem roku 2020 domácnosti daleko negativněji vnímaly svoji schopnost zaplatit neočekávaný výdaj než možnost vzít všechny členy domácnosti na dovolenou, která byla v té době omezena plošnými restrikcemi. V následujících letech se situace mění a lidé s otevřenými možnostmi cestování daleko více pociťují, že si dovolenou nemohou dovolit. Tento stav se zároveň propojil s rostoucí inflací a domácnosti se tak od roku 2022, i přes zvyšující se příjmy, negativně vyjadřují k uskutečnění nadstandardních možností. K dalším otázkám na domácnosti se řadí i možnost dopřát si jíst obden maso, k čemuž se v Plzeňském kraji negativně vyjádřilo 12,4 %. Jednalo se tak o nejvyšší podíl v meziregionálním srovnání a zároveň téměř o dvojnásobnou hodnotu ve srovnání s průměrem Česka.

Náklady na bydlení v kraji představovaly v průměru 15 % z čistých peněžních příjmů.

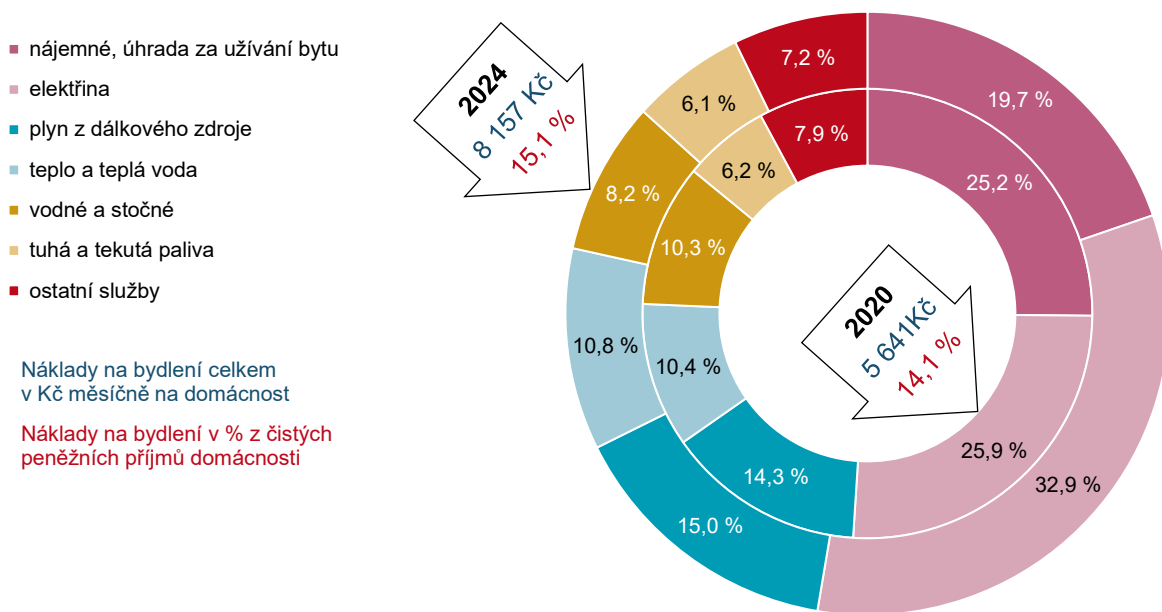
Spolu s rostoucími příjmy však rostly také výdaje domácností. Jejich podstatnou a stále rostoucí část tvoří **náklady na bydlení**, které v roce 2024 dosahovaly v průměru Česka 8 869 Kč měsíčně na domácnost, což představovalo 16,6 % z jejich čistých peněžních příjmů. V případě Plzeňského kraje se jednalo o pravidelné měsíční výdaje za bydlení ve výši 8 157 Kč, což v průměru činilo 15,1 % z jejich příjmů. Oproti předchozímu roku došlo k navýšení o 304 korun, tj. téměř o 4 %. Ve vztahu k rostoucím příjmům se podíl nákladů na bydlení v kraji meziročně mírně snížil o 1,2 p. b. Lze tedy konstatovat, že příjmy domácností rostly v našem kraji v průměru rychleji než výdaje za bydlení. Z dlouhodobější retrospektivy se náklady na bydlení za posledních pět let navýšily o 44,6 %, tedy o více než 2,5 tis. Kč měsíčně. Jedinou klesající položkou ve struktuře nákladů na bydlení byl v Plzeňském kraji nájem a úhrada za užívání bytu, a to o 2,7 %. Na celkových

nákladech na bydlení se tato položka podílela 19,7 %, což bylo ve srovnání se situací v roce 2020, kde tvořila více než čtvrtinu, výrazné snížení. Právě v roce 2020 byl ještě podíl za nájem (resp. úhradu za užívání bytu) a plateb za elektřinu téměř vyrovnaný. V následujících letech však v souvislosti s celosvětovým vývojem dostupnosti a cen energií rapidně vzrostly i náklady na elektřinu. Jejich podíl v roce 2024 představoval téměř třetinu z celkových nákladů na bydlení. Přímý vliv měl tento vývoj i na rostoucí ceny tepla a teplé vody, jejichž náklady se v kraji meziročně zvýšily relativně nejvýrazněji (o 8,4 %).

Více než pětina domácností v kraji vnímá náklady na bydlení jako velkou zátěž.

V rámci **subjektivního hodnocení** vnímaly domácnosti náklady na bydlení v průměru Česka z 20,6 % jako velkou zátěž. Domácnosti v Plzeňském kraji přitom hodnotily tyto náklady jako velkou zátěž jen v 18,7 % případů. Ve srovnání s rokem 2023, který byl ovlivněn extrémním navýšením nákladů ve spojitosti s růstem cen energií, se jedná o mírný pokles (o 0,8 p. b.). Pro 6,7 % plzeňských domácností nejsou náklady na bydlení žádnou zátěží, což je druhý nejnižší mapovaný podíl mezi regiony Česka po Zlínském kraji (5,1 %).

Graf 2.9 Struktura nákladů na bydlení v Plzeňském kraji v roce 2020 a 2024

Zdroj: výběrové šetření EU-SILC (Životní podmínky)

Nejvíce domácností v kraji žije v bytě ve vlastním domě.

V rámci hodnocení životní úrovně a výdajů domácností, které vynakládají v souvislosti s bydlením, je potřeba si přiblížit **charakteristiky bydlení**, které zásadně ovlivňují jejich výši i strukturu. Plzeňský kraj je regionem, kde domácnosti v téměř vyrovnaném poměru obývají jak rodinné domy (46,1 %) tak bytové domy (53,2 %). Ve vlastním rodinném domě bydlelo na základě dat z výběrového šetření 42,9 % domácností a téměř třetina v bytě v osobním vlastnictví (31,7 %), což byla zároveň druhá nejvyšší hodnota po Praze (43,0 %). V pronájmu poté žilo v kraji 18,1 % domácností a téměř 6 % domácností u příbuzných či známých. K vytápění domácnosti převážně využívaly dálkové topení (42,9 %), vlastní topení na plyn (24,7 %) nebo na tuhá paliva (18,7 %). Prostřednictvím nich tak nejčastěji domácnosti v kraji vytápěly tři obytné místnosti (35,3 %), potažmo obytnou plochu

60–80 m² (takovou výměru bytů má 36,4 % domácností). Z hlediska vybavenosti již více než 85 % plzeňských domácností disponovalo v roce 2024 osobním počítačem, notebookem a přístupem k internetu. Osobní auto mělo k dispozici 76,9 % domácností. Za předmět, který by si domácnosti chtěly pořídit, ale nemohou si ho dovolit z finančních důvodů, uvedlo nejvíce domácností (5,2 % z nich) sušičku na prádlo.

Mzdy

Výše průměrné hrubé měsíční mzdy v Plzeňském kraji byla v mezikrajském srovnání čtvrtá nejvyšší.

V roce 2024 dosáhla podle předběžných výsledků **průměrná hrubá měsíční mzda** zaměstnance přepočteného na plnou pracovní dobu podle místa pracoviště výše 43 123 Kč, což znamenalo meziroční nárůst o 2 616 Kč, tj. o 6,5 %. V porovnání s průměrnou mzdou v Česku (45 899 Kč) byla průměrná mzda v Plzeňském regionu o 2 776 Kč nižší, region se tak v mezikrajském srovnání umístil na čtvrtém místě. Nejvyšší průměrné hrubé měsíční mzdy bylo dosaženo v Hl. městě Praze (58 149 Kč), naopak nejnižší v Karlovarském kraji (39 636 Kč). Variační rozpětí hrubé měsíční mzdy mezi kraji v roce 2024 tak představovalo 18 513 Kč a jeho hodnota se od roku 2016 neustále zvyšuje. Tento vývoj poukazuje na prohlubující se variabilitu mezd díky rychleji rostoucí extrémní hodnotě mapované v Hl. městě Praze, kde se mzdy navyšují rychleji na rozdíl od ostatních regionů. Sledovaná hrubá měsíční mzda byla zjištěna z podnikového výkaznictví, kde představuje podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadajících na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc. Z vývoje reálných mezd, které nominální hodnotu očišťují od vlivu inflace, tedy změny životních nákladů, je patrný výrazný pokles v roce 2022. Přestože nominální hodnota mezd v Plzeňském kraji ve druhém čtvrtletí 2022 mírně narostla (o 0,4 %), je zde patrný nejvýraznější pokles mzdy reálné o 13,3 % ve srovnání s druhým čtvrtletím roku 2021. Od tohoto období a následně v průběhu let 2023 a 2024 docházelo ale v souvislosti s klesající inflací, tedy s nižším zdražováním spotřebitelských cen v kraji, nejen k růstu nominálních, ale i reálných mezd, a tedy i kupní síly obyvatel.

Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda byla dosažena v odvětví informační a komunikační činnosti.

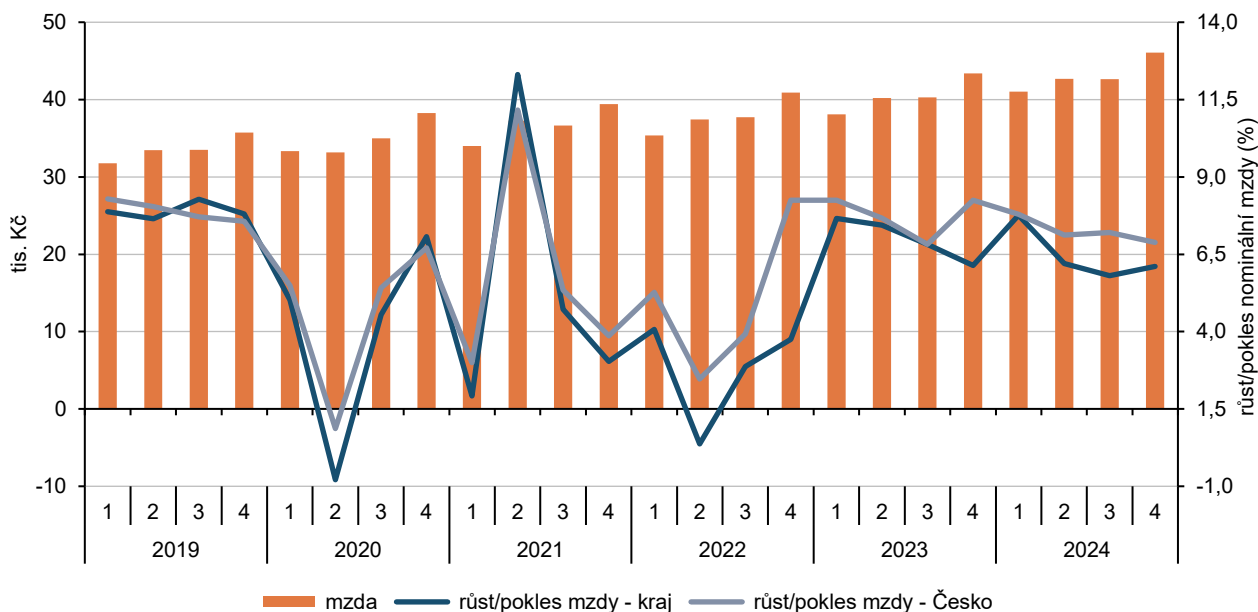
V roce 2023 byla v Plzeňském kraji dosažena nejvyšší **průměrná hrubá měsíční mzda podle CZ-NACE** v odvětví informační a komunikační činnosti (60 499 Kč), přičemž v tomto odvětví došlo i k výraznému absolutnímu nárůstu o 3 246 Kč. Nejvýrazněji se meziročně zvýšila průměrná hrubá měsíční mzda v odvětví profesní, vědecké a technické činnosti, kde došlo k nárůstu o 12,0 %, tj. o 4 977 Kč. Naopak nejnižší mzda (22 847 Kč) byla evidována v odvětví ubytování, stravování a pohostinství. Meziročně došlo k poklesu mzdy jen u jednoho odvětví (činnosti v oblasti nemovitostí), a to o 0,5 %, což představuje snížení o 175 Kč. V rámci celého Česka byla v roce 2023 také nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda v odvětví informační a komunikační činnosti (76 416 Kč) a nejnižší mzda v odvětví ubytování, stravování a pohostinství (24 504 Kč). V porovnání s Plzeňským krajem byla průměrná hrubá měsíční mzda za republiku v odvětví informační a komunikační činnosti vyšší o 15 917 Kč, tato hodnota je ovlivněna zejména extrémní hodnotou Hl. města Prahy, kde obdobné částky, jako je v roce 2023 mapováno v Plzeňském kraji, bylo dosaženo už v roce 2016. V roce 2023 dosáhla mzda v tomto odvětví v Hl. městě Praze už přes 89 tis. Kč měsíčně.

Mzdy získané na základě výběrového šetření MPSV a MF se odlišují od mezd získaných z podnikového výkaznictví.

Mzdy získané na základě výběrového **šetření Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva financí** se odlišují od mezd získaných z podnikového výkaznictví v tom, že jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy na úrovni podniků či organizací. Průměrná mzda zaměstnance v daném roce

je vypočtena poměření s jeho placenou dobou, tedy počtem měsíců, za které mzdu či náhradu mzdy skutečně pobíral, a je odečtena doba nemocí a dalších neplacených nepřítomností v práci pro daný rok. Výhoda takto sledované mzdy spočívá v tom, že umožňuje porovnávat mzdovou úroveň získanou na různých pracovních místech při přesně zjištěném objemu placené doby. V časové řadě je takto získaná mzda porovnatelná od roku 2011, kdy jsou sledováni i zaměstnanci z podniků s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů fyzických osob. Výsledky před rokem 2011 nebyly přepočtené, a proto nejsou srovnatelné.

Graf 2.10 Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy¹⁾ na přepočtené počty zaměstnanců v Plzeňském kraji

¹⁾ podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2024 předběžné údaje

Ženy měly v kraji v porovnání s muži nižší mzdu o 16,4 %.

V roce 2024 činila průměrná hrubá měsíční mzda (získaná z výběrového šetření ministerstev) v Plzeňském kraji 47 141 Kč a meziročně vzrostla o 6,9 %. Průměrná hrubá měsíční mzda dosáhla u mužů 50 951 Kč a u žen 42 557 Kč. Ženy tak měly v průměru o 8 374 Kč nižší průměrnou hrubou měsíční mzdu než muži, tj. o 16,4 %.

Variační rozpětí průměrné hrubé měsíční mzdy mezi kraji činilo 20 425 Kč.

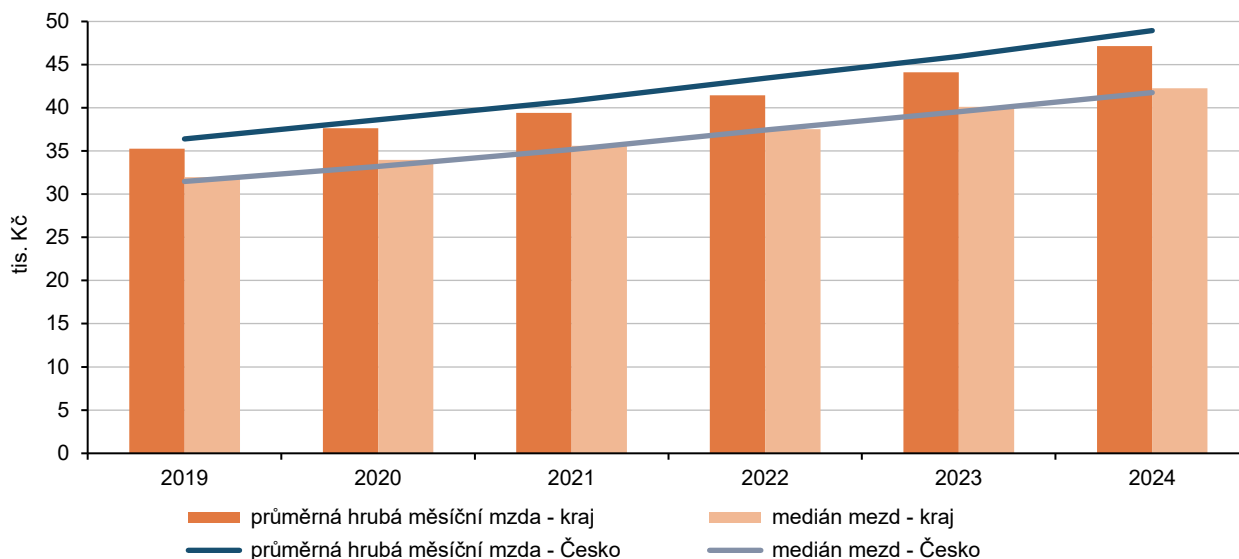
Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda dosažená v Hl. městě Praze činila dle šetření ministerstev 62 022 Kč a nejnižší v Karlovarském kraji 41 597 Kč. **Variační rozpětí hrubé měsíční mzdy mezi kraji** tak představovalo v tomto případě 20 425 Kč.

Medián mezd se v kraji meziročně mírně zvýšil, také hodnota rozdílu mezi pohlavími byla vyšší.

Rozdíly mezi úrovní jednotlivých hrubých měsíčních mezd daleko přesněji vystihuje **medián**, který představuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení, tedy běžnou mzdovou úroveň, která na rozdíl od průměru je nižší, protože není ovlivněna směrem vzhůru vysokými příjmy méně početné skupiny pracujících. V roce 2024 dosáhl medián mezd v Plzeňském kraji 42 249 Kč a meziročně se zvýšil o 5,4 %. V časové řadě 2014–2024 se pak zvýšil o 82,3 %. V rámci mzdového mediánu je možné sledovat variabilitu ve mzdách napříč jednotlivými pohlavími. Z hlediska vývoje mediánu mezd v časové řadě od roku 2014 je zřejmé kolísání a mírné prohlubování genderové mzdové propasti až do roku 2016, kdy bylo dosaženo nejvyšší hodnoty. Konkrétně ženy v tomto roce vydělávaly v regionu o 17,7 % méně než muži. Rozdíl se však zásadně liší napříč odvětvími, regiony či vzdělanostními

skupinami. Od roku 2022 hodnoty rozdílu v kraji znovu mírně narostly (na 13,1 %), v roce 2023 činila hodnota rozdílu 12,4 %, na úrovni Česka pak 13,2 %. V roce 2024 byla hodnota mediánu mezd u mužů 45 331 Kč a u žen 39 003 Kč, což je o 6 328 Kč méně. Hodnota rozdílu tak dosáhla 14,0 %, na republikové úrovni 13,6 %.

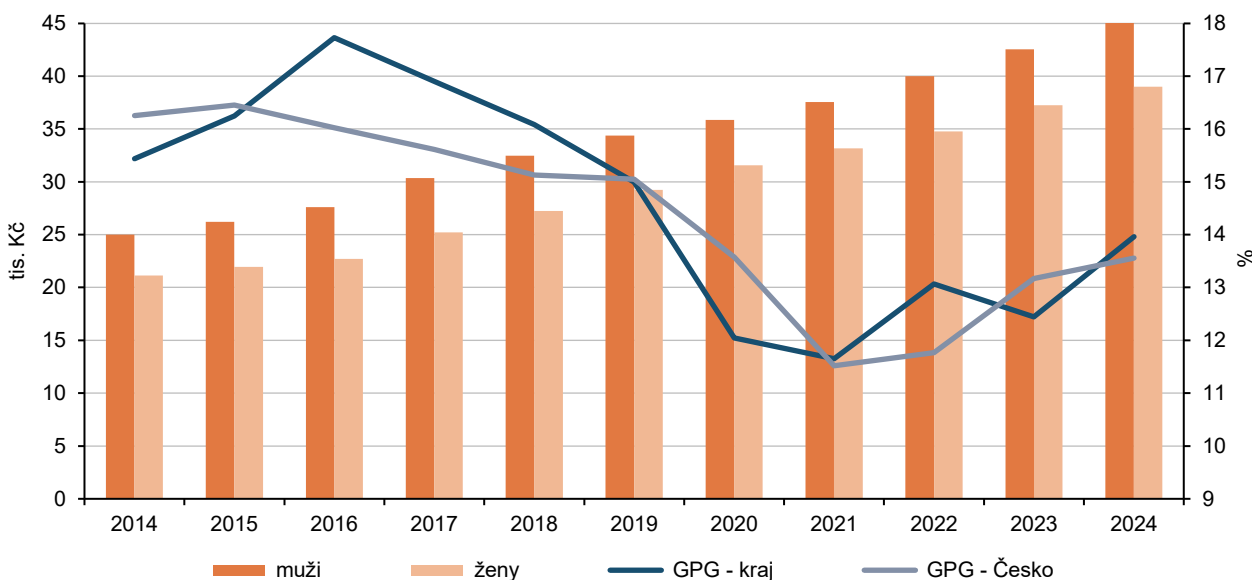
Graf 2.11 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Plzeňském kraji a Česku

Procentuální rozdíl mezi průměrnou mzdou a mediánem dosáhl v roce 2024 v Plzeňském kraji hodnoty 10,4 %.

Zajímavým ukazatelem je také **procentuální rozdíl mezi průměrnou mzdou a mediánem mezd**. V Plzeňském kraji tento rozdíl dosáhl v roce 2024 hodnoty 10,4 %, což je šestá nejnižší hodnota v mezikrajském porovnání. Meziročně došlo v regionu k navýšení tohoto rozdílu u 1,3 p. b. Na celorepublikové úrovni je mapován meziroční nárůst (na hodnotu 14,7 %), který je dán zejména rostoucím rozdílem v Hl. městě Praze (19,7 %) a Středočeském kraji (13,3 %).

Graf 2.12 Medián mezd podle pohlaví a GPG¹⁾ v Plzeňském kraji

¹⁾ GPG - gender pay gap - relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen (vztažený k mediánu mzdy mužů)

Úplné náklady práce

Náklady práce na zaměstnance v Plzeňském kraji byly o 3 268 Kč nižší, než je průměr v Česku.

Náklady práce představují celkové náklady zaměstnavatele, které musí vynaložit na své zaměstnance. Skládají se z přímých a nepřímých nákladů. Přímé náklady zahrnují mzdy a platy za vykonanou práci a náhrady mezd a platů. Mezi nepřímé se řadí náklady spojené se zabezpečením sociálních potřeb zaměstnanců. V roce 2023 představovaly měsíční náklady práce na jednoho zaměstnance v Plzeňském kraji 56 183 Kč, což je o 3 728 Kč, tj. o 7,1 % více než v roce 2022. Největší část je tvořena přímými náklady, které představují 72,2 % (tj. 40 552 Kč) z celkových nákladů práce v kraji. Druhou nejvýraznější složku tvoří sociální náklady a výdaje. V Plzeňském kraji dosáhla tato část nepřímých nákladů, která zahrnuje mimo jiné zejména platbu zákonného pojistného, částky 14 649 Kč, což představuje meziroční navýšení o 6,4 %. Na celorepublikové úrovni se náklady práce pohybovaly v průměru na hodnotě 59 451 Kč. Nejvyšší náklady vykazovali zaměstnavatelé v Hl. městě Praze (69 392 Kč), nejmenší naopak v Karlovarském kraji (50 329 Kč).

Vzdělávání

Meziročně se počet dětí v mateřských školách snížil o 342.

Tak jako i v jiných sociálních a ekonomických oblastech zasahuje demografický vývoj i do vzdělávání. Fluktuace počtu žáků škol přímo koresponduje se silou jednotlivých ročníků, které v daný rok vstupují podle věku do různých úrovní vzdělávacího systému v rámci Česka. Ve školním roce 2024/25 navštěvovalo mateřské školy v Plzeňském kraji 19 154 dětí (šestá nejnižší hodnota mezi kraji), z nichž 51,7 % tvořili chlapci. Tyto děti navštěvovaly v Plzeňském kraji celkem 283 mateřských škol a na jednu třídu připadlo v průměru 20,8 dětí. Celkem se na jejich vzdělání v mateřských školách podílelo 1 861 osob (přepočtené na plně zaměstnané včetně ředitelů). V časové řadě 2014/15–2024/25 vzrostl v Plzeňském kraji počet mateřských školek o 11, počet tříd o 74, počet učitelů o 293,5, počet dětí ale klesl o 496. V rámci Česka měl nejvyšší počet dětí v mateřských školách Středočeský kraj (52 606), dále Praha (42 355) a Jihomoravský kraj (41 694). Nejméně dětí (8 266) navštěvovalo mateřskou školkou na Karlovarsku. Meziročně došlo u všech krajů k poklesu počtu žáků, v případě Plzeňského kraje o 1,8 %.

V základních školách se meziročně zvýšil počet žáků, učitelů, tříd i škol.

Ve školním roce 2024/25 došlo u počtu základních škol meziročně k mírnému nárůstu o 0,9 %. Na jednu třídu připadlo průměrně 20 žáků. Počet učitelů přepočtených na plně zaměstnané se meziročně zvýšil o 28,8. V tomto školním roce vyučovalo na základních školách 3 945 učitelů (v přepočtených osobách na plně zaměstnané včetně ředitelů, zástupců a výchovných poradců). I když počet mužů, kteří přicházejí učit na základní školy, od roku 2015/16 většinou přibýval, učitelství je stále doménou žen. Ve školním roce 2024/25 bylo 598,4 mužů učitelů na ZŠ (tj. 15,2 %), zbylých 84,8 % pak tvořily ženy.

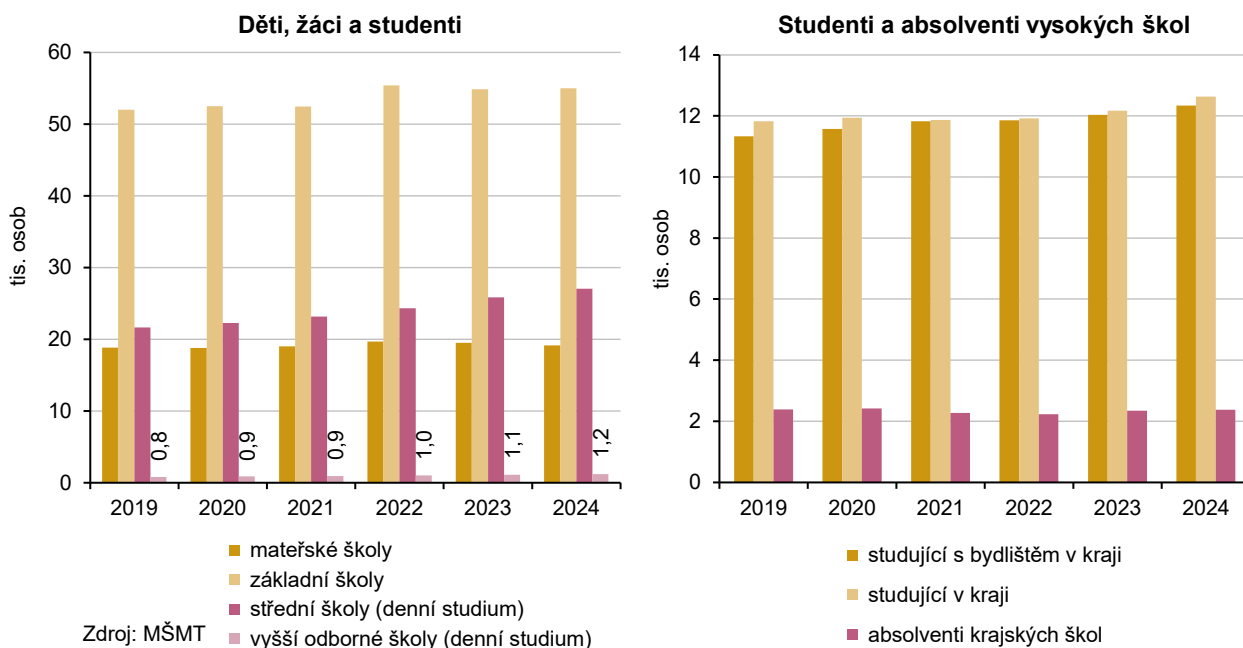
Na středních školách roste počet studentů i učitelů, a to i učitelů - mužů.

V Plzeňském kraji studovalo ve školním roce 2024/25 na 56 středních školách 27 850 žáků, z toho žáci denního studia tvořili 96,6 %. Největší zájem měli žáci o studium na středních odborných školách s maturitou, kde jich studovalo 13 563. Na gymnáziích (střední všeobecné školy) jich studovalo 6 669, střední učňovské školy s výučním listem navštěvovalo 6 195 osob a nástavbové studium jen 912 žáků. V tomto školním roce pracovalo na středních školách v regionu 2 384 učitelů (v přepočtených osobách na plně zaměstnané), z toho ženy tvořily 60,6 % a mužů pedagogů vyučujících na středních školách bylo 940. Mužů, kteří přicházejí vyučovat na střední školy, v posledních letech přibývá. Od školního roku 2019/20 se jejich počet zvýšil o více než čtvrtinu. Na středních školách (denní studium) se počty studentů do roku 2015/16 snižovaly. Po následné stagnaci dochází od školního roku 2018/19 k růstu. V roce 2024/25 studovalo denně na středních školách

26 894 studentů. Meziročně jejich počet narostl o 1 214. V kraji mají možnost děti studovat také na konzervatoři, kde vyučuje 58 učitelů. Ve školním roce 2024/2025 zde studovalo celkem 227 studentů a jejich počet byl v posledních deseti letech obdobný.

Graf 2.13 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Plzeňském kraji

Počty vysokoškolských studentů po výrazném poklesu do roku 2019 opět narůstají.

V Plzeňském kraji počty studentů **vysokých škol** v průběhu let 2012–2019 klesaly. Hlavní příčinou úbytku byla skutečnost, že se do věku nástupu na vysokou školu dostává slabší generace porevolučních dětí, která je důsledkem nízké porodnosti v souvislosti se společenskými změnami po roce 1989. Konkrétně počet obyvatel ve sledovaném období ve věkové kategorii 20–24 let klesl téměř o čtvrtinu. Od roku 2020 však počty studentů znovu mírně narůstají, neboť se do vysokoškolského věku postupně dostávají děti silných ročníků rodičů z baby boomu v 70. letech. V roce 2024 studovalo vysokou školu 12 531 studentů s trvalým bydlištěm v regionu a jejich počet se meziročně zvýšil o 2,7 % (tj. o 326 studentů). V kraji bylo evidováno 2 631 absolventů, z nichž 98,9 % mělo státní občanství ČR. Počet vysokoškolských studentů s místem výuky v Plzeňském kraji dosáhl v tomto roce 14 059 a meziročně tak mírně vzrostl (o 3,5 %). Vysokou školu s místem výuky v kraji absolvovalo 2 552 osob a jejich počet se meziročně zvýšil o 1,4 %. V Plzeňském kraji se mohou studenti vzdělávat na Západočeské univerzitě se sídlem v Plzni, která má celkem 9 fakult (aplikovaných věd, designu a umění Ladislava Sutnara, ekonomickou, elektrotechnickou, filozofickou, pedagogickou, právní, strojní a zdravotnických studií). Ostatní fakulty, které sídlí v Plzeňském kraji, patří pod vysoké školy, které zde však nemají sídlo (např. Lékařská fakulta Univerzity Karlovy nebo Metropolitní univerzita Praha).

Zdraví

Počty samostatných ordinací v kraji v posledních letech klesají.

Lékaři působili v roce 2024 v Plzeňském kraji ve 243 **samostatných ordinacích** praktických lékařů pro dospělé, v 89 pro děti a dorost, v 287 ordinacích stomatologů a 66 ordinacích gynekologů. Od roku 2017 počet samostatných ordinací celkově

ubývá, v případě praktických lékařů pro dospělé o 1 ordinaci, pro děti a dorost o 8 a v případě stomatologů dokonce o 41. Jen počet ordinací gynekologů je stálý.

Na 1 lékaře vycházelo v průměru 213 obyvatel kraje v roce 2024.

V roce 2024 působilo v Plzeňském kraji 2 869 **lékařů**, meziročně o 8 více, od roku 2019 o 128 více. Na 1 000 obyvatel středního stavu připadalo 4,7 lékařů, což je v kraji dlouhodobý průměr. Výjimkou byl jen rok 2021, kdy se počet lékařů zvýšil na 4,9. V roce 2024 vycházelo na 1 lékaře v průměru 213 obyvatel, tedy šestá nejnižší hodnota mezi kraji. Dostupnější jsou lékaři v Praze, v Olomouckém, Jihomoravském, Královéhradeckém a Moravskoslezském kraji.

V Plzeňském kraji připadalo v roce 2024 na 1 zubaře 1 437 obyvatel, což je čtvrtá nejnižší hodnota v republice.

V roce 2024 nám v kraji poskytovalo péči 426 **zubních lékařů**. Nejvíce jich ordinovalo v roce 2019, a to 447, od té doby jejich počet klesá. Na 1 000 obyvatel středního stavu připadalo v roce 2024 v Plzeňském kraji 0,7 zubaře a v opačném případě na 1 zubaře připadalo 1 437 obyvatel. Tato hodnota je v kraji z dlouhodobého pohledu nejvyšší a v posledním roce souvisí nárůst s vyšším počtem obyvatel žijících v kraji. V rámci ostatních regionů jsme patřili mezi 4 kraje s nejnižším počtem osob na 1 zubaře. Dostupnější zubní péči měli obyvatelé v Praze (825 obyvatel na 1 zubního lékaře), v Olomouckém (1 278) a Jihomoravském (1 314) kraji.

V roce 2024 připadalo v kraji na 1 000 obyvatel 4,4 lůžka v nemocnicích akutní péče.

V roce 2024 bylo v Plzeňském kraji 9 **nemocnic akutní péče**, tedy zdravotnických zařízení poskytující akutní lůžkovou péči, jejímž cílem je odvrácení zhoršení zdravotního stavu či snížení rizika vážného zhoršení. Tyto nemocnice měly k dispozici 2 710 lůžek a meziročně beze změny. Od roku 2019 se jedná o druhý největší počet, více jich bylo jen v roce 2022 (2 718 lůžek). Na 1 000 obyvatel středního stavu tak připadalo 4,4 lůžka, to je osmá nejvyšší hodnota mezi kraji. Nejvyšší podíl měla Praha (6,1), nejnižší naopak Středočeský kraj (2,8).

Po Královéhradeckém kraji jsme měli v roce 2024 druhou nejvyšší průměrnou ošetřovací dobu v nemocnicích akutní péče.

V nemocnicích akutní péče bylo v roce 2024 registrováno 92,9 tisíc případů **hospitalizací**, došlo tak k meziročnímu snížení o 1,5 tisíc. Do roku 2019 se jejich počet pohyboval nad hranicí 100 tisíc, poté případů hospitalizací ubylo na 88 tisíc. V přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu jsme dosáhli čtvrté nejnižší hodnoty (151,8 případů) a ve srovnání s rokem 2019 to bylo o 18,8 případů méně. Průměrná ošetřovací doba v nemocnicích akutní péče trvala v Plzeňském kraji v roce 2024 celkem 6,2 dne a oproti roku 2019 vzrostla o 0,1 dne. Tato doba je druhá nejvyšší mezi ostatními regiony, nejdéle pobývali v nemocnicích pacienti Královéhradeckého kraje (6,5 dne), nejkratší dobu zde strávili zase lidé z Karlovarského kraje (4,8 dne).

Státní sociální podpora

Počet příspěvků na bydlení v kraji se meziročně zvýšil o 11,5 %.

Systém **státní sociální podpory** je legislativně upraven předpisy o státní sociální službě. Zabezpečuje adresnou pomoc zejména rodinám s nezaopatřenými dětmi k překonání nepříznivých důsledků sociálních událostí, na jejichž řešení rodina vlastními silami a prostředky nestačí. Podle zákona o státní sociální podpoře se poskytují následující dávky: přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné a pohřebné. Některé z nich (přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné) se poskytují v závislosti na výši příjmu žadatele a společně posuzovaných osob. V roce 2024 bylo vyplaceno v Plzeňském kraji 440,0 tis. dávek státní podpory, z toho 164,8 tis. na přídavek na dítě a byl to druhý nejnižší počet v mezikrajském porovnání po kraji Karlovarském (119,1 tis.). **Přídavek na dítě** je definován jako základní dlouhodobá dávka poskytovaná rodinám s dětmi na krytí nákladů spojených s jejich výchovou a výživou, pokud příjem rodiny nepřekročí

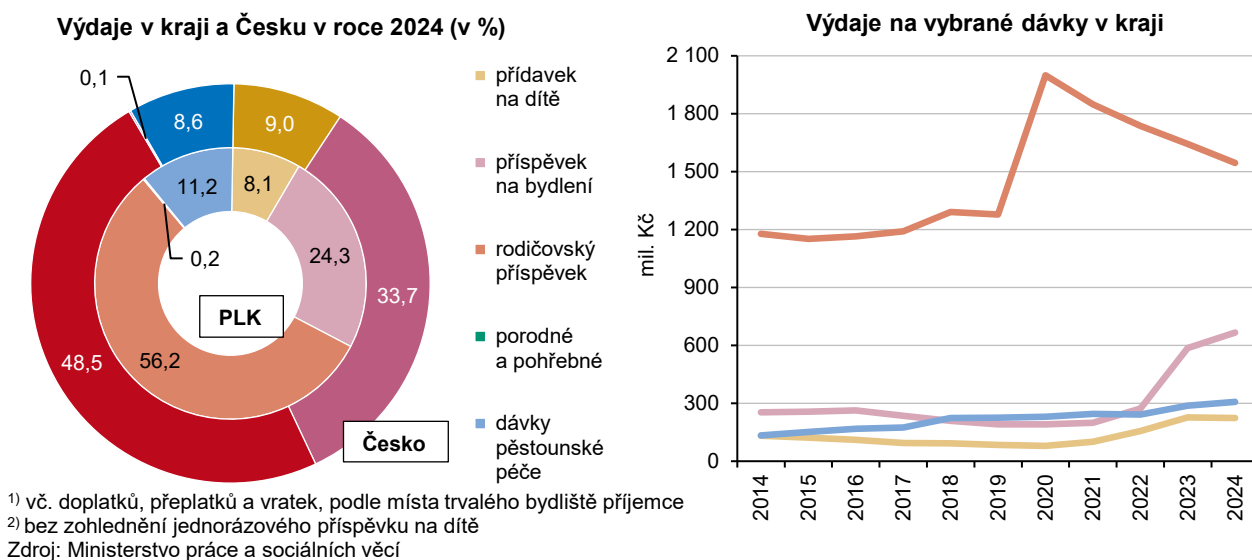

3,4násobek životního minima rodiny. Je dělen do tří kategorií podle věku nezaopatřeného dítěte a je ho možné čerpat do 18 let, v případě studia až do 26 let věku dítěte. Druhým nejčtenějším druhem dávky byl rodičovský příspěvek, v kraji jich bylo vyplaceno 159,7 tis. **Rodičovský příspěvek** je dávka pro rodiče, který celodenně pečuje o dítě do čtyř let věku, které je nejmladší v rodině. Počet vyplácených dávek státní sociální podpory celkem v posledních letech klesal až do roku 2019, od roku 2020 mírně narůstá. V roce 2023 došlo k výraznému meziročnímu navýšení (o 15,7 %), a to zejména kvůli rostoucímu počtu žádostí o **příspěvek na bydlení**. V rámci této kategorie činil meziroční nárůst 56,6 %, a to především vlivem nepříznivé ekonomické situace, kterou mimo jiné ve vztahu k bydlení zasáhlo zdražování energií. To se týkalo i přídavků na dítě, jejichž počet se meziročně zvýšil o 23,8 %. V roce 2024 bylo naopak vyplaceno méně dávek než v roce 2023. Nejvíce byl evidentní pokles u rodičovského příspěvku o 7,4 %, což může mimo jiné souviset se snižující se porodností, pouze příspěvek na bydlení meziročně vzrostl o 11,5 %.

Plzeňský kraj má třetí nejnižší objem dávek státní sociální podpory na bydlení mezi kraji v republice.

Ve vývoji výdajů na **sociální dávky** v posledních pěti letech je zřejmý zásadní nárůst v roce 2020. K tomuto navýšení došlo díky meziročnímu růstu částky příspěvku pro rodiče z 220 tis. Kč na 300 tis. Kč (u víceročtat na 450 tis. Kč), což se na celkovém objemu výdajů na rodičovský příspěvek projevilo zvýšením o 56,3 %. Následné mírné snížení celkových výdajů na dávky poté vystřídal nárůst mezi roky 2022 a 2023. V roce 2024 objem výdajů mírně poklesl na 2 440,7 mil. Kč, což je meziročně o 0,8 % méně. Vzrostly pouze žádosti o příspěvek na bydlení, v rámci této skupiny dávek to bylo o 13,8 % více žádostí. Zároveň se v tomto případě však stále jedná o třetí nejnižší hodnotu v mezikrajském porovnání po Kraji Vysočina a Karlovarském kraji. Z celkového objemu dávek státní podpory v Česku připadá na Plzeňský kraj čtvrtý nejnižší podíl (4,4 %). V mezikrajském srovnání má nejvyšší podíl výdajů na celorepublikovém objemu Moravskoslezský kraj (14,0 %), naopak nejnižší kraj Karlovarský (2,5 %).

Graf 2.14 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péči o dítě v Plzeňském kraji a Česku¹⁾²⁾

Z mezikrajského srovnání byla hodnota dávek státní sociální podpory v přepočtu na obyvatele v Plzeňském kraji nejnižší.

Výdaje na dávky státní sociální podpory v přepočtu na 1 obyvatele se v Plzeňském kraji meziročně mírně snížily o 0,2 %. V celorepublikovém srovnání byla zjištěná hodnota v kraji 4 495 Kč na 1 obyvatele nejnižší, zároveň se jedná o výrazně nižší hodnotu, než představoval celorepublikový průměr (5 530 Kč/obyv.). Nejvyšší hodnotu mají kraje s vysokou nezaměstnaností, a to kraj Moravskoslezský (7 322 Kč/obyv.) a Ústecký (6 847 Kč/obyv.).

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Služby provozované formou celoročního pobytu tvořily třetinu služeb sociální péče.

V Plzeňském kraji se nacházelo k 31. 12. 2024 celkem 153 **zařízení sociálních služeb** s 5 092 lůžky. V příslušných sociálních zařízeních tvořily více než jednu třetinu služby provozované formou celoročního pobytu. Jedná se o domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem.

V Plzeňském kraji bylo provozováno 23 domovů pro seniory s kapacitou 1 516 lůžek.

Jednou z legislativně stanovených služeb sociální péče je pobytová služba s celoročním provozem v **domovech pro seniory**. Tato služba je určena zejména těm seniorům, jimž nelze zabezpečit pomoc v jejich přirozeném sociálním prostředí. V Plzeňském regionu bylo v roce 2024 provozováno 23 domovů pro seniory s kapacitou 1 516 lůžek pro své klienty. Z dlouhodobého pohledu má vývoj počtu lůžek proměnlivý charakter. Meziročně se počet lůžek v domovech pro seniory snížil a kapacita tak byla v kraji vůbec nejnižší od roku 2008. Od roku 2019 byl zaznamenán mírný meziroční nárůst lůžek jen v roce 2020. Průměr počtu lůžek na jedno zařízení dosahuje hodnoty 65,9 v kraji, což je méně než republikový průměr (67,9 lůžek).

Pro osoby s duševními poruchami je v kraji k dispozici 21 zařízení s kapacitou 1 788 lůžek.

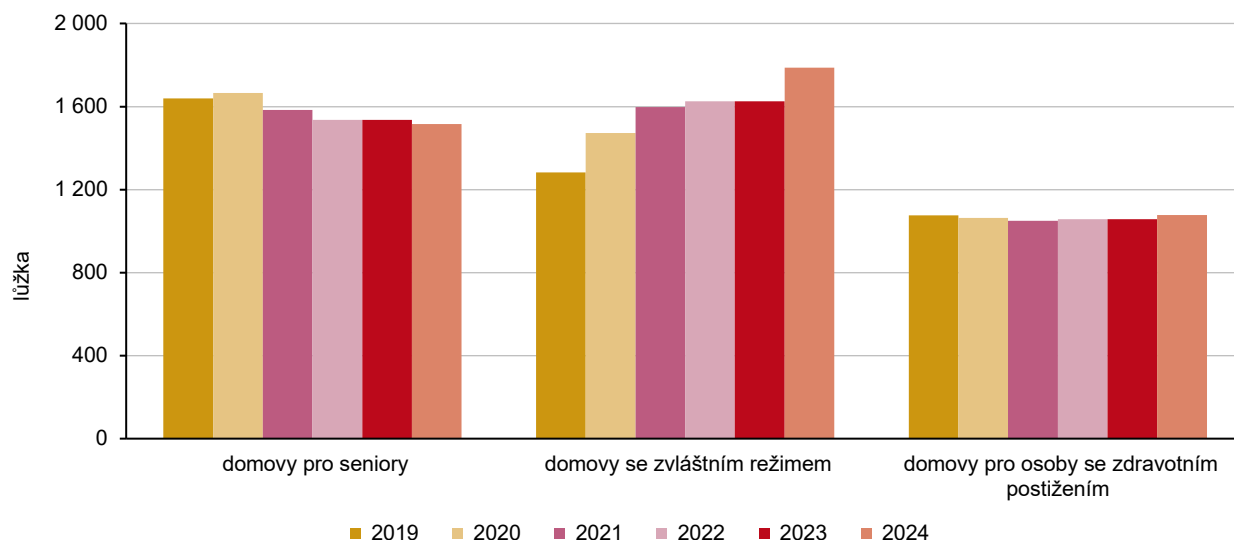
Další legislativně definovanou službou sociální péče je pobytová služba s celoročním provozem v **domovech se zvláštním režimem**, které poskytují služby osobám trpícím duševní nemocí, Alzheimerovou chorobou či jinou formou demence. V Plzeňském kraji se nachází těchto zařízení 21 s kapacitou 1 788 lůžek. Z retrospektivního pohledu je patrné, že od roku 2019 dochází k navyšování počtu i kapacity zařízení. Do roku 2024 vzrostla kapacita za pět let téměř o 40 %, což znamenalo o 505 lůžek víc. V regionu byl zaznamenán poměrně výrazný meziroční nárůst lůžek v roce 2024, který představoval 10,0 %. Průměrná kapacita lůžek v těchto zařízeních činí 85,1 lůžek, což je o 20,0 lůžek na jedno zařízení nad republikovým průměrem a zároveň nejvyšší hodnota ve srovnání s ostatním kraji.

Domovů pro osoby se zdravotním postižením funguje v kraji 12 s kapacitou 1 078 lůžek.

V zařízeních sociální péče je dále definována pobytová služba s celoročním provozem pro osoby se sníženou soběstačností vyžadující pravidelnou a komplexní péči, kterou jim nelze zajistit v jejich přirozeném sociálním prostředí, jedná se o **domovy pro osoby se zdravotním postižením**. V Plzeňském kraji se nalézají 12 těchto zařízení s 1 078 lůžky pro své klienty. V posledních pěti letech byl počet lůžek pro osoby se zdravotním postižením téměř neměnný. V průměru tak na každý tento druh zařízení v kraji připadá 89,8 lůžek, což je nejvíce v mezikrajském srovnání. Tato hodnota převyšuje republikový průměr o 37,8 lůžek na jedno zařízení.

Graf 2.15 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Plzeňském kraji (k 31. 12.)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Azylové domy a chráněné bydlení poskytují pobytové služby na přechodnou dobu lidem v nepříznivé životní situaci, v kraji se nachází 10 azylových domů a 5 zařízení chráněného bydlení.

Mezi další nejvíce využívaná pobytová zařízení sociálních služeb můžeme zařadit azylové domy a chráněné bydlení. **Azylové domy** poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. V roce 2024 Plzeňský kraj nabízel 10 azylových domů s celkovým počtem 292 lůžek. **Chráněné bydlení** je pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení. V roce 2024 byla tato služba přístupná v Plzeňském kraji celkem v 5 zařízeních s celkovou kapacitou 270 lůžek.

Další zařízení sociálních služeb v regionu s lůžkovou kapacitou jsou například centra sociálně rehabilitačních služeb, týdenní stacionáře aj.

Mezi další kromě výše zmiňovaných **zařízení sociálních služeb** v Plzeňském regionu, **které disponují lůžkovou kapacitou**, se řadí centra sociálně rehabilitačních služeb (13 zařízení s 87 lůžky), týdenní stacionáře (1 zařízení s 29 lůžky), terapeutické komunity (1 zařízení s 15 lůžky), služby následné péče (2 zařízení s 9 lůžky) a domy na půl cesty (1 zařízení s 8 lůžky).

Sociální poradny v Plzeňském kraji nabízely 30 služeb v roce 2024.

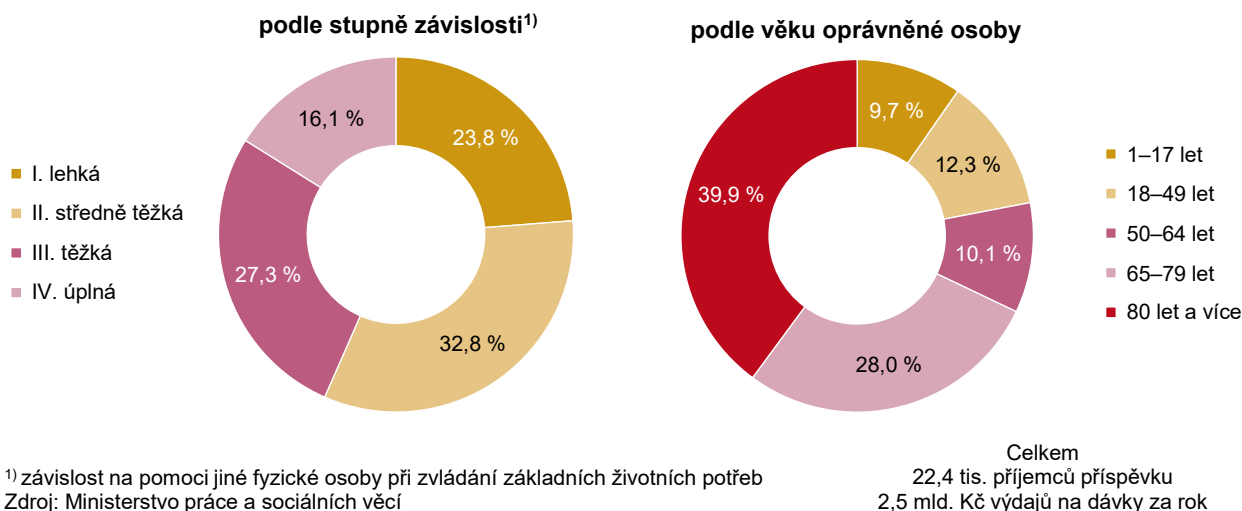
Mezi zařízení, která nabízela v roce 2024 největší počet **služeb bez lůžkové kapacity**, patřily sociální poradny (30 služeb), denní stacionáře (8 služeb), nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a sociálně terapeutické dílny (obě shodně 7 služeb).

Výdaje na dávky za rok 2024 pro poskytnutí příspěvku na péči byly vyčísleny na 2,5 mld. Kč.

V prosinci 2024 bylo registrováno v Plzeňském kraji 22,4 tis. příjemců příspěvku na péči. **Příspěvek na péči** je vyplácen podle stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb. Stupně závislosti jsou rozdělené od lehké (I.), přes středně těžkou (II.), těžkou (III.) až po úplnou (IV.) závislost. **Výdaje na dávky** byly poskytnuty v loňském roce ve výši 2,5 mld. Kč. Nejčastěji je vyplácen příspěvek na péči podle II. stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby. Tento příspěvek byl vyplácen 7,4 tis. příjemců, což byla téměř třetina ze všech příjemců příspěvku na péči. Více než dvě třetiny ze všech příjemců příspěvku na péči, tj. 15,2 tis. osob, byly oprávněné osoby starší 65 let. Podíl žen představoval 58,8 % ze všech příjemců příspěvku v regionu. Výdaje na dávky se od roku 2019 navýšily do roku 2024 o více než 790 mil. Kč, za tu dobu přibýlo také 1,9 tisíc

příjemců příspěvků na péči. Nejvyšší nárůst se týkal oprávněných osob ve věku 1–17 let (o 13,8 %), podle stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby se jednalo o stupeň IV. (o 15,1 %).

Graf 2.16 Příjemci příspěvků na péči v Plzeňském kraji v prosinci 2024

V prosinci 2024 bylo v kraji evidováno 22 033 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením.

V prosinci roku 2024 bylo v Plzeňském kraji evidováno 22 033 **držitelů průkazů osob se zdravotním postižením (OZP)**. Data o počtu a struktuře držitelů průkazů OZP, která poskytuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, byla revidována včetně údajů za předchozí roky. Pokles počtu držitelů po revizi souvisí se zohledněním případů předčasného ukončení platnosti průkazu OZP, např. z důvodu úmrtí. V původních údajích tyto osoby zůstávaly do konce platnosti uvedené na průkazu. V prosinci 2024 bylo o 508 osob se zdravotním postižením více než v předchozím roce, tj. nárůst o 2,4 %. Největší podíl osob se zdravotním postižením tvoří držitelé průkazů ZTP (osoby s těžkým postižením). V prosinci 2024 se jednalo o 15 619 osob s těžkým postižením, jež tvořily 70,9 % z celkového počtu držitelů průkazů se zdravotním postižením. Jednu pětinu pak představovaly osoby se zvlášť těžkým postižením s potřebou průvodce (ZTP/P) a se středně těžkým postižením (TP) jich bylo téměř 2 tisíce.

Ženy představují nadpoloviční podíl z celkového počtu držitelů průkazů se zdravotním postižením.

V prosinci loňského roku mělo v držení **průkaz se zdravotním postižením** 11 333 **žen** a 10 700 **mužů**. Jen s průkazem v kategorii ZTP/P byl podíl mužů mírně vyšší než podíl žen ve stejné kategorii. Mladistvých do 18 let, kteří měli jeden z průkazů osob se zdravotním postižením, bylo v regionu v prosinci 2024 celkem 1 024. Nadpoloviční podíl představovali mladí držitelé průkazu ZTP/P (zvlášť těžké postižení s potřebou průvodce) a v 45,0 % případů vlastnili mladí pod 18 let průkaz ZTP (těžké postižení).

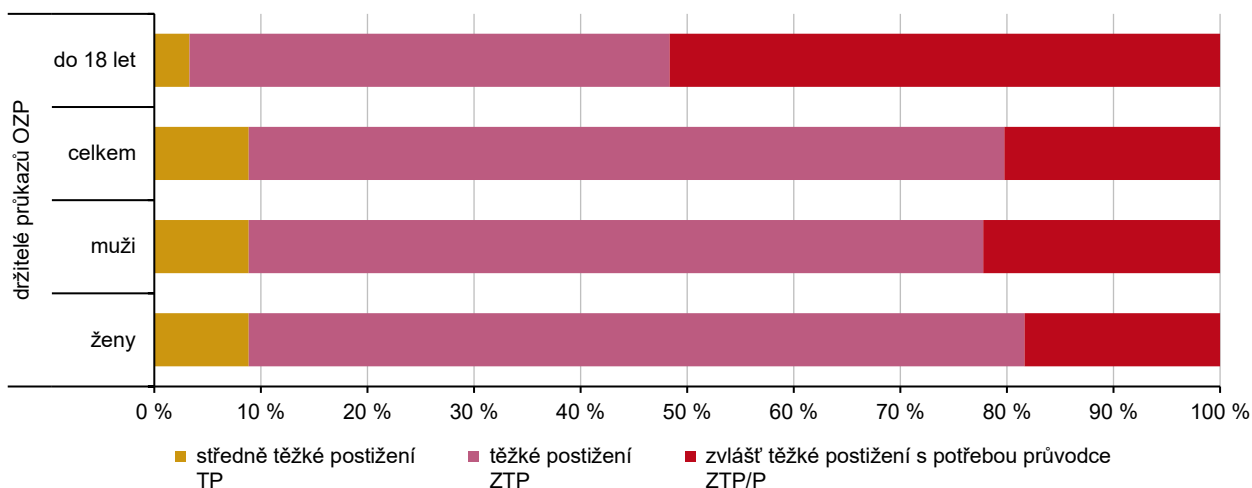
Nejvíce držitelů průkazu ZTP/P je ve věku 15–64 let.

V prosinci 2024 bylo nejvíce držitelů průkazů **osob se zdravotním postižením ve věku 65 let a více** (62,3 %), naopak nejmenší počet byl evidován u osob **ve věku do 14 let** (3,4 %). Lidé ve věku 65 let a více vlastnící průkaz ZTP (těžké postižení) tvořili nadpoloviční podíl z celkového počtu osob se zdravotním postižením (50,5 %). Z kategorie osob se zvlášť těžkým postižením s potřebou průvodce (ZTP/P) jich bylo nejvíce **ve věku 15–64 let** (2 469 osob).

Nejvíce držitelů průkazů osob se zdravotním postižením je v okrese Plzeň-město.

V mezikrajském srovnání byl Plzeňský kraj v prosinci 2024 na sedmém místě v počtu držitelů průkazů osob se zdravotním postižením. Nejnižší počet byl evidován v kraji Karlovarském (8 175), nejvyšší naopak v kraji Jihomoravském (48 089). Podíl Plzeňského kraje z celkového počtu držitelů v Česku činil 6,1 %. Na území Plzeňského regionu žilo nejvíce osob se zdravotním postižením v okresech Plzeň-město (5 615) a na Klatovsku (4 833), jejich podíl na celkovém počtu držitelů průkazů v kraji představoval téměř polovinu.

Graf 2.17 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením v Plzeňském kraji v prosinci 2024

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Důchodci, důchody

Počet příjemců důchodů bez ohledu na jeho typ meziročně mírně vzrostl.

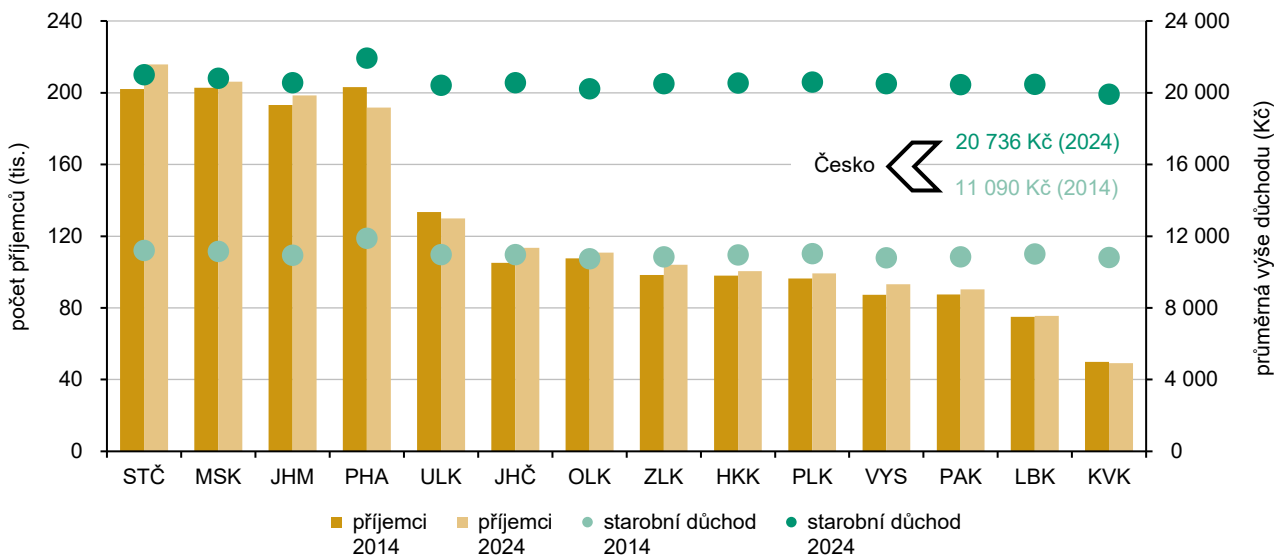
Údaje o **důchodech** jsou přebírány z výstupů informačních systémů České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ). Řada indikátorů v této oblasti je ovlivněna počtem obyvatel nebo jejich věkovou strukturou v jednotlivých krajích a okresech. V prosinci 2024 pobíralo jakýkoliv důchod 162 142 obyvatel Plzeňského kraje, přičemž počet těchto příjemců meziročně mírně vzrostl o 0,5 %. S výší důchodu (bez ohledu na jeho typ) 19 649 Kč se Plzeňský kraj v mezikrajském porovnání zařadil až na osmé místo.

Z příjemců důchodů v kraji je nejvíce osob pobírající starobní důchod.

Největší procento z příjemců důchodů v Plzeňském kraji tvořily osoby s plným starobním důchodem (61,2 %), jejichž počet se od roku 2014 navýšil o 2 858 osob. Vliv na tento růst je možné spatřovat v obecném stárnutí populace, kdy dochází k poklesu porodnosti a současně k prodlužování naděje dožití obyvatelstva. Na konci roku 2024 **plný starobní důchod** pobíralo 99 208 obyvatel kraje, což je o 0,1 % méně než v předchozím roce. Kromě tohoto poklesu se meziročně snížil počet starobních důchodců v období 2014–2024 pouze třikrát, a to v letech 2020–2022. Nejvyšší pokles byl zaznamenán v roce 2021 o 1 435 osob (o 1,4 %), což souvisí se zvýšením úmrtnosti seniorů v důsledku covid-19. Nejvíce příjemců starobních důchodů se nacházelo ve Středočeském kraji (215,9 tis.), následovaly kraje Moravskoslezský (206,2 tis.) a Jihomoravský (198,6 tis.). Nejméně příjemců starobních důchodů vykazoval kraj Karlovarský (49,1 tis.), který je populačně slabým regionem. Meziroční pokles počtu starobních důchodců nastal v roce 2024 nejen v našem kraji, jak již bylo zmíněno, ale i v ostatních regionech republiky, výjimkou byl pouze Zlínský kraj. Plzeňský kraj se v počtu příjemců plných starobních důchodů umístil v mezikrajském porovnání na desátém místě. Více než polovinu obyvatel pobírajících starobní důchod v Plzeňském kraji tvořily ženy (51,0 %), a to nejen

vlivem převažujícího počtu žen ve společnosti, ale také v souvislosti s jejich vyšší nadějí dožití.

Graf 2.18 Příjemci a průměrná výše starobního důchodu sólo (plného) podle krajů v letech 2014 a 2024 (v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

Počet příjemců předčasných starobních důchodů v kraji vzrostl za pět let o více než 5 tisíc osob.

V roce 2024 se v porovnání s rokem 2019 zvýšil počet **příjemců předčasných starobních důchodů** (včetně souběhu) o 14,4 % (absolutně o 5 626 osob). Počet příjemců předčasných starobních důchodů (včetně souběhu) tedy činil 44 806, z toho ženy tvořily nadpoloviční podíl (56,9 %). Oproti roku 2019 se podíl žen, které pobíraly předčasný starobní důchod, snížil o 0,2 p. b. Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem má dlouhodobě rostoucí tendenci, od roku 2019 vzrostl v roce 2024 celkově o 4,8 p. b. U mužů se tento podíl zvýšil o 4,6 p. b., u žen o 4,9 p. b. Nejnižší podíl příjemců předčasného starobního důchodu je evidován v Praze (17,1 %), nejvyšší pak v Kraji Vysočina (41,1 %). Plzeňský kraj byl s podílem 34,1 % na sedmém nejnižším místě v porovnání s ostatními kraji. Mezi jednotlivými okresy jsou však patrné rozdíly. V okrese Klatovy tvořil v roce 2024 podíl příjemců předčasných starobních důchodů více než 39 %, na druhé straně podíl těchto příjemců na Tachovsku byl téměř 29 %.

Mužů vdovců, kteří pobírají vdovecký důchod, je přibližně pětkrát méně.

Dominantní zastoupení mají ženy také v souvislosti s důchody, které pobírají z důvodu ovdovění. V prosinci 2024 pobíralo v Plzeňském kraji 28 245 žen tzv. **vdovské důchody**, naopak mužů dostávajících **vdovecké důchody** bylo pětkrát méně (5 643). Počet mužů, kteří pobírali vdovecké důchody, zůstal v kraji za posledních deset let téměř neměnný, na rozdíl od žen, jejichž počet naopak výrazněji klesal a v porovnání s rokem 2014 se snížil o 8,0 %. Napříč Českem byl v roce 2024 sledován nejvyšší počet žen pobírající vdovský důchod v Moravskoslezském kraji (63,2 tis.) a nejvyšší počet příjemců vdoveckého důchodu ve Středočeském kraji (12,2 tis.). Nejnižší počet příjemců byl v obou případech v Karlovarském regionu (13,6 tis. vdovských a 2,9 tis. vdoveckých). Plzeňský kraj se v mezikrajském porovnání umístil v obou případech na deváté pozici. Z hlediska plzeňských okresů pobírali nejvíce vdovských a vdoveckých rent obyvatelé v okresech Plzeň-město (9 077, resp. 1 790 osob), Klatovy (4 638, resp. 901 osob) a Plzeň-sever (3 674,

resp. 782 osob), což souvisí s výší podílu populace v okresech. V Plzeňském kraji dosáhl ke konci roku 2024 **vdovský důchod včetně souběhu se starobním nebo invalidním důchodem průměrné měsíční renty** 22 212 Kč a umístil se tak na páté pozici mezi regiony. Ve třech okresech přesáhla měsíční výše renty 22 tisíc, a to v Plzni-městě, na Rokycansku a Tachovsku. S výší vdoveckého důchodu 23 940 Kč obsadil Plzeňský kraj čtvrté místo, přičemž nad hranici 24 tis. Kč dosáhli vdovci v okresech Plzeň-město a Rokycany.

Nejvíce obyvatel v kraji, kteří mají sníženou pracovní schopnost, pobírá invalidní důchod 3. stupně.

Třetím nejvíce zastoupeným typem důchodů jsou **důchody invalidní**, které se dělí na základě procentuálního poklesu nebo dokonce ztráty pracovní schopnosti na tři základní stupně. Celkový počet invalidních důchodců bez rozdílu stupně invalidity činil v prosinci 2024 v Plzeňském kraji 26 436 a jedná se tak o 16,3 % z celkového počtu příjemců důchodů. Stále nejrozšířenějším typem, přestože dochází ke každoročnímu poklesu jeho příjemců až na roky 2023 a 2024, byl invalidní důchod 3. stupně, který se týká obyvatel se sníženou pracovní schopností 70 % a více. V kraji ho pobíralo 10 383 obyvatel. Dlouhodobý růst byl naopak zřejmý u příjemců invalidního důchodu 2. stupně (pokles pracovní schopnosti o 50–69 %), který se od roku 2014 zvýšil až na hodnotu 5 676 obyvatel (nárůst o 35,1 %). V posledních letech dochází také ke každoročnímu nárůstu počtu příjemců invalidního důchodu 1. stupně (pokles pracovní schopnosti o 35–49 %), jejichž počet v roce 2024 činil 10 377 obyvatel. V meziokresním porovnání byl evidován největší počet příjemců invalidních důchodů 1. a 2. stupně v okrese Plzeň-město, příjemců invalidních důchodů 3. stupně pak bylo nejvíce na Klatovsku. Nejméně invalidních důchodců na všech úrovních bylo naopak v okrese Rokycany. **Invalidní důchod** v Plzeňském kraji dosáhl ke konci roku 2024 v případě invalidity **3. stupně** výše 17 642 Kč, **2. stupně** 11 786 Kč a **1. stupně** 9 852 Kč. Z hlediska výše měsíční renty zaznamenal nejvyšší hodnoty v mezikrajském porovnání u 3. stupně invalidity Zlínský kraj, u 1. a 2. stupně Kraj Vysočina. Naopak nejhůře jsou na tom příjemci 3. a 2. stupně v Hl. městě Praze a 1. stupně v Karlovarském kraji.

V roce 2024 došlo k meziročnímu navýšení příjemců sirotčích důchodů, které bylo druhé nejvyšší během posledních deseti let.

Druhou skladbu jednotlivých typů důchodů doplňuje **důchod sirotčí**. V Plzeňském kraji bylo v prosinci 2024 evidováno 2 210 příjemců, což znamenalo meziroční navýšení o 6,5 %, tedy druhé nejvyšší během poslední dekády. Největší meziroční nárůst byl zaregistrován v roce 2021, a to o 7,1 %. Z dlouhodobého hlediska se počet příjemců sirotčích důchodů až do roku 2013 pohyboval nad hranicí 2 tis. obyvatel, od roku 2014 do 2020 nebyla tato hranice překročena. Největší počet příjemců tohoto typu důchodu se nacházel ve Středočeském kraji (5,7 tis.), nejmenší naopak v kraji Karlovarském (1,2 tis.). Plzeňský kraj se mezi regiony zařadil v počtu sirotčích důchodů na deváté místo. **Výše sirotčího důchodu** činila v prosinci 2024 v Plzeňském kraji 10 670 Kč a jednalo se o mírně nadprůměrnou hodnotu v rámci Česka, kde dosáhla výše 10 554 Kč. Stejně jako u výše ostatních druhů důchodů dochází i zde k postupnému navýšování důchodové renty. Od roku 2014 tak vzrostl sirotčí důchod téměř dvojnásobně.

Ženy měly v průměru přibližně o 10 % nižší důchod než muži.

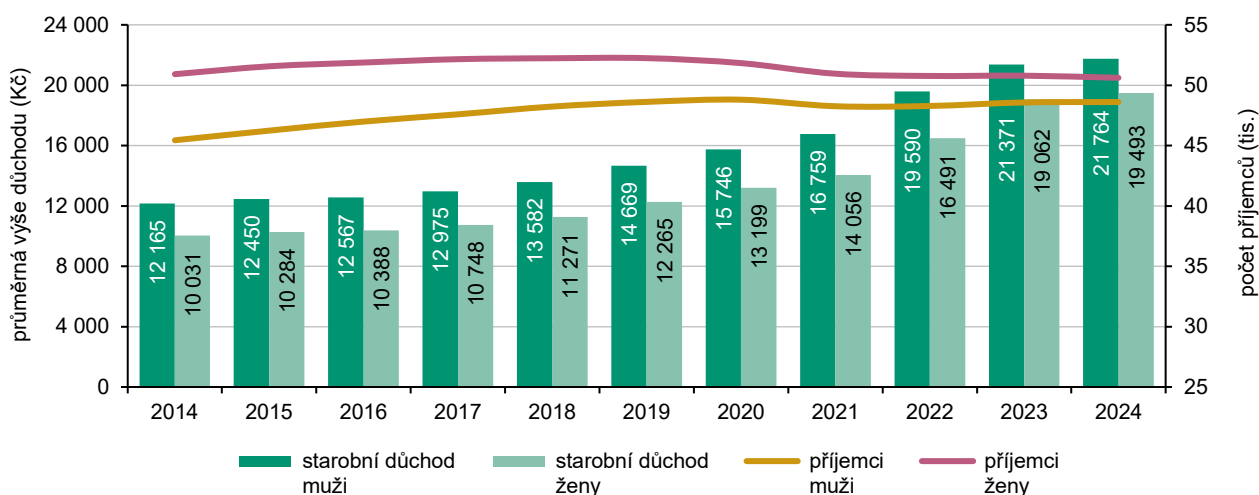
Výše plného starobního důchodu dosáhla v Plzeňském kraji v prosinci 2024 hodnoty 20 606 Kč a jednalo se o čtvrtý nejvyšší starobní důchod v Česku. V průběhu let 2014–2024 docházelo k jejímu postupnému navýšování, markantní meziroční nárůst o 17,1 % byl ve sledovaném období zaznamenán v roce 2022, druhý nejvyšší pak v roce 2023 (o 12,2 %). Ve srovnání s rokem 2019 tak došlo k navýšení starobního důchodu o 53,5 %. Navýšování důchodů ovlivňoval především růst inflace a mimořádná rozhodnutí zákonodárců. Variační rozpětí výše plného starobního důchodu v mezikrajském srovnání činilo 2 008 Kč, kdy na jedné

straně stáli příjemci z Hl. města Prahy s 21 941 Kč a na straně druhé příjemci z Karlovarského kraje, kteří nedosáhli na hranici 20 tisíc. Z hlediska genderových rozdílů bylo zřejmé, že ženy v Česku pobíraly v průměru nižší starobní důchod (19 530 Kč) než muži (22 017 Kč). Průměrný starobní důchod žen dosahoval přibližně 89 % průměrné výše starobního důchodu mužů. V Praze činil průměrný starobní důchod mužů 23 264 Kč, u žen dosahoval pouze na hodnotu 20 840 Kč. Plzeňský kraj se zařadil na pátou pozici jak s vyšší důchodu 21 764 Kč u mužů, tak i s 19 493 Kč u žen. Vůbec nejnižší hodnoty starobního důchodu dosáhly ženy v Karlovarském kraji, a to pouze 18 939 Kč. Příčinou tohoto rozdílu je především mzdová nerovnost mezi jednotlivými pohlavími.

V důchodové reformě jsou navržena určitá opatření, aby důchody byly spravedlivé i pro rodiče a pečující rodiče.

Ženy zpravidla odcházejí v produktivním věku na mateřskou a rodičovskou dovolenou a nadále pak o děti pečují, což snižuje jejich šance na kariérní růst zajišťující lepší pozici s vyšším výdělkem. **V důchodové reformě** jsou navržena jistá opatření, aby důchody byly spravedlivé i pro rodiče a pečující osoby, kteří měli kariérní pauzu. Například zavedením tzv. výchovného od 1. ledna 2023 je kompenzována nerovnost mezi starobními důchody žen a mužů, tedy příspěvkem 500 Kč měsíčně za každé vychované dítě. Navýšení se týká i předčasných starobních důchodů. Nárok na tento příspěvek má rodič, který o dítě nejvíce pečoval, což byly v častějších případech ženy.

Graf 2.19 Průměrná výše starobního důchodu sólo (plného) a počet jejich příjemců podle pohlaví v Plzeňském kraji v letech 2014–2024 (v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

Poměr průměrného starobního důchodu sólo ke mzdovému mediánu v regionu meziročně klesl na 48,8 %.

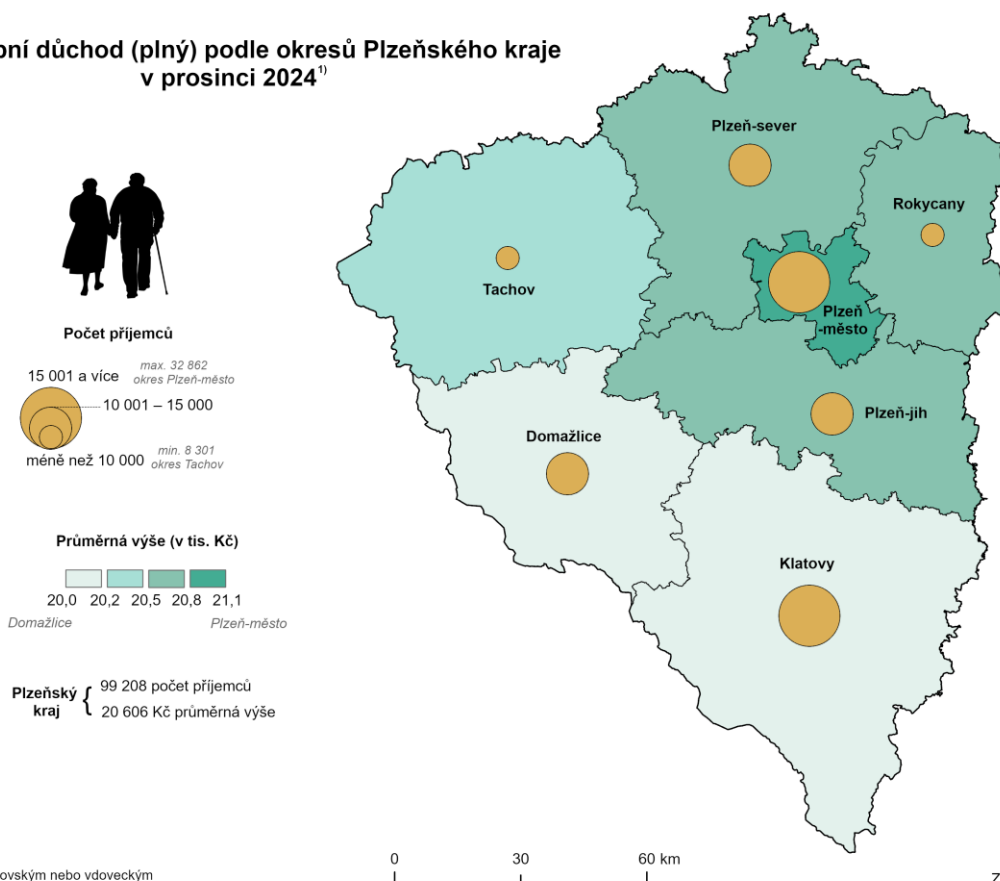
V Plzeňském kraji činil podíl průměrného starobního důchodu sólo v prosinci 2024 ke mzdovému mediánu 48,8 %. Od roku 2019 se tento podíl zvýšil o 6,8 p. b. V porovnání s ostatními kraji v Česku byl podíl ke mzdovému mediánu v Plzeňském kraji druhý nejnižší v roce 2024. Nejnižší hodnota **podílu průměrného starobního důchodu sólo ke mzdovému mediánu** byla v Praze (44,1 %), nejvyšší naopak v Karlovarském kraji (53,6 %).

Průměrná výše starobního důchodu u mužů z okresu Plzeň-město byla více než 22 tis. Kč.

V rámci Plzeňského kraje byla evidována třetina, tedy nejvíce příjemců plných starobních důchodů, v okrese Plzeň-město (32 862 osob), následně pak na Klatovsku (15 615 osob) a v okrese Plzeň-sever (13 074 osob). Nejmenší počet

příjemců byl na Tachovsku (4 069 mužů a 4 232 žen). V genderovém srovnání převažovaly v počtu příjemců v Plzeňském kraji ženy nad muži o rovné 2 tisíce. Co se týká porovnání průměrné výše starobního důchodu mezi jednotlivými okresy, u mužů byla hranice 22 tis. Kč překročena pouze v Plzni-městě, u žen činila výše důchodu v tomto okrese o 2 614 Kč méně, přesto se jednalo o nejvyšší hodnotu u žen v kraji. Naopak nejnižší starobní důchod pobírali muži na Domažlicku, Klatovsku a Tachovsku, jejichž průměrná výše mírně přesáhla 21 tis. Kč. V okrese Domažlice představovala průměrná výše plného starobního důchodu u žen 18 970 Kč a byla v kraji nejnižší.

Starobní důchod (plný) podle okresů Plzeňského kraje v prosinci 2024¹⁾

¹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým

Kultura

V Plzeňském kraji navštěvuje knihovny více fyzických osob než on-line hostů a je tomu tak už jen u dvou dalších krajů.

Kultura a kulturní instituce plní významnou sjednocující funkci, která prostupuje a propojuje různé oblasti lidské činnosti a společenského života. Vybavenost obcí zařízeními, které tedy umožňují tvorbu, zprostředkování a uchovávání kulturních hodnot, tak zvyšuje kvalitu života v obcích a přispívá k osobnímu rozvoji a soudržnosti jejich obyvatel. K 31. 12. 2024 poskytovala veřejné knihovnické služby v Česku dle údajů Národního institutu pro kulturu síť 6 001 knihoven vč. poboček, což je o 192 méně než před pěti lety. Klesající trend je patrný i v Plzeňském kraji, kde bylo od roku 2019 zrušeno 12 knihoven vč. poboček. V roce 2024 tak sídlilo v obcích Plzeňského kraje 500 **knihoven** včetně jejich poboček, s tímto počtem se kraj zařadil na páté nejvyšší místo v rámci Česka. Knihovny v kraji (vč. poboček) disponovaly v roce 2024 téměř 4,6 miliony knihovních jednotek a bylo zde registrováno 73 tisíc čtenářů. Celkem čtenáři uskutečnili přes 2,2 milionů výpůjček, přičemž od roku 2019 byl zaznamenán převážně klesající trend. V roce 2024 navštívilo veřejné knihovny v Plzeňském kraji 2,5 milionů návštěvníků (včetně

on-line služeb), což je téměř 3% podíl všech návštěvníků republiky. Jednalo se o šestý nejnižší podíl mezi kraji, nejlépe na tom byla Praha, kde hosté tvořili téměř polovinu návštěvnosti celého Česka. Z celkového počtu návštěvníků knihoven regionu se jednalo o 1 462 tis. fyzických osob, jejichž počet se meziročně zvýšil o 4,9 %. On-line hostů bylo 1 023 tis., tedy méně než těch fyzických, což bylo evidováno jen ve třech krajích. Nejvýrazněji právě v Plzeňském (o 440 tis.), následně pak v Karlovarském a Ústeckém. V celém Česku a v 11 ze 14 krajů převažovali on-line hosté, nejvíce v Praze.

Dochází k navýšení počtu expozic a výstav, počtu památkových objektů s kulturním využitím i počtu kin v regionu.

V roce 2024 bylo v Plzeňském kraji možné navštívit 35 muzeí a památníků, 2 galerie a 19 poboček **muzeí a galerií**. V těchto objektech bylo možné shlédnout 119 expozic a 247 výstav, celkově tak došlo k navýšení expozic a výstav v souhrnu o 11,6 % ve srovnání s rokem 2023. Expozice a výstavy v galeriích, muzeích a památkách navštívilo celkem 397 tisíc osob, což je meziročně o 2,2 % méně. Počet památkových objektů s kulturním využitím zpřístupněných návštěvníkům za vstupné, tj. **hradů, zámků a ostatních památkových objektů**, dosáhl v Plzeňském regionu počtu 32 objektů a meziročně se o tři zvýšil. Celkový počet návštěvníků těchto objektů představoval hodnotu 540 tisíc, což je ve srovnání s rekordním počtem evidovaným v roce 2022, kdy bylo dosaženo nejvyšší hodnoty od sledovaného roku 2000, nyní méně o 13,7 %. Unie filmových distributorů uvádí, že v našem regionu mohli diváci k 31. 12. 2024 sledovat filmy celkem v 78 kinech, z nichž 42 tvořila kina letní (s venkovním provozem), 12 kina stálá a zbytek kina ostatní. Počet kin v kraji se v časové řadě od roku 2019 zvýšil o 19 zařízení.

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Počet registrovaných trestných činů se v kraji meziročně snížil o 5,9 %.

V Plzeňském kraji bylo podle údajů Policejního prezidia ČR v roce 2024 spácháno 8 996 registrovaných trestných činů, což představuje meziroční snížení o 5,9 %, tj. o 566 skutků. V roce 2024 se Plzeňský kraj v rámci mezikrajského porovnání zařadil počtem registrovaných trestných činů na šesté nejvyšší místo. Na celorepublikové úrovni došlo také k poklesu počtu trestné činnosti (o 4,5 %) a region se na celkovém počtu spáchaných činů v celém Česku podílel 5,2 %. Snížení bylo mapováno ze 14 krajů ve 12, nejvýrazněji v Jihočeském, kde bylo evidováno o 806 trestných činů méně než v roce 2023, což představuje snížení o 9,0 %. Naopak k meziročnímu nárůstu došlo pouze v kraji Pardubickém (o 5,1 %) a Jihomoravském (o 0,6 %). Z hlediska klasifikace registrovaných trestných činů se kriminalita dělí na dvě velké skupiny, kriminalitu obecnou a jinou. Právě do obecné kriminality, která zahrnuje násilnou, mravnostní, majetkovou a ostatní kriminalitu, spadá více než tři čtvrtiny z celkového počtu registrovaných trestných činů v kraji (77,7 %). Pod kriminalitu jinou se poté řadí hospodářské, zbývající nebo vojenské trestné činy.

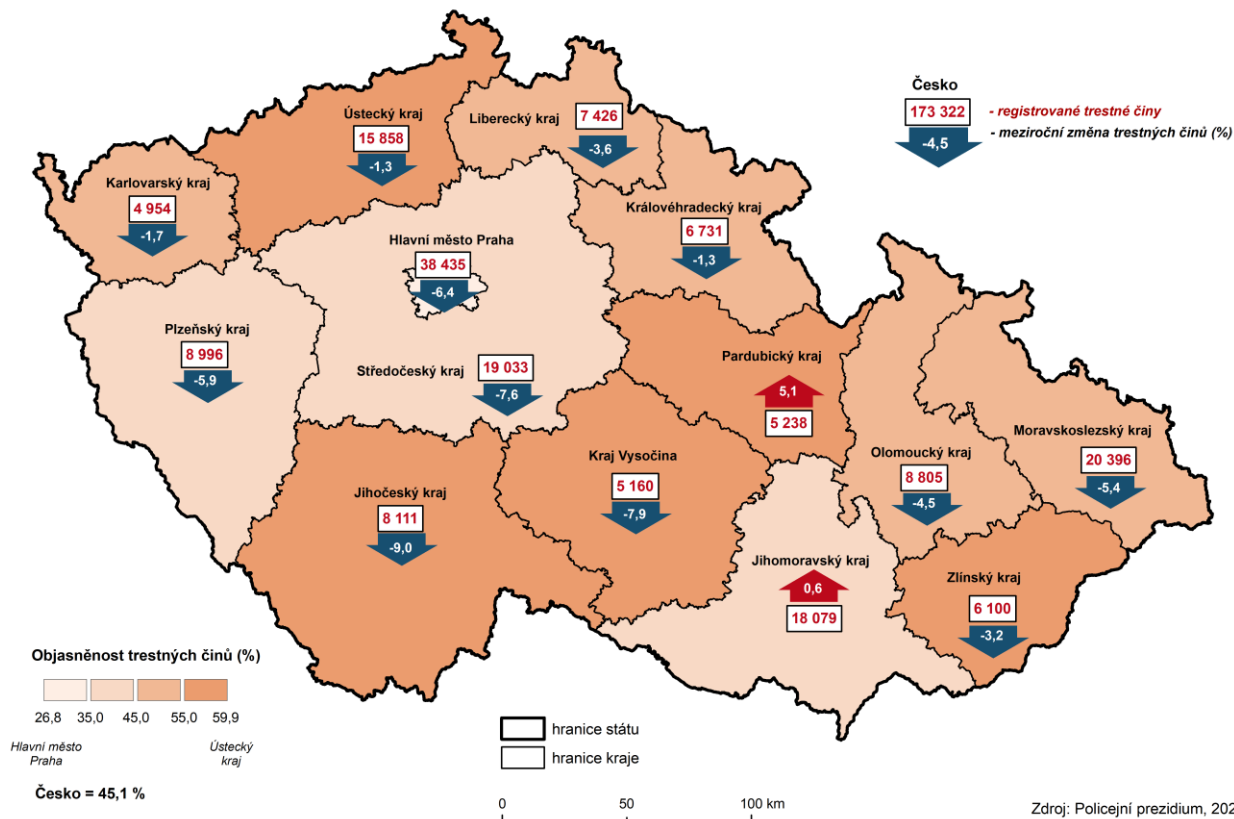
Majetková kriminalita v kraji meziročně klesla, naopak násilná i mravnostní kriminalita vzrostla.

Největší část trestných činů spadá z hlediska kvalifikace do oblasti **obecné kriminality**. V Plzeňském kraji představovaly skutky spáchané v rámci této kategorie 77,7 % (tj. 6 991 skutků) z celkového počtu trestných činů registrovaných v roce 2024 a ve srovnání s předchozím rokem se jejich počet snížil téměř o 6 %. Součástí této oblasti je kromě násilné kriminality, která zaznamenala meziroční nárůst o 6,9 % (tj. o 52 trestných činů), také kriminalita mravnostní. I v tomto případě došlo ve srovnání s rokem 2023 k navýšení o 7,1 % (tj. o 13 trestných činů). Naopak pokles, a to o více než 300 skutků, byl patrný v nejrozšířenější kategorii obecné kriminality, a to kriminality majetkové. Konkrétně se jednalo o výrazný úbytek v rámci skupiny krádeží prostých, jejichž počet se meziročně snížil o 18,8 %, a to zejména

díky téměř třetinovému poklesu krádeží v obchodech. Vedle obecné je druhou kategorií **kriminalita jiná**, do které se v roce 2024 zařadilo 594 hospodářských a 1 411 zbývajících trestných činů. V rámci obou těchto skupin bylo registrováno meziroční snížení jejich počtu.

Kriminalita podle krajů v roce 2024

Objasněnost trestných činů se snižuje mimo jiné díky přesouvání kriminality do kyberprostoru.

Policejní orgány v Plzeňském kraji **objasnily** v roce 2024 celkem 3 686 činů, což představuje 41,0 % spáchaných trestných činů a zároveň třetí nejnižší hodnotu mezi regiony Česka po Hl. městě Praze (26,8 %) a Jihomoravském kraji (36,7 %). Naopak nejvyšší objasněnost byla zjištěna na Ústecku a dosahovala téměř 60 %. Dodatečně (skutky registrované v minulých letech a objasněné ve sledovaném období) bylo ještě v roce 2024 v Plzeňském kraji objasněno 1 112 trestných činů. Z hlediska vývoje je až na drobné výkyvy od roku 2015 patrné snižování objasněnosti kriminality, mimo jiné například i z důvodu jejího přesouvání do kyberprostoru. K oblastem s nejnižší objasněností patří kategorie ostatní majetková kriminalita (12,8 %), pod níž spadají podvody (objasněnost dokonce jen 6,1 %), které zahrnují právě částečně i kyberkriminalitu. Kyberkriminalita je součástí i hospodářské kriminality například v rámci klasifikace neoprávněný přístup a poškození záznamu v počítačovém systému, opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla, kde byly v roce 2024 ze 138 spáchaných trestných činů objasněny pouze čtyři.

Hmotná škoda způsobená trestnou činností meziročně výrazně vzrostla.

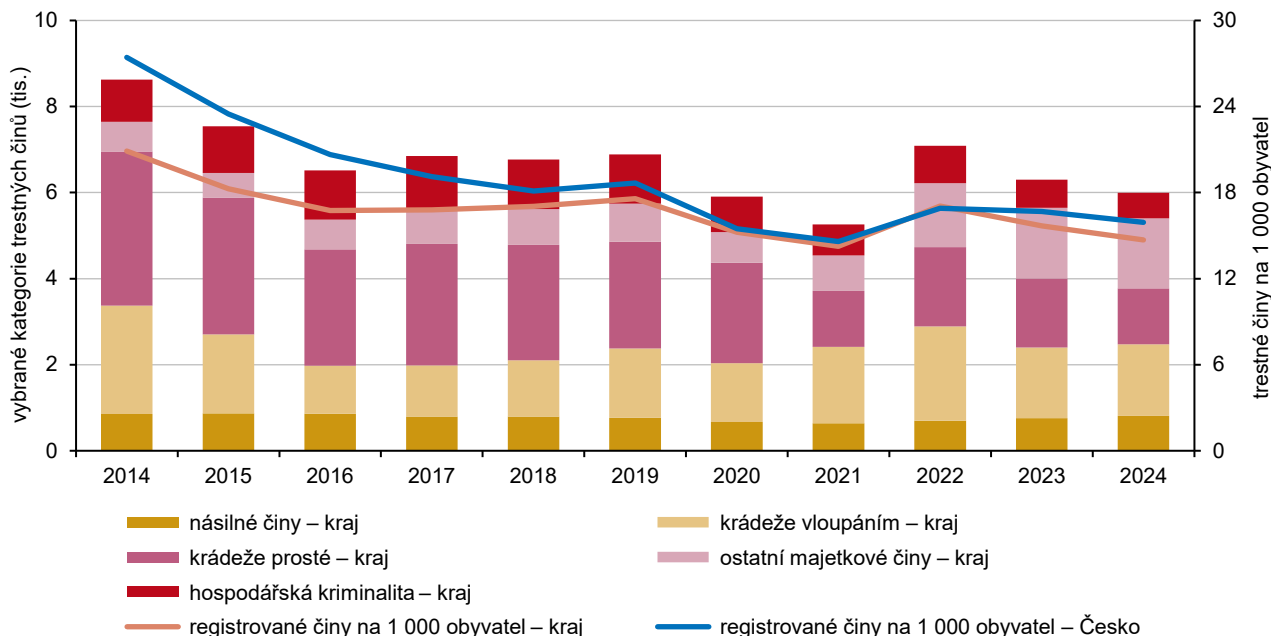
Hmotné škody způsobené trestnou činností v roce 2024 dosáhly v Plzeňském kraji výše 880,3 mil. Kč, což představuje 2,8 % z celkových škod v rámci Česka. V porovnání s rokem 2023 se jedná o výrazný nárůst o 103,9 mil. Kč (tj. o 13,4 %), a to zejména díky kategorii ostatní majetkové kriminality konkrétně podvod a zpronevěra. I zde svou úlohu sehrála kyberkriminalita (mimo jiné spadající právě pod klasifikaci podvodu) v rámci níž byl patrný, i přes minimální navýšení počtu

trestných činů, nárůst výše způsobené škody ve srovnání s předchozím rokem o 84,4 %.

V přepočtu připadlo na 1 000 obyvatel kraje 14,7 registrovaných trestných činů.

Intenzita kriminality se mírně snížila a dosáhla v Plzeňském kraji v roce 2024 hodnoty 14,7 registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel středního stavu. V rámci krajů se region umístil na sedmém místě a zároveň se dostal o 1,2 trestných činů na 1 000 obyvatel pod republikový průměr.

Graf 2.20 Registrované trestné činy v Plzeňském kraji

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Nejvíce trestných činů bylo spácháno v okrese Plzeň-město.

Z regionálního pohledu bylo 47,8 % (tj. 4,3 tis.) registrovaných trestných činů zaznamenáno v okrese Plzeň-město. Druhý nejvyšší počet se vyskytl ve společně evidovaných okresech Plzeň-jih a Plzeň-sever (15,5 %, tedy 1,4 tis.). Naopak nejnižší podíl trestné činnosti v regionu vykazuje okres Rokycany (7,5 %, 671 činů). V přepočtu trestných činů na 1 000 obyvatel dosahuje nejvyšší hodnoty opět okres Plzeň-město (20,9) následovaný okresem Tachov (15,4), Domažlice (13,5) a Rokycany (13,3 %). Nejnižší hodnota (9,0) tohoto ukazatele byla registrována v okresech v zázemí Plzně (Plzeň-sever a Plzeň-jih). Nejvyšší relativní meziroční pokles trestných činů byl zaznamenán v okrese Klatovy (o 14,5 %), a to zejména díky výraznému snížení evidované hospodářské kriminality, v rámci níž počet trestných činů v této lokalitě klesl téměř o čtvrtinu v kombinaci s poklesem obecné kriminality o 9,2 %. Celková kriminalita klesla meziročně i v dalších okresech kraje kromě Rokycanska, kde došlo k nárůstu o 8,9 %, u hospodářské kriminality dokonce o 18,6 %. Naopak výrazné snížení u hospodářské kriminality bylo zaznamenáno kromě Klatovska také na Domažlicku (o 14,7 %), u obecné pak významně poklesl počet trestných činů ve sloučených okresech Plzeň-jih a Plzeň-sever, což v absolutních hodnotách znamená snížení o 204 trestných činů spáchaných v průběhu roku 2024.

Objasněno bylo v kraji 41,0 % registrovaných trestných činů.

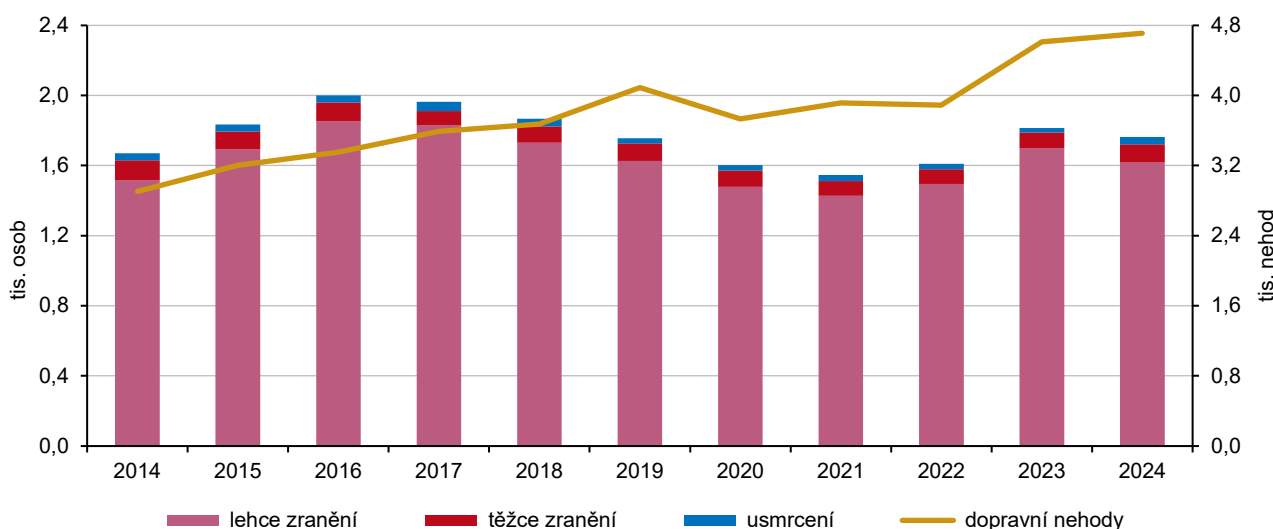
Policejní orgány v Plzeňském kraji vykázaly v roce 2024 v rámci celkové kriminality nižší **procento objasněnosti**, které činilo 41,0 %. V případech obecné kriminality bylo vyřešeno 2 518 trestných činů (36,0 %), u hospodářské kriminality 191 přečinů (32,2 %). Porovnáme-li nižší územní celky Plzeňského kraje, bylo z hlediska

objasňenosti nejvíce registrovaných trestných činů vyšetřeno v okrese Klatovy (56,4 %), Tachov (56,1 %) a Domažlice (48,0 %). Meziročně se objasňenost všude snížila, nejvýrazněji ve spojených okresech Plzeň-jih a Plzeň-sever (o 6,0 p. b.), na Domažlicku (o 4,1 p. b.) a Tachovsku (o 3,6 p. b.). Nejmenší meziroční rozdíl nastal v okrese Klatovy (o 0,9 p. b.).

V kraji bylo dosaženo nejvyššího počtu dopravních nehod od roku 2009.

V Plzeňském kraji došlo v roce 2024 celkem ke 4 710 **dopravním nehodám**, což představuje 5,1 % z celkového republikového počtu a zároveň se jedná o nejvyšší hodnotu mapovanou v kraji od roku 2009, kdy došlo ke změně pravidel pro hlášení nehod Policií ČR. V meziročním srovnání dosáhlo navýšení počtu dopravních nehod 2,2 % (tj. o 100 nehod). Stejně tak hmotné škody způsobené při nehodách dosáhly nejvyšší hodnoty od roku 2009, a to 432,3 mil. Kč. Zároveň se jedná o meziroční navýšení této položky o 13,2 % (tj. o 50,3 mil. Kč). V přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu bylo v roce 2024 zaznamenáno 7,7 nehod.

Graf 2.21 Dopravní nehody a jejich následky na životě nebo zdraví v Plzeňském kraji

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Počet usmrcení v důsledku dopravních nehod se v kraji bohužel zvýšil.

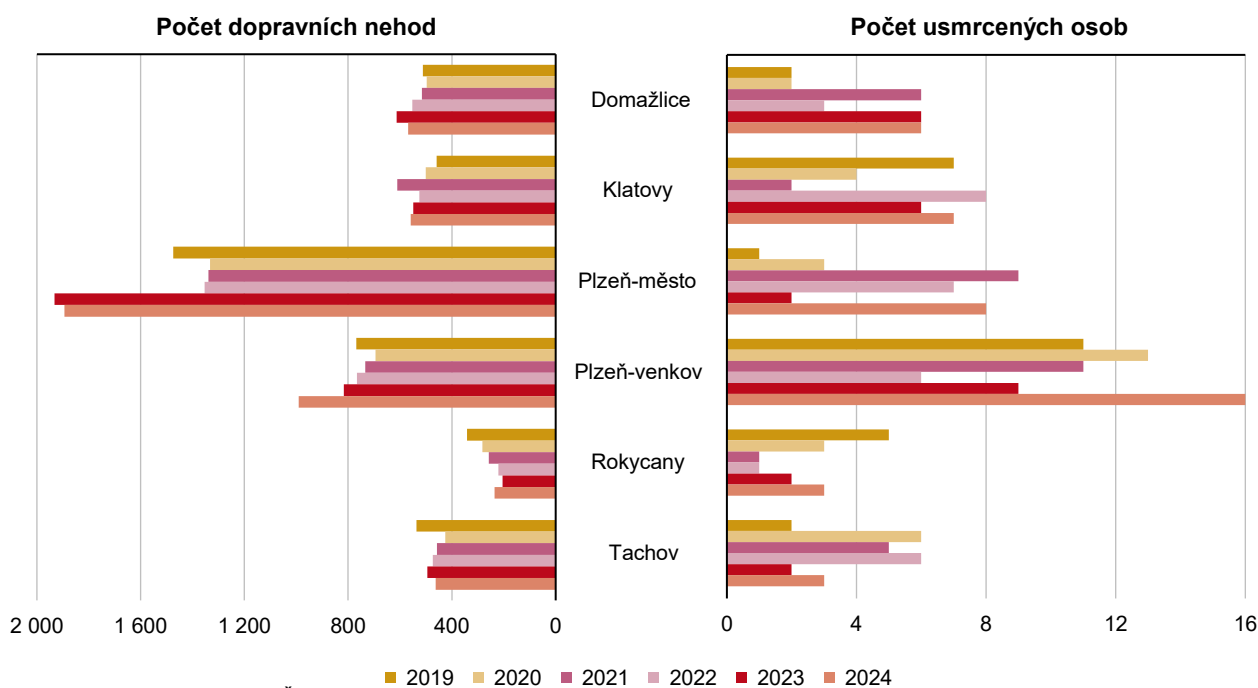
Stejně jako v kraji stoupl počet dopravních nehod, zároveň zde byl zaznamenán i nárůst počtu usmrcení v jejich důsledku. V předchozím roce to bylo nejméně od roku 1996 (27), ale nyní došlo k navýšení na 43 osob. Nejvyšší **počet usmrcených na 1 000 dopravních nehod** byl zaznamenán v Jihomoravském kraji (12,5 úmrtí na 1 000 nehod), v Plzeňském regionu bylo zaregistrováno 9,1 úmrtí na 1 000 nehod, což je v mezikrajském porovnání druhá nejvyšší hodnota výrazně nad republikovým průměrem (4,7). Nejnižší počet usmrcených na 1 000 dopravních nehod (1,8) byl zaznamenán v Hl. městě Praze. Těžce zraněno bylo v Plzeňském kraji celkem 104 osob, což bylo o 15 osob více než v roce 2023, naopak ubyla zranění lehčího rázu (o 4,8 %) a bylo jich zjištěno 1 617. Pod vlivem alkoholu zavinili řidiči v kraji 313 dopravních nehod, téměř ke třetině z nich došlo v okrese Plzeň-město. Ve srovnání s rokem 2023 mírně poklesl počet nehod pod vlivem alkoholu, a to o 1,9 %. V rámci nehod, kde hrál roli alkohol, byla v kraji usmrcena 1 osoba.

Okres Rokycany zaznamenal nejnižší počet nehod mezi všemi okresy v celém Česku.

V pořadí podle počtu dopravních nehod byla hodnota mapovaná v Plzeňském kraji v roce 2024 šestá nejnižší. Zároveň zde byl evidován pátý nejvyšší meziroční nárůst v počtu nehod v mezikrajském porovnání, přičemž u sedmi krajů došlo k poklesu. V hmotných škodách způsobených při nehodách zaujímá kraj sedmou nejnižší

příčku. V případě škod dosáhl Plzeňský region druhého nejvyššího meziročního nárůstu v mezikrajském porovnání, k poklesu došlo v tomto případě u pěti krajů. Nejmenší počet nehod v rámci kraje zaznamenal okres Rokycany (235), který byl zároveň okresem s nejnižším počtem dopravních nehod v rámci celého Česka. Na sedmém místě v rámci celé republiky se umístil další plzeňský okres, a to Tachov (462), a na desátou pozici se zařadil Plzeň-jih (479). Naopak nejvyšší počet dopravních nehod v kraji se vyskytoval v okrese Plzeň-město (1 894), meziročně se ale snížil. Počet usmrcených osob byl nejvyšší v okresech kolem krajského města Plzeň (Plzeň-město, Plzeň-jih a Plzeň-sever, shodně po 8). Nejvíce osob bylo zraněno v okrese Plzeň-město, těžce 55 a lehce 420. Byla zde evidována i nejvyšší hmotná škoda při dopravních nehodách, dosáhla hodnoty 162,2 mil. Kč.

Graf 2.22 Dopravní nehody a usmrcené osoby při dopravních nehodách v okresech Plzeňského kraje

Z celkového počtu registrovaných řidičů v Plzeňském kraji představuje podíl bodovaných řidičů 6,8 %.

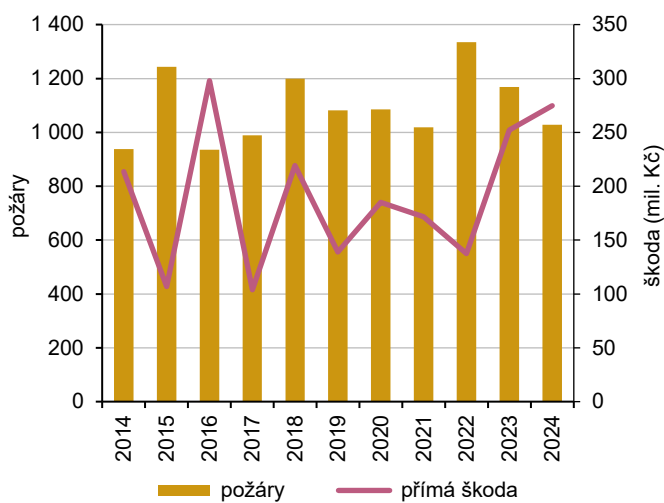
K 31. 12. 2024 bylo v Plzeňském kraji v **centrálním registru řidičů** evidováno 27 290 řidičů, kteří se dopustili přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče. Jedná se tak o šestou nejvyšší hodnotu mezi kraji, kde zcela nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v Moravskoslezském kraji (64 255), nejnižší naopak v kraji Karlovarském (12 581). Z hlediska vývoje představuje tento počet v Plzeňském kraji mírný pokles ve srovnání s předchozím rokem, a to o 2,2 %. V roce 2024 se Plzeňský kraj podílel na celkovém počtu bodovaných řidičů v Česku 6,1 %. Z celkového počtu řidičů v Plzeňském kraji se jich dopustilo přestupku 6,8 %. Nejnížší podíl řidičů s přestupkem byl registrován v Hl. městě Praze (5,0 %), nejvyšší naopak v Moravskoslezském kraji (8,8 %).

Hasičský záchranný sbor evidoval v Plzeňském kraji v průběhu roku 2024 celkem 1 028 požárů.

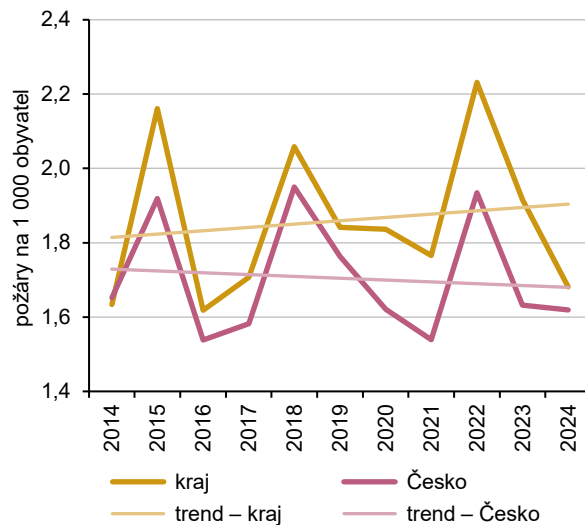
V průběhu roku 2024 došlo podle statisticky vedených údajů Ministerstva vnitra ČR - Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ke vzniku 1 028 **požárů** v Plzeňském kraji, což představuje meziroční snížení jejich počtu o 12,1 %, tj. o 141. Na 1 000 obyvatel středního stavu v kraji připadlo 1,7 požárů, což je mírně nadprůměrná hodnota v rámci Česka (1,6). K okresům s největším výskytem požárů patří Plzeň-město, kde bylo v roce 2024 lokalizováno 32,4 % ze všech požárů v kraji. Celkově při požárech v Plzeňském kraji v průběhu roku 2024 vznikla přímá škoda ve

výši 274,8 mil. Kč, meziročně se tak zvýšila o 9,0 %. V přepočtu na jeden požár připadla škoda ve výši 267 356 Kč. Při požárech byly usmrceny 4 osoby a 87 osob se při požárech zranilo.

Graf 2.23 Požáry v Plzeňském kraji

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

3. Ekonomický vývoj

Ekonomický vývoj byl v posledních letech ovlivněn pandemickou krizí a válkou na Ukrajině.

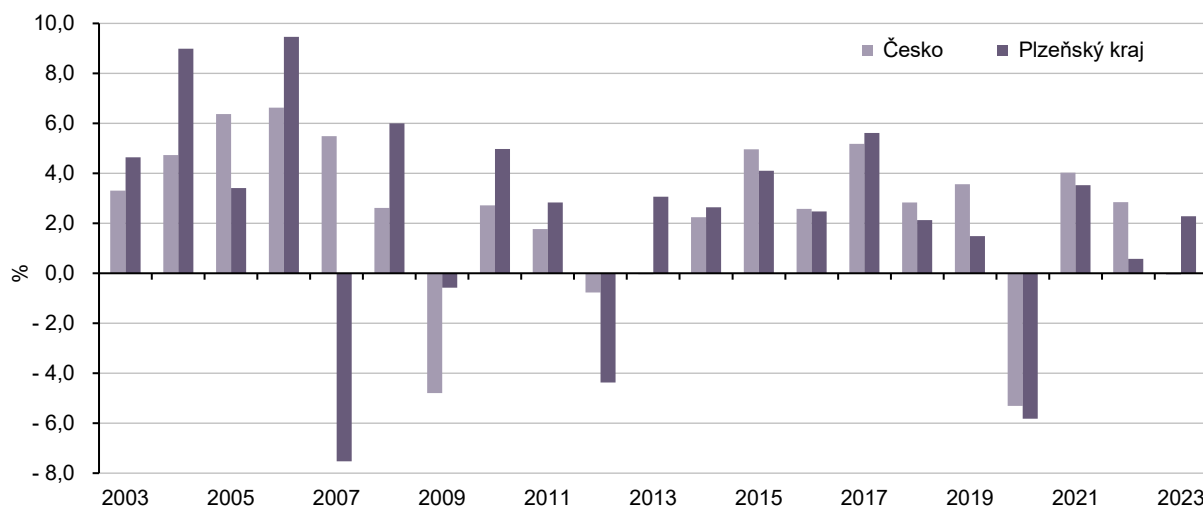
Po šestiletém období hospodářského růstu byl v letech 2020 a 2021 ekonomický vývoj poznamenán pandemií koronaviru, která vyústila v globální sociální a ekonomické oslabení. Podniky čelily narušení dodavatelských řetězců a nedostatku pracovních sil. Omezilo se cestování a letecká doprava a z důvodu narušení provozu průmyslových podniků se zlepšilo znečištění ovzduší. Od února 2022 bylo hospodářství dále ovlivněno dopady války na Ukrajině, růstem cen paliv a energií ve snaze o snížení závislosti na ruských fosilních palivech, vysokou inflací, růstem úrokových sazeb a poklesem reálných mezd.

Makroekonomický rámec

Ačkoliv česká ekonomika v roce 2023 spíše stagnovala, v Plzeňském kraji hrubý domácí produkt ve srovnatelných cenách vzrostl.

Po roce 2020, kdy došlo v důsledku pandemie koronaviru ke snížení hrubého domácího produktu na regionální i celorepublikové úrovni, potvrzují ekonomické výsledky v Plzeňském kraji hospodářský růst. V roce 2023 HDP ve srovnatelných cenách v kraji vzrostl o 2,3 % a vzhledem k předchozímu roku tempo růstu zrychlilo. Nejlepších výsledků v roce 2023 dosahovaly kraje Královéhradecký (nárůst o 3,4 %), Vysočina (o 3,0 %) a Liberecký (o 2,7 %), další v pořadí by následoval náš region. Ačkoliv HDP ve srovnatelných cenách vzrostl v deseti krajích, česká ekonomika poklesla o 0,1 %. Zásahu na tom mělo především Hl. město Praha, kde se HDP reálně snížil o 2,3 %. Nedařilo se ani regionálním ekonomikám v Ústeckém (pokles o 1,8 %), Moravskoslezském (o 1,3 %) a Jihočeském kraji (o 0,1 %).

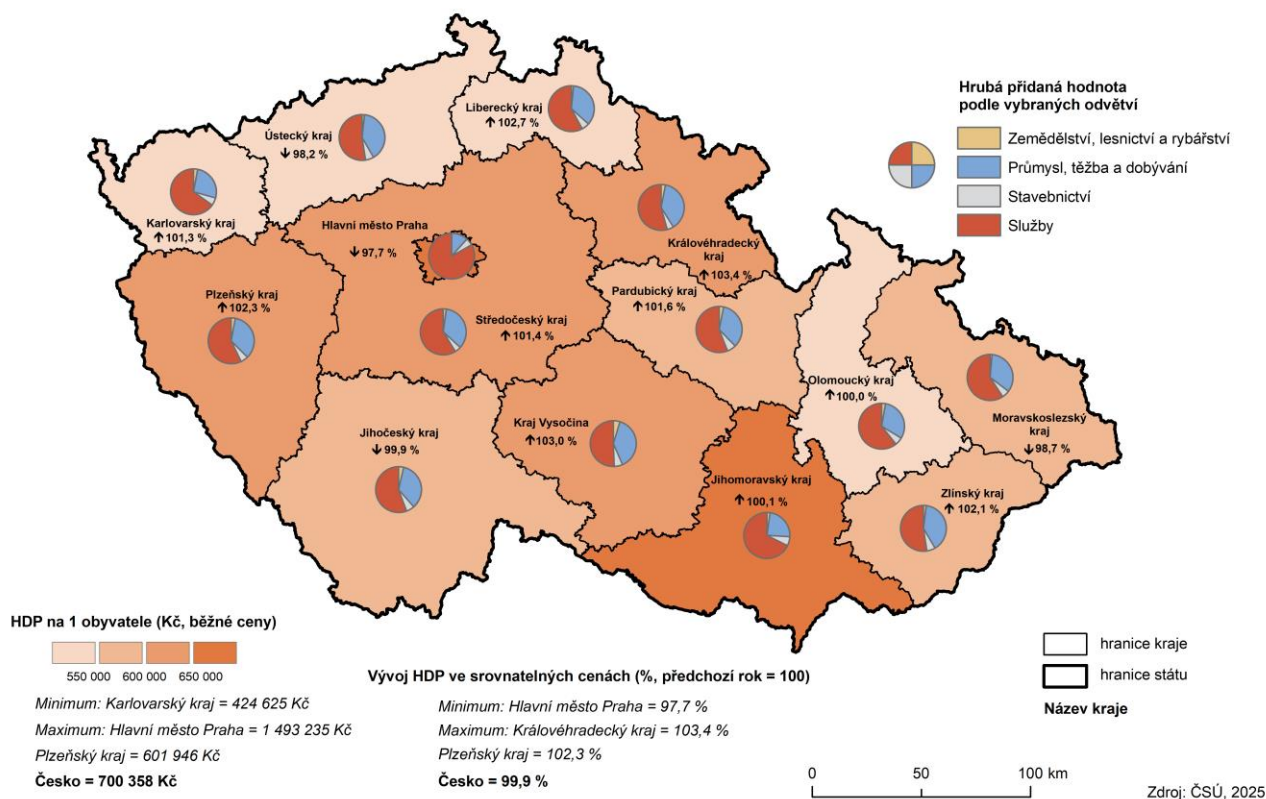
Graf 3.1 Meziroční změna HDP ve srovnatelných cenách (předchozí rok = 100)

Dlouhodobě se podíl HDP kraje na republikovém úhrnu výrazně nemění a pohybuje se lehce pod hranicí 5 %.

Regionální **hrubý domácí produkt v běžných cenách** dosáhl v roce 2023 v Plzeňském kraji 367,3 mld. Kč a meziročně se tak zvýšil o 11,5 %, což je po Kraji Vysočina (o 12,7 %) druhý nejvyšší nárůst v Česku. K nominálnímu růstu došlo ve všech krajích, dvouciferný byl ještě v Královéhradeckém (o 11,4 %), Karlovarském (o 10,7 %), Jihočeském (o 10,5 %) a Libereckém kraji (o 10,2 %). Dlouhodobě se podíl HDP kraje na republikovém úhrnu výrazně nemění a pohybuje se lehce pod hranicí 5 %. Mezi regiony to představuje od roku 2019, kdy nás o jednu příčku dolů posunuli Jihočeši, sedmý nejvyšší podíl. Nejvyšší příspěvek do národního objemu HDP přináší tradičně regiony s nejvyšším počtem obyvatel, tedy Hl. město Praha, Středočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj.

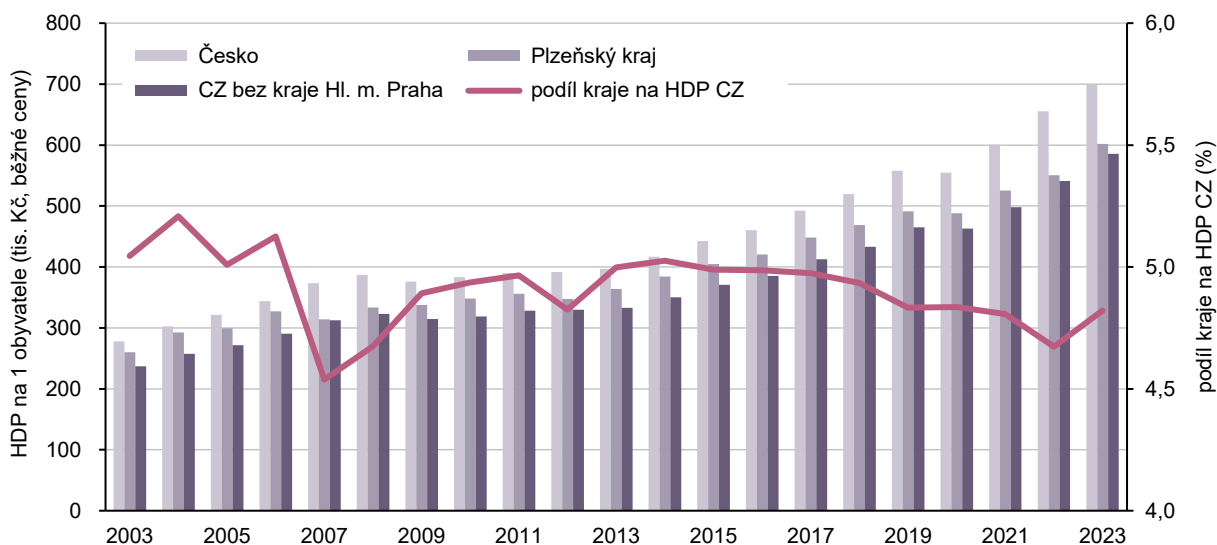
Makroekonomické ukazatele podle krajů v roce 2023

HDP na 1 obyvatele v Plzeňském kraji je šestý nejvyšší mezi regiony.

Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele umožňuje navzájem porovnávat ekonomickou výkonnost jednotlivých krajů. Hodnotou 601,9 tis. Kč v roce 2023 obsadil Plzeňský kraj šesté místo a zařadil se tak za kraje Hl. město Praha, Jihomoravský, Středočeský, Královéhradecký a Vysočina. Plzeňský region se dlouhodobě nacházel na 3. nebo 4. pozici, ale od roku 2019 je hodnota HDP na 1 obyvatele vyšší než u nás v Královéhradeckém kraji a v roce 2023 i na Vysočině.

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele

Regionální HDP na 1 obyvatele dosáhl 85,9 % průměru Česka, průměr Česka bez Prahy ovšem převýšil o 2,8 %.

Do roku 2018, s mírnými výkyvy v letech 2007–2009 a 2012, přesahoval vytvořený HDP na 1 obyvatele v Plzeňském kraji 90 % republikového průměru. Posledních pět let však tento podíl postupně klesal a v roce 2023 činil 85,9 %. Je třeba ale dodat, že průměr HDP na 1 obyvatele v Česku je zásadně ovlivněn výší tohoto ukazatele v Hl. městě Praze a celorepublikové hodnoty nedosahuje kromě naší metropole žádný jiný kraj. Praha patří v rámci EU k regionům s výkonnější ekonomikou, na které se podílí nejen pracovní síla s vyšší kvalifikací, ale i obyvatelstvo z ostatních krajů, které do hlavního města dojíždí za prací. Pokud do republikového průměru HDP na 1 obyvatele nezahrneme Prahu, překračoval Plzeňský kraj tuto hodnotu v některých letech i o 10 %. Poslední dobou je ale toto procento podstatně nižší, v roce 2022 byla plzeňská ekonomika výkonnější o 1,8 %, v roce 2023 o 2,8 % než průměr v Česku bez hlavního města.

V roce 2023 vzrostla produktivita práce v regionu o 11,4 %, což je nejvyšší nárůst od roku 1997.

Dalším významným indikátorem ekonomického rozvoje je produktivita práce měřená podílem **HDP na 1 zaměstnaného** (podle místa pracoviště včetně sebezaměstnaných). Hodnota tohoto ukazatele v Plzeňském kraji v roce 2023 dosáhla 1 254,5 tis. Kč. Od roku 2013 produktivita práce v regionu neustále rostla, dokonce i v covidovém roce 2020 (o 0,8 %). V roce 2022 se zvýšila o 7,7 %, v roce 2023 dokonce o 11,4 %, což je nejvyšší nárůst od roku 1997 a zároveň třetí nejvyšší nárůst mezi kraji. Plzeňský HDP na 1 zaměstnaného je v rámci Česka sedmý nejvyšší, největší produktivitu práce mají v Praze, ve Středočeském a Jihomoravském kraji, nejmenší pak v Karlovarském a Olomouckém. Aby produktivita práce i nadále rostla, je potřeba zajistit efektivnost realizovaných investic, zároveň podporovat výzkum a vývoj a investovat do inovací.

Nejvyšší meziroční nárůst hrubé přidané hodnoty v Plzeňském kraji zaznamenalo odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, kde se zvýšila o 61,4 %

Hrubá přidaná hodnota, která je základem pro výpočet hrubého domácího produktu a představuje rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou, činila v roce 2023 v Plzeňském kraji 337,2 mld. Kč v běžných cenách, což byla sedmá nejvyšší dosažená hodnota mezi regiony. Vzhledem k předchozímu roku se její hodnota zvýšila o 12,4 %, což je nejvyšší nárůst za posledních 27 let a zároveň druhý nejvyšší nárůst mezi kraji. Přidaná hodnota vzrostla ve většině odvětví, největším tahounem byla výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, kde se přidaná hodnota zvýšila o 61,4 %, a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel, kde nárůst dosáhl 23,1 %. Meziroční pokles vykázala pouze odvětví těžba a dobývání (o 12,8 %) a zemědělství, lesnictví a rybářství (o 9,2 %).

V průběhu posledních deseti let sledujeme vzestup podílu sektoru služeb na úkor průmyslu.

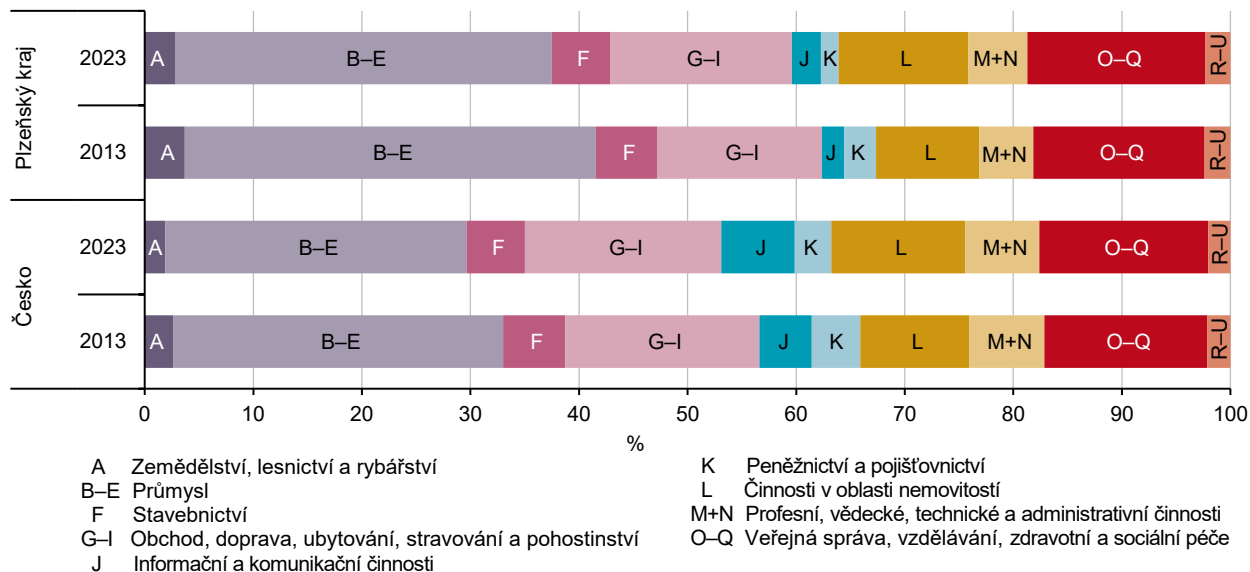
Od roku 2013 se regionální hrubá přidaná hodnota v běžných cenách neustále zvyšovala, výjimkou byl pouze covidový rok 2020, kdy přidaná hodnota poklesla o 0,2 %. V průběhu posledních deseti let sledujeme ve struktuře přidané hodnoty vzestup služeb (o 4,3 procentního bodu) na úkor zemědělství, lesnictví a rybářství, ale především na úkor průmyslu, jehož podíl se snížil o 3,2 p. b., u zpracovatelského průmyslu byl tento pokles dokonce ještě výraznější.

Podíl primárního sektoru na hrubé přidané hodnotě se v roce 2023 snížil na 2,8 %.

Zastoupení **primárního sektoru** (zemědělství, lesnictví a rybářství) na hrubé přidané hodnotě dlouhodobě klesá, od roku 1995, kdy dosahovalo 6,7 %, se snížilo na 2,8 % v roce 2023. I tak je toto procento šesté nejvyšší v republice. Větší podíly primárního sektoru na hrubé přidané hodnotě mají tradiční zemědělské regiony Vysočina a Jihočeský kraj.

Graf 3.3 Hrubá přidaná hodnota podle odvětví CZ-NACE

Význam průmyslu v Plzeňském kraji postupně klesá.

Sekundární sektor, který zahrnuje veškerý průmysl včetně stavebnictví, překročil podíl 45 % na hrubé přidané hodnotě v letech 2014 a 2015 a od této doby jeho význam v regionu klesá. Výjimkou byl jen poslední rok 2023, kdy podíl sekundárního sektoru meziročně vzrostl o 1,9 p. b. S podílem 40,0 % se řadíme na osmé místo mezi kraji, nejvyšších podílů dosahují Ústecký a Zlínský kraj, nejnižších naopak Hl. město Praha a Jihomoravský kraj.

Po růstu podílu terciárního sektoru na tvorbě přidané hodnoty sledovaném od roku 2015, došlo v roce 2023 k mírnému poklesu.

Na tvorbě přidané hodnoty se rozhodující měrou podílí **terciární sektor**, tedy tržní a netržní služby. V letech 2014 a 2015 se tento podíl v Plzeňském kraji pohyboval lehce nad 50 %, ale od té doby jeho hodnota roste. Pouze v posledním roce 2023 se podíl sektoru služeb snížil o 1,2 p. b. na 57,1 %, což je sedmé nejnižší procento v rámci Česka. Největší zastoupení terciární sféry má Hl. město Praha a Jihomoravský kraj, nejmenší zase Vysočina, Ústecký a Zlínský region. Poprvé v roce 2020 vytvořil právě sektor služeb více než 50 % přidané hodnoty ve všech krajích Česka.

Plzeňský kraj se podílel na THFK v Česku 4,5 %, což představuje osmé místo mezi kraji.

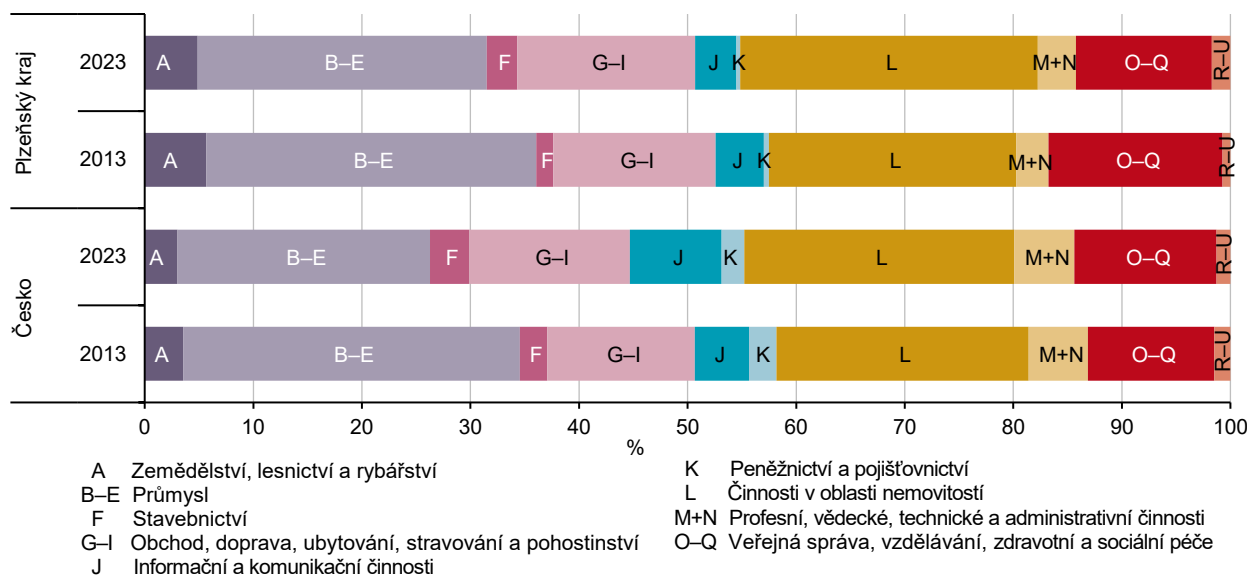
Vývoj investiční aktivity (např. nové investice, rekonstrukce, modernizace) představuje **tvorba hrubého fixního kapitálu**, která dosáhla v Plzeňském kraji v roce 2023 hodnoty 93,5 mld. Kč v běžných cenách a meziročně se tak zvýšila o 6,2 %. Poslední tři roky se kraj na celorepublikové hodnotě podílel 4,5 %, což představuje osmou nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání. Z odvětvového pohledu bylo v roce 2023 v kraji nejvíce investováno do činností v oblasti nemovitostí (27,4 % objemu THFK), do průmyslu (26,6 %) a do obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství (16,4 %). Ve srovnání s republikovou strukturou THFK vkládáme více peněz do průmyslu nebo do činností v oblasti nemovitostí, naopak méně do informačních a komunikačních činností nebo do profesních, vědeckých, technických a administrativních činností.

THFK na 1 obyvatele v kraji činila 153,2 tis. Kč.

THFK na 1 obyvatele je v Plzeňském kraji dlouhodobě nižší než celorepublikový průměr, poslední rok skoro o pětinu. Naposledy jsme hodnotu v Česku překročili v roce 2006 a to téměř o 15 %. V roce 2023 činila THFK v přepočtu na 1 obyvatele 153,2 tis. Kč, což byla šestá nejvyšší částka v mezikrajském porovnání. THFK

v jednotlivých krajích často kolísá v návaznosti na realizaci velkých investic. Dlouhodobě se však nejvíce investuje v Hl. městě Praze a ve Středočeském kraji, nejméně naopak v Karlovarském, Královéhradeckém a Libereckém kraji.

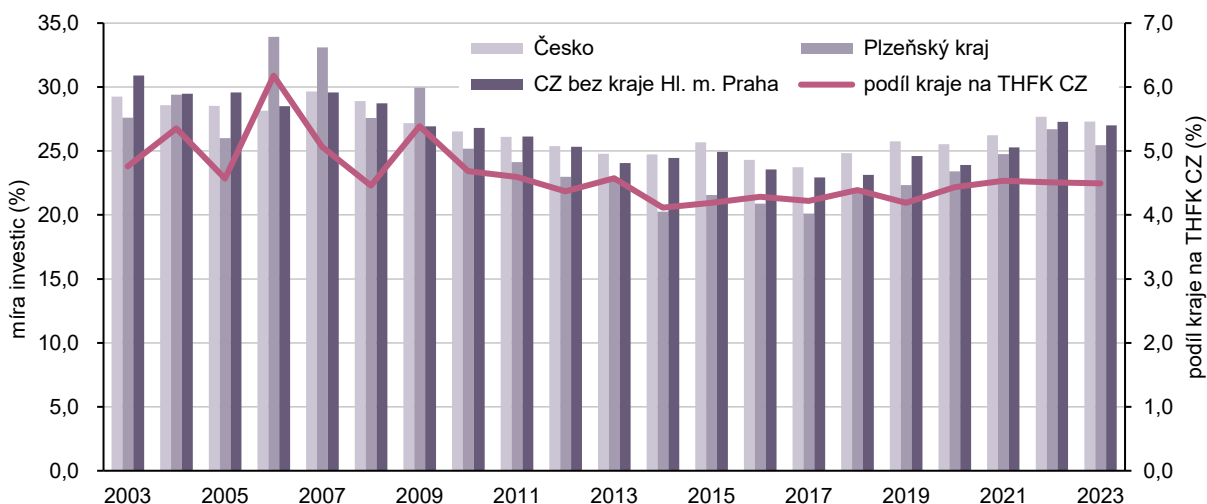
Graf 3.4 Tvorba hrubého fixního kapitálu

V roce 2023 směřovalo do tvorby hrubého fixního kapitálu v kraji 25,5 % HDP.

Míra investic vyjádřená podílem THFK na HDP se v kraji od roku 2011 pohybuje mezi 20–25 %, pouze v posledních dvou letech bylo toto procento ještě o něco vyšší. Míra investic překročila 30% hranici naposledy v roce 2007, svého minima dosáhla v roce 2017 (20,1 %). V roce 2022 směřovalo do tvorby hrubého fixního kapitálu v Plzeňském regionu 26,7 % HDP, v roce 2023 pak 25,5 % HDP, což je šestá nejvyšší míra mezi kraji. Míra investic je nejvyšší ve Středočeském (32,4 %) a Karlovarském kraji (31,1 %), nejnižší zase v Královéhradeckém kraji (23,0 %) a na Vysočině (24,2 %).

Graf 3.5 Míra investic ^{*)}

^{*)} míra investic = podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Místní rozpočty

Příjmy veřejných rozpočtů kraje, obcí a svazků obcí v roce 2024 v Plzeňském kraji mírně poklesly.

Údaje o příjmech a výdajích krajů, obcí a dobrovolných svazků obcí jsou přebírány z Ministerstva financí, které potřebná data zpracovává z účetních a finančních výkazů jednotlivých územních celků. Příjmy a výdaje jsou uváděny po konsolidaci, to je po úpravě odstraňující duplicity a položky, které nejsou přímou součástí hospodaření. Celkové **příjmy kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí** dosáhly v Plzeňském kraji v roce 2024 částky 50,2 mld. Kč, meziročně tak klesly o 4,6 %. Největší částka do územních rozpočtů v Plzeňském kraji plyne z daňových příjmů. Ty v roce 2024 činily 26,9 mld. Kč a vzhledem k roku 2023 mírně vzrostly o 0,6 %. Tento nárůst byl však mezi kraji nejnižší. Dlouhodobě se daňové příjmy na celku podílí více jak 50 %, výjimkou byly pouze roky 2020 a 2021. Objemem 16,9 mld. Kč se na celkových příjmech územních rozpočtů podílely přijaté transfery, meziročně ale i zde došlo k poklesu (o 10,5 %), který byl nejzásadnější v mezikrajské srovnání. Dalšími příjmovými položkami jsou nedaňové příjmy tvořící 11,3 % celkových příjmů a kapitálové příjmy podílející se 1,6 %.

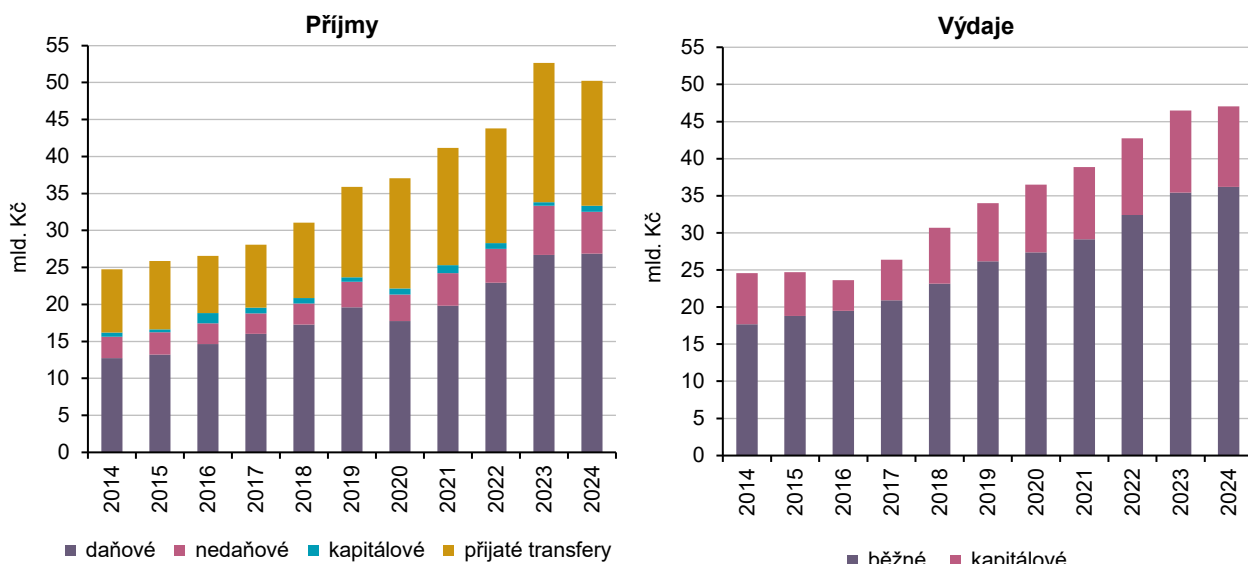
Výdaje místních rozpočtů rostly v kraji v roce 2024 pomaleji a více než tři čtvrtiny z nich tvořily běžné výdaje.

Výdaje místních rozpočtů vzrostly v Plzeňském kraji meziročně o 1,1 % a dosáhly 47,0 mld. Kč. Více než tři čtvrtiny celkových výdajů v kraji tvoří běžné výdaje, které mají dlouhodobě rostoucí tendenci, v roce 2024 vzrostly o 2,1 %. Obdobně se v posledních letech zvyšovaly i kapitálové výdaje, nyní ale meziročně mírně poklesly. Na celkových výdajích se ty kapitálové v roce 2024 podílely 23,1 % a představovaly 10,9 mld. Kč.

V roce 2024 skončilo hospodaření kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí přebytkem 3,2 mld. Kč.

Za posledních 10 let převažovaly v Plzeňském regionu vždy příjmy nad výdaji a rozpočty tak končily přebytkem. V roce 2022 byl přebytek místních rozpočtů 1,0 mld. Kč, v roce 2023 byl rozdíl mezi příjmy a výdaji dokonce 6,2 mld. Kč a jednalo se po Praze o druhou nejvyšší hodnotu mezi kraji. V roce 2024 se přebytek sice značně snížil (na 3,2 mld. Kč), ale příjmy stále výrazně převyšovaly nad výdaji.

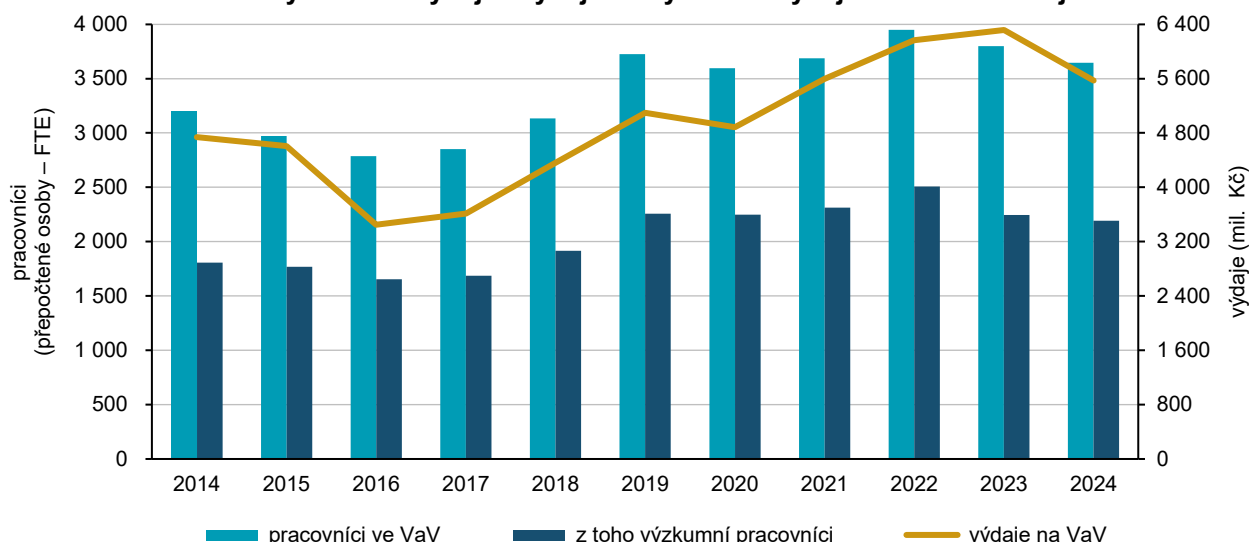
Graf 3.6 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Plzeňském kraji (po konsolidaci)

Věda, IT

Ženy tvoří pětinu z celkového počtu pracujících ve výzkumu a vývoji.

V roce 2024 bylo v kraji lokalizováno celkem 145 pracovišť výzkumu a vývoje, což je ve srovnání s předchozím rokem o 16 méně. Z celkového počtu pracovišť připadlo na podnikatelský sektor 79,3 %, tj. 115 pracovišť, na vysokoškolský 17, vládní 7 a sektor soukromý neziskový 6 pracovišť. Ve výzkumu a vývoji pracovalo v Plzeňském kraji 3 693 osob (přepočtené osoby na plně zaměstnané), z toho 2 220 výzkumných pracovníků (tj. 60,1 %) a 904 techniků (tj. 24,5 %). Z celkového počtu pracovníků ve výzkumu a vývoji tvořily 20,4 % ženy, jejichž počet se v průběhu posledních deseti let navýšil.

Graf 3.7 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Plzeňském kraji

V roce 2024 výdaje na výzkum a vývoj v Plzeňském kraji meziročně poklesly o 10,7 %.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj dosáhly v roce 2024 v regionu částky 5 639,7 mil. Kč, což představovalo 3,8 % republikových výdajů a zároveň šestou nejvyšší hodnotu v Česku. Celkové výdaje na výzkum a vývoj se meziročně snížily o 10,7 %. Intenzita výzkumu a vývoje, která je důležitým ukazatelem nejen v regionálním, ale i mezinárodním srovnání, je měřena podílem výdajů na výzkum a vývoj ve vztahu k objemu HDP. Tento podíl v Plzeňském kraji v roce 2023 dosáhl hodnoty 1,7 %, což bylo mírně pod republikovým průměrem (1,8 %). Z hlediska zdrojů financování se na celkových nákladech na výzkum a vývoj podílely v Plzeňském kraji podnikatelské zdroje ve výši 4 264,1 mil. Kč, tj. 75,6 %, veřejné domácí zdroje 1 140,8 mil. Kč, tj. 20,2 %, veřejné zdroje z EU 213,3 mil. Kč, tj. 3,8 %.

Nejvyšší část výdajů na výzkum a vývoj byla realizována v podnikatelském sektoru.

Ve **struktuře výdajů prováděných podle sektorů** se na celkových výdajích na výzkum a vývoj nejvíce podílel podnikatelský sektor s 4 452,9 mil. Kč, tj. 79,0 % a druhý v pořadí byl vysokoškolský sektor s celkovou výší 1 092,4 mil. Kč, tj. 19,4 %. Nepatrné podíly pak tvořily výdaje v sektorech neziskovém soukromém (0,6 %) a vládním (0,8 %).

V rámci neinvestičních výdajů se ze 58,3 % jedná o mzdy zaměstnanců.

Neinvestiční výdaje v oblasti výzkumu a vývoje činily 5 275,6 mil. Kč, tj. 93,5 % z celkového objemu výdajů. V tomto případě se z 58,3 % (3 076,7 mil. Kč) jedná o mzdy zaměstnanců, zbytek poté tvoří například nákup materiálu, vybavení nebo služeb umožňující a podporující výzkum a vývoj. Z celkových neinvestičních výdajů připadlo na výdaje v sektoru podnikatelském 4 193,3 mil. Kč, tj. 79,5 % a vysokoškolském 997,3 mil. Kč, tj. 18,9 %. Plzeňský kraj se na neinvestičních výdajích na výzkum a vývoj v Česku podílel 3,9 %.

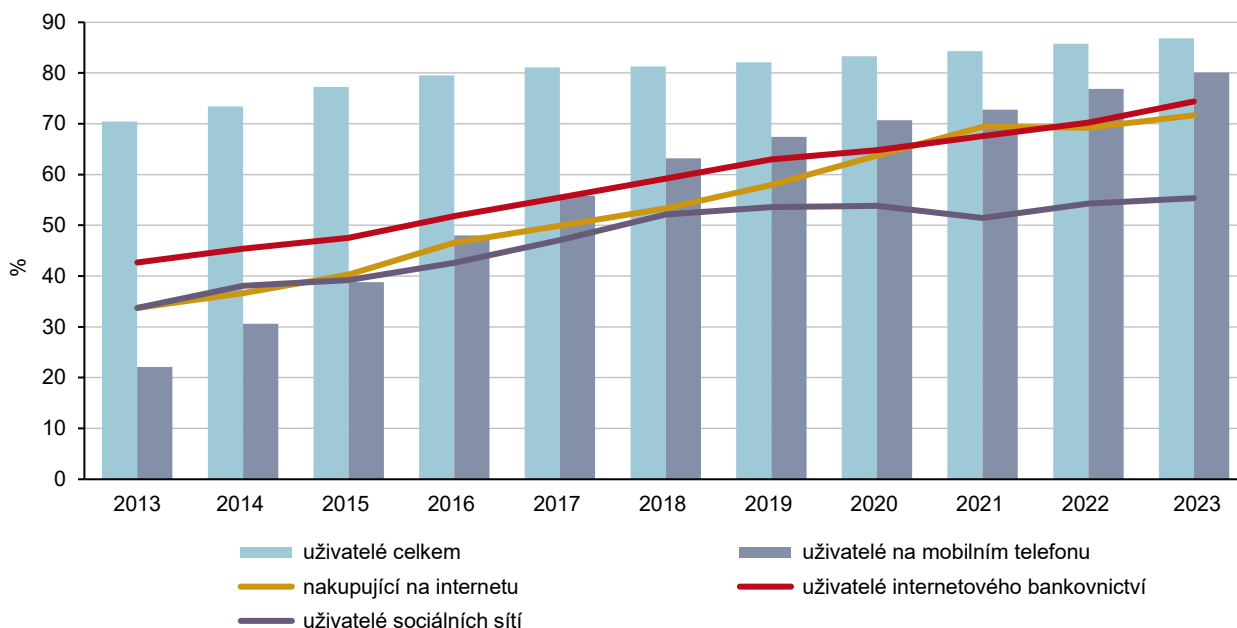
Investiční výdaje v kraji představovaly 364,1 mil. Kč.

V roce 2024 bylo v Plzeňském kraji vynaloženo na pořízení dlouhodobého hmotného (např. budov na laboratoře) i nehmotného majetku (software, licence atd.), tzv. **investičních výdajů**, v oblasti výzkumu a vývoje 364,1 mil. Kč, což představuje 6,5 % z celkových investic na výzkum a vývoj v kraji. Na investičních výdajích ČR se podílel Plzeňský kraj 3,4 %.

Hlavním centrem inovací a výzkumu je krajské město Plzeň.

Významným **centrem výzkumu a vývoje** je krajské město Plzeň. Nalezneme zde výzkumné týmy napříč obory ve firmách, výzkumných centrech, na fakultách a vědeckých pracovištích. Západočeská univerzita zde v roce 2000 zřídila Nové technologie – výzkumné centrum, které se orientuje na potřeby průmyslových podniků, a to nejen v Plzeňském regionu. Lokalizováno je zde i pracoviště zabývající se výzkumem v oblasti zdravotnictví, a to od roku 2014 Biomedicínské centrum Lékařské fakulty Univerzity Karlovy, které je zaměřeno mimo jiné na výzkum a vývoj v oblasti nahrazování a regenerace orgánů. V roce 2024 se celkové výdaje na výzkum a vývoj podílely 57,6 % v aplikovaném výzkumu, více než dvě třetiny směřovaly do experimentálního výzkumu a menší podíl 7,4 % byl vynaložen v základním výzkumu. V roce 2024 bylo v Plzeňském kraji přiznáno 19 patentů. Podíl přiznaných patentů v Plzeňském kraji představoval 5,1 % ze všech přiznaných patentů v republice.

Graf 3.8 Uživatelé internetu ve věku 16 let a více v Plzeňském kraji¹⁾

¹⁾ podíl z počtu obyvatel kraje ve věku 16 let a více; počítáno jako tříleté klouzavé průměry

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci

Více než dvě třetiny domácností v Plzeňském regionu dávají přednost přenosnému počítači.

V Plzeňském kraji využívalo v roce 2023¹⁹ **osobní počítač** 82,6 % domácností. Od roku 2018 vzrostl tento podíl o 3,5 p. b. Z hlediska typu přístroje pak 76,2 % domácností využívá přenosný počítač, naopak méně oblíbeným se stává počítač stolní, jehož podíl v domácnostech klesl na 26,4 %. Podíl domácností **vybavených vysokorychlostním internetem** již od roku 2018 převažuje nad podílem domácností vybavených počítačem, což vypovídá o jeho využívání i z jiných zařízení. V roce 2023 činil v Plzeňském kraji podíl domácností s vysokorychlostním

¹⁹ Údaje jsou publikovány jako tříleté klouzavé průměry.

připojením k internetu 87,8 %, oproti republikovému průměru byl vyšší o 0,5 p. b. Meziročně se podíl domácností vybavených vysokorychlostním internetem zvýšil o 0,3 p. b. **Nákupy přes internet** realizovalo v regionu 71,7 % osob ve věku 16 let a více, krajský podíl je tak mírně pod hodnotou celorepublikového průměru (72,0 %). Meziročně tento podíl v Plzeňském kraji vzrostl o 2,5 p. b., což představuje pátý nejvyšší nárůst ve srovnání s ostatními regiony Česka. Trvale však dochází ke zvyšování podílu uživatelů internetového bankovníctví, který v roce 2024 dosáhl v kraji hodnoty 74,4 %. Uživatelů sociálních sítí starších 16 let bylo v Plzeňském kraji přes 55 %.

Ekonomické subjekty

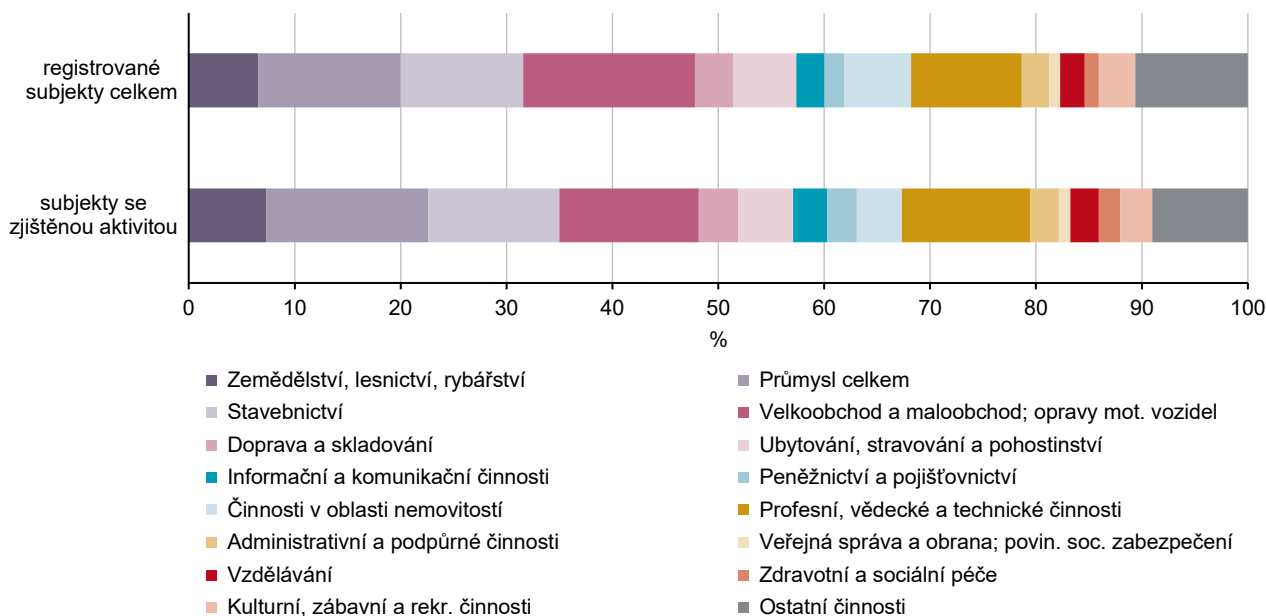
Počet registrovaných ekonomických subjektů meziročně vzrostl o více než 800 jednotek.

RES evidoval k 31. 12. 2024 v Plzeňském kraji celkem 137 926 ekonomických subjektů, ve srovnání s rokem 2023 počet subjektů vzrostl o více než 800 jednotek (o 0,6 %). Celkově bylo v Česku zaznamenáno navýšení o 35,7 tisíc ekonomických subjektů (o 1,3 %). Ve všech krajích kromě Karlovarského (pokles o 94 subjektů) došlo v registru k nárůstu počtu ekonomických subjektů, nejvíce v Praze (o 16 369 jednotek), nejméně pak v kraji Libereckém (o 174 jednotek).

Aktivita byla zjištěna u 57,4 % subjektů se sídlem v kraji.

Z celkového počtu ekonomických subjektů v regionu vykazovalo aktivitu jen 79 191 subjektů, tj. 57,4 %. Podle podílu zjištěné aktivity se Plzeňský kraj v porovnání s ostatními regiony umístil na třetím nejnižším místě. Nižší aktivitu vykazovaly jen kraje Karlovarský (51,8 %) a Ústecký (55,3 %). Nejvyšší podíl aktivních subjektů byl zaznamenán na Vysočině (63,7 %). V Česku bylo z celkového počtu 2 836 017 ekonomických subjektů 60,5 % aktivních.

Graf 3.9 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Plzeňském kraji k 31. 12. 2024 (subjekty s uvedenou činností)

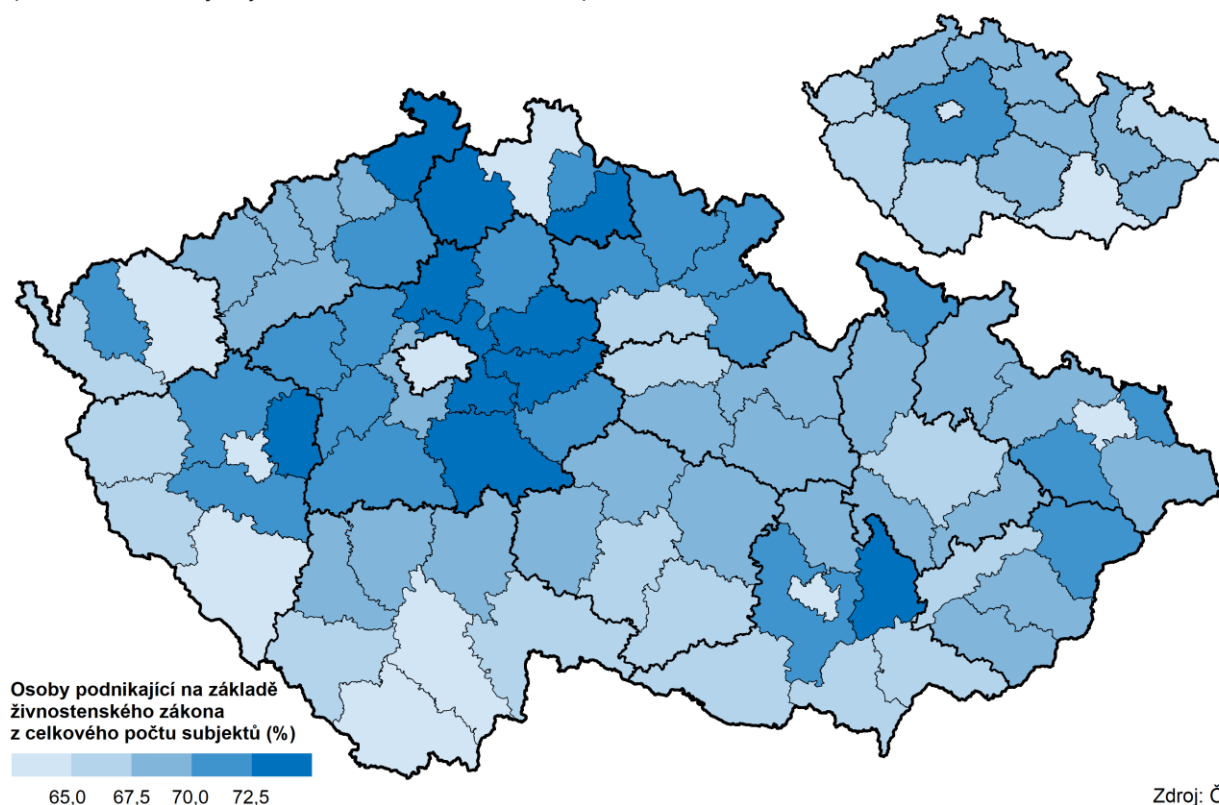

Nejvíce subjektů působilo v oblasti velkoobchodu, maloobchodu včetně oprav a údržby motorových vozidel.

Podle **převažující ekonomické činnosti** je registrováno v Česku nejvíce subjektů v oblasti velkoobchodu a maloobchodu včetně oprav a údržby motorových vozidel. V Plzeňském kraji se toto odvětví podílí 15,7 % na celkovém počtu ekonomických subjektů. Dalším majoritně zastoupeným odvětvím v našem regionu je průmysl (13,0 %), který tvoří především zpracovatelský průmysl, a to 83,8 % z průmyslu celkem. V neposlední řadě je důležitým odvětvím stavebnictví s podílem 11,2 %. Ve

srovnání s rokem 2023 došlo v regionu k poklesu počtu ekonomických subjektů v pěti odvětvích členěných podle převažující ekonomické činnosti. Odvětví velkoobchodu a maloobchodu včetně oprav a údržby vozidel zaznamenalo nejvyšší úbytek subjektů, a to o 1 290 jednotek (o 5,6 %). Mírný pokles zaznamenala také odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství (o 1,1 %); průmysl celkem (o 0,7 %); ubytování, stravování a pohostinství (o 0,5 %) a také veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení (o 0,3 %). Nejvyšší meziroční nárůst počtu ekonomických subjektů nastal u odvětví s převažující činností administrativní a podpůrné činnosti, a to o 7,7 %. Více jak 5% nárůst počtu jednotek byl jednotlivě registrován v odvětvích doprava a skladování; peněžnictví a pojišťovnictví; informační a komunikační činnosti; vzdělávání nebo kulturní, zábavní a rekreační činnosti.

Podíl živnostníků v okresech a krajích k 31. 12. 2024 (ekonomické subjekty se sídlem na daném území)

U živnostníků lze již v roce 2024 spatřit lehké oživení, meziročně jejich počet vzrostl o 0,1 %.

Nejpočetnější skupinu registrovaných subjektů v Plzeňském kraji podle **právní formy** tvoří stále živnostníci. K 31. 12. 2024 bylo evidováno celkem 89 903 fyzických osob podnikajících dle živnostenského zákona, což představuje téměř dvoutřetinový podíl z celkového počtu ekonomických subjektů v kraji. V pořadí druhou významnou skupinu subjektů zastupují společnosti s ručením omezeným, které se podílí 13,4 % na celkovém počtu subjektů v regionu. Z porovnání mezi jednotlivými okresy v kraji je evidentní, že výhodné lokality krajského města využívá většina subjektů. Obchodní společnosti tvoří v okresech Plzeň-město, Plzeň-jih a Plzeň-sever téměř tři čtvrtiny z celkového počtu společností tohoto typu v Plzeňském kraji. Také živnostníci jsou více soustředěni na Plzeňsku, bylo jich zde evidováno 61,6 %. V roce 2024 pokračuje nadále klesající trend u družstev, v meziročním srovnání je zaznamenán úbytek o 1,1 %. U subjektů zahraničních fyzických osob byl také evidován mírný meziroční pokles, a to o 0,8 %. Rostoucí tendence nadále trvá u společenství vlastníků jednotek (o 2,5 %) nebo obchodních společností (o 2,4 %).

Z obchodních společností se jednalo především o společnosti s ručením omezeným, kterých bylo v roce 2024 registrováno o 2,6 % více než v roce předchozím. Kromě výše uvedených kategorií vzrostl i počet evidovaných zemědělských podnikatelů a svobodných povolání, ve srovnání s rokem 2023 se jedná o nárůst o 1,2 %, respektive o 0,9 %. V souvislosti s postupným zřizováním datových schránek pro všechny osoby vedené v registru osob docházelo na začátku roku 2023, a to především v 1. čtvrtletí, k plošnému rušení činností zvláště živnostníků. V roce 2024 lze již spatřit lehké oživení právě v kategorii živnostníků. Jejich počet meziročně vzrostl o 0,1 %.

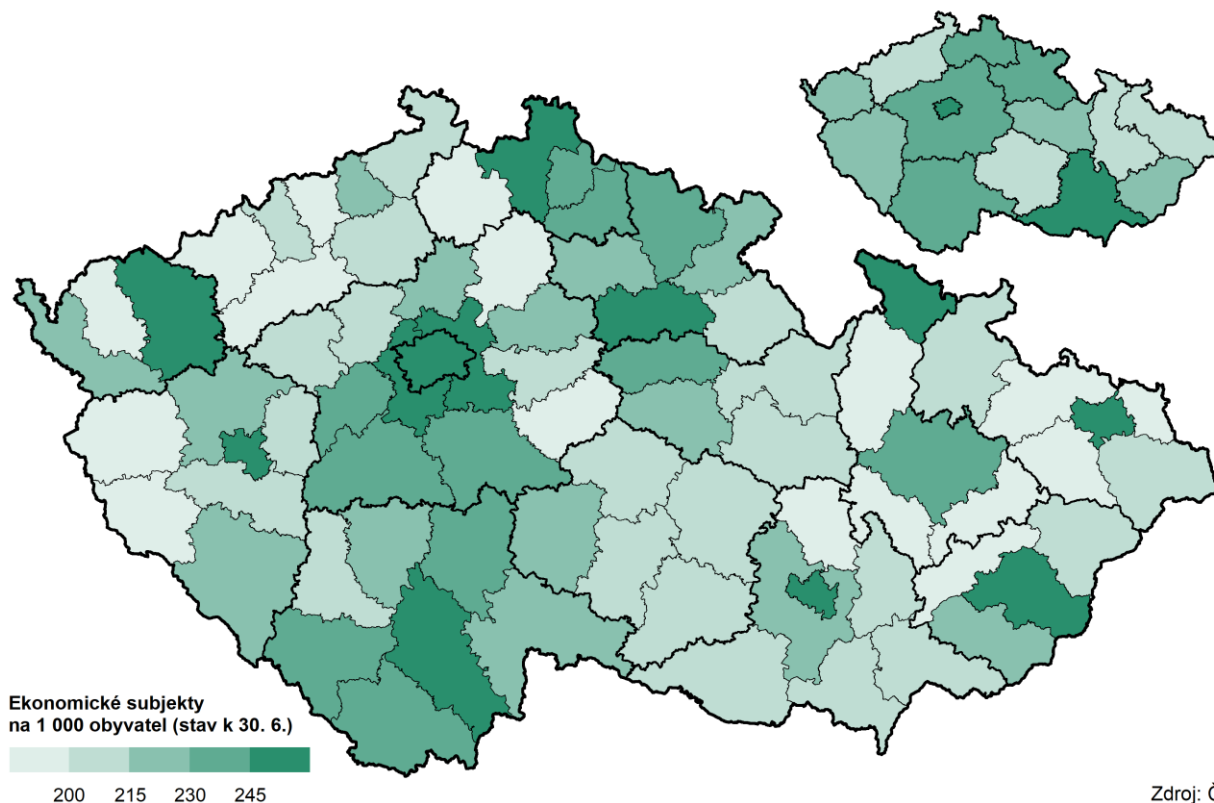
V Plzeňském kraji působilo k 31. 12. 2024 na 139 podniků s 250 a více zaměstnanci, což bylo meziročně o 14 subjektů více.

Podle **velikostní kategorie počtu zaměstnanců** jsou v Plzeňském kraji nejpočetněji zastoupeny tzv. mikropodniky, tedy subjekty do 10 zaměstnanců, jichž bylo k 31. 12. 2024 v RES evidováno 12 670. Více než polovina subjektů neuvádí počet zaměstnanců a subjekty vedené bez zaměstnanců tvoří podíl 35,7 %. V roce 2024 působilo v kraji 139 podniků, tedy o 14 subjektů více než v předchozím roce, které zaměstnávaly 250 a více zaměstnanců, přičemž více než polovina těchto ekonomických subjektů se vyskytuje na území okresu Plzeň-město (72).

Počet vzniklých subjektů meziročně mírně vzrostl, zásadní byl však pokles zaniklých subjektů oproti přechozímu roku 2023.

V registru ekonomických subjektů bylo v roce 2024 v Plzeňském kraji zaznamenáno 5 369 **vzniklých** subjektů a 4 923 **zaniklých**. Meziročně došlo v počtu vzniklých subjektů k mírnému růstu, zásadní byl však pokles zaniklých subjektů. Právě v kategorii zaniklých subjektů se v roce 2023 zásadně promítnul velký pokles počtu živnostníků, kteří tvořili 92,2 %, tj. 16 438 zaniklých subjektů ve zmíněném roce. Na celkovém počtu vzniklých subjektů v Česku (125 391) se podílely vzniklé subjekty v Plzeňském kraji 4,3 %. Z celkového počtu zaniklých subjektů v ČR (99 261) tvořily zaniklé subjekty Plzeňského kraje 5,0 %.

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech a krajích v roce 2024 (ekonomické subjekty se sídlem na daném území)

Zemědělství

V roce 2023 došlo k meziročnímu snížení produkce zemědělského odvětví o 10,0 %.

Produkce zemědělského odvětví, kterou se rozumí souhrn zemědělských výrobků a zemědělských služeb vyprodukovaných zemědělskými subjekty a vedlejší neoddělitelné činnosti, dosáhla v Plzeňském kraji v roce 2023²⁰ hodnoty 14,1 mld. Kč, meziročně došlo ke snížení o 10,0 %. Po dlouholetém postupném nárůstu došlo k poklesu ve všech krajích, nejzásadněji v Moravskoslezském (o 14,2 %) a v Olomouckém (o 12,3 %), a také na republikové úrovni (o 7,9 %). Jiný pohled, oproštěný od cenových vlivů, nabízí produkce zemědělského odvětví vyjádřená ve stálých cenách. V Plzeňském regionu zemědělská produkce ve stálých cenách v roce 2023 meziročně klesla jen mírně (o 2,5 %) a obdobný byl i celorepublikový trend. V Česku došlo k meziročnímu poklesu produkce o 0,5 %.

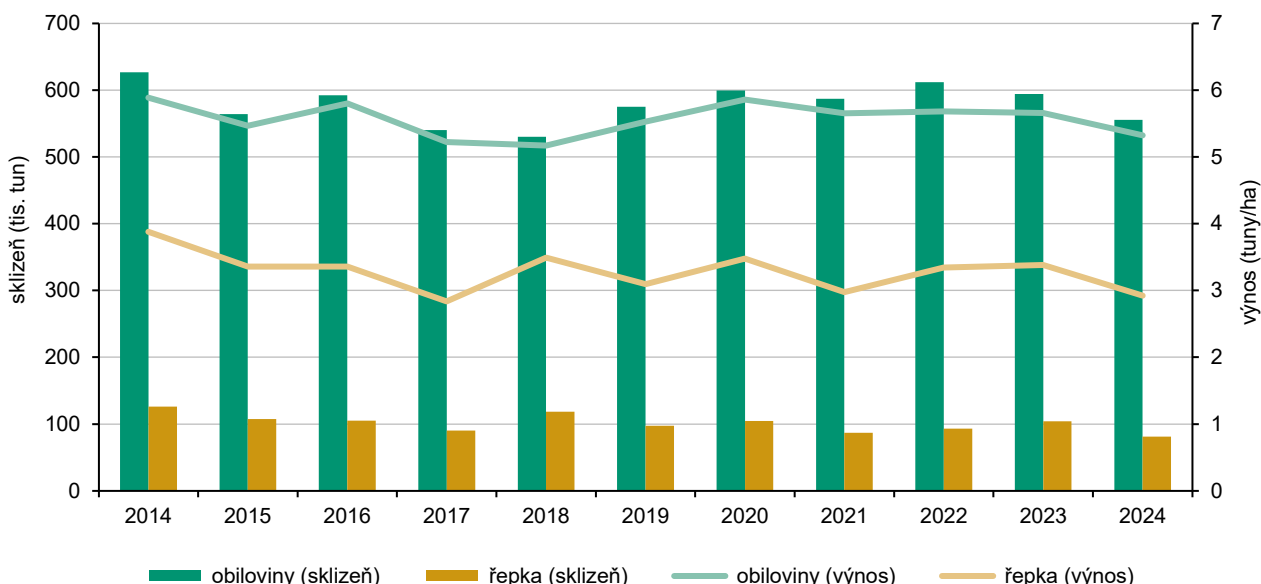
Intenzita zemědělské produkce v kraji meziročně klesla o 11,2 %.

Na celkové produkci zemědělského odvětví Česka (v běžných cenách) se Plzeňský kraj v roce 2023 podílel 8,0 %, což představuje obdobnou hodnotu jako v předchozím roce. Podíl rostlinné produkce na celkové zemědělské produkci v roce 2023 představoval 43,9 % (6,2 mld. Kč), živočišné produkce 51,1 % (7,2 mld. Kč). **Intenzita zemědělské produkce** vyjádřená produkcí zemědělského odvětví na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy dosáhla v Plzeňském kraji hodnoty v běžných cenách 43 490 Kč. Meziročně tento ukazatel klesl o 11,2 %.

Výměra obhospodařované orné půdy se od roku 2022 mírně navyšuje.

K 31. 5. 2024 byla registrována výměra obhospodařované **zemědělské půdy** o rozloze 325 884 ha a byl zaznamenán její mírný nárůst o 0,8 % oproti roku 2023. Z celkové plochy obhospodařované zemědělské půdy připadlo 63,9 % na půdu ornou. Její podíl se v průběhu let snižoval a následně stagnoval až do roku 2021 a od té doby naopak mírně narůstá. Meziročně se výměra obhospodařované orné půdy zvýšila o 1,4 %, tj. o 2 928 ha.

Graf 3.10 Sklizeň a hektarové výnosy obilovin a řepky v Plzeňském kraji

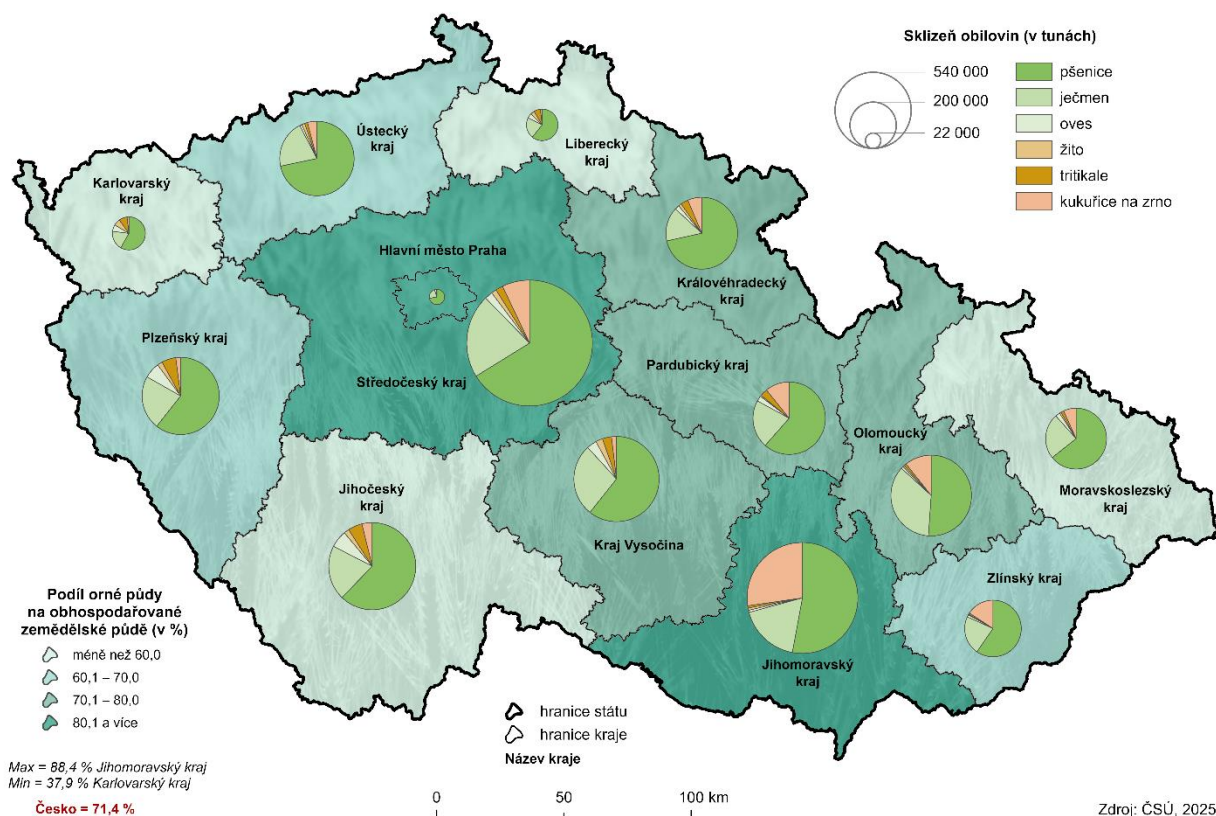
Meziročně klesly osevní plochy pšenice a ječmene, ale vzrostly u ovsa a žita.

Z dlouhodobého pohledu docházelo k poklesu **osevní plochy** a až v posledních deseti letech se výměra osevních ploch stabilizovala. K 31. 5. 2024 dosáhla výměra osevní plochy v Plzeňském kraji hodnoty 197,9 tis. ha, což představuje meziroční

²⁰ Údaje roku 2024 zatím nejsou k dispozici, data za rok 2023 jsou semidefinitivní.

mírné navýšení o 0,8 %. Obdobný dlouhodobý vývoj je patrný i v případě osevní plochy obilovin, která však naopak meziročně mírně klesla o 2,0 % na hodnotu 103,5 tis. ha. Pokles osevních ploch obilovin byl ovlivněn zejména snížením ploch pšenice o 2 997 ha (o 4,9 %) a ječmene o 97,3 ha (o 0,4 %). Naopak meziročně vzrostly osevní plochy ovsa (o 525 ha, tj. o 5,9 %) a žita (o 70,9 ha, tj. o 2,7 %). K meziročnímu růstu, a to o 14,0 %, tedy o 6 803 ha, došlo v případě osevních ploch pčnin a brambor (o 12,8 %, tj. o 125,5 ha). Naopak pokles byl patrný u olejnin nebo u řepky, v obou případech došlo ke snížení o více než tři tisíce ha osevní plochy.

Sklizeň obilovin podle krajů v roce 2024

Meziročně se výrazněji zvýšila sklizeň ovsa a brambor.

V roce 2024 bylo z výměry **sklizňové plochy** obilovin 104,3 tis. ha sklizeno v Plzeňském kraji 555,6 tis. tun obilovin, což znamená meziroční pokles o 6,5 %. Produkce pšenice, která tvoří 60,6 % z celkové sklizně obilovin v regionu, se snížila o 10,7 %, k poklesu došlo ve všech 14 krajích. Druhou nejčastěji pěstovanou obilninou v Plzeňském kraji je ječmen, jehož sklizeň meziročně klesla o 12,5 %, ke snížení došlo v 11 krajích a republice celkem. K výraznému přírůstku sklizně, v regionu konkrétně o 49,0 %, došlo naopak v případě ovsa, neboť i jeho sklizňová plocha zde meziročně narostla. Zvýšení sklizně ovsa bylo evidováno ve všech krajích Česka, na celorepublikové úrovni došlo k nárůstu dokonce o 69,2 %. Produkce brambor se v Plzeňském kraji mezi lety 2018–2021 zvyšovala a na konci tohoto období dosáhla zatím nejvyšší hodnoty od roku 2006. V následujícím roce už byl zaznamenán mírný pokles, který se poté výrazněji projevil mezi lety 2022/2023, kdy úbytek sklizně brambor činil 27,3 %. Nyní se vrací k hodnotě roku 2019 a meziročně vzrostla o 15,8 %, přičemž nárůst byl zaznamenán ve 12 krajích i v Česku celkem. Naopak k poklesu produkce došlo v případě řepky o 22,2 %, což byl třetí nejnižší meziroční pokles a ke snížení došlo ve všech 14 krajích.

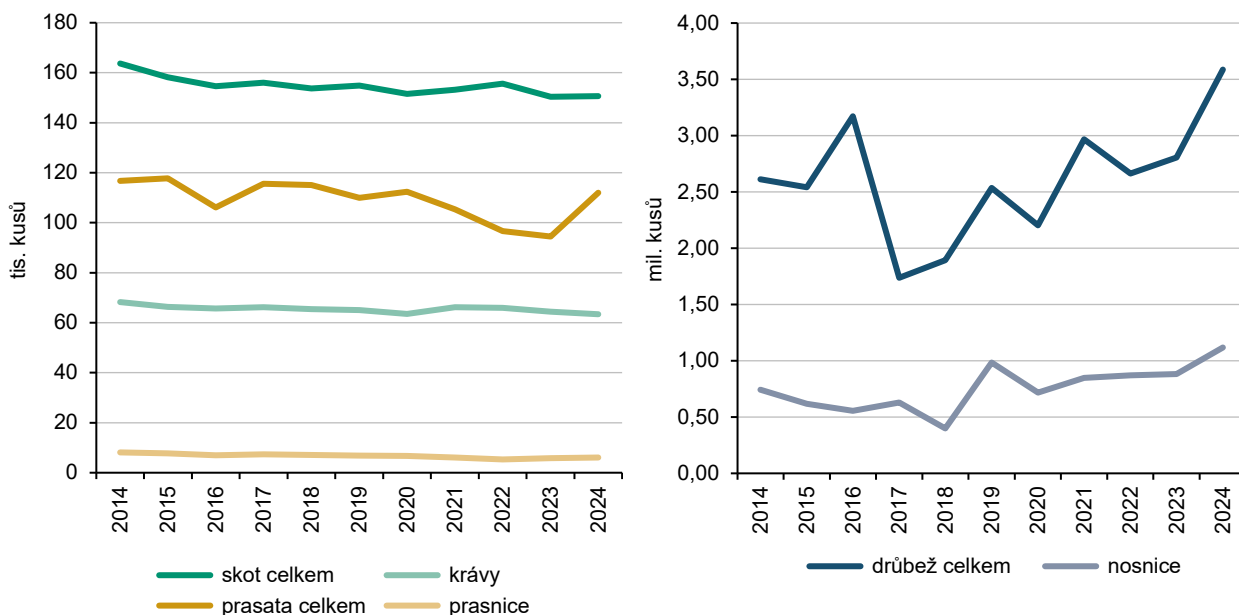
Kromě ovsa a kukuřice na zrna byl zaznamenán pokles výnosů u všech obilovin.

Výnos obilovin meziročně mírně klesl na hodnotu 5,32 t/ha, což je pátá nejnižší hodnota v porovnání krajů Česka. Vůči celorepublikovému průměru byl výnos v Plzeňském kraji o 0,43 t/ha nižší, tj. o 7,4 %. Nárůst zaznamenaly pouze výnosy ovsa, které vzrostly o 40,8 % na 3,89 t/ha, v dlouhodobém vývoji je to druhá nejvyšší hodnota po roce 2020 (3,99). Celorepublikový průměr výnosů ovsa meziročně vzrostl dokonce o 38,3 % na 3,81 t/ha. U všech ostatních obilovin došlo k poklesu, u ječmene to bylo o 12,2 %, u žita o 10,7 %, u triticales o 8,9 % a u pšenice o 6,1 %. Ke zvýšení výnosů naopak došlo v případě kukuřice na zrna, a to o 6,8 % na 7,96 t/ha, přičemž nárůst byl zaznamenán u všech 14 krajů.

V Plzeňském kraji byly v roce 2024 evidovány nejnížší výnosy luskovin v dlouhodobé časové řadě.

Kromě obilovin byl významný pokles výnosů o 15,5 % evidován u luskovin a bílkovinných plodin na zrna, kde se hodnota snížila na 1,55 t/ha, přičemž to je nejnížší hodnota v kraji mapována v dlouhodobé časové řadě. Mírný nárůst byl naopak zjištěn v případě brambor, jejichž výnos evidovaný v Plzeňském kraji meziročně vzrostl o 2,7 % na hodnotu 28,92 t/ha. Obdobné to bylo i na celorepublikové úrovni, kde hodnota výnosů brambor dosáhla 28,82 t/ha. Výnosnost řepky se naopak v kraji meziročně snížila o 13,5 % na hodnotu 2,92 t/ha, což byla však vyšší hodnota než v Česku celkem, kde došlo ke snížení o pětinu na 2,76 t/ha.

Graf 3.11 Hospodářská zvířata v Plzeňském kraji (k 31. 12.)

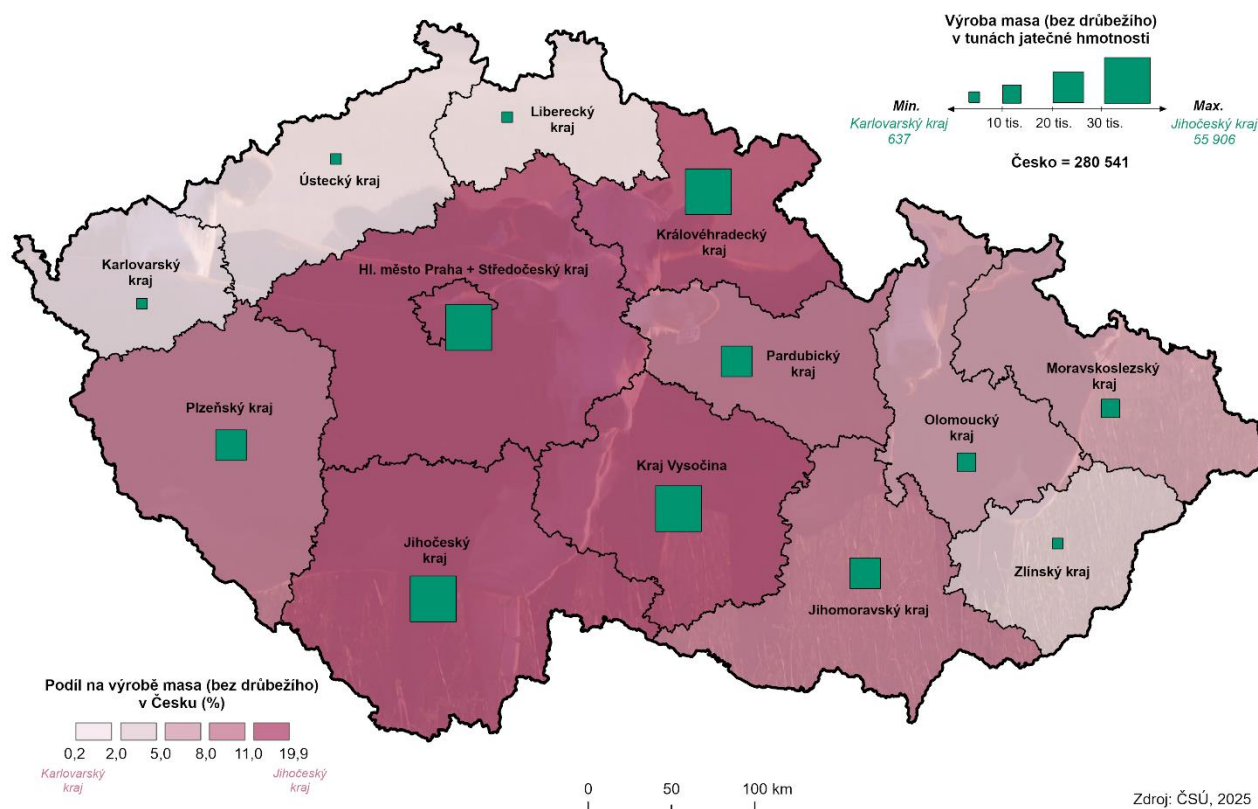
Celkový počet skotu v kraji meziročně mírně vzrostl, ale počet krav se snížil. Vzrostl také počet prasat i prasnic.

K 31. 12. 2024 bylo v kraji evidováno 150 574 ks skotu, meziročně se tak jejich počty mírně zvýšily o 0,2 %, tj. o 248 ks. K nárůstu došlo u těchto **hospodářských zvířat** kromě Libereckého a Královéhradeckého kraje ve všech regionech Česka. Na celorepublikové úrovni představovalo navýšení 2,0 % a dostalo se až na hodnotu 1 397 414 ks. U počtu krav dochází k mírnému poklesu jen ve dvou krajích, v tom Plzeňském jich meziročně ubylo 1,7 %, druhý byl Liberecký. Z celkového počtu 63 363 ks krav v regionu se z 59,0 % jedná o krávy dojené, jejichž počet se také meziročně mírně snížil. U stavu prasat naopak došlo meziročně ke zvýšení o 18,5 % na počet 111 947 ks, čímž dochází téměř k návratu k hodnotě roku 2020. Počet prasnic, které tvoří pouze 5,5 % chovu, však ve srovnání s rokem 2023 narostl o 4,0 %, tj. o 234 ks na hodnotu 6 106 ks. Na celorepublikové úrovni došlo jen k mírnému nárůstu stavu prasat o 1,7 %.

Výroba masa v kraji meziročně vzrostla, v porážce prasat byl region sedmý.

Výroba masa v jatečné hmotnosti (bez drůbežího) v kraji meziročně vzrostla a na hodnotě celého Česka se podílela 8,1 %. Mezi 14 regiony země bylo nejvíce masa vyrobeno v Jihočeském a nejméně v Karlovarském kraji, přičemž nejvíce se vyprodukuje masa vepřového. Plzeňský region se v počtu poražených prasat v roce 2024 (140,6 tis. ks) zařadil na sedmé místo.

Výroba masa (bez drůbežího) podle krajů v roce 2024

V Plzeňském kraji došlo k výraznému meziročnímu nárůstu stavu drůbeže o 27,8 %.

Počet **drůbeže** v kraji meziročně vzrostl více než o čtvrtinu (o 27,8 %), což znamená nárůst o 780 601 ks na hodnotu 3 586 211 ks. Od roku 2017, kdy české chovy poznamenal výskyt ptačí chřipky, dochází k postupnému kolísavému růstu stavu drůbeže. K meziročnímu navýšení počtu kusů drůbeže docházelo v roce 2024 v 8 krajích, Plzeňský region se zařadil na třetí pozici, na celorepublikové úrovni došlo k nárůstu o 17,8 %. Drůbež tvoří z 31,1 % nosné slepice, jejichž počet se za posledních deset let zvýšil více než o polovinu (o 50,4 %) na hodnotu 1 116 355 ks. Stav ovcí v kraji dosáhl k 31. 12. 2024 podle Integrovaného zemědělského registru s omezením na aktivní podniky hodnoty 14 258 ks a koz 2 056 ks.

Meziročně se v kraji snížila intenzita chovu skotu, ale u prasat došlo k navýšení hodnoty tohoto ukazatele.

Intenzita chovu skotu²¹ se v Plzeňském kraji meziročně snížila na 46,2 ks na 100 ha obhospodařované zemědělské půdy. Plzeňský kraj má pátou nejvyšší hodnotu v rámci Česka za krajem Vysočina, Jihočeským, Pardubickým a Libereckým. Ukazatel intenzity chovu prasat²² měl v retrospektivním pohledu spíš klesající trend, což koresponduje s obdobným trendem stavu prasat. V roce 2024 však dosáhl ukazatel hodnoty 53,7 ks na 100 ha obhospodařované orné půdy a došlo k navýšení.

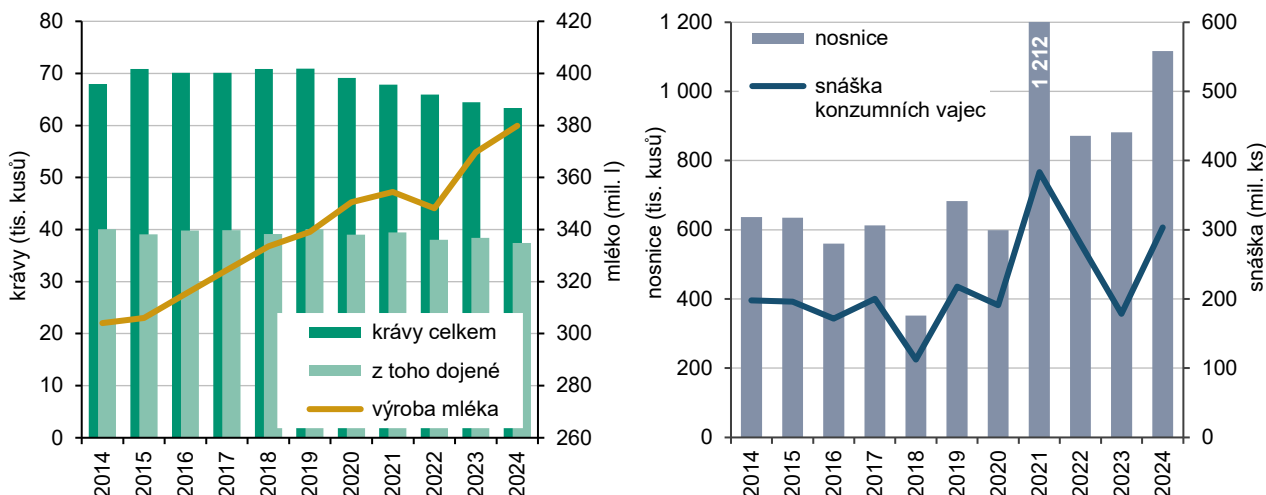
²¹ podíl stavu skotu (k 1. 4. 2024) na 100 ha obhospodařované zemědělské půdy (k 31. 5. 2024)

²² podíl stavu prasat (k 1. 4. 2024) na 100 ha obhospodařované orné půdy (k 31. 5. 2024)

Snáška konzumních vajec se oproti roku 2023 zvýšila téměř o 70 %.

V roce 2024 dosáhla **průměrná snáška konzumních vajec** v zemědělském sektoru kraje na jednu slepici hodnoty 321,6 vajec, což je ve srovnání s předchozím rokem mírné snížení. Plzeňský region se ve snášce vajec na jednu slepici umístil na třetím místě v mezikrajském srovnání po kraji Zlínském (324,7 ks) a Karlovarském (322,7 ks) a zároveň výrazně nad průměrem Česka (314,0 ks). Celková snáška konzumních vajec se však v kraji meziročně významně zvýšila dokonce o 69,7 % na 303 136 tis. ks. Plzeňský kraj se na celorepublikové produkci podílel 19,8 %, což představovalo třetí nejvyšší podíl ve srovnání s ostatními regiony Česka.

Graf 3.12 Stavby krav a výroba mléka, stavy nosnic a snáška konzumních vajec v Plzeňském kraji

Průměrná roční dojivost krávy v Plzeňském kraji dosáhla hodnoty 9 726,4 l a stále se zvyšuje.

Celková **produkce mléka** v kraji, která dosáhla hodnoty 379 855 tis. litrů, se meziročně zvýšila o 2,7 %. Jednalo se tak o čtvrtou nejvyšší produkci mléka ve srovnání s ostatními kraji Česka. Nejvyšší produkce mléka je již tradičně mapována v Kraji Vysočina, kde dosáhla výše 657 520 tis. l. Na celorepublikové produkci mléka se Plzeňský kraj podílel 11,0 %. Průměrná roční dojivost krávy (dojnice) se v roce 2024 zvýšila o 2,7 % na 9 726,4 l a je zde zřejmý dlouhodobě rostoucí trend. Nejvyšší dojivosti bylo dosaženo v Moravskoslezském kraji, kde v roce 2024 bylo nadojeno v průměru 10 968,3 l mléka na jednu krávu.

Lesnictví

Významný podíl na ploše lesních pozemků v kraji má okres Klatovy.

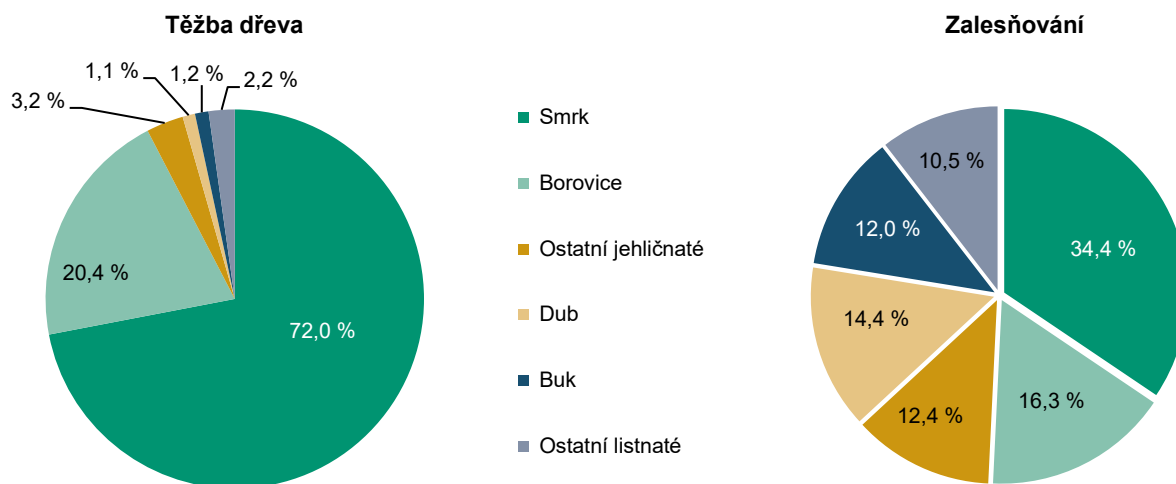
K 31. 12. 2024 lesní pozemky v Plzeňském kraji zaujímaly rozlohu 309,5 tis. ha, tj. 40,5 % z celkové rozlohy kraje. Významný podíl na ploše lesních pozemků v kraji má díky pohoří Šumava okres Klatovy, kde se jich nachází 27,3 %. Větší podíl na zalesněnosti regionu mají také okresy Tachov (19,5 %) a Plzeň-sever (16,8 %). Na Rokycansku tvoří lesní pozemky téměř polovinu plochy okresu (Křivoklátsko a Brdy). Z dlouhodobého pohledu má výměra lesních ploch mírně rostoucí trend s výjimkou významnějšího meziročního nárůstu mezi lety 2015 a 2016, který souvisel se zrušením vojenského újezdu Brdy. Jeho části, které jsou převážně zalesněné, byly ze Středočeského kraje přičleněny k okresu Rokycany a Plzeň-jih. Na celkové výměře lesů v Česku se Plzeňský kraj podílel 11,5 %, což je druhý největší podíl v mezikrajském porovnání po Jihočeském kraji (14,2 %), třetí byl kraj Středočeský s podílem 11,2 %. Ostatní regiony se pohybovaly v rozmezí 5,0–7,8 % kromě Prahy, kde byl podíl samozřejmě nejnižší.

Při zalesňování převažovaly v regionu jehličnany, nejčastěji smrky.

V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 **zalesněno** celkem 3 291 ha, což je o 189 ha méně než v předchozím roce, kdy se jednalo o nejvyšší hodnotu od sledovaného roku 2000. Při zalesňování, tedy vytváření lesa umělou cestou, převažovaly v regionu jehličnaté dřeviny v rozsahu 2 077 ha. Konkrétně šlo nejčastěji o smrky

(1 133 ha), které jsou z pohledu ekonomické rentability neefektivnější díky rychlému růstu, ale zároveň jsou také dřevinou nejvíce náchylnou na klimatické změny. Zbytek zalesňování tvořily dřeviny listnaté (1 213 ha), převažovaly duby (475 ha) a buky (393 ha). Ačkoli se intenzita zalesňování zvyšuje mimo jiné i kvůli zalesňování holin vzniklých po kůrovcové kalamitě, je potřeba se vyvarovat vytváření jehličnatých smrkových monokultur. Spíše než na kvantitu by měl být větší důraz kladen na druhovou pestrost. Přestože je v průběhu vývoje zřejmé snižování plochy jehličnatých dřevin ve prospěch těch listnatých, jedná se o pomalý proces a stále tak plochy jehličnatých dřevin tvoří v Plzeňském kraji 81,9 % (tj. 245,5 tis. ha). Kromě zalesňování zahrnovala péče o lesní porosty v kraji v roce 2024 také **prořezávky** (výchovný zásah v mladých porostech, snížení hustoty porostu a jeho zdravotní úprava) provedené na 5 238 ha a **probírky** (výchovný zásah u starších porostů, zvýšení jejich stability a kvality) na 9 848 ha. **Přírozenou obnovou**, tedy samovolným vytvářením nového lesa z náletu a opadu semen z mateřských stromů, prošlo 651 ha lesa, což je o 79 ha více než v roce předešlém.

Graf 3.13 Těžba dřeva a zalesňování v Plzeňském kraji

Pozn.: těžba v m³ bez kůry, zalesňování v ha

Plzeňský region se podílí na těžbě dřeva v Česku 12,6 %, což je druhý nejvyšší podíl mezi kraji.

Těžba dřeva dosáhla v Plzeňském kraji v roce 2024 výše 2,3 mil. m³ b. k. (bez kůry), což znamenalo po výraznějším propadu mezi roky 2022 a 2023 mírný meziroční nárůst (o 2,9 %). Těžba jehličnatých dřevin představovala více než 95 %, zbytek objemu tvořily dřeviny listnaté (100 106 m³). Plzeňský kraj se podílel na celkové těžbě dřeva v Česku 12,6 %, což po Jihočeském regionu (14,9 %) znamenalo druhou nejvyšší těžbu v mezikrajském porovnání. Třetí pozici opět obsadil Středočeský kraj společně s Prahou, nejméně dřeva se pak vytěžilo na Ústecku a Liberecku. **Těžba nahodilá**, která vzniká za účelem zpracování stromů poškozených v důsledku působení škodlivých činitelů (vítr, sníh, námraza, hmyzí škůdci, houbové choroby apod.), se na celkové těžbě dřeva v Plzeňském kraji podílela 43,5 %. V průběhu vývoje je vidět několik výkyvů, kdy dochází k výraznému zvyšování nahodilé těžby. Jeden nastal v roce 2007, kdy došlo k rozšíření kůrovce a zároveň orkán Kyrill poničil lesy na Šumavě. Další výkyv je možné spatřovat kolem roku 2020, kdy suché roky podpořily další vlnu kůrovcové kalamity. Meziroční snížení nahodilé těžby mezi lety 2023 a 2024 představovalo 28,5 %. Z celkového objemu nahodilé těžby se v roce 2024 jednalo ze 43,4 % o **těžbu živelní** a ze 45,1 % o těžbu způsobenou hmyzími škůdci na porostech. Od roku 2021 je patrné výrazné snižování **nahodilé hmyzové těžby**, což poukazuje na zpomalení rozšiřování kůrovce mimo jiné i z důvodu příznivějšího počasí. Přesto měl Plzeňský region nejvyšší podíl hmyzové těžby ze zpracované nahodilé těžby dřeva celkem mezi

všemi 14 kraji a téměř pětina se podílel na celkové hodnotě za Česko. Naopak u živelní těžby jsme se zařadili až na deváté místo.

Průmysl

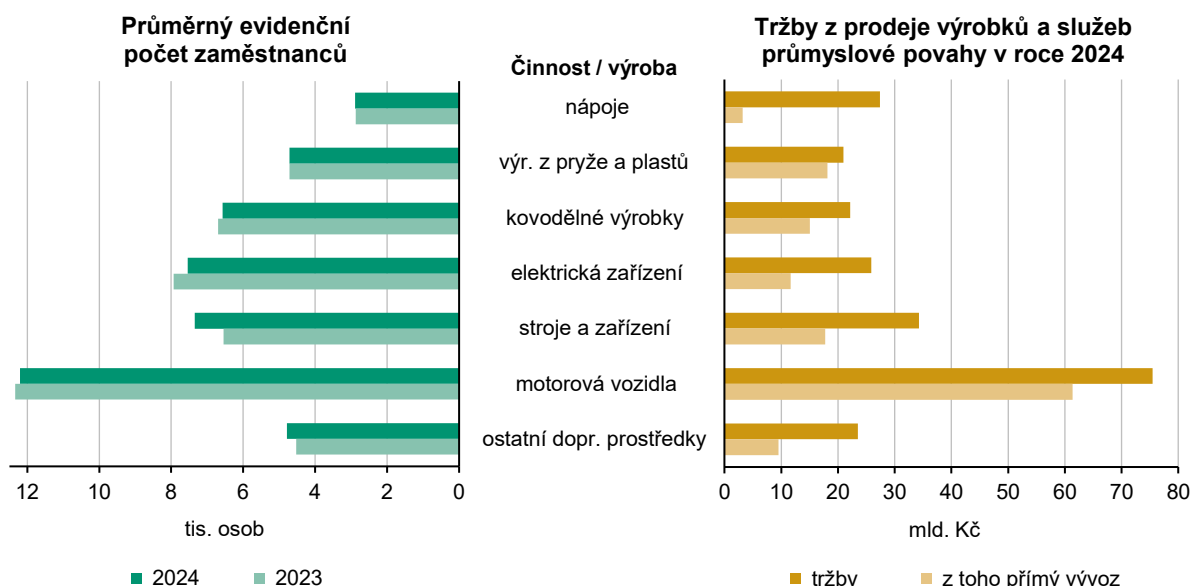
Zaměstnanců v průmyslu meziročně nepatrně ubylo, nejvíce jich pracuje ve výrobě motorových vozidel.

V roce 2024 mělo v Plzeňském kraji své sídlo 158 **průmyslových podniků** se 100 a více zaměstnanci, mezi ty největší patří ŠKODA TRANSPORTATION a.s., Plzeňský Prazdroj, a.s., International Automotive Components Group s.r.o. v Přešticiích a MD ELEKTRONIK spol. s r.o. v Chotěšově. To je o 1 podnik více než v předchozím roce a o 4 podniky více než v roce 2022. Dva velké průmyslové podniky přibýly ještě v Praze, v ostatních regionech se ale počty těchto subjektů meziročně snižovaly. Ačkoliv se počet podniků v kraji zvýšil, zaměstnanců v nich meziročně nepatrně ubylo, i když tento pokles byl nejnižší mezi regiony. Jen v Jihomoravském kraji se počet zaměstnanců zvýšil, a to o 1,1 %. V roce 2024 zaměstnávaly velké průmyslové firmy v Plzeňském kraji 58,0 tis. osob. Na celkovém **průměrném evidenčním počtu zaměstnanců v průmyslu** v Česku se ti plzeňští podíleli 7,3 %, což je šesté nejvyšší procento ve srovnání s ostatními regiony. Nejvíce osob v kraji pracovalo v podnicích zpracovatelského průmyslu s převažující činností výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů, výroba elektrických zařízení a výroba strojů a zařízení.

Průměrná mzda v průmyslu je čtvrtá nejvyšší mezi kraji.

Průměrná hrubá měsíční mzda v průmyslu se dlouhodobě zvyšuje, v roce 2024 dosáhla v Plzeňském regionu částky 48 213 Kč a meziročně tak vzrostla o 3 244 Kč. V mezikrajském porovnání se jednalo o čtvrtou nejvyšší mzdu, více brali jen zaměstnanci v Praze, ve Středočeském a Ústeckém kraji. Po vyloučení důvěrných údajů jsou v průměru nejlépe finančně ohodnoceni zaměstnanci podniků, jejichž převažující ekonomickou činností je výroba nápojů (72 167 Kč), výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení (57 054 Kč) a výroba strojů a zařízení (50 816 Kč).

Graf 3.14 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti zpracovatelského průmyslu v Plzeňském kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)

Meziroční růst tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v roce 2024 zpomalil jen na 0,9 %

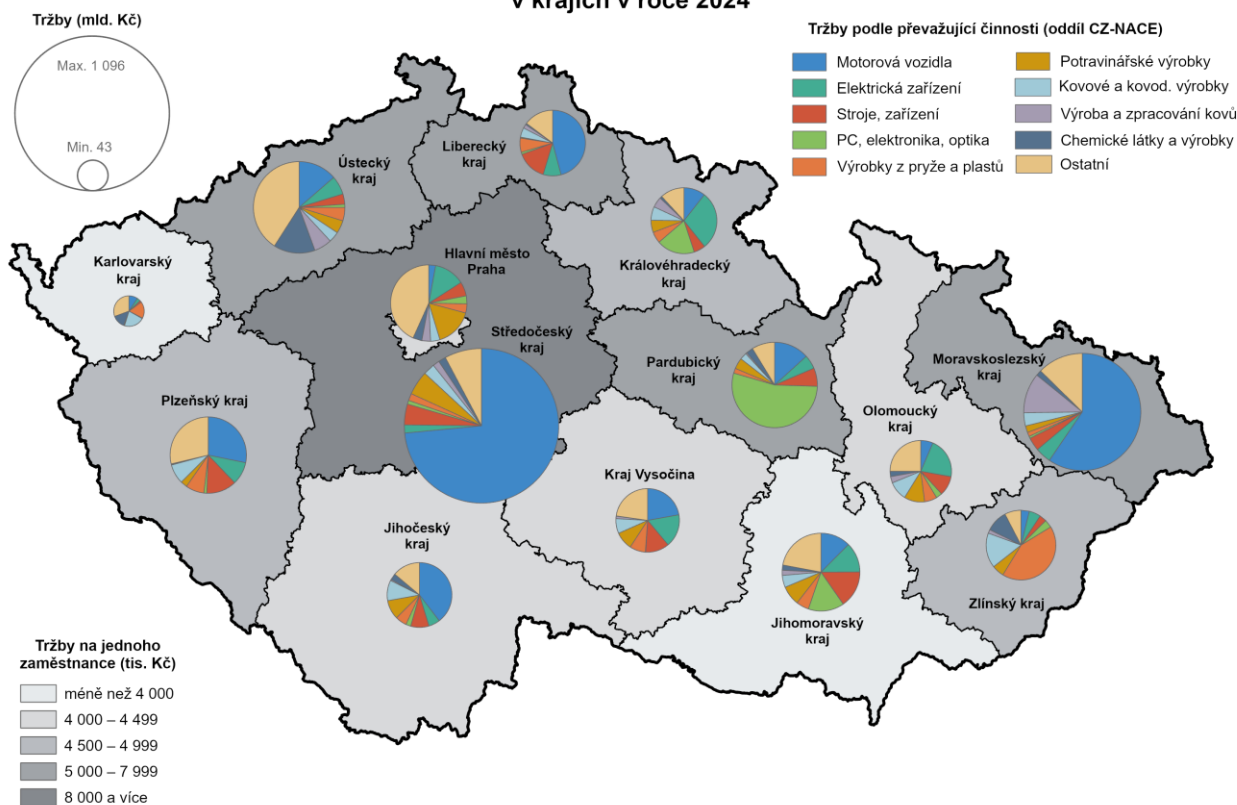
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (bez DPH) od roku 2019 v kraji klesaly a v covidovém roce 2020 dosáhly svého minima. Od té doby už zaznamenáváme jen jejich nárůst. V loňském roce dosáhly tržby z prodeje v Plzeňském regionu v běžných cenách hodnoty 274 690 mil. Kč. Zatímco v roce 2023 jsme patřili mezi tři kraje s dvojčíferným meziročním nárůstem, v roce 2024

tempo značně zpomalilo jen na 0,9 %. Na Pardubicku se zvýšily tržby z prodeje nejvíce, a to o 14,6 %. Naopak jejich pokles vykázaly kraje Karlovarský (o 9,8 %), Moravskoslezský (o 5,6 %), Královéhradecký a Jihočeský (shodně o 5,2 %). Plzeňský region se podílel 5,6 % na tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v celém Česku a pod hranicí 6 % se držíme od roku 2020.

V Plzeňském kraji vzrostly tržby ze zpracovatelského průmyslu v roce 2024 jen o 1,1 %, což bylo oproti předchozímu roku o 12,9 p. b. méně.

Rozhodující objem tržeb vytváří **zpracovatelský průmysl**. V Plzeňském kraji ho v roce 2024 reprezentovalo 156 podniků se 100 a více zaměstnanci, jejichž tržby se na celkových tržbách průmyslu podílely 97,5 %. Tržby ze zpracovatelského průmyslu činily 267 713 mil. Kč a meziročně vzrostly jen o 1,1 %, oproti předchozímu roku je to o 12,9 p. b. méně. V roce 2024 se tržby zvyšovaly nejvíce v odvětvích (po vyloučení důvěrných údajů) výroby pryžových a plastových výrobků, výroby motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů a výroby nápojů. Naopak značně poklesly u výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení a u výroby ostatních dopravních prostředků a zařízení. Nejsilnějším odvětvím zpracovatelského průmyslu v Plzeňském regionu je výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů, jehož tržby z prodeje dosáhly v roce 2024 hodnoty 75,5 mld. Kč. V době covidu si ale toto odvětví prošlo velmi těžkým obdobím. V roce 2020 zde tržby klesly téměř o 20 % a v roce 2021, kdy už téměř všechna odvětví v kraji vykazovala nárůst tržeb, o dalších necelých 5 %. Teprve v loňském roce se konečně podařilo dosáhnout předpandemické úrovně. Na výsledky z roku 2019 se nedostalo ještě odvětví výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení, jehož regionální význam ovšem v posledních pěti letech postupně upadá. Dalšími významnými odvětvími v Plzeňském kraji je výroba strojů a zařízení podílející se v roce 2024 na tržbách zpracovatelského průmyslu regionu 12,8 % a výroba nápojů s podílem 10,2 %.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2024

Podíl tržeb z přímého vývozu v Plzeňském kraji v roce 2023 klesl na 56,9 %.

V posledních letech **podíl tržeb z přímého vývozu** na tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v Plzeňském kraji postupně klesal z 64,0 % v roce 2019 na 56,9 % v roce 2023. Jen v loňském roce vzrostl na 58,5 %. Nejvyšší podíl tržeb z přímého vývozu registruje Královéhradecký kraj (73,6 %), nejnižší zase Praha (28,8 %). Stejný trend lze sledovat i ve zpracovatelském průmyslu, kde v roce 2024 podíl tržeb z přímého vývozu činil 59,5 %. Mezi podniky zpracovatelského průmyslu v Plzeňském kraji má nejvyšší hodnotu tohoto podílu (po vyloučení důvěrných údajů) odvětví ostatního zpracovatelského průmyslu (87,9 %), zpracování a výroby dřevěných výrobků kromě nábytku (86,8 %), výroby pryžových a plastových výrobků (86,6 %) či výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů (82,5 %). Naproti tomu ve výrobě nápojů tvoří tržby na přímý vývoz pouze 11,6 % a ve výrobě potravin 13,8 %.

I přes neustálý růst produktivity práce se Plzeňský region řadí na sedmé místo mezi kraji.

Produktivita práce vyjadřující podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy na zaměstnance se v roce 2024 v kraji zvýšila o 1,3 % na 4 732 tis. Kč. I přesto, že tržby na 1 zaměstnance v regionu v posledních letech (kromě roku 2020) neustále rostou, řadíme se v produktivitě práce na sedmé místo. Nejefektivněji pracují zaměstnanci ve Středočeském, Ústeckém a Pardubickém kraji. Nejnižší produktivitu práce naopak vykazuje Karlovarsko a Olomoucko. Z hlediska odvětví je v kraji nejvyšších tržeb na 1 zaměstnance dosahováno ve výrobě nápojů, výrobě potravin a ve výrobě motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů, nízkou produktivitu mají naproti tomu odvětví ostatního zpracovatelského průmyslu, výroby kovových konstrukcí a kovodělných výrobků a výroby elektrických zařízení.

Energetika

V posledních letech značně vzrostl význam solárních elektráren, v roce 2024 se jejich instalovaný výkon zvýšil v kraji o 18,2 %.

Podle Energetického regulačního úřadu činil k 31. 12. 2024 **instalovaný výkon elektrárenských soustrojí** v Plzeňském kraji 709,7 MW a jeho podíl na republikové hodnotě představoval jen 3,1 %. Nejvyšší instalovaný výkon, tedy nejvyšší teoretický činný výkon soustrojí, měly elektrárny fotovoltaické (346,8 MW) a parní (262,1 MW), které společně tvořily 85,8 % instalovaného výkonu v regionu. Zatímco instalovaný výkon parních elektráren zůstává v posledních letech neměnný, význam těch solárních značně roste. V roce 2023 se jejich instalovaný výkon meziročně zvýšil o 25,8 %, v roce 2024 o dalších 18,2 %. Hlavním důvodem přechodu na levnější a dostupnější sluneční energii byly problémy se zásobováním zemním plynem kvůli válce na Ukrajině a následný růst cen energií.

Plzeňský region se podílel na celkové výrobě elektřiny v Česku pouze 1,8 %, což je šestá nejnižší hodnota mezi kraji.

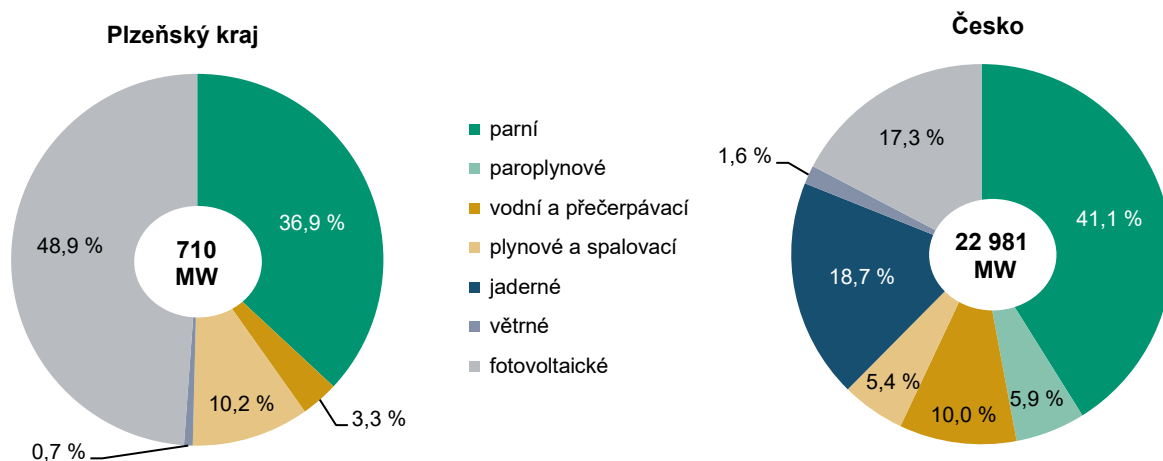
Výroba elektřiny v elektrárnách na území Plzeňského kraje se od roku 2019 neustále zvyšovala až do roku 2022. V roce 2023 produkce meziročně poklesla o 13,6 % na 1 260,6 GWh, což byla nejnižší výroba elektrické energie v kraji od roku 2011. V loňském roce výroba elektřiny sice vzrostla, ale stále se drží pod hranicí 1,3 TWh. Za poslední dva roky citelně poklesl význam parních elektráren, jejichž produkce se snížila o 27,2 %. Naopak více elektrické energie vyrobily fotovoltaické elektrárny, v roce 2023 činil meziroční nárůst 12,0 %, o rok později 13,5 %. Plzeňský region nepatří k významným producentům elektřiny, na celkové výrobě v Česku se v roce 2024 podílel pouze 1,8 %, což je šestá nejnižší hodnota mezi kraji. Více než 70 % elektrické energie bylo vyprodukováno v krajích Ústeckém (27,2 %), Jihočeském (22,2 %) a na Vysočině (21,6 %).

Polovina z celkového objemu elektrické energie byla v kraji v roce 2024 vyrobena parními elektrárnami.

I přes značný pokles ve výrobě elektřiny jsou parní elektrárny **majoritním producentem** v Plzeňském kraji. V roce 2024 v nich bylo vyrobeno téměř 50 % celkového objemu elektrické energie v kraji. Parní elektrárny jsou dominantou Ústeckého kraje, který zajišťuje 57,6 % výroby v Česku v tomto typu elektráren.

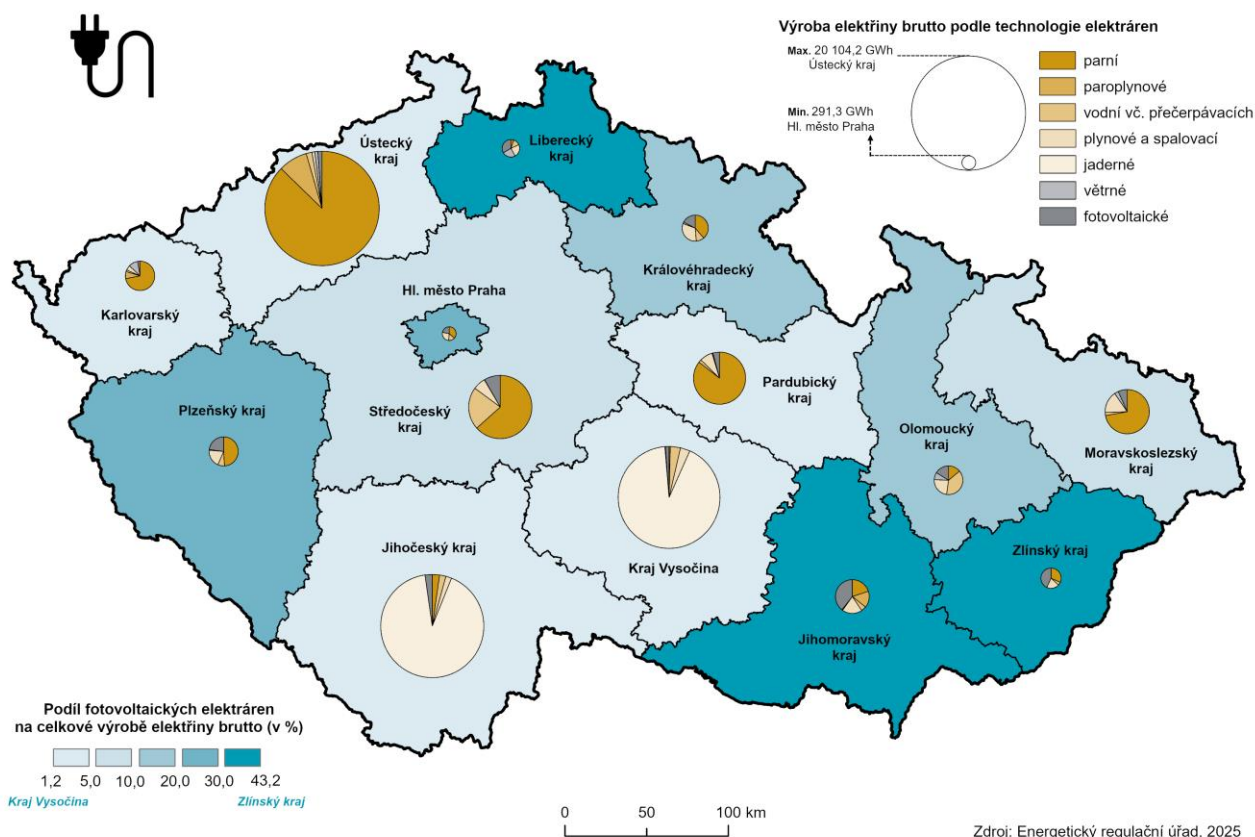
V Plzeňském regionu se významně podílely na výši vyrobené elektrické energie také elektrárny fotovoltaické (23,0 %) a plynové a spalovací (19,8 %). V desetiletém horizontu se zde poprvé v roce 2023 vyprodukovalo více elektřiny v solárních elektrárnách než v těch plynových a spalovacích a v roce 2024 se rozdíl mezi nimi ještě prohloubil. Z hlediska fotovoltaiky se na celkové výrobě v Česku podílíme 8,3 %, což je čtvrté nejvyšší procento mezi ostatními regiony. Elektřina získávaná ze slunce je typická pro Jihomoravský kraj, kde byla v roce 2024 vyrobena téměř pětina celorepublikové solární energie.

Graf 3.15 Instalovaný výkon elektrárenských soustrojí k 31. 12. 2024

Zdroj: Energetický regulační úřad

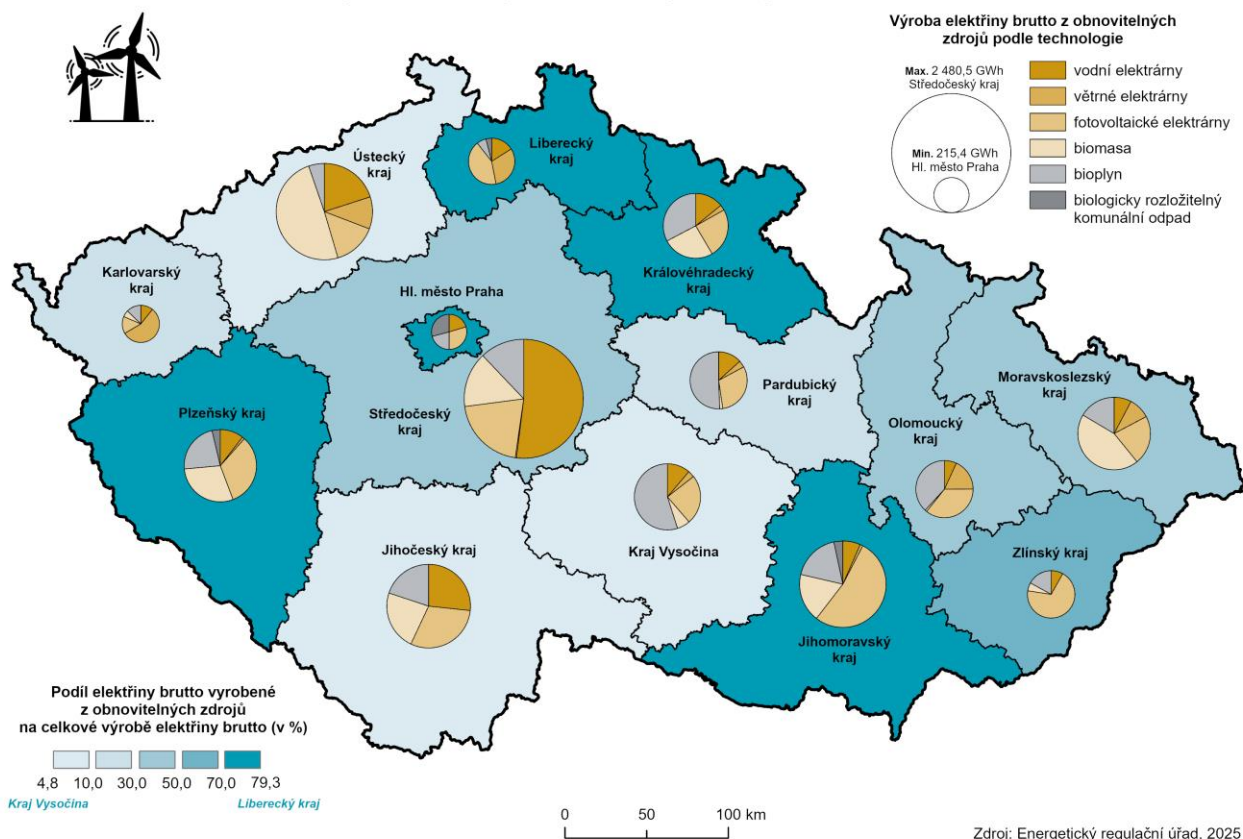
Výroba elektřiny brutto v roce 2024

Celkem 70,4 % vyrobené elektrické energie v Plzeňském kraji pochází z obnovitelných zdrojů.

V loňském roce bylo v Plzeňském kraji vyrobeno nejvíce **elektřiny z obnovitelných zdrojů energie** od roku 2016. Meziročně to bylo o 18,3 % více a s hodnotou 915,5 GWh se náš region zařadil na šestou pozici v mezikrajském porovnání. Největší množství zelené energie bylo vyprodukováno v krajích Středočeském (2 480,5 GWh), Ústeckém (1 626,0 GWh) a Jihomoravském (1 309,5 GWh). Od roku 2016 se podíl elektrické energie z obnovitelných zdrojů na celkové výrobě elektřiny v kraji pohyboval kolem 55 %, v roce 2023 se však značně zvýšil na 61,4 %, v roce 2024 dokonce na 70,4 %. Zelená energie se u nás nejčastěji získávala z fotovoltaických elektráren (32,6 %), biomasy (29,3 %) a bioplynu (22,7 %). Meziročně vzrostla výroba energie z biomasy o 57,5 %, význam solárních elektráren roste již třetím rokem po sobě. V roce 2024 se z obou těchto zdrojů v kraji získalo nejvíce elektřiny v celé časové řadě.

Výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů v roce 2024

V posledních dvou letech se situace na trhu s energiemi stabilizovala a spotřeba zůstává téměř na stejné úrovni.

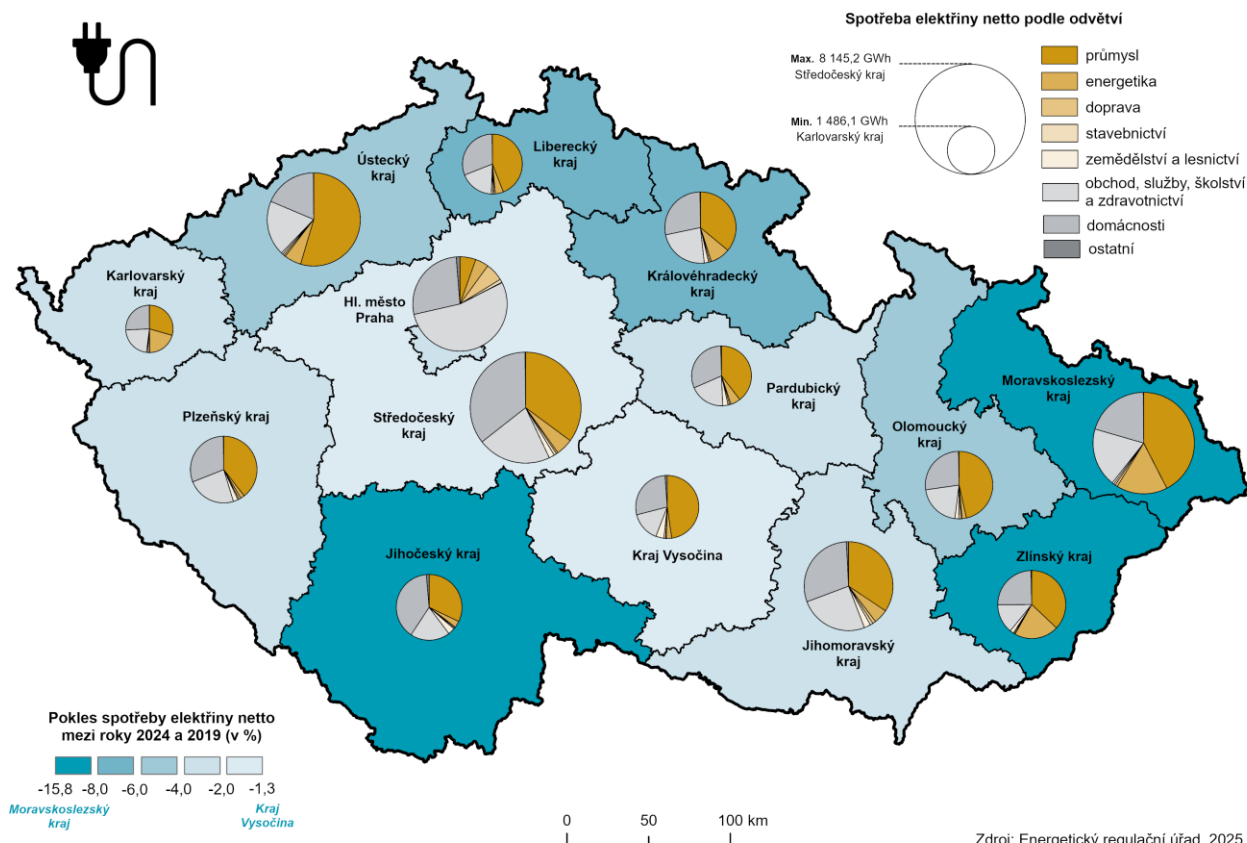
V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 spotřebováno 2 939,5 GWh elektřiny netto, to je 5,3 % z celorepublikové spotřeby. Na **spotřebě elektrické energie** se v regionu největší měrou podílí průmysl (39,5 %), následují domácnosti (30,8 %) a odvětví obchodu včetně služeb, školství a zdravotnictví (23,7 %). Od roku 2018 spotřeba elektřiny klesala, v roce 2020 byl pokles elektrické energie v řadě odvětví ovlivněn omezováním výroby a služeb v důsledku pandemie covid-19. Zrušení ochranných opatření v polovině roku 2021 zase vedlo k navýšení spotřeby elektřiny o 6,3 %. Konkrétně v průmyslu se snížila spotřeba v roce 2020 o 9,5 % a v následujícím roce hned vzrostla o 7,2 %. Chování domácností korespondovalo s vývojem ekonomiky v Česku. Nejprve v letech 2020 a 2021 spotřebovávaly meziročně více energie, což souviselo s uzavřením provozoven služeb, prací z domova nebo distanční výukou žáků a studentů, poté se situace obrátila a jejich spotřeba v roce 2022 rapidně poklesla (o více než 10 %), mimo jiné i v důsledku růstu tržních cen energií.

V posledních dvou letech se situace na trhu s energiemi stabilizovala a spotřeba zůstává téměř na stejné úrovni.

Spotřeba plzeňských domácností na 1 obyvatele byla pátá nejvyšší v Česku.

Plzeňské domácnosti v přepočtu na 1 obyvatele v roce 2024 spotřebovaly 1 480,6 kWh elektřiny, to je pátá nejvyšší spotřeba mezi kraji. Nejvyšších hodnot dosahují Středočeši (1 976,6 kWh) a Jihočeši (1 723,3 kWh), nejúspornější jsou domácnosti v Praze (1 159,0 kWh) a v Moravskoslezském kraji (1 172,6 kWh). Po dvouletém poklesu **spotřeby elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele** se v Plzeňském regionu hodnota tohoto ukazatele vloni ustálila.

Spotřeba elektřiny netto v roce 2024

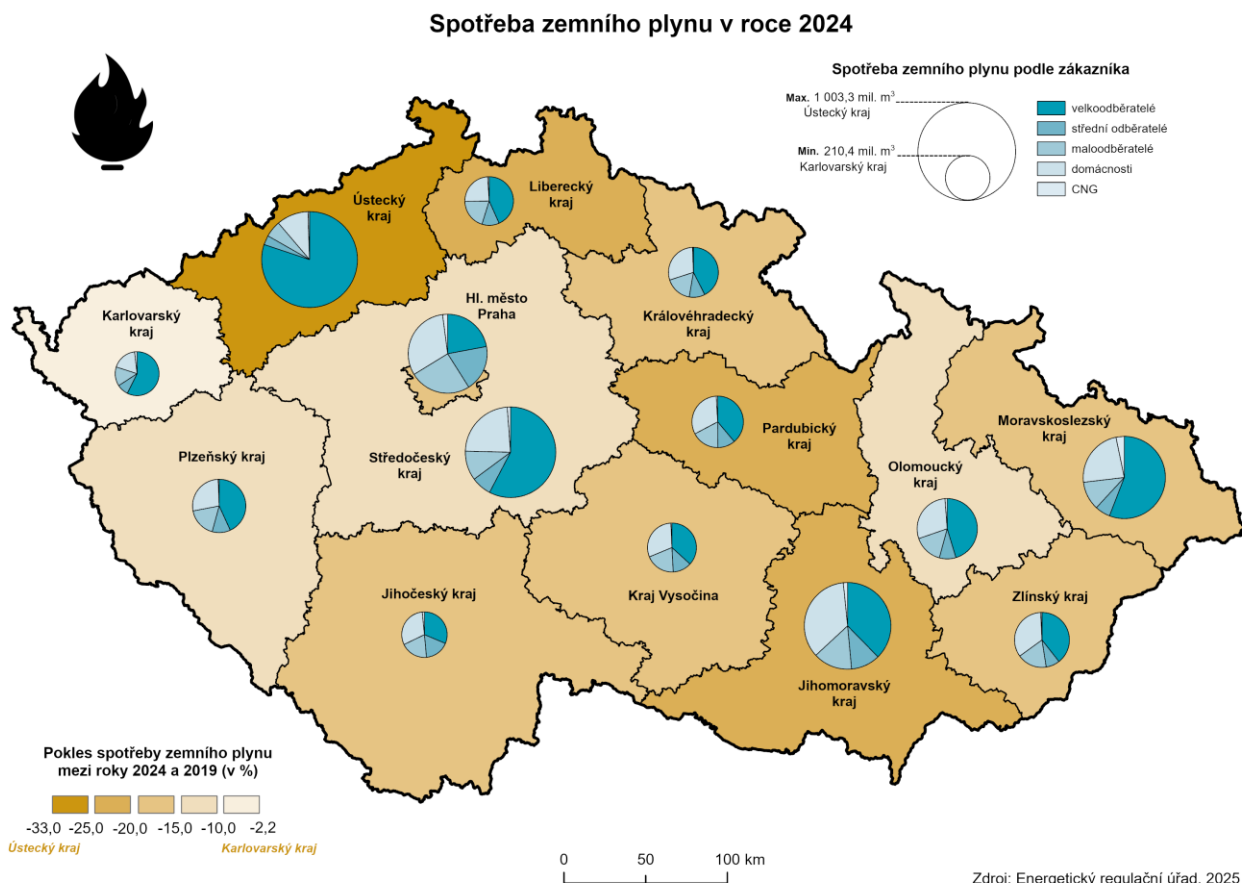

Z důvodu narušení dodávek zemního plynu od roku 2022 jeho spotřeba v kraji značně poklesla, v roce 2024 se ho spotřebovalo 310,3 mil. m³.

Stejně jako u spotřeby elektřiny došlo v posledním roce i v oblasti plynárenství ke stabilizaci. Zatímco v roce 2021 dosahovala **spotřeba zemního plynu** v kraji i v Česku svého dlouhodobého maxima, v roce 2023 byla situace přesně opačná. Od roku 2022 byla spotřeba ovlivněna válečným konfliktem na Ukrajině, jenž měl nepříznivý dopad na energetické trhy. Řada úsporných opatření a přechod zákazníků na jiné zdroje energie podpořené i mírnějším průběhem počasí v zimních obdobích způsobily úsporu spotřeby zemního plynu v Plzeňském kraji o 13,6 % v roce 2022 a o dalších 12,0 % v roce 2023. V roce 2024 se spotřebovalo 310,3 mil. m³ plynu, což bylo téměř stejné množství jako v předchozím roce a zároveň sedmá nejnižší hodnota v rámci celého Česka. Nejvíce plynu, 15,0 % z celorepublikového objemu, odebral Ústecký kraj (1 003,3 mil. m³) kvůli vysoké spotřebě velkoodběratelů (803,5 mil. m³). V Plzeňském kraji se na spotřebě zemního plynu nejvíce podíleli velkoodběratelé (43,2 %) a domácnosti (27,4 %). Úspora zemního plynu se v posledních letech u domácností projevila výrazněji než u velkoodběratelů. Zatímco domácnosti spotřebovaly v roce 2022 meziročně o 21,5 %, v roce 2023 o 11,6 % a v roce 2024 o 1,9 % plynu méně, velkoodběratelé využili v loňském roce po dvouletém poklesu opět více zemního plynu, a to meziročně o 3,8 %.

Spotřeba zemního plynu v plzeňských domácnostech na 1 odběratele je čtvrtá nejnižší mezi kraji.

Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele (domácnost) byla v Plzeňském kraji v roce 2024 594,9 m³, což je nejnižší hodnota za posledních 15 let. V roce 2022 se meziročně snížila tato spotřeba o 20,5 %, v roce 2023 o 10,7 % a v roce 2024 o další 1 %. Plzeňský region má tak čtvrtou nejnižší spotřebu plynu v domácnostech na 1 odběratele. Nejvíce úsporné jsou domácnosti v Moravskoslezském, Karlovarském a Ústeckém kraji, naopak nejvyšší spotřebu mají Středočeši.

Stavebnictví, stavební povolení

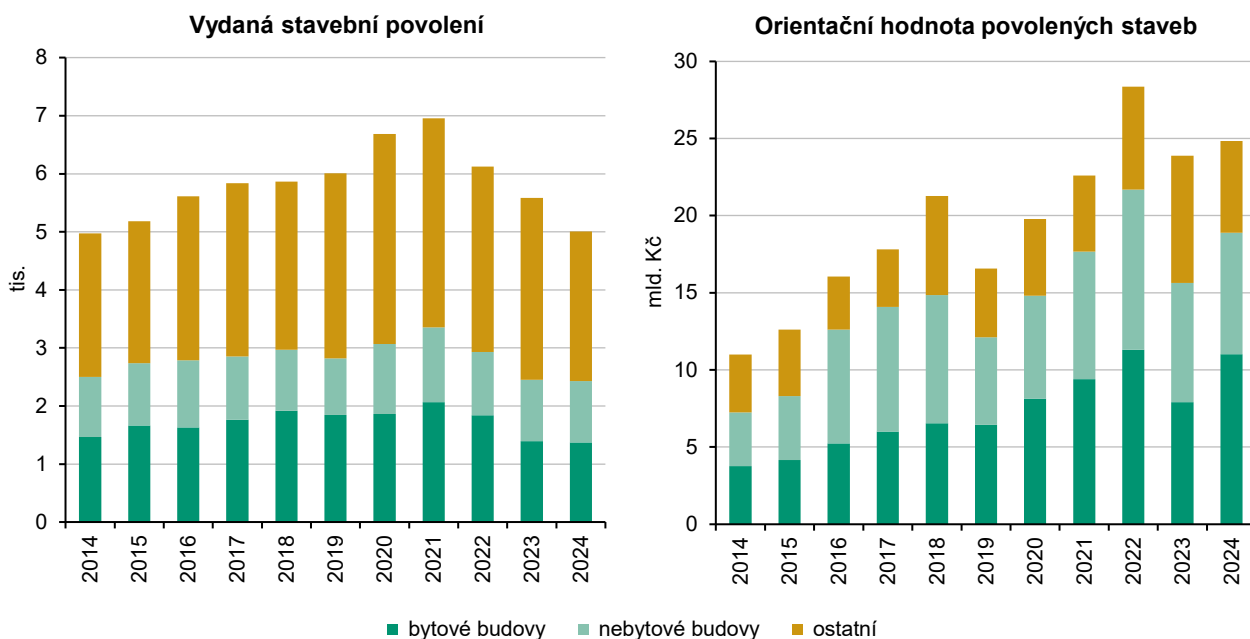
Objem základní stavební výroby se v podnicích se sídlem v Plzeňském kraji meziročně snížil o 10,4 %.

Podle předběžných údajů mělo v roce 2024 sídlo v Plzeňském kraji celkem 25 stavebních podniků zaměstnávajících 50 a více zaměstnanců, jejich počet za předchozí čtyři roky zůstával stabilní, ale nyní meziročně klesl o jeden. Průměrný evidenční počet zaměstnanců v těchto podnicích se však meziročně zvýšil o 1,9 % (tj. 64 osob) na současnou hodnotu 3 453 zaměstnanců. Průměrná hrubá měsíční mzda v tomto odvětví meziročně v kraji stoupla o 2 911 Kč, tj. o 5,9 %, a s dosaženou hodnotou 52 517 Kč je tak mírně pod úrovní celorepublikového průměru (53 539 Kč). Objem základní stavební výroby (ZSV) u podniků se sídlem v Plzeňském kraji (zaměstnávajících 50 a více zaměstnanců) meziročně klesl o 10,4 % na 9 028 mil. Kč (v běžných cenách) a tento nárůst byl šestý nejvyšší mezi kraji. Na republikové úrovni klesla ZSV o 3,1 %. Produktivita práce vyjádřená jako podíl ZSV na 1 zaměstnance dosáhla hodnoty 2 615 tis. Kč, což je v meziročním porovnání o 12,0 % méně. Z hlediska struktury ZSV se u pozemního stavitelství objem snížil o 15,0 % a u inženýrského stavitelství o 11,3 %.

Objem stavebních prací „S“ podle místa stavby se meziročně snížil o 8,6 %.

Objem stavebních prací „S“ v tuzemsku podle místa stavby (subjekty s 20 a více zaměstnanci) se meziročně snížil o 8,6 % na 20 551 mil. Kč. Největší meziroční nárůst byl zaznamenán na Vysočině (o 20,2 %), naopak největší pokles byl mapován v kraji Ústeckém (o 9,3 %). Plzeňský kraj vykázal čtvrtý nejvýraznější pokles a na celorepublikovém objemu stavebních prací podle místa stavby se podílel 4,8 %, což představovalo pátou nejnižší hodnotu podílu mezi kraji. Největšího objemu tradičně dosahuje Hl. město Praha, které se na celorepublikovém objemu uvedených prací podílí více než jednou pětinou (20,9 %). Veřejné zakázky v kraji, které představovaly 43,4 % z objemu stavebních prací „S“ podle místa stavby, meziročně klesly o 9,0 %. Naopak v rámci sledování objemu stavebních prací „S“ v tuzemsku podle sídla podniku (subjekty s 20 a více zaměstnanci) došlo k mírnému meziročnímu nárůstu o 2,6 % na současnou hodnotu 13 880 mil. Kč. Stejně jako u stavebních prací podle místa stavby zde dominuje Hl. město Praha, které se na republikovém objemu podílí 40,9 %. V Plzeňském kraji pak podíl 3,2 % představoval čtvrtou nejnižší hodnotu mezi kraji Česka. Míru intenzity stavební výroby na daném území udává ukazatel stavebních prací „S“ podle místa stavby na 1 obyvatele. V Plzeňském regionu dosáhl tento ukazatel v roce 2024 hodnoty 33,6 tis. Kč a došlo tak k mírnému meziročnímu poklesu o 3,2 tis. Kč. Na celorepublikové úrovni činila v roce 2024 hodnota ukazatele 39,4 tis. Kč.

Graf 3.16 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Plzeňském kraji

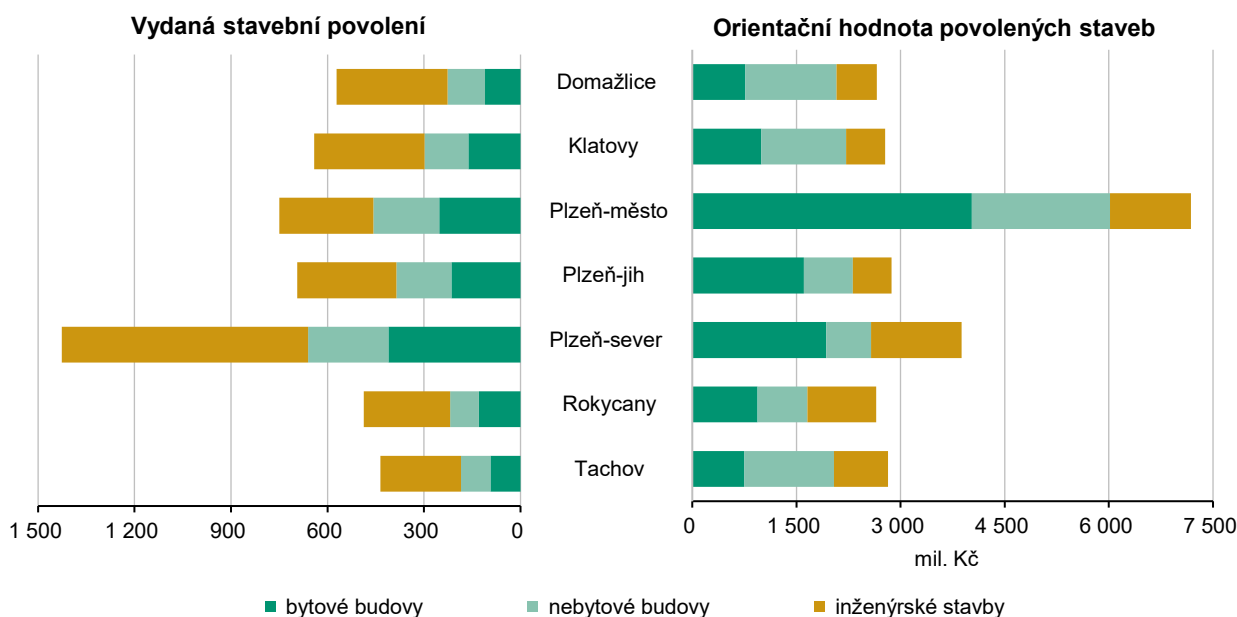

Nejvyšší počet stavebních povolení byl vydán v okrese Plzeň-sever, ale meziročně se snížil.

V Plzeňském kraji bylo v průběhu roku 2024 vydáno 5 005 stavebních povolení. Z celkového počtu vydaných stavebních povolení v Česku tvořil počet povolení v kraji 6,9 %. Z meziročního srovnání je patrný pokles počtu vydaných stavebních povolení o 10,4 %. Při retrospektivním pohledu vývoje je zřejmý růst počtu stavebních povolení od roku 2014 až do roku 2021 následovaný postupným poklesem. Nejvyšší počet stavebních povolení byl vydán v okrese Plzeň-sever a to 1 426, naproti tomu nejmenší počet 435 v okrese Tachov. Počet stavebních povolení v okrese Plzeň-sever je dlouhodobě násobně vyšší než v ostatních okresech kraje, jejich počet například více než dvojnásobně překračuje počet stavebních povolení udělených v okrese Klatovy, který je co do počtu obyvatel srovnatelný. Rozdíl je dán nejvíce počtem vydaných stavebních povolení na inženýrské stavby, v okrese

Plzeň-sever bylo pro tyto účely vydáno 766 povolení, v okrese Klatovy pouze 343 povolení. Meziroční nárůst počtu stavebních povolení zaznamenaly tři okresy kraje, nejvýznamnější Domažlice (o 13,5 %), pak Plzeň-jih (o 1,9 %) a Plzeň-město (o 0,7 %). Naopak nejvýraznější pokles byl evidován v okrese Klatovy, kde se jejich počet snížil téměř o čtvrtinu (23,8 %). Ze všech vydaných stavebních povolení v kraji byla více než polovina určeny na inženýrské stavby, zbytek poté na stavby budov. Z celkového počtu 2 432 stavebních povolení určených na stavby budov tvořily z 56,4 % budovy bytové a zbylých 43,6 % budovy nebytové.

Graf 3.17 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v okresech Plzeňského kraje v roce 2024

Orientační hodnota nové bytové výstavby v Plzeňském kraji meziročně vzrostla o 46,0 %, což představovalo druhé nejvýraznější navýšení v mezikrajském porovnání.

Významným ukazatelem budoucí hodnoty výstavby je také **orientační hodnota povolených staveb**, která v Plzeňském kraji činila v roce 2024 celkem 24 825 mil. Kč, což znamená meziroční nárůst o 3,9 %. Tento jev je způsoben zvyšující se hodnotou staveb budov (o 20,8 %), která je do jisté míry kompenzována poklesem hodnotou inženýrských staveb (o 28,1 %). Na celorepublikové úrovni došlo k poklesu ukazatele orientační hodnoty staveb o 0,4 %. Z mezikrajského porovnání vyplývá, že přesně polovina krajů zaznamenala pokles, ostatní kraje naopak vykazovaly růst. Na celkovém objemu celorepublikové orientační hodnoty vydaných stavebních povolení se Plzeňský kraj podílel 4,3 %. **Orientační hodnota staveb na 1 stavební povolení** meziročně vzrostla v Plzeňském kraji o 16,0 % na hodnotu 4 960 tis. Kč. Na celorepublikové úrovni došlo k nárůstu o 6,8 %. Z hlediska mezikrajského srovnání orientační hodnoty staveb na 1 stavební povolení dosáhlo nejvyšší hodnoty Hl. město Praha (23 544 tis. Kč), což bylo 3,6krát více, než byl průměr Česka (6 526 tis. Kč). S ohledem na strukturu celkové orientační hodnoty povolovaných staveb v Plzeňském kraji tvořily největší část stavební povolení na budovy, a to 76,1 %, zbylých 23,9 % hodnoty vytvářely inženýrské stavby. Z budov poté větší část hodnoty tvořila výstavba bytových budov (58,3 %), výstavba nebytových budov pak 41,7 %. Orientační hodnota nové bytové výstavby v Plzeňském kraji meziročně značně vzrostla (o 46,0 %), což představovalo druhé nejvýraznější zvýšení v mezikrajském porovnání. V rámci celé republiky byl nárůst orientační hodnoty nové bytové výstavby mapován pouze u pěti regionů, z nichž nejvyšší byl zaznamenán v Praze, kde se hodnota meziročně více než zdvojnásobila

(nárůst dokonce o 110,6 %). V rámci Plzeňského regionu došlo k navýšení i u orientační hodnoty nové nebytové výstavby, jejíž hodnota vzrostla o 17,1 %.

K nárůstu orientační hodnoty povolených staveb došlo ve čtyřech okresech: Plzeň-jih, Plzeň-město, Rokycany a Domažlice.

Z pohledu **okresního členění** došlo k nárůstu orientační hodnoty povolovaných staveb ve čtyřech okresech kraje, nejvíce na Plzni-jihu (o 31,5 %), Plzni-městě (o 21,5 %), Rokycansku (o 20,9 %) a mírně i na Domažlicku (o 7,1 %). Naopak nejvýraznější pokles orientační hodnoty staveb byl mapován v okrese Tachov, kde se předpokládaná hodnota snížila o 30,6 %, k nižšímu poklesu dále došlo v okresech Plzeň-sever a Klatovy. Orientační hodnota staveb budov se jen mírně meziročně snížila na severním Plzeňsku a Tachovsku a jinak vzrostla, nejzásadněji v okresech Plzeň-jih (o 38,0 %), Rokycany (o 33,2 %) a Plzeň-město (o 31,9 %). Nejvyšší průměrné hodnoty povolených staveb na 1 stavební povolení bylo dosaženo v okrese Plzeň-město, a to 9 575 tis. Kč, což převyšuje krajský průměr o 4 615 tis. Kč. Meziročně se tato hodnota navýšila o více než pětinu, ještě významnější navýšení proti předchozímu roku v tomto ukazateli nastalo na Rokycansku, jižním Plzeňsku a Klatovsku. Druhá nejvyšší hodnota byla mapována v okrese Tachov, kde na jedno stavební povolení připadlo v průměru 6 476 tis. Kč. Nejnižší hodnota byla dosažena v okrese Plzeň-sever (2 719 tis. Kč), kde bylo evidováno velké množství drobnějších staveb.

Bytová výstavba

Nárůst počtu zahájených bytů o 39,4 % v regionu byl po Praze druhý nejvýraznější v mezikrajském porovnání.

V roce 2024 byla v Plzeňském kraji **zahájena výstavba** 2 698 bytů, což představuje ve srovnání s předchozím rokem výrazný nárůst (o 39,4 %), a jedná se tak o druhé nejzásadnější navýšení v mezikrajském porovnání. Více počet zahájených bytů vzrostl už pouze v Praze, a to o 43,2 %. K nárůstu došlo ještě ve třech dalších krajích, naopak pokles byl zaznamenán v devíti krajích, nejvýrazněji na Karlovarsku (o 42,3 %). Na celorepublikové úrovni zahájená výstavba bytů meziročně vzrostla o 2,5 %. V počtu zahájených bytů v Česku vede Praha s 8 191 byty. Plzeňský region se na celorepublikové výstavbě podílel 7,4 % počtu zahájených bytů. Z hlediska struktury nově zahájené výstavby bytů v Plzeňském kraji došlo v roce 2024 k razantnímu nárůstu zahájených bytů v bytových domech. Zatímco v roce 2023 jich bylo 582, v nadcházejícím roce to bylo dokonce 1 483 bytů. Na celkovém počtu zahájených bytů v kraji se tak byty v bytových domech podílely 55,0 %. V rodinných domech se začalo stavět 979 bytů a jejich meziroční pokles (o 4,3 %) byl jen mírný. V kraji jejich počet představoval 36,3 % ze zahájených bytů celkem. Zbytek výstavby bytů připadl na nástavby, vestavby a přístavby v rodinných a bytových domech či specializovaných domovech. Nepatrný podíl tvořily zahájené byty v nebytových budovách, celkem to bylo jen 10 bytů.

V kraji došlo k meziročnímu poklesu počtu zahájených bytů ve čtyřech okresech.

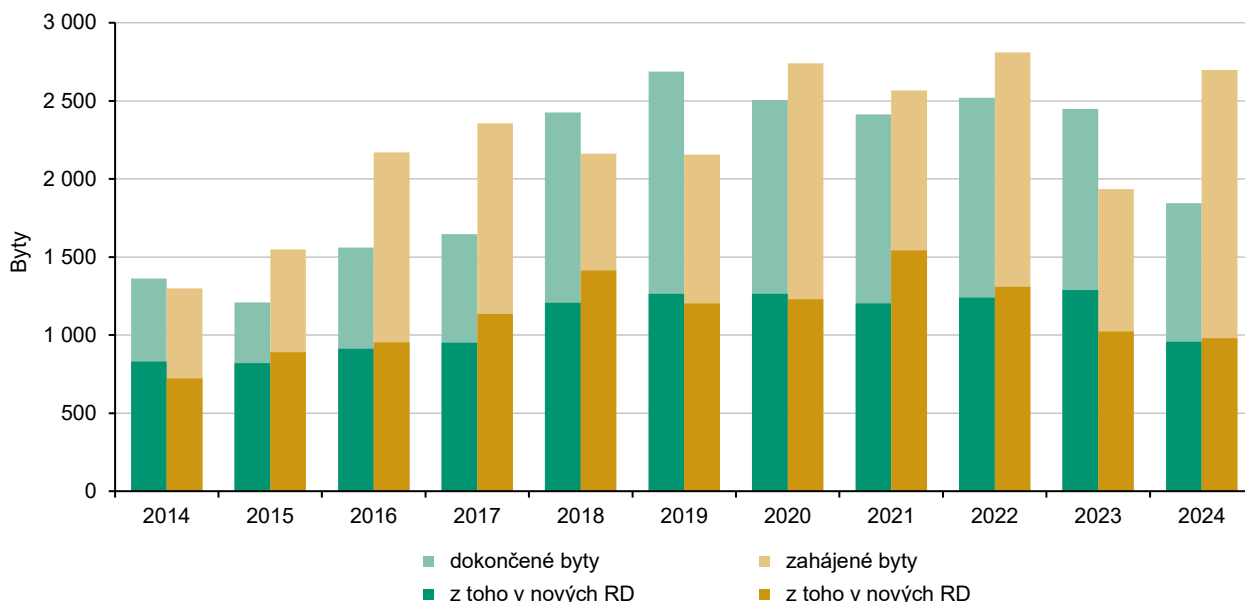
V rámci kraje došlo k poklesu **zahájené bytové výstavby** meziročně ve čtyřech okresech. Nejvýraznější snížení počtu zahájených bytů bylo zaznamenáno na Klatovsku, kde došlo k poklesu ze 185 zahájených bytů na 151 v roce 2024. Následoval okres Tachov s poklesem o 13,7 %, celkem zde byla zahájena výstavba 182 bytů. Nejvyšší nárůst byl naopak mapován v okrese Rokycany, kde se počet zahájených bytů meziročně zvýšil o 122,5 %, na jižním Plzeňsku došlo k nárůstu o 77,9 % a v Plzni-městě o 73,6 %. Právě v Plzni byl zároveň lokalizován největší počet zahájených bytů v kraji (1 333), z nichž téměř tři čtvrtiny tvořily byty v bytových domech.

V případě výstavby dokončených bytů byl patrný meziroční pokles téměř o čtvrtinu.

V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 **dokončeno** celkem 1 845 bytů, tj. o 24,7 % méně než v předchozím roce. Z nich více než polovinu (51,9 %) představovaly dokončené byty v rodinných domech, jejichž počet se ale meziročně také snížil (o 25,7 %). Pokles byl mapovaný v kraji ale také u dokončené výstavby bytů v bytových domech, kterých bylo v roce 2024 dokončeno pouze 730, což je o 25,9 % méně než v roce 2023. Nové byty vznikly též úpravou nebytových budov, kde však bylo dokončeno celkem pouze 18 bytů. Obdobný trend poklesu je mapován i na celorepublikové úrovni, kde došlo k meziročnímu snížení počtu dokončených bytů celkem o 20,5 %. Snížení je patrné jak díky klesajícímu počtu bytů v rodinných domech (20,6 %), tak dokončených bytů v bytových domech (19,7 %). Nejvíce bytů bylo v mezikrajském porovnání dokončeno v Praze (6 489 bytů) a ve Středočeském kraji (4 951 bytů). Naopak nejméně bytů bylo v roce 2024 dokončeno v kraji Karlovarském (575 bytů) a Libereckém (963 bytů). Plzeňský region se počtem dokončených bytů umístil v mezikrajském srovnání na šestém místě. Počet dokončených bytů v regionu představoval 6,1 % z republikového počtu celkem.

Graf 3.18 Bytová výstavba v Plzeňském kraji

V okrese Plzeň-jih byla mapována nejnižší hodnota průměrné obytné plochy na 1 dokončený byt v rodinném domě v porovnání mezi všemi okresy Česku.

Průměrná obytná plocha jednoho dokončeného bytu dosáhla v Plzeňském kraji v roce 2024 hodnoty 65,4 m², což je o 5,9 m² méně, než je průměr Česka a jedná se tak o druhou nejnižší hodnotu po Praze v mezikrajském porovnání. Mezi okresy Plzeňského kraje dominuje s nejvyšší hodnotou 82,3 m² okres Rokycany, naopak nejmenší plochu díky výstavbě zejména bytových domů vykazuje okres Plzeň-město (51,1 m²). Z hlediska dokončených bytů v rodinných domech byla evidována průměrná plocha na 1 byt v kraji 86,5 m², což je o 6,0 m² méně, než byl republikový průměr, a zároveň nejnižší hodnota mezi kraji. Největší průměrná obytná plocha bytu v dokončených rodinných domech v rámci kraje byla mapována v okrese Plzeň-sever (94,7 m²). Nejmenší hodnotu zaznamenal poté okres Plzeň-jih (72,5 m²), což byla zároveň nejnižší hodnota mezi okresy celého Česka, na druhém místě byl pak celorepublikově okres Tachov s hodnotou 80,4 m².

Investiční náklady na pořízení bytu v rodinném domě v Plzeňském kraji jsou obdobné jako průměr Česka.

V roce 2024 dosahovaly průměrné **investiční náklady** na jeden byt v Plzeňském kraji v rodinném domě 5,2 mil. Kč, při porovnání nižších územních celků byly náklady nejvyšší v okrese Plzeň-město (6,1 mil. Kč), naopak nejnižší na jižním Plzeňsku (4,3 mil. Kč). Ve srovnání s republikovým průměrem se hodnota bytu v rodinném

domě příliš nelišila (5,3 mil. Kč). V rámci tohoto ukazatele jsou zřejmé relativně velké regionální rozdíly. Byty v rodinných domech vycházejí nejlevněji v Pardubickém kraji, kde takový byt přijde na 4,9 mil. Kč. A jistě není překvapením, že prvenství v nejvyšších investičních nákladech na byt v rodinném domě drží Hl. město Praha (7,7 mil. Kč).

U dokončených bytů došlo k poklesu téměř ve všech okresech kromě Klatov.

V meziokresním srovnání došlo k meziročnímu poklesu počtu dokončených bytů u šesti okresů kraje. Meziroční nárůst počtu dokončených bytů o více než polovinu (o 51,8 %) byl evidován pouze na Klatovsku. Naopak nejzásadnější pokles dokončených bytů, o polovinu méně proti předchozímu roku, zaznamenal okres Rokycany. V absolutních počtech bylo v roce 2024 dokončeno nejvíce bytů v okresech Plzeň-město (544) a Plzeň-sever (383), nejméně jich bylo dokončeno na Domažlicku (jen 106 bytů).

Nejvyšší intenzita bytové výstavby byla evidována v okresech Plzeň-sever, Klatovy a Plzeň-jih.

Intenzita bytové výstavby udává počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel středního stavu, což lépe vystihuje aktivity v bytové výstavbě s ohledem na počet obyvatel daného regionu. V roce 2024 dosáhl tento ukazatel v Plzeňském kraji hodnoty 3,02 bytu, která meziročně značně klesla (o 1,00). Ve srovnání s republikovým průměrem se v kraji jedná o hodnotu vyšší o 0,24 (2,78), což předznamenává nadprůměrnou aktivitu při výstavbě bytů v mezikrajské porovnání, kdy vyšší hodnoty bylo dosaženo pouze v Hl. městě Praze (4,68), Středočeském (3,39) a Olomouckém kraji (3,02). Nejnižší hodnota byla evidována v kraji Ústeckém (1,23). V detailu Plzeňského kraje poté dominují okresy Plzeň-sever (4,60), Klatovy (3,45) a Plzeň-jih (3,41). Konkrétně hodnota mapovaná v okrese Plzeň-sever je po okresech Praha-východ (5,31) a Olomouc (4,60) třetí nejvyšší v meziokresním porovnání celého Česka.

Ceny nemovitostí

Od roku 2015 převažoval rostoucí trend cenových indexů u rodinných domů i bytů.

Pro zhodnocení období mezi roky 2015–2024 je možné užití řady cenových indexů s bazickým rokem 2015. Vývoj cen nemovitostí v kraji od roku 2015 ukazuje jednoznačně na rostoucí trend s občasným zakolísáním cenových indexů u rodinných domů i bytů. Od poloviny roku 2022 je patrný značný pokles indexu cen u rodinných domů, v závěru roku 2024 je již viditelný nárůst. Index cen bytů je dokonce ve znamení poklesu během téměř celého roku 2023, až v posledním čtvrtletí roku je již znatelný nárůst, který pokračuje i v následujícím roce 2024.

Indexy cen bytů v Česku převyšují indexy v Plzeňském kraji.

Indexy cen bytů v Česku ve sledovaném období převážně převyšují indexy v Plzeňském regionu. Index cen bytů v Česku od roku 2015 plynule rostl, přičemž tempo růstu od roku 2021 zrychlilo a až v závěru roku 2022 je zaznamenán první pokles cen bytů v republice, který trval v průběhu téměř celého roku 2023. Od posledního čtvrtletí roku 2023 ceny bytů opět stoupají. Pouze mezi roky 2016–2017 cenové indexy bytů v kraji výrazněji převyšily indexy v Česku.

Indexy cen rodinných domů v regionu jsou v posledních letech nad úrovní indexů v Česku.

U rodinných domů v Česku je tomu naopak, zde byly indexy cen převážně pod úrovní indexů v Plzeňském kraji. Indexy cen rodinných domů v republice převyšily ty v regionu na počátku sledovaného období, v první polovině roku 2020 a nepatrně i v závěru roku 2021. V letech 2022 až 2024 indexy cen rodinných domů v regionu význačně (až na výjimku v 1. čtvrtletí roku 2022) převyšují indexy v Česku.

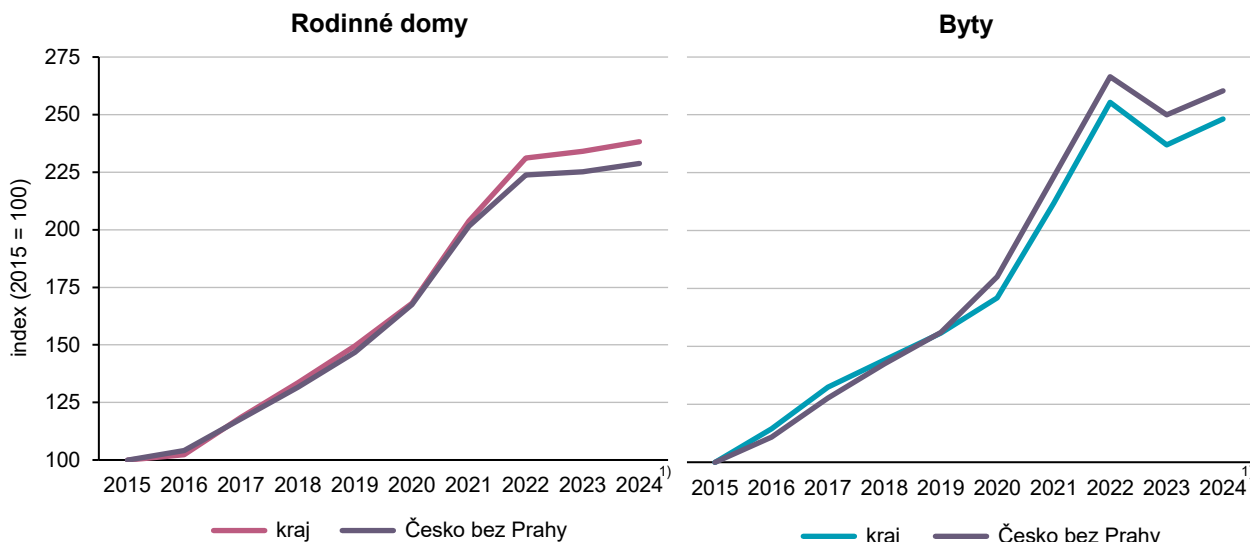
Útlum trhu s nemovitostmi nastal na přelomu let 2022 a 2023.

Ceny nemovitostí vykazovaly dlouhodobý rostoucí trend, který je ukončen až v závěru roku 2022. Nezanedbatelný vliv na zvýšený zájem o nemovitosti mělo zajištění i zrušení daně z nabytí nemovitostí nebo i potřeba investovat volné finanční

prostředky z možné obavy pokračujícího růstu cen nemovitostí. V Česku poskytovaly banky v roce 2020 a v první polovině roku 2021 hypoteční úvěry za velmi nízké sazby, v té době došlo ke zrychlení tempa růstu cen. Útlum trhu s nemovitostmi nastal na přelomu roku 2022 a v průběhu roku 2023 s nárůstem úrokových sazeb a nezájmem o nákup nemovitostí souvisejícím s vysokou inflací.

Graf 3.19 Indexy cen nemovitostí v Plzeňském kraji a Česku (roční průměr)

¹⁾ údaje za rok 2024 jsou předběžné
Zdroj: data ČÚZK

Průměrná kupní cena za rodinný dům v roce 2023 vzrostla od roku 2021 nejvíce v okresech Rokycany a Plzeň-jih.

Z dlouhodobého hlediska jsou **průměrné kupní ceny rodinných domů** za 1 m² v Plzeňském kraji nižší než ceny bytů. Výše kupních cen rodinných domů a bytů závisí na konkrétní sídelní struktuře a v jednotlivých okresech je situace odlišná. Průměrná kupní cena rodinného domu v roce 2023 vzrostla o 12,3 % od roku 2021, přičemž výraznější meziroční nárůst zaznamenal rok 2022, v roce 2023 se jednalo už jen o velmi mírné navýšení. Pokud porovnáme vývoj kupní ceny od roku 2021 mezi okresy, nejvíce vzrostly ceny za rodinný dům v okresech Rokycany a Plzeň-jih, v obou případech téměř o čtvrtinu, naopak nejnižší navýšení ceny bylo evidováno v okresech Plzeň-sever a Plzeň-město. Růst cen rodinných domů v roce 2023 meziročně v regionu jednoznačně zpomalil (nárůst jen o 0,5 %), avšak v jednotlivých okresech je situace různorodá, ve třech okresech došlo i k poklesu kupní ceny. Nejvíce se promítnul meziroční pokles ceny rodinného domu v Plzni-městě (o 9,2 %), dále pak na Tachovsku (o 4,4 %) a v okrese Plzeň-sever (o 3,9 %). Opačným případem je okres Rokycany, kde kupní ceny meziročně vzrostly nejvíce mezi okresy, a to o 14,1 %.

V Plzeňském kraji se rodinné domy prodávaly za nejvyšší průměrnou kupní cenu v okrese Plzeň-město, na Tachovsku za nejnižší.

V roce 2023 se prodávaly **rodinné domy** v Plzeňském kraji **za průměrnou kupní cenu 44 192 Kč/m²**. Je třeba brát v potaz, že tato hodnota je značně ovlivněna výší kupních cen domů v okrese Plzeň-město, a tak krajské hodnoty nedosahuje kromě již zmíněného okresu Plzeň-město (63 422 Kč/m²) žádný jiný okres regionu. Rodinné domy s nejnižší průměrnou kupní cenou se daly pořídit na Tachovsku (38 242 Kč za 1 m²).

V okresech kolem Plzně bylo realizováno nejvíce prodejů rodinných domů v letech 2021-2023.

V období let 2021 až 2023 (třiletý průměr) se prodávaly rodinné domy v kraji s průměrnou velikostí 83 m² za průměrnou kupní cenu 42 055 Kč/m². Na Plzeňsku, tedy v okresech Plzeň-město, Plzeň-jih a Plzeň-sever, bylo realizováno nejvíce

prodejů rodinných domů. Nejvyšší průměrná kupní cena za 1 m² (63 066 Kč) a nejvyšší průměrná velikost (94 m²) byly zaznamenány u prodeje rodinných domů v okrese Plzeň-město.

Od roku 2021 vzrostla kupní cena bytů nejvíce v okrese Tachov, naopak růst cen v okrese Plzeň-město zpomalil.

V letech 2021 až 2023 jednotková **kupní cena bytů** v průměru nadále převyšovala cenu rodinných domů v Plzeňském kraji, a to i přes fakt, že v roce 2023 byl po dlouhém období růstu cen zaznamenán meziroční pokles kupní ceny bytů v regionu. Tento stav nebyl tak jednoznačný v okresech regionu. Kupní cena bytů ve sledovaném období převyšovala cenu rodinných domů pouze v okresech Rokycany, Klatovy a Plzeň-jih. Nejzásadněji došlo k navýšení průměrné kupní ceny bytů v roce 2023 na Tachovsku, kde cena bytu vzrostla od roku 2021 o 23,8 %, naopak růst cen nejvýrazněji zpomalil v okrese Plzeň-město (nárůst o 7,0 %). Jak již bylo zmíněno, v roce 2023 byl registrován meziroční pokles kupní ceny bytů v kraji celkem a také ve všech jeho okresech. Meziročně tak v regionu nejvýznamněji spadly ceny bytů v okrese Plzeň-město (o 10,4 %), značný pokles byl zaznamenán i v okresech Domažlice (o 7,8 %) a Plzeň-jih (o 7,1 %). Pouze v jediném okrese Plzeňského kraje došlo k zanedbatelnému meziročnímu poklesu kupní ceny za byt, jednalo se o Tachovsko (pokles o 0,4 %).

V roce 2023 si obyvatelé kraje zaplatili nejvíce za pořízení bytu v okrese Plzeň-město, naopak v okresech Domažlice a Tachov nejméně.

V Plzeňském kraji se prodávaly byty v roce 2023 za **průměrnou kupní cenu** 47 729 Kč/m². Obdobná situace týkající se rozptylu kupních cen rodinných domů v jednotlivých okresech kraje je také u bytů. Mezi okresy podstatně dominuje Plzeň-město, kde jsou kupní ceny v kraji nejvyšší. V tomto okrese se prodávaly byty s průměrnou kupní cenou 56 617 Kč za 1 m². V ostatních okresech bylo rozpětí průměrné kupní ceny bytu za 1 m² mezi 36,2–44,2 tis. Kč. Na Domažlicku a Tachovsku se prodávaly byty za nejnižší průměrnou kupní cenu. V okrese Domažlice lidé pořídili byt za 36 223 Kč/m² a v okrese Tachov za 37 576 Kč/m².

Okres Plzeň-město je atraktivní lokalitou pro prodej bytů.

Ve sledovaném tříletém období byly v kraji na základě zjištěných údajů zrealizovány **prodeje bytů** za průměrnou kupní cenu 47 262 Kč/m² o průměrné velikosti bytu 61 m². Atraktivní lokalitou v kraji je dlouhodobě okres Plzeň-město. Byly zde uskutečněny prodeje bytů s nejvyšší průměrnou kupní cenou za 1 m² (57 391 Kč) a nejnižší průměrnou plochou bytu (59 m²).

Plzeňský kraj patří k místům v republice, kde se nemovitosti prodávají za vyšší kupní ceny.

V porovnání s ostatními kraji patří Plzeňský region k území, kde se nemovitosti prodávají za vyšší kupní ceny. Přesto se průměrné kupní ceny rodinných domů i bytů ve sledovaném tříletém období pohybují pod republikovým průměrem, který je ovlivňován hlavně Prahou. Nejdražší rodinné domy a byty se prodávaly v Hlavním městě Praze, a to za více než 100 tis. Kč/m² v obou případech. Nejlevněji se dal pořídit rodinný dům ve Zlínském kraji (35,5 tis. Kč/m²) a byt v Karlovarském kraji (33,1 tis. Kč/m²).

V období let 2021–2023 byla nejvyšší kupní cena rodinných domů a bytů mezi okresy v Praze, okres Plzeň-město je na pátém místě.

Nejvyšší **kupní cena rodinných domů** v období let 2021–2023 byla mezi okresy zaznamenána v Praze (102 456 Kč/m²), dále pak v okresech Praha-východ, Praha-západ, Brno-město a první pětici uzavírá Plzeň-město (63 066 Kč/m²). Nejlevněji bylo možné koupit rodinný dům v okresech Bruntál, Jeseník, Louny, Uherské Hradiště, Přerov, Kroměříž a Cheb, kde se kupní cena za 1 m² pohybovala pod 33 tis. Kč. V meziokresním srovnání se prodávaly byty v tomto sledovaném období za nejvyšší kupní cenu opět v Praze (105 082 Kč/m²), poté v okresech Brno-město, Hradec Králové, Kladno a Plzeň-město (57 391 Kč/m²). V okresech Sokolov, Chomutov, Bruntál, Karviná, Teplice a Most bylo možné pořídit byt za nejnižší kupní cenu v republice (do 30 tis. Kč/m²).

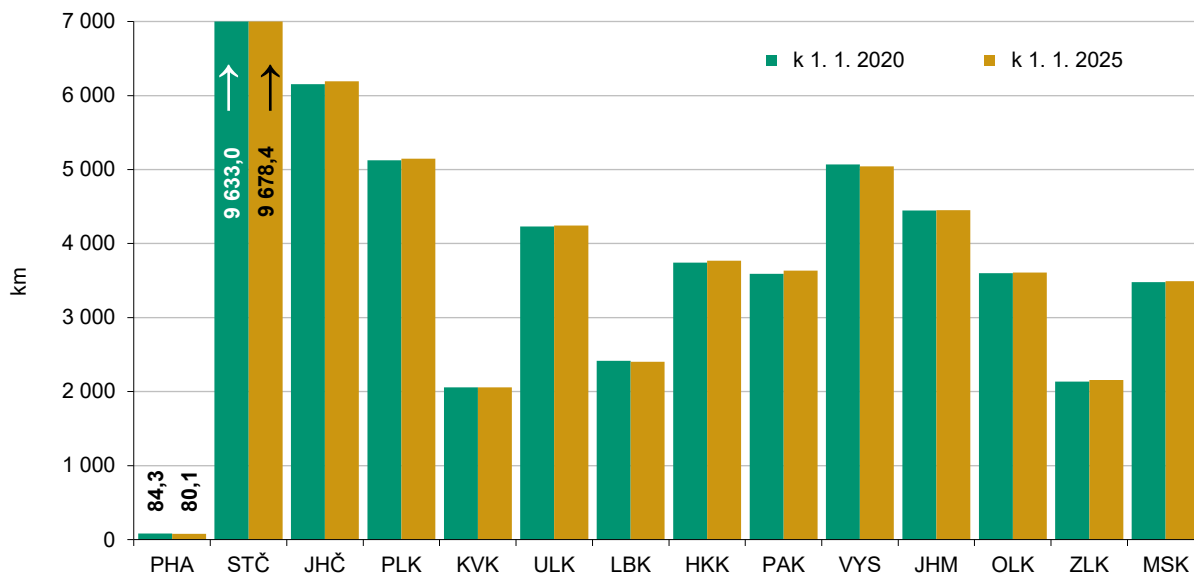

Doprava

Nejdelší silniční síť disponuje okres Klatovy a Plzeň-sever.

Silniční a dálniční síť (k 1. 1. 2025) tvoří v Plzeňském kraji 5 147,1 km komunikací, což je o 5,0 km více než v předcházejícím roce. Hustota silnic a dálnic zde činí 672,9 m/km², čímž se region řadí mezi kraje s celkovou nižší hustotou silnic a dálnic v Česku (7. místo). Převážná část dopravních komunikací je tvořena silnicemi III. třídy (60,6 %) a silnicemi II. třídy (29,0 %). Silnice I. třídy tvoří 8,2 % a dálnice 2,1 % z celkové délky komunikací. Dálnice D5 měří 151,8 km a prochází na území Plzeňského kraje pěti okresy (Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov). Nejdelší část dálnice probíhá okresem Tachov (44,7 km). Meziročně došlo na území Plzeňského kraje k mírnému přírůstku celkové délky silnic o 5,0 km, silnic I. třídy o 3,2 km, u ostatních komunikací typu silnice II. a III. třídy dohromady pouze o 1,7 km, a u dálnic byl zaznamenán jen zcela nepatrný nárůst. Největším počtem kilometrů dálnic se může pochlubit Středočeský (384,4 km) následovaný Jihomoravským krajem (165,5 km). Dálniční síť Česka tvoří celkem 1 485,9 km dálnic, meziročně přibýlo 97,7 km.

Graf 3.20 Délka silnic a dálnic podle krajů k 1. 1. 2020 a 2025

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR

Dopravních prostředků na silnicích stále přibývá.

Podle údajů z **centrálního registru vozidel** bylo v roce 2024 evidováno v Plzeňském kraji 400 426 osobních aut (vč. dodávkových). Ve srovnání s předchozím obdobím se počet osobních aut zvýšil o 7 165 kusů, tj. o 1,8 %. V porovnání s rokem 2023 vzrostl i počet motocyklů o 2,6 % na 84 881 a nákladních aut o 1,1 % na 43 404, naopak poklesl počet autobusů o 2,2 % na 741. Znamená to, že na jednoho obyvatele Plzeňského kraje připadá 0,7 osobního auta a motocykl v průměru vlastní každý 7. obyvatel regionu. Na úrovni Česka pak připadá na jednoho obyvatele v průměru 0,6 osobního auta a motocykl vlastní v průměru každý 8. obyvatel. V mezikrajském porovnání se Plzeňský region řadí na druhou pozici za Prahu v počtu osobních aut na osobu.

Počty přepravených cestujících v regionu výrazně vzrostly v železniční i autobusové veřejné dopravě.

V rámci Plzeňského kraje bylo v roce 2024 přepraveno 15,4 mil. osob veřejnou **autobusovou dopravou**, což bylo meziročně o 10,2 % více. Železniční dopravu na území kraje využilo pro svou přepravu na 10,1 mil. cestujících. V porovnání s rokem 2019 se jedná o výrazný příliv zákazníků v **železniční dopravě**, od té doby se přeprava cestujících v rámci regionu zvýšila o 43,4 %. Od roku 2019 došlo naopak

ke snížení **přepravy věcí** v rámci kraje v železniční (o 13,5 %) a výrazněji v silniční nákladní (o 45,6 %) dopravě. Ve sledovaném období však významně vzrostl **vývoz/dovoz věcí** do/z jiných krajů při využití silniční nákladní dopravy. V roce 2024 tak bylo silniční nákladní dopravou vyvezeno zboží v objemu 6,3 mil. tun do jiných krajů, z ostatních krajů se do Plzeňského kraje dovezlo 6,5 mil. tun věcí. V železniční dopravě byl v roce 2024 ve srovnání s rokem 2019 zaznamenán mírný nárůst vývozu věcí do jiných krajů (o 31,4 %) a pokles dovozu věcí z jiných krajů (o 48,1 %).

Poklesl počet osob přepravených městskou hromadnou dopravou, nejvíce autobusy.

V roce 2024 byl v Plzeňském kraji patrný mírný meziroční pokles počtu přepravených osob **městskou hromadnou dopravou** o 2,8 % na 103,4 mil. cestujících. K největšímu úbytku cestujících došlo meziročně u autobusové dopravy, ale také tramvajová a trolejbusová doprava zaznamenala pokles. V celém Česku bylo v roce 2024 přepraveno městskou hromadnou dopravou 1 982,2 mil. osob, meziročně byl tak zjištěn jen nepatrný nárůst cestujících.

Cestovní ruch

Počet hromadných ubytovacích zařízení se v Plzeňském kraji meziročně snížil o 11.

V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 registrováno celkem 553 **hromadných ubytovacích zařízení** (dále jen HUZ) s 28 907 lůžky. Téměř polovina HUZ (48,6 %) v regionu se vyskytovala v okrese Klatovy (významná rekreační centra na Šumavě). Okres Plzeň-město se na celkovém počtu HUZ v regionu podílel 11,4 % a mezi okresy Plzeňského kraje se umístil na druhém místě. Na Tachovsku a Domažlicku se nacházela dohromady pětina hromadných ubytovacích zařízení z celého regionu. Oba tyto okresy patří k turisticky zajímavým oblastem (lesnaté rekreační části Českého lesa). Meziročně se počet HUZ v kraji snížil o 11, tj. o 2,0 %. Lůžková kapacita stálých lůžek (bez příležitostných) se meziročně snížila o 562 lůžek, tj. o 1,9 %.

Kraj se umístil na čtvrtém místě při porovnání využití pokojů a čistého využití lůžek v hotelech a penzionech.

K hodnocení efektivity HUZ slouží ukazatele **využití pokojů** a **čistého využití lůžek** (tj. obsazenost pokojů a stálých lůžek). V Plzeňském kraji dosáhl ukazatel využití pokojů 37,4 % a ukazatel čistého využití lůžek 31,3 %. V mezikrajském porovnání, co se týká využití pokojů i čistého využití lůžek v hotelech a penzionech, se umístil Plzeňský kraj na čtvrtém místě. Meziročně se v Plzeňském kraji ukazatel využití pokojů v hotelech a penzionech snížil o 0,8 p. b. a ukazatel čistého využití lůžek v hotelech a penzionech o 1,1 p. b.

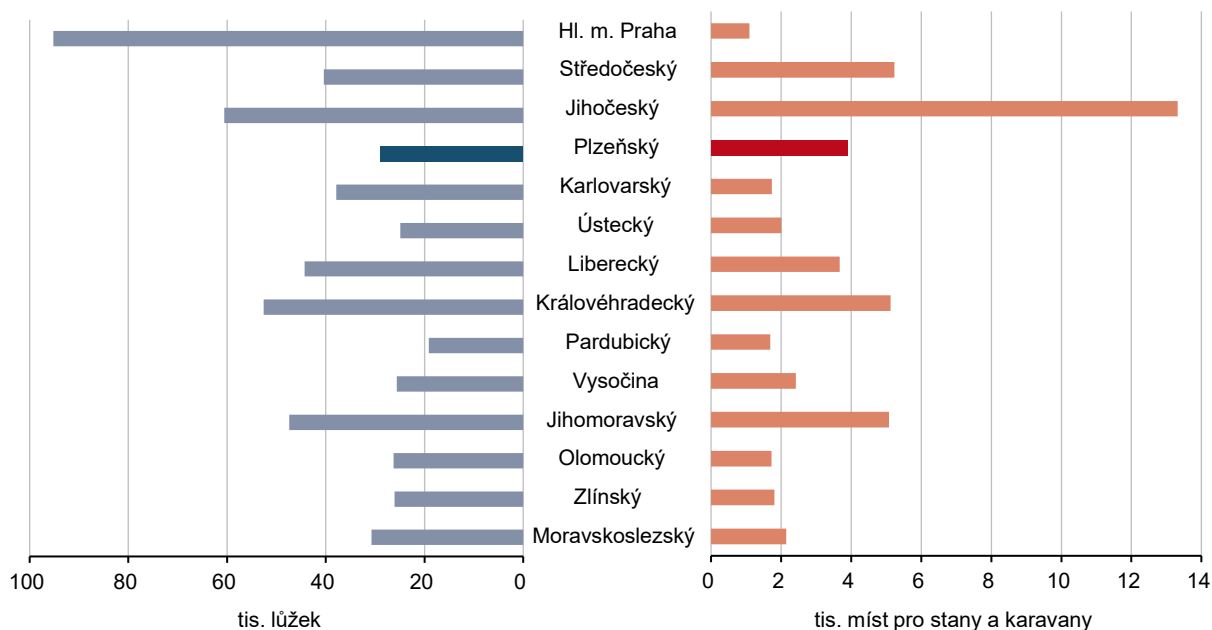
Míst pro stany a karavany v regionu ubývá.

V regionu bylo v roce 2024 k dispozici celkem 3 906 **míst pro stany a karavany**, tedy o 406 míst méně než v předchozím roce. Atraktivní lokalitou pro stanování a kempování je jednoznačně Klatovsko, zde bylo k dispozici celkem 1 653 míst. Další významnou oblastí je okres Plzeň-sever, kde bylo k využití 24,3 % míst pro stany a karavany z celého regionu.

Průměrná doba pobytu návštěvníků v Plzeňském kraji je 3,4 dne.

Návštěvníci strávili v průběhu roku 2024 v hromadných ubytovacích zařízeních Plzeňského kraje celkem 2 152 789 nocí a ve srovnání s předchozím rokem tento ukazatel zaznamenal pokles o 3,7 %. Při přepočtu na jednoho hosta vychází **průměrný počet přenocování** na 2,4 noci a **průměrná doba pobytu** na 3,4 dny. Při porovnání s rokem 2023 se doba přenocování snížila o 0,1 noci. S průměrnou dobou pobytu 3,4 dní se řadí Plzeňský kraj ve srovnání s ostatními regiony až na desáté místo v Česku a tato hodnota je nižší než celorepublikový průměr (3,5 dní). Nejdelší průměrná doba pobytu byla zaznamenána u hostů Karlovarského kraje, a to 4,7 dní, naopak nejkratší v Jihomoravském kraji (2,9 dní).

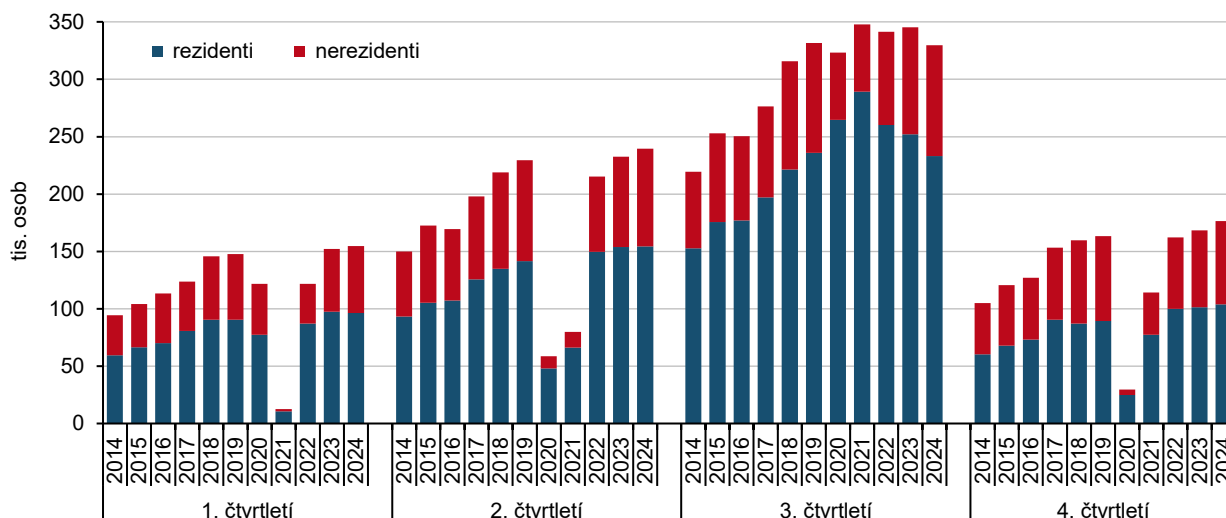
Graf 3.21 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení v krajích v roce 2024

V letech 2024 i 2023 byla v regionu vyšší návštěvnost než před pandemií koronaviru v roce 2019.

Hromadná ubytovací zařízení opět vykázala v roce 2024, tak jako v roce 2023, celkovou vyšší **návštěvnost** ve srovnání s výsledky před pandemií v roce 2019. Plzeňský kraj navštívilo v roce 2024 celkem 900 439 hostů. V porovnání s rokem 2023 došlo k mírnějšímu nárůstu počtu návštěvníků o 0,2 %, což bylo ovlivněno jen nárůstem počtu zahraničních návštěvníků, Plzeňský region jich navštívilo 312,5 tisíc. Počet hostů ze zahraničí byl v tomto období vyšší o 19 335 hostů, což znamenalo nárůst o 6,6 %. V případě domácí klientely došlo však k poklesu, a to o 17 163 hostů (o 2,8 %). Na celkové návštěvnosti Česka se Plzeňský kraj podílel 3,9 %, jedná se tak až o devátý podíl v rámci krajů. Mezi nejnavštěvovanější regiony se dlouhodobě řadí Hl. město Praha, kde se koncentrovala více než třetina všech turistů. K dalším často vyhledávaným oblastem se v roce 2024 zařadily kraje Jihomoravský, Jihočeský a Královéhradecký. Naopak nejméně návštěvníků směřovalo na Pardubicko, Ústecko a Vysočinu. V rámci Česka došlo k meziročnímu nárůstu počtu hostů v deseti krajích. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v Hl. městě Praze, kde se počet turistů zvýšil o 8,3 %, dále pak v krajích Jihočeském (o 6,2 %), Středočeském (o 3,3 %) a Karlovarském (o 3,2 %). Plzeňský region byl na desátém místě, tedy posledním regionem, kde došlo k nárůstu počtu hostů, a to o 0,2 %. Meziroční pokles počtu návštěvníků zaznamenaly regiony Olomoucký, Moravskoslezský, Pardubický a Zlínský.

Největší zastoupení mezi zahraniční klientelou mají turisté z Německa.

Z detailního pohledu na strukturu hostů je zřejmé, že **domácí návštěvníci** (587 930) tvořili v roce 2024 převážnou část hostů, jednalo se téměř o dvě třetiny z celkového počtu hostů v kraji. Pouze v letech 2020 až 2021, tedy v době omezeného cestování a poskytování ubytovacích služeb, byl podíl domácích hostů podstatně vyšší, 77,8 % v roce 2020 a 80,0 % v roce 2021. Z celkového počtu 313,2 tis. **zahraničních turistů**, kteří v 1. až 4. čtvrtletí roku 2024 navštívili Plzeňský kraj, bylo nejvíce Němců. Do našeho kraje jich zavítalo 156 330, tedy o 4,6 % více ve srovnání s předchozím rokem. V roce 2024 se na návštěvnosti německých turistů v Česku podílel Plzeňský kraj 6,6 %. Vyšší návštěvnost německých turistů než v Plzeňském kraji byla zaznamenána v Praze (44,4 %) a Karlovarském kraji (20,6 %). Ze zahraničí k nám v průběhu roku 2024 směřovali ve významném počtu hosté ze Slovenska, Polska, Tchaj-wanu, Rakouska, Itálie či Ukrajiny.

Graf 3.22 Hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle čtvrtletí v Plzeňském kraji

Regionální cestovní ruch v roce 2023 vykázal 2,3 % HPH a zaměstnal přes 10 tisíc osob.

V roce 2023 představoval **cestovní ruch** v Plzeňském kraji 2,1 % **hrubé přidané hodnoty** (7,1 miliard korun) a **zaměstnával** 10,2 tisíc osob. Meziročně se zde jednalo o navýšení 0,1 p. b. hrubé přidané hodnoty a nárůstu počtu pracovníků v turismu o 279 osob. Po koronavirové pandemii dochází k oživení cestovního ruchu ve všech krajích republiky, nejvíce je to zřetelné v Praze. Praha se mezi regiony v roce 2023 podílela v cestovním ruchu 35,7 % na celkové hrubé přidané hodnotě a 26,1 % na celkové zaměstnanosti. V porovnání s ostatními regiony je Plzeňský kraj na šestém místě s podílem 4,4 % na celkové hrubé přidané hodnotě a desátém místě se 4,6 % na celkové zaměstnanosti v cestovním ruchu v Česku. V Plzeňském kraji pracovalo v odvětví cestovního ruchu 10 222 osob, což představovalo podíl 3,5 % na celkové zaměstnanosti v regionu.

Město Plzeň představuje významné centrum kongresové turistiky.

Jedním ze zajímavých a stále se rozvíjejících součástí cestovního ruchu je **kongresová turistika**. V roce 2024 se konalo v Česku 11,8 tis. konferencí nebo kongresů, kterých se účastnilo na 1,1 mil. hostů. V porovnání s rokem 2023 byl počet kongresů či konferencí v Česku mírně nižší (o 1,8 %). Plzeňský kraj se podílel na počtu konferencí/kongresů v republice 3,7 %. Během roku 2024 zde bylo realizováno 442 konferencí a kongresů s 39,2 tis. účastníky. Kongresová turistika se zlepšila po skončení koronavirové pandemie. V roce 2024 se uskutečnilo více než trojnásobně konferencí, i účastníků bylo více než trojnásobek oproti roku 2020. Město Plzeň patří k významným centrům kongresové turistiky a díky své poloze, okolí a dopravní dostupnosti má turistům co nabídnout. Město disponuje nejen vhodnými konferenčními sály (hotely, univerzitními prostory apod.), ale i bohatými kulturními a sportovními aktivitami.

Výsledky VŠCR informují o cestování rezidentů v jejich volném čase.

Výsledky **Výběrového šetření cestovního ruchu**²³ (VŠCR) poskytují údaje o cestách občanů České republiky ve věku 15 let a více v jejich volném čase. Plzeňský region si vybralo v roce 2024 pro svou destinaci k delší cestě 344 tis. rezidentů a v průměru zde strávili 7,5 noci. Kratší cesty domácích hostů pak

²³ Výběrové šetření cestovního ruchu (VŠCR) se provádí každý měsíc v náhodně vybraném vzorku domácností. Všechny osoby ve věku 15 let a více vybraných domácností jsou dotazovány na své cesty (služební a soukromé) mimo obvyklé prostředí (bydliště, internát apod.), přičemž není podstatné, kde respondenti nocovali. Ve výsledcích jsou pak cesty rozlišovány na tuzemské a zahraniční. Soukromé cesty jsou rozděleny podle délky trvání na delší – se čtyřmi a více noclehy – a kratší – s jedním až třemi noclehy (včetně víkendových pobytů). Výsledky šetření jsou přepočteny na populaci České republiky ve věku 15 let a více.

v průměru trvaly 2,0 noci, přičemž na území našeho kraje jich bylo uskutečněno 1 085 tis. V porovnání s rokem 2021, který byl ještě ovlivněn koronavirovou pandemií a cestování českých občanů bylo na území republiky velmi aktivní, bylo v Plzeňském kraji v roce 2024 uskutečněno méně delších cest (o 39,3 %), naopak těch kratších bylo téměř o pětinu více. Nejčastějším cílem delších tuzemských cest je Středočeský kraj následován Jihočeským, Královéhradeckým a Libereckým regionem. Pro kratší domácí cesty volí čeští občané nejvíce také Středočeský kraj, dále pak kraj Jihočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský.

Plzeňský kraj zahrnuje turistické oblasti Plzeňsko, Český les a Šumavu.

Významným fenoménem v oblasti cestovního ruchu jsou **turistické oblasti**. Plzeňský kraj zahrnuje turistickou oblast Plzeňsko, Český les a část území Národního parku Šumava.

Cestovní ruch má v kraji dlouhodobou tradici.

Cestovní ruch v Plzeňském kraji má dlouhodobou tradici. Pro svoji atraktivitu je region vyhledávanou destinací nejen pro turisty a návštěvníky toužící po poznání, ale i pro aktivní sportovně založené turisty. **Rozvoj cestovního ruchu** je determinován přírodními podmínkami kraje, úrovní životního prostředí a v neposlední řadě i množstvím kulturních a historických památek. Důležitým atributem rozvoje cestovního ruchu je i významná strategická poloha Plzeňského kraje spojující východ se západem.

4. Životní prostředí

Životní prostředí se stává prioritní otázkou v diskuzích o budoucím celosvětovém vývoji.

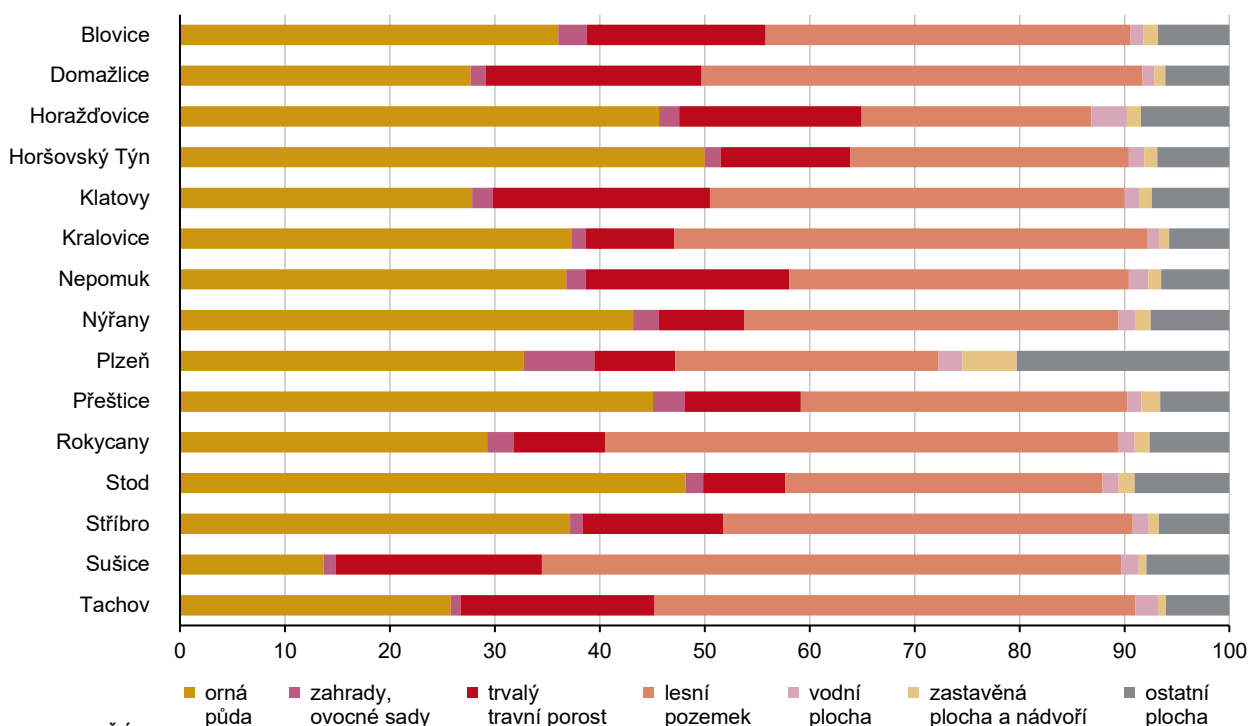
Téma **životního prostředí**, které je systémem složeným z přírodních, umělých a sociálních složek přímo, ale i nepřímo ovlivňujícím život nejen populace, je dnes prioritní a diskutovaným ve všech oblastech fungování moderního světa. Tím, že vytváří přirozené podmínky existence organismů, včetně člověka, je předpokladem a zároveň určujícím faktorem jeho dalšího vývoje. Mezi základní složky se řadí především ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie. Právě monitorování stavu, kvality a změn v rámci těchto oblastí se stává důležitým podkladem pro plánování a realizování budoucího udržitelného rozvoje společnosti, který zasahuje i do dalších oblastí, ať už ekonomických nebo sociálních a tím celý systém propojuje.

Půdní fond

Půda je základním výrobním prostředkem v zemědělství a v lesním hospodářství.

Půda je jednou ze zásadních složek životního prostoru člověka, živočichů a rostlin. Můžeme na ni pohlížet ze dvou úhlů pohledu, a to z hlediska ekonomického, kdy je základním výrobním prostředkem v zemědělství nebo lesním hospodářství, ale také ekologického, jehož funkcí je například v současné době často diskutovaná retenční schopnost vody v krajině. Je přímo ovlivňována geologickými, hydrogeologickými a klimatickými podmínkami, což určuje floru a faunu v dané lokalitě.

Graf 4.1 Struktura půdy podle správních obvodů ORP Plzeňského kraje k 31. 12. 2024

Přetrvává úbytek orné půdy zejména ve prospěch trvalých travních porostů.

Celková **výměra** Plzeňského kraje k 31. 12. 2024 činila 7 649 km², z toho je téměř polovina zemědělské (49,2 %) půdy, zbytek poté tvoří půda nezemědělská (50,8 %). Z celkové zemědělské půdy připadá největší část na půdu ornou 65,8 %, která ovšem stále vykazuje klesající tendence. Od roku 2019 poklesla výměra orné půdy o 3 835 ha, a to zejména ve prospěch trvalých travních porostů, jejichž rozloha se za stejné období zvýšila o 2,1 % (tj. o 2 302 ha). Nárůst zaznamenaly také plochy využívané jako zahrady, které v období let 2019–2024 vzrostly o 913 ha. Nejvyšší podíl orné půdy na celkové výměře mají v rámci kraje okresy ležící v blízkosti

krajského města s převážně zemědělským charakterem, a to Plzeň-jih (41,5 %) a Plzeň-sever (40,2 %). Svou dosaženou hodnotou podílu orné půdy na celkové výměře tak oba okresy přesahují republikový podíl (36,6 %). Ve všech okresech kraje poté došlo meziročně k poklesu orné půdy, a to nejvíce u okresu Tachov o 142 ha. Z analýzy půdního fondu podle jeho struktury je také zřejmý trvalý růst podílu zastavěných ploch, které tvoří 1,3 % celkové výměry kraje a nejvíce se na něm podílí rozšiřující se zástavba vlivem urbanizace v okrese Plzeň-město. Podíl zastavěného území v okrese Plzeň-město tvoří 5,2 % z celkové výměry okresu a meziročně se jeho plocha zvýšila o 7 ha.

Nejlesnatějším okresem Plzeňského kraje jsou Rokycany, kde lesy tvoří téměř polovinu území.

Kromě trvalých travních porostů se na podílu klesající orné půdy podílelo i zalesňování krajiny. Výměra pozemků určených k plnění funkcí lesa v regionu (v přepočtu k celkové výměře) dosáhla v roce 2024 hodnoty podílu 40,5 %, což je nad celorepublikovým průměrem (34,0 %). Tyto **lesní pozemky** se nacházejí především v horských a podhorských částech Šumavy a Českého lesa a dále na severovýchodě kraje v oblastech Brdy a Křivoklátska. Nejlesnatějšími okresy Plzeňského kraje jsou Rokycany (48,9 %), Tachov (43,7 %) a Klatovy (43,5 %). Z hlediska druhového složení převažují lesy jehličnaté, zejména smrkové a borovicové.

Koeficient ekologické stability je díky lesům nejvyšší na Klatovsku a Tachovsku.

Jedním z environmentálních indikátorů k posouzení míry udržitelnosti vývoje v oblasti životního prostředí je **koeficient ekologické stability**²⁴. Jedná se o ukazatel charakterizující krajinný typ z hlediska využití pozemků, v Plzeňském kraji má rostoucí tendenci a v roce 2024 dosáhl hodnoty 1,43. V meziokresním srovnání nejvyšších hodnot koeficientu ekologické stability dosáhly zejména okresy Klatovy (2,00) a Tachov (1,74) představující vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami a je zde nejvyšší podíl lesnatých pozemků (Šumava a Český les). Relativně větší hodnoty byly zaznamenány i v okresech Rokycany (1,61) a Domažlice (1,43) také s vyšším zastoupením lesních ploch. Nejnižší hodnoty koeficientu ekologické stability (eliminujeme-li specifika okresu Plzeň-město) dosáhl okres Plzeň-jih (0,99), jedná se o území intenzivně využívané pro zemědělskou výrobu, kde je hodnota ukazatele ovlivněna relativně nízkým podílem lesních pozemků s vysokým podílem orné půdy.

Plzeňský kraj s hodnotou koeficientu ekologické stability 1,43 zaujímá páté nejvyšší místo v Česku.

Srovnáme-li hodnoty koeficientu ekologické stability v rámci Česka, k 31. 12. 2024 dosáhl optimálních, tzn. nejvyšších hodnot, kraj Liberecký (2,47) s nejvyšším podílem lesních pozemků (44,8 %) a mezi kraji s druhým nejnižším podílem orné půdy na celkové výměře (19,2 %). Po kraji Libereckém následuje kraj Karlovarský (2,19) s podobnou strukturou. Nejméně stabilní je podle dosažené hodnoty tohoto koeficientu Hl. město Praha (0,33) s nejvyšším podílem zastavěných a ostatních ploch. Následuje Středočeský kraj (0,68) s nejvyšším republikovým podílem orné půdy na celkové výměře (48,9 %). V porovnání s celou republikou (1,11) byl koeficient ekologické stability v Plzeňském kraji vyšší o 0,32.

Chráněná území

Národní parky a chráněné krajinné oblasti jsou zařazeny v kategorii velkoplošných ZCHÚ).

V naší republice jsou specifikovány dvě úrovně **zvláště chráněných území** (ZCHÚ), jsou to velkoplošná a maloplošná zvláště chráněná území. Národní parky a chráněné krajinné oblasti představují velkoplošná ZCHÚ. V kategorii maloplošných ZCHÚ jsou zařazeny národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní

²⁴ poměr ekologicky stabilních (lesy, trvale travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy) a nestabilních (orná půda, zastavěné a ostatní plochy) krajinnotvorných prvků na daném území

rezervace a přírodní památky, jsou to nejčastěji lokality s unikátní a charakteristickou biologickou rozmanitostí, geologickou stavbou nebo jedinečným krajinným rázem. I jejich množství poté svědčí o kvalitě přírodního bohatství konkrétních území a zároveň o snaze udržet nebo dokonce zlepšit jejich stav. Územní ochrana je dána v zákoně o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů). Se vstupem Česka do Evropské unie (EU) byla vymezena soustava chráněných území **Natura 2000**, tzv. ptačí oblasti a evropsky významné lokality. Tato vymezení jsou charakterizována ve dvou právních předpisech EU na ochranu přírody, jedná se o směrnici o ochraně volně žijících ptáků a směrnici o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

V Plzeňském regionu se nachází třetí největší výměra zvláště chráněných území z chráněných území v Česku.

Na území Plzeňského kraje se k 31. 12. 2024 podle údajů **Agentury ochrany přírody a krajiny ČR** vyskytovalo celkem 202 chráněných území, v tom velká část Národního parku Šumava, 5 chráněných krajinných oblastí a 196 maloplošných chráněných území. K 1. 3. 2017 došlo ke změně metodiky výpočtu souhrnných rozloh chráněných území. Od tohoto data jsou rozlohy vypočítávány z obvodových hranic chráněných území. Dříve se využívala data z vyhlášek, kterými byla příslušná území stanovena. V Plzeňském regionu představuje chráněné území 17,5 % z celkové rozlohy kraje. V mezikrajském porovnání se v Plzeňském regionu s rozlohou 133,5 tis. ha zvláště chráněných území nachází třetí největší výměra z chráněných území v Česku. Nejrozsáhlejší plochu chráněných území zaujímá Jihočeský kraj (207,3 tis. ha) následovaný krajem Ústeckým (148,8 tis. ha). Naopak nejmenší plocha chráněných území je na území Prahy, jedná se o rozlohu 2,7 tis. ha.

Největší část přírodních rezervací lze nalézt na území okresů Klatovy a Tachov.

Národní park Šumava se rozkládá na území Plzeňského a Jihočeského kraje, z toho mírně nadpoloviční většina rozlohy národního parku se nachází v Plzeňském regionu, jedná se o 34,5 tis. ha. Národní park představuje více než čtvrtinový podíl rozlohy z chráněného území v kraji. Šumava patří mezi nejstarší pohoří střední Evropy. Rozmanitost její přírody je dána historií geologie a souvisejícími pochody, které po staletí formovaly výškovou členitost, podnební a půdní podmínky krajiny. Šumavskou krajinu reprezentují žulové masivy, svahové uloženiny, v hojně míře rašeliny, ojediněle se nachází sedimenty ledovcového původu. Morénové valy svědčí o působení horských ledovců, do horninového masivu Šumavy se doposud zařezávají vodní toky Vydra a Křemelná a vytváří tak kaňonovitá údolí. Majoritní část z celkové rozlohy chráněných území v regionu zastupují **chráněné krajinné oblasti** (CHKO) s podílem 72,6 %, do kterých patří část Šumavy, část Křivoklátska, část Slavkovského lesa, Český les a část Brd. Chráněná krajinná oblast Brdy je zatím nejmladší CHKO, která byla vyhlášena v roce 2015. Významnou část ze 196 **maloplošných chráněných území** tvoří přírodní památky a přírodní rezervace. Přírodní rezervace se vyskytují nejvíce v lokalitě okresů Klatovy (35) a Tachov (19), Rokycansko (19) a Tachovsko (18) jsou nejvíce turisticky atraktivní pro své přírodní památky. Plzeňský kraj zahrnuje 68 **evropsky významných lokalit** a také 2 **ptačí oblasti** (Šumava a Křivoklátsko).

Vodovody a kanalizace

Vzhledem ke změně zdroje dat nejsou údaje v časové řadě do roku 2023 srovnatelné s údaji od roku 2024.

Novým zdrojem dat o vodovodech a kanalizacích za rok 2024 je **administrativní zdroj dat** Ministerstva zemědělství. ČSÚ začíná tyto údaje počínaje rokem 2025 poprvé přebírat pro publikační účely a zároveň od roku 2025 ruší zpravodajskou povinnost provozovatelů a majitelů vodovodů a kanalizací vůči statistickému zjišťování VH8b-01. Kvůli metodickým rozdílům nejsou tyto údaje navzájem

srovnatelné, proto byla časová řada dat vycházející z tohoto statistického zjišťování rokem 2023 ukončena.

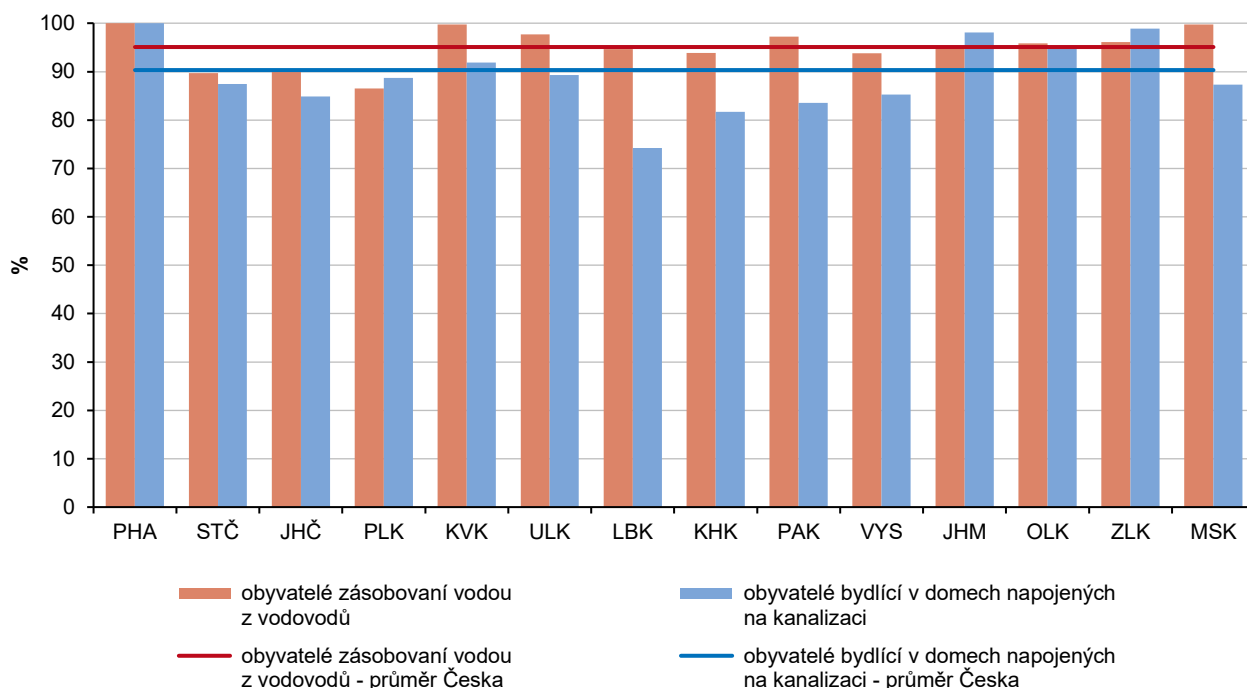
Technická vybavenost v obcích Plzeňského kraje je na dobré úrovni.

Úroveň technické vybavenosti v obcích Plzeňského kraje je relativně na dobré úrovni. V převážné části územních celků jsou obce vybaveny **veřejným vodovodem**. Délka vodovodní sítě v roce 2024 měřila 4 774 km. V roce 2024 se na vyrobené pitné fakturované vodě podílela voda pro domácnosti 64,7 % a fakturovaná voda pro ostatní odběratele tvořila 35,3 %. Vodní ztráty v potrubní síti, které jsou největší částí nefakturované vody, dosáhly hodnoty 4 527 tis. m³.

V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 zásobováno vodou z vodovodů 86,5 % obyvatel, což je nejnižší podíl mezi kraji.

V roce 2024 dosáhl **podíl obyvatel** v kraji **zásobovaných vodou z vodovodů** 86,5 %. Plzeňský kraj je nejhůře zásoben vodou z vodovodů oproti ostatním krajům v republice a pohybuje se pod hranicí průměru republiky o 8,6 procentních bodů. To v nemalé míře ovlivňuje reliéf krajiny, nízká hustota obyvatel a vzhledem k vysokému počtu malých obcí nemožnost koncentrovat dostatečné množství prostředků na investice do potřebné infrastruktury.

Graf 4.2 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2024

Průměrná spotřeba pitné vody v domácnostech v kraji je nižší než republikový průměr.

V Plzeňském regionu **spotřeba vody v domácnostech** v roce 2024 představovala 84,9 litrů na osobu a den. Spotřeba vody domácností v našem kraji se pohybuje mírně pod průměrnou spotřebou v republice (88,3 l/os/den) a mezi kraji byla šestá nejvyšší. Nejvíce vody spotřebovaly domácnosti v Praze (107,0 l/os/den), naopak nejvíce šetřili vodou ve Zlínském kraji (79,0 l/os/den).

V regionu bylo v roce 2024 v provozu 272 čističek odpadních vod.

Kvalita povrchových vod je do jisté míry ovlivněna i čištěním vod odpadních. K největším producentům **odpadních vod** patří osídlené celky, tzn. města a obce. Podíl obyvatel v kraji **napojených na veřejnou kanalizaci** představoval v roce 2024 celkem 88,7 %. Hodnota krajského podílu byla o 1,6 p. b. nižší než republikový průměr. Z tohoto počtu obyvatel v regionu, tedy těch, kteří jsou napojeni na

kanalizaci, je 92,7 % napojeno na čistírnu odpadních vod. **Podíl čištěných odpadních vod**, který je od roku 2024 počítán jinou metodou nežli v předchozích letech, představoval v Plzeňském kraji 94,5 %. Do kanalizace bylo vypuštěno 27 748 tis. m³ odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových vod). Z hlediska vodohospodářské infrastruktury zde bylo v provozu 272 **čističek odpadních vod** (ČOV), v převážné míře se jednalo o mechanicko-biologické čistírny odpadních vod. **Celková kapacita ČOV** v regionu představovala 183,2 tis. m³/den. Při čištění odpadních vod v ČOV zde bylo v roce 2024 vyprodukováno 26 330 tun sušiny kalu, přičemž nejčastějším způsobem zneškodnění kalu bylo kompostování, což představovalo podíl 73,0 %.

Emise

Emise jsou důležitým faktorem pro hodnocení kvality ovzduší.

V současné době patří téma znečištěného ovzduší mezi nejzávažnější problémové oblasti ochrany životního prostředí. Klíčovým faktorem pro hodnocení kvality ovzduší je celkové množství **emisí**²⁵ neboli vypouštění znečišťujících látek různého skupenství do ovzduší. Množství znečišťujících látek vypouštěné do ovzduší je vykazováno v **Registru emisí a stacionárních zdrojů** (REZZO), které provádí a vyhodnocuje Český hydrometeorologický ústav. Základní znečišťující látky jsou tuhé látky, oxid siřičitý (SO₂), oxidy dusíku a oxid uhelnatý (CO). Producenti tohoto znečištění jsou ve smyslu zákona o ovzduší rozděleni podle kategorií zdrojů znečištění na stacionární (REZZO 1–3; velké, střední a malé) a mobilní (REZZO 4). V důsledku likvidace zastaralých a nevyužívaných výrobních provozů, restrukturalizace některých výrobních procesů, a především vlivem přechodu na jiný, ekologičtější způsob vytápění došlo v kraji během pětileté časové řady k mírnému poklesu těchto znečišťujících látek v ovzduší. Intenzivní rozvoj automobilové dopravy v souvislosti s provozem dálnice D5 je dalším faktorem, který ovlivňuje kvalitu ovzduší v Plzeňském kraji. Důsledky tohoto vlivu jsou patrné v hodnotách emisí REZZO 4, které produkují pohyblivá zařízení se spalovacími nebo jinými motory, zejména tedy silniční motorová vozidla.

V Plzeňském kraji se v roce 2023 v porovnání s předchozím rokem nejvíce snížily emise CO.

Z předběžných údajů **měrných emisí (REZZO 1–4)** vyplývá, že v Plzeňském kraji došlo v roce 2023 k meziročnímu poklesu sledovaných základních znečišťujících látek. Měrné emise **tuhých látek** poklesly o 0,08 t/km² na hodnotu 0,49 t/km², shodný pokles byl patrný také u měrných emisí **oxidu siřičitého** SO₂ na hodnotu 0,29 t/km². Měrné emise **oxidů dusíku** NO_x se snížily o 0,05 t/km² na hodnotu 0,97 t/km² a nejvyšší pokles byl evidován u měrných emisí **oxidu uhelnatého** CO, které se meziročně snížily o 0,68 t/km² na hodnotu 4,62 t/km². Významně se na poklesu měrných emisí podílely především **stacionární zdroje (REZZO 1–3)**. Během posledních deseti let je zaznamenán značný pokles měrných emisí REZZO 1–4 především oxidu siřičitého, oxidů dusíku a oxidu uhelnatého. V rámci republiky lze hodnotit ovzduší v Plzeňském kraji jako relativně čisté. Nejvíce zatížená emisemi znečišťujících látek jsou v rámci kraje území s vysokou koncentrací průmyslových aktivit, s vysokou hustotou osídlení a v neposlední řadě i se značně soustředěnou dopravou. Naopak mezi méně zatížené oblasti patří horské partie Šumavy, Českého lesa a západní části Brd.

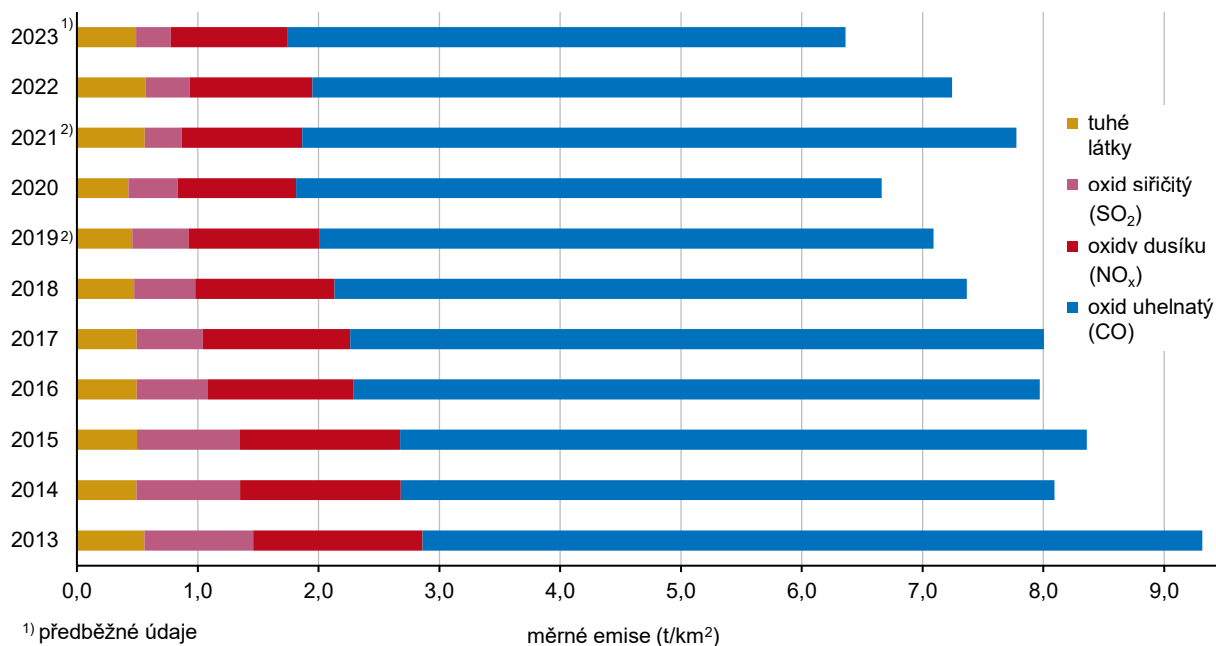
²⁵ Časová řada emisí pro prezentované ukazatele byla v roce 2021 zpětně přepočtena; údaje za rok 2023 jsou předběžné; metodika výpočtu emisí je k dispozici na stránkách www.chmi.cz.

Emise znečišťujících látek se pohybují pod republikovým průměrem.

V regionu se hodnota znečišťujících měrných emisí (REZZO 1–4) pohybuje pod republikovým průměrem, který však ovlivňují kraje, kde je ovzduší natěně znečištěné (Hl. město Praha, Ústecký a Moravskoslezský kraj). V rámci Česka lze hodnotit ovzduší v Plzeňském kraji jako poměrně čisté, u měrných emisí oxidů dusíku a oxidu uhelnatého dosáhl Plzeňský kraj v roce 2023 druhé nejnižší hodnoty, u tuhých znečišťujících látek to byla třetí nejnižší a oxidu siřičitého pátá nejnižší hodnota ve srovnání s ostatními regiony v republice.

Graf 4.3 Měrné emise hlavních znečišťujících látek do ovzduší (REZZO 1–4) v Plzeňském kraji

Odpady

Cílem odpadového hospodářství je nejen snížení, ale i zlepšení opětovného využití odpadů.

Odpad, jakožto druhotný produkt lidské činnosti, je jedním z negativních vlivů zasahujícím do environmentální sféry. Současná situace v odpadovém hospodářství je charakterizována převahou množství produkovaného odpadu nad jeho relativně nízkým využitím jako zdroje druhotných surovin a energie. Cílem v této oblasti je tedy přijímat opatření, aby došlo ke zlepšení opětovného použití, recyklaci, využití a odstranění odpadu. V Česku bylo vyprodukováno v roce 2023²⁶ celkem 38 mil. tun odpadu a meziročně došlo ke snížení o 3,1 %. Z toho nebezpečné odpady tvořily 4 % podíl, tj. 1,5 mil. tun, a ve srovnání s rokem 2022 produkce těchto odpadů klesla o 1,8 %. Produkce celkového odpadu v přepočtu na 1 obyvatele dosáhla 3,5 tis. kilogramů, oproti roku 2022 se snížila o 152 kg, což znamenalo pokles o 4,2 %. Odpadem je každá movitá věc, které se lidé chtějí nebo mají povinnost zbavit. Produkce odpadu tak představuje vlastní produkci odpadů včetně toho sekundárního, tj. odpadu z jeho zpracování.

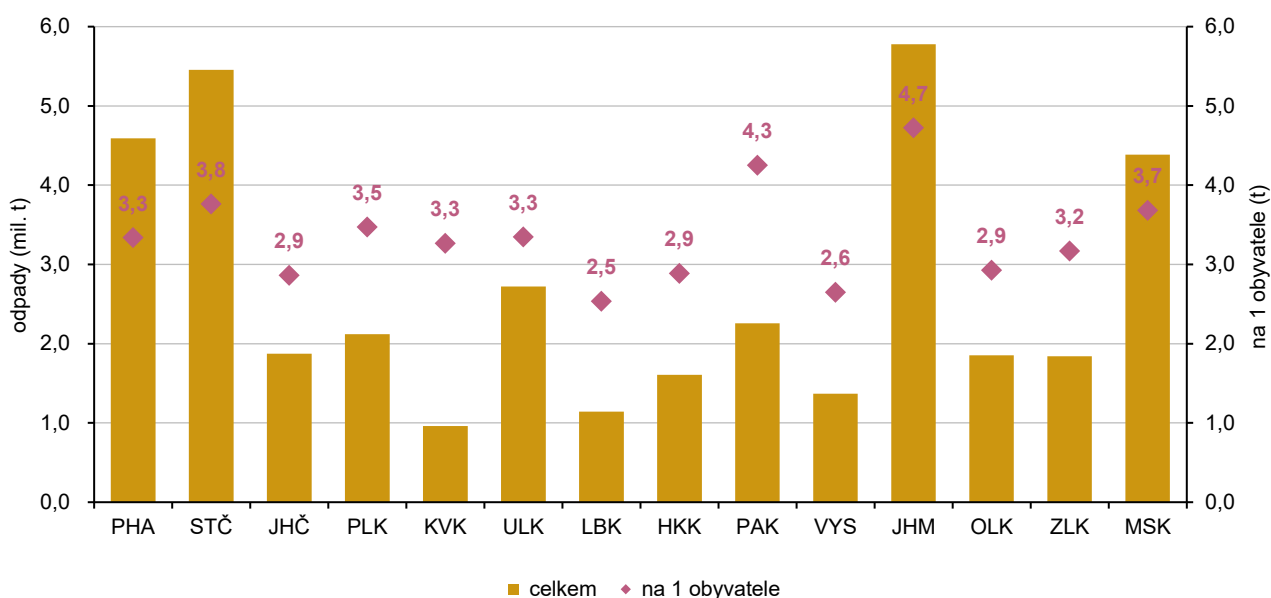
V kraji byl zaznamenán meziroční pokles produkce celkového odpadu o 6,0 %.

V roce 2023 se Plzeňský kraj podílel 5,6 % na celkové produkci odpadů v republice. V regionu bylo vyrobeno 2,1 mil. tun **odpadu celkem**, z čehož 54,5 tis. tun tvořil **nebezpečný odpad** a po Karlovarském kraji (19,8 tis. tun) se jednalo o druhou

²⁶ Údaje roku 2024 nejsou k dispozici v době vydání.

nejnižší hodnotu nebezpečného odpadu v Česku. Nebezpečným odpadem se rozumí takový odpad, který obsahuje jednu či více složek vykazujících nebezpečné vlastnosti pocházející převážně z výrobních procesů nebo ze zdravotnictví. Nebezpečný odpad je specifikován v nařízení Komise (EU) č. 1357/2014 a je třeba dle tohoto pokynu s takovým druhem odpadu nakládat. V přepočtu na 1 obyvatele bylo v regionu 3 474 kilogramů celkového odpadu, z toho 89 kg tvořil odpad nebezpečný. Nejvíce nebezpečného odpadu v republice bylo vyprodukováno na území Moravskoslezského kraje, a to jak absolutně (267,9 tis. tun), tak i v přepočtu na 1 obyvatele (225 kg), přestože na tomto území došlo v roce 2023 k nejvýznamnějšímu meziročnímu poklesu, a to o 20,7 %. V roce 2023 se snížila meziroční produkce celkového odpadu v osmi krajích, mezi nimi byl i Plzeňský region, kde došlo k poklesu o 6,0 %, tj. o 136,5 tis. tun. V přepočtu na 1 obyvatele poklesla výroba odpadu celkem v našem kraji o 297 kg (o 7,9 %). Nejvýraznější meziroční snížení vyrobeného celkového odpadu nastalo v Olomouckém kraji, a to více než o pětinu. Naopak produkce odpadu celkem vzrostla nejzřetelněji v Karlovarském regionu (o 42,7 %) a dále pak v pěti dalších krajích republiky.

Graf 4.4 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2023

V letech 2018 až 2023 byla zaznamenána nejvyšší hodnota meziročního přírůstku produkce celkového odpadu v roce 2021 v Plzeňském regionu.

Pokud srovnáme vývoj produkce odpadu v období let 2018 až 2023 v Plzeňském kraji, bylo zde zaznamenáno v roce 2021 poměrně výrazné meziroční navýšení produkce odpadu celkového o 23,7 %, což znamenalo nejvyšší hodnotu přírůstku v mezikrajském srovnání. Stejně tak tomu bylo s produkcí nebezpečného odpadu v Plzeňském regionu, kdy ve sledovaném období byl evidován nejvyšší nárůst také v roce 2021, a to dokonce o 40,5 %. Vyšší meziroční přírůstek nebezpečného odpadu v roce 2021 nastal jen v Praze, kde hodnota tohoto odpadu vzrostla 2,5krát oproti roku 2020.

Produkce komunálního odpadu v přepočtu na jednoho obyvatele představovala 497 kg za rok 2023.

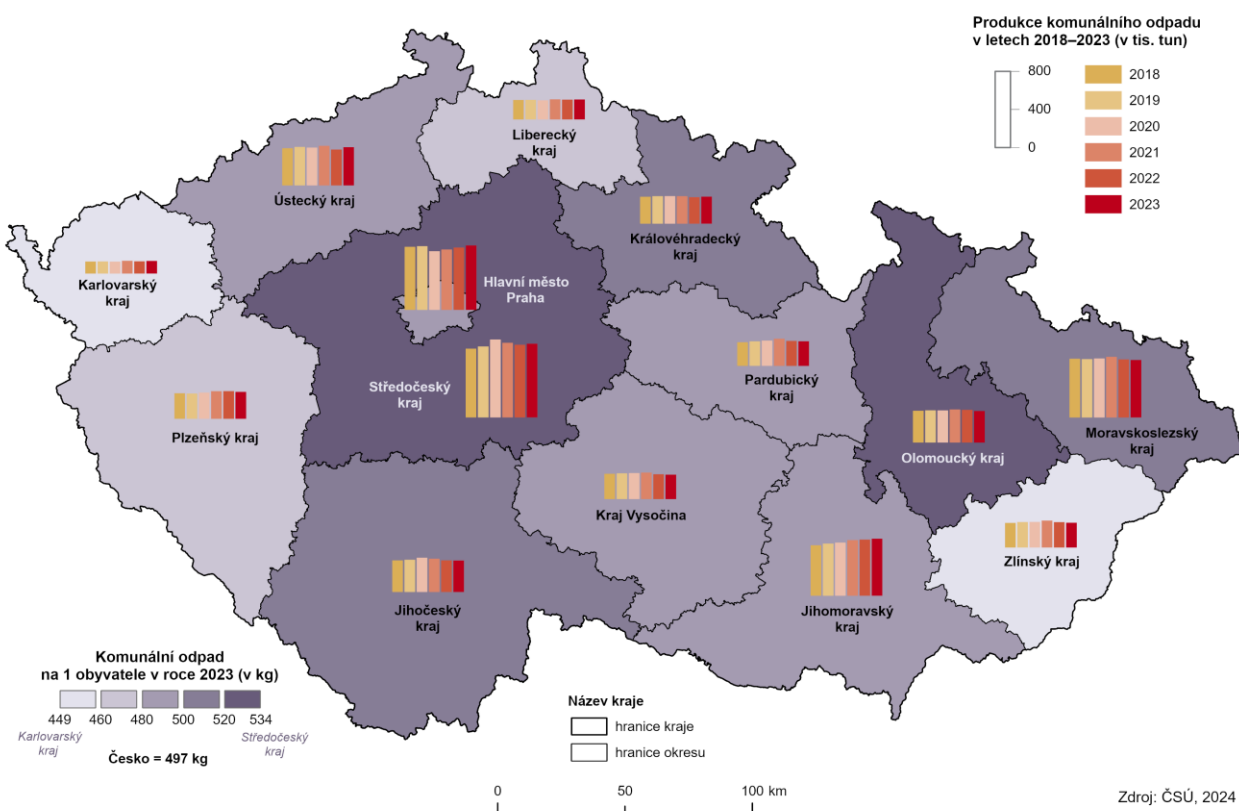
Odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení bez ohledu na to, kdo tento druh odpadu sbírá nebo produkuje, jsou **odpady komunální**. Jedná se o směsný a tříděný odpad z domácností a ostatních zdrojů (např. obchody, malé podniky, kancelářské budovy, instituce) včetně papíru a lepenky, skla, kovů, plastů, biologického odpadu, dřeva, textilu, obalů, elektrického odpadu a elektronických

zařízení, použitých baterií a akumulátorů nebo objemného odpadu. V Česku bylo v roce 2023 vyprodukováno celkem 5,4 mil. tun komunálního odpadu, v přepočtu na 1 obyvatele v republice představovala produkce tohoto odpadu 497 kilogramů. Přestože došlo k mírnému meziročnímu nárůstu komunálních odpadů celkem za republiku (o 0,6 %), v přepočtu na 1 obyvatele se jednalo o mírný pokles 2 kg (o 0,4 %).

V regionu byl v roce 2023 zaznamenán nejvýraznější meziroční pokles produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele.

Produkce komunálních odpadů v Plzeňském kraji představovala v roce 2023 celkem 283,3 tis. tun, což činilo v přepočtu 464 kilogramů **na 1 obyvatele** regionu. Nižší produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele byla registrována jen ve dvou krajích, a to téměř shodně, v Karlovarském (449 kg) a Zlínském (450 kg). Naopak nejvíce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele bylo vyprodukováno ve Středočeském regionu, a to 534 kilogramů. V sedmi regionech včetně Plzeňského byl zaznamenán meziroční pokles komunálních odpadů, v Olomouckém kraji klesla produkce komunálních odpadů nejvíce, a to o 3,6 %, tj. o 12,5 tis. tun. Dále to byl právě Plzeňský kraj, kde byl registrován druhý v pořadí značný pokles těchto odpadů (o 2,5 %, tj. o 7,4 tis. tun). Pokud přepočteme produkci komunálních odpadů na 1 obyvatele, náš region zaznamenal mezi roky 2022 a 2023 nejvýraznější pokles, a to o 4,4 %, což značilo meziroční snížení o 22 kilogramů na 1 obyvatele v Plzeňském kraji. Naopak byl zřetelný meziroční nárůst produkce komunálních odpadů v Ústeckém kraji jak v absolutních číslech (o 24,0 tis. tun), tak v přepočtu na 1 obyvatele (o 28 kg více).

Produkce komunálních odpadů v letech 2018–2023

Nebezpečné komunální odpady zaznamenaly v regionu za pět let téměř čtvrtinový pokles.

Oproti roku 2018 bylo v Plzeňském kraji vyprodukováno v roce 2023 o 14,5 tis. tun komunálního odpadu více, což znamenalo navýšení produkce o 5,4 %. Ve sledovaném období se jednalo o nejvyšší meziroční přírůstek komunálních odpadů v roce 2021, což bylo ve stejném roce jako u odpadů celkových. Naopak odpady, které se z komunálních odpadů řadí mezi nebezpečné, zaznamenaly v regionu za pět let téměř čtvrtinový pokles, tj. o 148 tun méně, a nejvyšší meziroční snížení v tomto období bylo zaznamenáno v roce 2019 (o 17,2 %).

V Plzeňském kraji byl zaznamenán na 1 obyvatele nejvýraznější pokles produkce komunálního odpadu z obcí v republice.

V roce 2023 pocházelo 4,4 mil. tun **komunálního odpadu od obcí**, respektive od občanů a dalších subjektů, pro které sběr odpadu zajišťují obce v Česku. V přepočtu na 1 obyvatele Česka to bylo 409 kg komunálního odpadu od obcí. V Plzeňském regionu tvořila produkce obecního komunálního odpadu 5,4% podíl v Česku. Vyprodukovalo se zde o 242,0 tis. tun, což představovalo 397 kg na 1 obyvatele regionu. Téměř ve všech krajích bylo zaznamenáno v roce 2023 meziroční snížení komunálního odpadu z obcí. Právě v Plzeňském regionu poklesl tento odpad v republice nejvýrazněji, jednalo se o meziroční snížení 18 kilogramů na 1 obyvatele, tj. o 4,3 %. Pokud se podíváme v regionu do období let 2018 až 2023, celková produkce obecního komunálního odpadu v tunách naopak vzrostla v porovnání s ostatními kraji, a to nejvíce. Oproti roku 2018 se produkce v regionu navýšila o 12,6 %, k tomu významně přispěl především meziroční nárůst o 7,5 % v roce 2020.

Výdaje na ochranu životního prostředí

V roce 2024 bylo v Plzeňském kraji na ochranu životního prostředí proinvestováno o třetinu méně finančních prostředků než v roce předchozím.

Do ochrany životního prostředí v Plzeňském kraji bylo v posledních třech letech investováno 5 miliard korun, nejvíce v roce 2023, kdy investice dosáhla částky necelé 2 miliardy korun. V členění podle **kraje sídla investora** dosáhl objem investic v roce 2024 v kraji částky 1,3 miliardy korun, investice tak byly nižší téměř o třetinu než v předchozím roce. Celkově se do ochrany životního prostředí v Česku investovalo v roce 2024 přes 35 miliard korun. Plzeňský region se s podílem 3,8 % na celkových investicích řadí ke krajům s nižším podílem investic. Méně se investovalo jen v Karlovarském, Libereckém a Olomouckém kraji. Více než čtvrtina a zároveň nejvyšší podíl investic z celého Česka směřovala do Hl. města Prahy. Druhé nejvyšší investice byly pak realizovány v Moravskoslezském kraji.

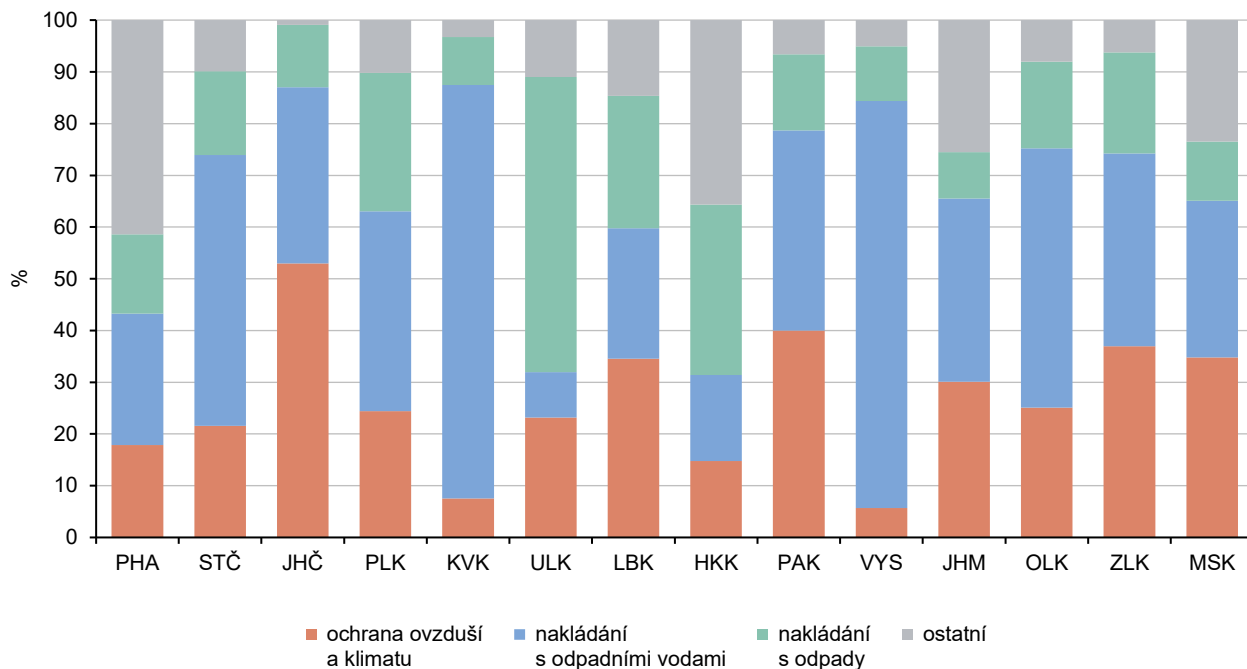
Na území okresu Plzeň-město se investuje do ochrany životního prostředí nejvíce v kraji.

Z regionálního pohledu bylo v roce 2024 vynaloženo nejvíce z celkových investičních prostředků v kraji na území okresu Plzeň-město. Investice se zde podílely 46,3 % na celkových krajských investicích. Neinvestiční náklady tohoto okresu pak tvořily více než poloviční podíl těchto nákladů v Plzeňském kraji. Nejméně se investovalo do ochrany životního prostředí na Tachovsku, nejnižší neinvestiční náklady byly vynaloženy na Domažlicku.

Nejvíce investičních prostředků bylo vloženo do nakládání s odpadními vodami (38,6 %).

Z hlediska struktury pořízených investic podle sídla investora bylo vloženo nejvíce prostředků do nakládání s odpadními vodami (38,6 %), přestože došlo k meziročnímu poklesu v této oblasti o 44,7 %. Do oblasti nakládání s odpady připadlo 26,8 %, v této oblasti byly investiční prostředky naopak navýšeny téměř o pětinu oproti roku 2023. Investice na ochranu ovzduší a klimatu s podílem 24,4 % celkových investičních prostředků meziročně poklesly o 48,0 %.

Graf 4.5 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2024

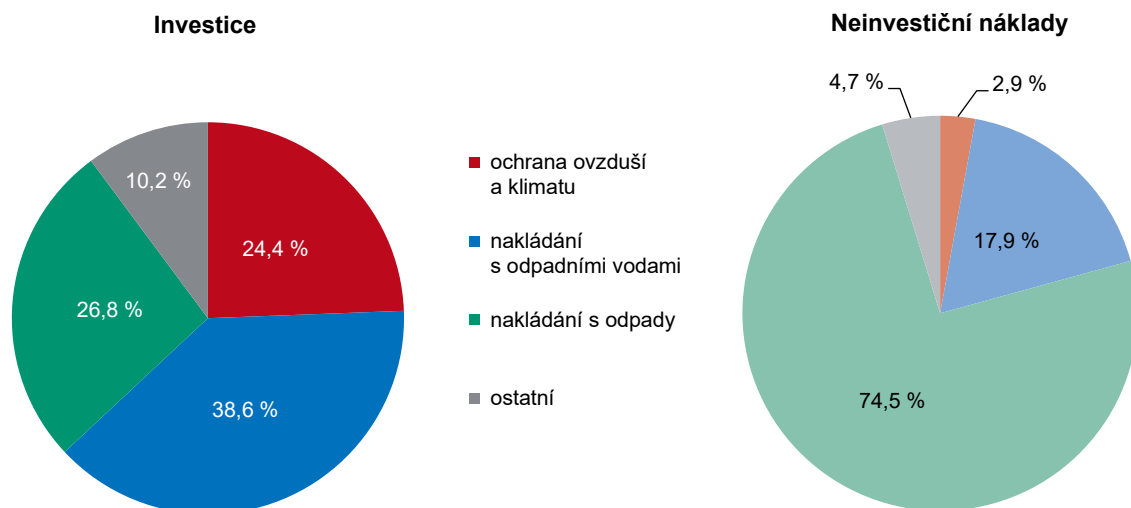
Z neinvestičních nákladů se jedná ve valné většině o běžné provozní výdaje v oblasti nakládání s odpady, které vykazují dlouhodobý rostoucí trend.

Objem neinvestičních nákladů environmentálního charakteru podle kraje sídla investora představoval částku 4,7 miliardy korun v roce 2024, v porovnání s rokem 2023 se tyto náklady navýšily o 15,3 %. Ze **struktury neinvestičních nákladů** vyplývá, že největší část finančních prostředků směřovala do oblasti nakládání s odpady (74,5 %). Tyto běžné provozní výdaje ukazují na dlouhodobý rostoucí trend a meziročně vzrostly z neinvestičních nákladů nejvíce (o 18,9 %). V roce 2024 byly ve srovnání s předchozím rokem vyšší také neinvestiční náklady na nakládání s odpadními vodami, a to o 11,3 %, naopak náklady na ochranu ovzduší a klimatu poklesly o více než čtvrtinu.

Podle místa investice bylo proinvestováno 2 928 Kč v přepočtu na jednoho obyvatele Plzeňského kraje v roce 2024.

V roce 2024 dosahoval **objem pořízených investic** na ochranu životního prostředí podle **místa investice** 1 790,6 mil. Kč, což v meziročním srovnání představuje pokles o čtvrtinu. V přepočtu na jednoho obyvatele středního stavu bylo proinvestováno 2 928 Kč. Plzeňský region zaznamenal výrazný a zároveň druhý nejvyšší meziroční pokles celkových investic mezi kraji, nejvíce však investice meziročně poklesly v Královéhradeckém kraji (o 26,7 %). Naproti tomu se v roce 2024 investovalo do ochrany životního prostředí podstatně více než v předchozím roce v krajích Karlovarském, Libereckém a Jihomoravském.

Graf 4.6 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Plzeňském kraji v roce 2024

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česko	kraje													
		Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský
	Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)														
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
2021	-2,7	0,6	-1,2	-2,6	-3,4	-7,0	-4,9	-3,4	-3,9	-3,1	-1,8	-1,8	-3,5	-3,4	-4,5
2022	-1,8	0,5	-0,6	-2,0	-2,0	-4,0	-3,2	-2,4	-2,0	-2,1	-1,7	-1,0	-2,4	-2,3	-3,5
2023	-2,0	0,3	-1,0	-2,4	-1,9	-4,1	-3,9	-2,6	-2,6	-1,7	-1,9	-1,4	-2,6	-2,4	-3,4
2024	-2,6	0,2	-1,9	-2,8	-2,8	-5,4	-4,2	-3,3	-3,1	-2,3	-2,4	-1,9	-3,2	-3,2	-4,2
	Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)														
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
2021	4,8	12,1	11,5	3,6	7,5	0,6	1,5	3,5	0,9	3,3	1,8	4,7	0,3	1,1	-0,1
2022	30,6	60,7	37,4	25,5	46,6	39,6	19,8	28,4	25,0	29,2	22,7	28,0	16,5	16,3	13,3
2023	8,7	19,7	12,5	5,8	15,0	9,1	2,5	6,1	5,7	5,1	8,1	9,2	4,3	2,8	3,0
2024	3,4	9,3	8,9	0,9	4,8	-1,0	0,7	0,5	1,3	2,2	1,8	4,1	1,0	0,2	-1,3
	Úhrnná plodnost ¹⁾														
2019	1,709	1,521	1,763	1,745	1,702	1,677	1,726	1,759	1,717	1,814	1,815	1,754	1,680	1,653	1,666
2020	1,709	1,508	1,747	1,751	1,688	1,620	1,719	1,757	1,758	1,773	1,802	1,728	1,788	1,711	1,674
2021	1,826	1,713	1,899	1,866	1,792	1,690	1,785	1,775	1,845	1,853	1,947	1,832	1,821	1,878	1,780
2022	1,639	1,476	1,662	1,692	1,619	1,500	1,639	1,574	1,679	1,665	1,751	1,684	1,711	1,675	1,625
2023	1,453	1,328	1,518	1,502	1,418	1,328	1,439	1,429	1,522	1,534	1,583	1,499	1,553	1,559	1,480
2024	1,368	1,275	1,376	1,451	1,331	1,151	1,413	1,336	1,411	1,451	1,500	1,403	1,464	1,452	1,353
	Index stáří k 31. 12. ²⁾														
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
2021	128,1	123,4	105,4	133,6	134,3	141,8	128,4	128,5	142,9	130,6	134,5	125,5	136,3	140,8	135,9
2022	126,1	116,4	103,5	132,8	130,6	139,5	128,5	127,0	141,6	128,5	133,2	123,6	136,3	141,0	136,6
2023	129,5	117,4	106,3	137,2	134,0	144,8	133,2	131,3	145,5	131,9	136,7	126,5	140,1	145,3	141,3
2024	133,4	119,6	109,4	141,9	138,3	152,0	137,3	136,1	150,6	135,4	140,4	130,0	145,0	150,1	146,4
	Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období														
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
2021	74,7	77,1	75,1	75,2	74,7	72,8	72,7	74,7	75,5	75,1	75,6	75,3	74,1	74,1	72,8
2022	75,1	77,1	75,4	75,6	75,2	73,2	73,1	74,9	75,8	75,6	76,2	75,6	74,7	75,0	73,2
2023	76,9	78,2	76,6	76,9	77,0	75,2	74,5	76,2	77,7	76,9	77,3	77,0	76,1	76,5	74,8
2024	77,2	78,8	77,2	77,3	77,4	75,7	75,0	76,7	78,2	77,4	77,8	77,6	76,5	76,8	75,4
	Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období														
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
2021	80,9	82,3	80,9	81,1	81,1	78,8	79,0	80,7	81,5	81,0	81,7	81,6	81,0	81,2	80,1
2022	81,3	82,8	81,4	81,3	81,1	79,2	79,2	81,0	81,6	81,2	81,9	81,9	81,2	81,8	80,3
2023	82,8	83,8	82,5	82,3	82,2	81,1	80,4	82,3	82,5	82,8	82,9	83,1	82,4	83,0	81,4
2024	83,1	84,4	82,8	83,1	82,9	81,7	80,9	82,7	83,1	83,4	83,3	83,7	83,0	83,4	81,9
	Podíl cizinců s dočasnou ochranou na obyvatelstvu (%)														
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3
2021	6,3	18,5	6,8	4,0	7,5	7,5	4,8	5,6	3,4	4,3	2,8	5,4	2,2	2,2	2,5
2022	10,3	25,4	11,0	7,3	13,3	13,1	7,6	9,5	7,0	8,0	6,0	9,1	4,5	4,6	4,7
2023	9,8	24,7	10,2	6,8	12,7	12,3	6,8	8,9	6,4	7,4	5,8	8,7	4,3	4,3	4,4
2024	10,0	25,3	10,6	6,9	13,1	12,3	6,9	9,0	6,6	7,5	6,1	8,9	4,4	4,5	4,4

¹⁾ průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česko	kraje													
		Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský
	Míra zaměstnanosti (%)														
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
2021	58,1	63,3	60,1	58,1	59,1	55,3	56,0	56,1	57,3	57,8	57,1	57,9	56,0	56,3	55,4
2022 ¹⁾	58,1	63,4	60,2	57,0	59,7	58,6	56,3	55,9	56,4	57,1	57,5	58,3	56,0	56,4	55,1
2023	58,4	64,5	59,6	56,8	58,5	60,1	57,6	55,3	56,5	57,7	58,6	58,1	57,1	57,2	55,2
2024	59,0	66,4	60,9	58,4	60,6	60,5	55,9	55,7	57,2	57,6	58,6	58,8	56,2	57,2	55,5
	Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ²⁾ (MPSV)														
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
2021	3,49	2,76	2,98	2,82	2,78	4,18	5,08	3,66	2,83	2,45	2,99	4,02	3,35	2,73	5,14
2022	3,72	3,04	3,23	2,98	2,94	4,24	5,54	3,97	3,10	2,86	3,08	4,36	3,63	2,89	5,12
2023	3,73	2,80	3,17	3,12	2,90	4,38	5,66	3,93	3,19	3,10	3,05	4,37	3,81	2,88	5,23
2024	4,10	2,80	3,36	3,60	3,26	4,85	6,21	4,46	3,56	3,44	3,49	4,74	4,43	3,41	5,82
	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%) ³⁾ (MPSV)														
2019	0,60	0,33	0,51	0,27	0,34	0,50	0,87	0,51	0,34	0,21	0,50	0,87	0,50	0,35	1,38
2020	1,01	0,67	0,82	0,55	0,70	1,01	1,55	0,95	0,61	0,44	0,74	1,37	0,93	0,63	2,06
2021	1,27	1,10	1,00	0,80	0,88	1,66	2,05	1,24	0,75	0,52	0,88	1,61	1,09	0,78	2,31
2022	1,12	0,89	0,87	0,59	0,74	1,25	1,91	1,09	0,69	0,46	0,76	1,52	0,95	0,66	2,09
2023	1,20	0,90	0,97	0,69	0,77	1,42	2,22	1,20	0,80	0,59	0,82	1,56	1,05	0,71	2,11
2024	1,37	0,89	1,00	0,88	0,92	1,78	2,60	1,40	0,94	0,85	1,01	1,66	1,38	0,93	2,41
	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2019	277,8	362,1	308,4	255,4	275,3	244,6	241,3	255,4	272,2	261,8	271,8	277,0	244,1	255,4	247,6
2020	289,7	376,6	304,3	274,3	287,3	252,3	262,8	268,5	277,8	276,8	284,9	290,2	262,6	268,4	261,2
2021	316,6	429,2	338,7	300,9	313,4	268,2	279,4	283,9	302,7	296,9	306,2	315,1	283,3	288,5	281,3
2022	351,4	451,9	383,9	333,8	337,9	307,9	308,7	315,5	341,2	332,4	347,6	347,0	319,3	328,5	316,8
2023	374,4	462,5	406,3	358,0	359,6	333,0	334,0	339,6	366,3	355,7	374,3	371,8	344,1	356,5	340,9
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)														
2019	31 449	37 719	32 692	29 534	31 966	28 675	30 341	30 889	30 865	29 819	30 231	30 967	29 491	29 170	29 828
2020	33 195	38 732	34 518	31 508	33 961	30 314	32 404	32 590	32 880	31 734	32 354	32 837	31 571	30 999	31 924
2021	35 169	41 096	35 983	33 347	35 593	31 961	34 044	33 894	34 772	33 315	34 179	35 118	33 135	32 913	33 611
2022	37 418	43 950	38 431	35 267	37 500	33 679	36 133	35 643	36 734	35 357	36 078	37 733	35 107	34 968	35 723
2023	39 518	46 429	40 426	37 542	40 100	35 622	37 801	38 096	38 584	37 328	37 903	39 594	37 143	37 265	38 073
2024	41 742	49 775	42 100	38 853	42 249	37 217	40 303	40 156	40 518	39 524	39 986	41 650	39 313	39 434	40 342
	Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁴⁾ (MPSV)														
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
2021	15 453	16 467	15 675	15 334	15 371	14 918	15 216	15 273	15 286	15 187	15 195	15 280	15 017	15 227	15 523
2022	18 098	19 268	18 361	17 949	18 002	17 436	17 819	17 877	17 905	17 800	17 826	17 910	17 595	17 855	18 176
2023	20 310	21 519	20 591	20 151	20 191	19 557	20 021	20 076	20 120	20 026	20 060	20 123	19 792	20 082	20 385
2024	20 736	21 941	21 017	20 572	20 606	19 933	20 427	20 486	20 552	20 458	20 508	20 562	20 235	20 521	20 810
	Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%) ⁵⁾ (ČSSZ)														
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1
2021	28,2	14,2	24,1	30,8	30,5	30,5	29,9	27,4	29,7	33,5	36,1	26,6	32,4	30,3	33,2
2022	28,8	14,4	24,5	31,7	30,9	31,2	30,4	28,0	30,4	34,3	36,9	27,1	33,2	31,1	34,1
2023	31,0	16,1	26,7	34,1	32,8	33,3	32,3	30,3	32,6	36,5	39,5	29,3	35,5	33,6	36,4
2024	32,4	17,1	27,9	35,7	34,1	34,4	33,4	31,5	34,0	37,8	41,1	30,7	37,0	35,2	37,8

¹⁾ data od roku 2022 vypočtena dle nové metodiky, údaje předchozích let nejsou srovnatelné²⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (ÚP) ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku³⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ⁴⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec⁵⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česko	kraje														
		Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
	Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2019	558,2	1 233,3	526,2	450,8	491,3	346,0	395,8	424,1	495,7	444,1	450,4	530,3	428,2	469,0	434,0	
2020	555,0	1 224,5	502,7	455,6	488,2	341,1	387,4	421,9	500,6	458,0	466,6	540,7	435,1	465,7	423,4	
2021	600,7	1 349,6	540,5	486,5	525,3	356,6	418,7	439,6	527,9	475,8	503,5	592,8	469,3	494,7	465,2	
2022	655,2	1 458,4	584,2	540,1	550,7	388,2	477,3	466,6	555,7	531,4	542,5	636,7	512,0	534,2	512,4	
2023	700,4	1 493,2	624,9	592,8	601,9	424,6	515,6	510,0	614,6	571,9	606,3	678,8	549,4	583,8	550,5	
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2019	103,6	103,6	108,0	103,5	101,5	100,4	105,0	102,8	104,3	101,9	104,0	103,4	103,1	104,5	99,0	
2020	94,7	95,0	91,6	95,9	94,2	92,8	92,5	94,1	95,6	98,5	98,1	97,2	96,3	94,1	92,5	
2021	104,0	106,4	103,3	102,8	103,5	99,4	103,1	100,2	101,7	100,0	102,5	105,1	103,3	102,5	105,3	
2022	102,8	103,9	105,6	103,2	100,6	101,5	102,7	102,2	100,6	106,0	100,0	101,2	101,3	101,1	102,3	
2023	99,9	97,7	101,4	99,9	102,3	101,3	98,2	102,7	103,4	101,6	103,0	100,1	100,0	102,1	98,7	
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2019	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,4	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	31,2	
2020	42,3	46,9	36,4	38,3	23,0	36,9	28,2	43,6	53,9	50,4	49,5	39,0	40,4	33,1	33,1	
2021	47,4	54,9	38,4	42,8	24,6	46,1	29,3	50,0	57,8	52,2	58,1	44,9	44,8	36,3	36,3	
2022	54,3	62,5	45,5	49,0	27,7	47,9	33,4	56,2	67,6	63,6	64,6	50,9	51,5	43,0	43,0	
2023 ¹⁾	50,0	59,2	40,7	43,5	25,1	45,5	30,1	55,3	65,7	58,9	58,3	44,4	46,9	36,8	36,8	
2023	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích ²⁾ (tis. fyzických osob)															
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1	
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7	
2021	816,1	75,8	111,7	46,9	56,6	16,0	61,3	44,6	45,9	47,7	46,4	69,8	44,2	51,1	98,2	
2022	820,5	77,6	111,1	46,6	57,4	16,2	61,3	44,0	45,7	47,9	45,6	72,2	45,2	51,8	97,8	
2023	812,8	76,9	110,4	46,2	58,2	15,6	60,9	43,2	45,8	46,2	45,5	72,6	44,7	50,5	96,1	
2024	791,5	74,6	108,6	44,0	58,0	14,8	59,6	41,4	43,2	44,5	44,1	73,3	43,4	49,2	92,6	
	Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele ³⁾ (tis. Kč)															
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6	
2020	30,1	48,6	25,5	31,3	29,6	22,2	28,1	19,0	28,2	29,6	34,3	34,7	30,3	21,2	21,3	
2021	33,7	54,9	28,5	36,1	33,1	27,1	29,3	19,0	32,8	36,7	31,9	36,5	32,5	24,4	28,6	
2022	39,8	61,5	35,3	40,6	38,8	39,4	33,5	25,4	35,0	44,4	32,1	44,9	40,0	32,7	32,6	
2023	39,6	66,5	36,4	42,7	36,8	46,1	32,7	26,1	31,3	44,5	33,1	40,3	33,7	34,8	29,9	
2024	39,4	64,6	36,5	39,0	33,6	42,3	29,8	25,0	34,4	45,2	39,8	43,3	32,6	34,9	29,1	
	Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0	
2020	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,5	2,3	
2021	3,3	4,1	4,6	2,7	4,2	2,1	1,6	2,0	3,2	3,2	3,7	4,0	3,1	2,6	2,3	
2022	3,7	4,9	5,5	3,1	4,2	3,2	1,7	2,3	3,3	3,5	3,5	3,9	4,0	2,8	2,3	
2023	3,5	4,7	4,6	3,6	4,0	2,6	1,6	2,6	3,0	3,7	3,3	4,3	3,2	2,9	2,3	
2024	2,8	4,7	3,4	2,4	3,0	2,0	1,2	2,1	2,4	3,0	2,8	2,7	3,0	2,2	1,7	
	Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370	
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548	
2021	3 040	4 149	1 470	5 287	2 659	9 984	1 412	5 037	5 529	1 937	2 390	2 594	2 649	3 028	1 629	
2022	4 703	10 010	1 948	6 501	3 593	14 943	1 883	7 516	8 290	2 579	3 024	3 343	3 638	3 907	2 294	
2023	5 134	12 269	2 096	6 824	3 665	17 271	1 981	7 437	8 300	2 654	3 032	3 464	3 715	3 900	2 301	
2024	5 258	13 176	2 125	7 055	3 520	17 738	1 987	7 385	8 297	2 567	3 094	3 442	3 490	3 844	2 321	

¹⁾ semidefinitivní údaje²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převážující stavební činností

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česko	kraje													
		Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský
	Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km ²) ¹⁾ (ČHMÚ)														
2019	1,01	0,50	1,24	0,32	0,46	1,51	4,25	0,35	0,67	1,07	0,27	0,18	0,61	0,62	2,45
2020	0,84	0,53	0,82	0,27	0,41	1,05	2,97	0,31	0,55	1,00	0,24	0,14	0,54	0,60	2,30
2021	0,87	0,26	0,74	0,25	0,30	0,80	3,96	0,32	0,45	1,10	0,21	0,12	0,48	0,61	2,35
2022	0,82	0,31	0,73	0,26	0,36	1,13	2,81	0,33	0,47	1,27	0,19	0,12	0,41	0,58	1,97
2023	0,69	0,28	0,62	0,19	0,29	0,76	2,20	0,33	0,46	0,94	0,17	0,12	0,35	0,57	1,70
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km ²) ¹⁾ (ČHMÚ)														
2019	2,18	16,76	2,24	1,10	1,09	1,76	5,59	1,55	1,44	2,60	1,27	1,93	1,57	1,59	3,48
2020	1,96	15,25	1,92	1,02	0,98	1,72	5,07	1,44	1,31	2,18	1,17	1,76	1,43	1,44	3,19
2021	2,00	15,57	1,88	0,95	1,00	1,92	4,77	1,24	1,48	2,75	1,35	1,69	1,44	1,59	3,23
2022	1,98	15,77	1,88	0,97	1,02	1,45	4,74	1,24	1,49	2,92	1,33	1,63	1,42	1,54	3,01
2023	1,81	15,38	1,74	0,92	0,97	1,32	4,21	1,19	1,44	2,34	1,29	1,55	1,32	1,50	2,60
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg)														
2019	3 512	3 830	3 663	3 057	3 406	2 636	3 605	2 634	3 015	3 261	2 989	4 236	3 459	2 679	4 037
2020	3 610	3 567	3 618	3 801	3 770	2 889	3 880	2 473	3 219	3 295	3 398	4 008	4 673	2 733	3 759
2021	3 829	4 180	3 681	3 221	4 774	2 397	4 139	2 699	3 336	3 901	3 732	4 242	4 195	2 728	4 209
2022	3 641	3 743	3 730	3 148	3 771	2 316	3 952	2 413	3 027	3 896	3 079	4 381	3 687	2 708	4 291
2023	3 489	3 340	3 761	2 863	3 474	3 265	3 348	2 535	2 889	4 254	2 648	4 724	2 926	3 170	3 684
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg) ²⁾														
2019	501	509	541	527	453	433	494	466	523	494	531	461	537	460	511
2020	506	465	588	560	466	429	486	455	525	508	536	468	536	463	519
2021	526	501	568	549	503	477	521	485	532	555	553	494	558	495	540
2022	499	489	535	511	486	445	467	468	504	497	510	488	547	460	514
2023	497	492	534	507	464	449	495	466	510	486	497	490	525	450	508
2024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)														
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
2021	93,2	120,0	90,7	82,8	88,4	91,1	95,0	92,1	84,8	81,8	86,3	94,2	85,3	80,9	93,9
2022	89,4	111,2	87,0	80,2	86,8	89,0	91,9	87,7	82,5	78,8	81,1	92,1	83,7	77,2	90,4
2023	86,7	103,8	86,1	78,1	84,2	84,2	89,9	84,0	80,7	78,5	78,5	89,5	82,3	77,1	86,0
2024	88,3	107,0	86,1	79,6	84,9	81,7	92,0	84,5	82,4	80,0	79,7	92,1	82,3	79,0	88,2
	Podíl čistěných odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových vod, %)														
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
2021	97,5	100,0	99,7	96,4	95,8	99,9	97,0	97,2	97,1	98,5	92,0	98,9	98,4	93,1	95,1
2022	97,7	100,0	99,9	96,4	95,4	99,9	98,6	98,4	95,8	98,8	92,2	99,0	97,9	93,3	95,1
2023	97,7	100,0	99,9	96,3	96,1	99,7	98,9	98,4	96,3	99,1	91,8	99,0	98,6	92,3	95,3
2024	97,7	100,0	100,0	97,0	94,5	100,0	99,3	98,6	95,6	91,1	90,8	98,8	98,3	95,6	96,6
	Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)														
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020	2 910	3 556	3 177	2 818	2 257	1 651	3 140	1 082	2 609	3 949	3 419	2 296	2 427	1 941	3 885
2021	2 808	3 397	2 089	2 580	2 583	1 735	3 469	1 090	1 684	3 076	5 138	2 323	2 379	2 226	4 095
2022	3 165	3 164	2 684	6 329	3 309	2 008	3 254	1 747	2 130	3 170	3 930	2 847	2 697	2 097	3 942
2023	3 366	2 885	3 380	5 140	3 881	795	4 508	1 642	2 861	2 717	4 197	2 848	2 544	2 804	4 585
2024	3 229	2 665	2 632	4 187	2 928	1 307	4 851	2 465	2 100	3 066	3 504	3 703	2 328	2 986	4 504

¹⁾ údaje před rokem 2021 nejsou srovnatelné vlivem změny metodiky; údaje za rok 2023 jsou předběžné²⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Plzeňského kraje v letech 2001–2024

	2001	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ								
Počet obyvatel (k 31. 12.)	549 635	551 552	572 065	⁶⁾ 571 732	572 709	573 491	575 143	576 635
v tom ve věku: 0–14 let	84 919	79 034	80 836	⁶⁾ 81 915	83 173	84 103	85 260	86 400
15–64 let	385 820	391 188	399 524	⁶⁾ 394 339	390 355	386 981	384 324	381 948
65 let a více	78 896	81 330	91 705	⁶⁾ 95 478	99 181	102 407	105 559	108 287
Průměrný věk (k 31. 12.)	39,5	40,4	41,2	⁶⁾ 41,5	41,7	41,9	42,1	42,3
Sňatky	2 942	2 745	2 545	2 454	2 498	2 367	2 519	2 638
Rozvody	1 696	1 683	1 626	1 630	1 452	1 613	1 374	1 462
Živě narození	4 774	5 445	6 242	5 566	5 768	5 510	5 674	5 861
Zemřelí	5 917	5 846	5 816	5 888	6 003	6 061	5 761	6 307
Přirozený přírůstek/úbytek	-1 143	-401	426	-322	-235	-551	-87	-446
Přistěhovalí	3 315	5 708	4 828	4 279	4 761	5 160	5 365	5 594
Vystěhovalí	3 376	3 397	5 072	3 504	3 548	3 827	3 624	3 655
Přírůstek/úbytek stěhováním	-61	2 311	-244	775	1 213	1 333	1 741	1 939
Celkový přírůstek/úbytek	-1 204	1 910	182	453	978	782	1 654	1 493
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)	132,7	158,4	197,1	199,0	204,0	207,7	212,3	224,3
Pracovní síla (ekonomicky aktivní; tis. osob)	282,3	284,2	290,8	290,7	291,3	295,9	294,9	298,8
Osoby mimo prac. sílu (15 let a více; tis.os.)	182,1	186,2	201,8	199,3	198,6	193,4	194,5	191,2
Míra ekonomické aktivity (%)	60,8	60,4	59,0	59,3	59,5	60,5	60,3	61,0
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)	18 580	20 500	27 267	23 308	23 724	25 709	22 641	18 587
Podíl nezam. osob ¹⁾ (k 31. 12.; %)	.	4,94	6,65	5,75	5,94	6,45	5,70	4,62
Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)								
mateřských škol	14 427	14 998	17 818	18 549	19 055	19 429	19 650	19 399
základních škol	55 655	47 797	42 078	42 457	43 369	44 658	46 307	47 924
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)	.	27 385	25 242	24 175	22 774	21 835	21 309	21 038
Studenti vysokých škol ²⁾ (k 31. 12.)	12 008	16 209	17 798	17 325	16 310	14 994	13 884	12 999
Obyvatelé na 1 lékaře	243,5	233,2	221,9	217,5	215,2	214,3	212,0	213,3
Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ³⁾ (Kč)	6 770	7 703	10 088	10 520	10 740	10 933	11 038	11 308
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	28,2	27,5	24,2	24,1	22,4	23,9	20,9	18,3
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
Hrubý domácí produkt (mil. Kč)	130 677	164 712	199 069	203 371	198 743	208 366	220 030	232 114
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny; %)	103,4	103,7	104,5	102,8	95,8	103,0	102,6	104,2
Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)	.	1 130	2 295	3 142	3 779	4 133	4 737	4 607
Registrované subjekty (k 31. 12.)	111 961	127 341	144 632	147 419	147 750 ⁸⁾	141 202	142 307	143 478
Produkce zemědělského odvětví (mil. Kč)	.	7 658	8 325	9 540	9 924	10 290	11 545	10 537
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾ (fyz. os.)	52 043	59 362	50 478	53 037	54 027	55 284	57 646	59 681
Staveb. práce "S" provedené v kraji ⁵⁾ (mil. Kč)	10 152	16 062	13 210	12 640	11 097	10 032	12 825	12 704
Dokončené byty	1 697	1 975	1 903	1 457	1 444	1 445	1 362	1 208
Hosté v hromadných ubyt. zařiz. (tis. osob)	467,1	469,3	484,2	495,6 ¹⁰⁾	595,1	558,8	568,7	650,3
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)								
Zemědělská půda (k 31. 12.; ha)	384 431	382 719	380 330	379 930	379 335	378 868	378 166	377 762
z toho orná půda	265 553	263 546	259 172	258 261	257 434	256 406	254 982	254 298
Nezemědělská půda (k 31. 12.; ha)	371 669	373 397	375 763	376 167	376 756	377 230	377 921	378 334
z toho: lesní pozemky	297 982	298 567	299 739	299 842	300 048	300 191	300 420	300 553
zastavěné plochy a nádvoří	9 724	9 702	9 684	9 641	9 604	9 583	9 557	9 523
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)	102,2	102,3	90,6	83,4	81,6	80,5	87,3	87,6
Počet čistíren odpadních vod	102	166	172	177	183	189	199	196
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)	1 657	1 265	1 994	2 678	2 245	2 322	4 344	2 106

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku²⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměr. starob. důchodu; data za prosinec⁴⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elekt., plynu, tepla, klimat. vzduchu

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
578 629	580 816	584 672	589 899	591 041	⁶⁾ 578 707	605 388	613 374	614 640	Počet obyvatel (k 31. 12.)
87 678	88 938	90 310	91 693	92 300	⁶⁾ 90 713	95 060	94 026	91 983	v tom ve věku: 0–14 let
379 877	377 756	377 210	378 516	377 106	⁶⁾ 366 201	386 196	393 322	395 427	15–64 let
111 074	114 122	117 152	119 690	121 635	⁶⁾ 121 793	124 132	126 026	127 230	65 let a více
42,5	42,6	42,7	42,8	42,9	⁶⁾ 43,1	42,8	43,0	43,2	Průměrný věk (k 31. 12.)
2 857	2 857	3 034	3 006	2 479	2 654	2 987	2 630	2 561	Sňatky
1 380	1 356	1 386	1 279	1 207	1 149	1 043	1 106	1 229	Rozvody
5 940	6 066	6 082	6 027	5 876	5 933	5 509	4 942	4 569	Živě narození
6 153	6 242	6 276	6 356	7 066	7 912	6 698	6 111	6 256	Zemřelí
-213	-176	-194	-329	-1 190	-1 979	-1 189	-1 169	-1 687	Přirozený přírůstek/úbytek
6 189	6 881	7 959	9 496	7 243	8 907	32 375	18 616	16 277	Přistěhovalí
3 982	4 518	3 909	3 940	4 911	4 579	4 505	9 461	13 324	Vystěhovalí
2 207	2 363	4 050	5 556	2 332	4 328	27 870	9 155	2 953	Přírůstek/úbytek stěhováním
1 994	2 187	3 856	5 227	1 142	2 349	26 681	7 986	1 266	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
226,8	243,7	255,5	275,3	287,3	313,4	337,9	359,6	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)
297,4	297,3	297,5	300,6	301,0	303,8	289,5	291,5	304,3	Pracovní síla (ekonomicky aktivní; tis. osob)
192,7	193,4	194,4	194,1	197,6	194,8	185,5	196,9	188,6	Osoby mimo prac. sílu (15 let a více; tis.os.)
60,7	60,6	60,5	60,8	60,4	60,9	61,0	59,7	61,7	Míra ekonomické aktivity (%)
14 655	10 517	9 009	9 811	13 673	11 558	11 970	12 250	13 881	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)
3,56	2,55	2,12	2,33	3,36	2,78	2,94	2,90	3,26	Podíl nezam. osob ¹⁾ (k 31. 12.; %)
18 853	18 704	18 863	18 845	18 789	19 023	19 710	19 496	19 154	Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)
49 438	50 550	51 237	51 990	52 501	52 465	55 392	54 864	55 022	mateřských škol
21 243	21 326	21 343	21 680	22 264	23 196	24 355	25 846	27 066	základních škol
12 194	11 989	11 560	11 820	11 940	11 869	11 914	12 170	12 630	středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
216,2	212,0	213,8	214,3	215,0	205,3	212,5	213,2	.	Studenti vysokých škol ²⁾ (k 31. 12.)
11 424	11 811	12 380	13 423	14 434	15 371	18 002	20 191	20 606	Obyvatelé na 1 lékaře
16,8	16,8	17,0	17,6	15,2	14,2	17,1	15,7	14,7	Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ³⁾ (Kč)
241 475	257 646	270 159	284 642	281 830	303 188	329 490	367 276	.	Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel
102,4	105,5	102,5	101,5	94,2	103,5	100,6	102,3	.	EKONOMICKÝ VÝVOJ
3 447	3 614	4 361	5 098	4 887	5 595	6 167	6 313,5	5 639,7	Hrubý domácí produkt (mil. Kč)
144 545	145 763	147 014	146 382	147 671	149 138	149 980	137 082	137 926	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny; %)
10 328	10 619	10 941	11 525	12 249	13 654	15 687	⁹⁾ 14 115	.	Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)
61 062	61 560	61 496	59 524	56 961	56 569	57 443	58 234	58 049	Registrované subjekty (k 31. 12.)
13 313	12 588	13 958	14 998	17 473	19 131	23 218	22 483	20 551	Produkce zemědělského odvětví (mil. Kč)
1 561	1 647	2 426	2 688	2 506	2 413	2 519	2 449	1 845	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾ (fyz. os.)
660,0	751,6	839,9	871,9	533,6	554,6	840,8	898,3	900,4	Staveb. práce "S" provedené v kraji ⁵⁾ (mil. Kč)
377 477	377 203	377 106	377 137	376 919	376 814	376 727	376 540	376 385	Dokončené byty
253 519	252 977	252 266	251 382	250 064	249 364	248 919	248 138	247 547	Hosté v hromadných ubyt. zařiz. (tis. osob)
387 421	387 697	387 790	387 757	387 972	388 089	388 171	388 362	388 517	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)
308 449	308 631	308 703	308 732	308 918	309 091	309 200	309 303	309 493	Zemědělská půda (k 31. 12.; ha)
9 514	9 495	9 516	9 542	9 589	9 620	9 651	9 706	9 743	z toho orná půda
87,4	88,6	88,4	86,9	87,3	88,4	86,8	84,2	84,9	Nezemědělská půda (k 31. 12.; ha)
196	200	210	208	211	215	222	226	272	z toho: lesní pozemky
2 545	1 797	1 943	1 988	2 257	2 583	3 309	3 881	2 928	zastavěné plochy a nádvoří
									Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)
									Počet čistíren odpadních vod
									Investice na ochranu ŽP podle místa
									investice na 1 obyvatele (Kč)

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností⁶⁾ údaje od roku 2011 (2021) navazují na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2021)⁷⁾ data od roku 2022 dle nové metodiky, údaje předchozích let nejsou srovnatelné⁸⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky⁹⁾ semidefinitivní údaje¹⁰⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	589 899	591 041	⁶⁾ 578 707	605 388	613 374	614 640
v tom: muži		293 394	293 818	⁶⁾ 286 745	297 189	301 029	302 499
ženy		296 505	297 223	⁶⁾ 291 962	308 199	312 345	312 141
z toho cizinci (bez azylantů)		39 779	42 070	43 600	80 814	78 199	80 522
Sňatky		3 006	2 479	2 654	2 987	2 630	2 561
Průměrný věk při prvním sňatku	roky						
ženichů		32,8	33,3	33,6	33,7	33,7	34,3
nevěst		30,0	30,3	30,5	31,2	31,1	31,0
Rozvody		1 279	1 207	1 149	1 043	1 106	1 229
Živě narození	osoby	6 027	5 876	5 933	5 509	4 942	4 569
z toho mimo manželství	%	48,3	49,2	49,6	50,1	48,5	48,2
Průměrný věk matky při narození dítěte	roky	29,9	29,8	30,1	30,0	30,2	30,2
prvního dítěte		28,1	28,0	28,5	28,4	28,6	28,6
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,725	1,711	1,818	1,641	1,418	1,331
Potraty		1 714	1 513	1 354	1 370	1 158	.
z toho umělá přerušení těhotenství		808	657	565	703	686	.
Potraty na 100 narozených	%	28,4	25,7	22,8	24,8	23,4	.
Zemřelí	osoby	6 356	7 066	7 912	6 698	6 111	6 256
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-329	-1 190	-1 979	-1 189	-1 169	-1 687
Přistěhovalí	osoby	9 496	7 243	8 907	32 375	18 616	16 277
z toho z ciziny		5 480	3 501	4 934	28 370	12 355	10 250
Vystěhovalí	osoby	3 940	4 911	4 579	4 505	9 461	13 324
z toho do ciziny		863	1 727	1 294	1 117	3 445	7 256
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	5 556	2 332	4 328	27 870	9 155	2 953
z toho s cizinou		4 617	1 774	3 640	27 253	8 910	2 994
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	5 227	1 142	2 349	26 681	7 986	1 266
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,3	9,9	10,3	9,2	8,1	7,5
zemřelí	‰	10,8	12,0	13,7	11,2	10,0	10,2
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-0,6	-2,0	-3,4	-2,0	-1,9	-2,8
přistěhovalí	‰	16,2	12,3	15,4	54,1	30,5	26,6
vystěhovalí	‰	6,7	8,3	7,9	7,5	15,5	21,8
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	9,5	3,9	7,5	46,6	15,0	4,8
celkový přírůstek/úbytek	‰	8,9	1,9	4,1	44,6	13,1	2,1
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,2	2,2	2,2	2,7	1,8	2,2
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,8	1,7	1,3	1,3	1,0	2,0
Obyvatelé ve věku (k 31. 12.)							
0–14 let	osoby	91 693	92 300	⁶⁾ 90 713	95 060	94 026	91 983
%	%	15,5	15,6	⁶⁾ 15,7	15,7	15,3	15,0
15–64 let	osoby	378 516	377 106	⁶⁾ 366 201	386 196	393 322	395 427
%	%	64,2	63,8	⁶⁾ 63,3	63,8	64,1	64,3
65 let a více	osoby	119 690	121 635	⁶⁾ 121 793	124 132	126 026	127 230
%	%	20,3	20,6	⁶⁾ 21,0	20,5	20,5	20,7
Průměrný věk (k 31. 12.)	roky	42,8	42,9	⁶⁾ 43,1	42,8	43,0	43,2
mužů		41,6	41,7	⁶⁾ 41,8	41,5	41,7	41,9
žen		44,0	44,1	⁶⁾ 44,4	44,0	44,2	44,5
Index stáří (k 31. 12.) ⁴⁾		130,5	131,8	⁶⁾ 134,3	130,6	134,0	138,3
Index ekonomické závislosti (k 31. 12.) ⁵⁾		67,2	68,5	⁶⁾ 70,7	70,4	70,4	70,6
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		76,4	76,0	74,7	75,2	77,0	77,4
žen při narození		81,9	81,9	81,1	81,1	82,2	82,9
mužů ve věku 65 let		16,2	15,7	14,7	15,2	16,7	17,1
žen ve věku 65 let		19,6	19,4	19,0	19,0	20,0	20,5

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

⁶⁾ údaje v roce 2021 navazují na výsledky SLDB 2021

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	tis. osob	494,8	498,6	498,6	475,0	488,4	492,9
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	13,0	13,7	14,4	13,5	14,6	14,1
střední bez maturity	%	36,9	35,4	33,6	35,2	32,6	32,6
střední s maturitou	%	33,8	35,4	35,0	33,9	34,5	34,3
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	16,4	15,5	17,0	17,4	18,4	18,9
Pracovní síla (ekonomicky aktivní)	tis. osob	300,6	301,0	303,8	289,5	291,5	304,3
v tom: zaměstnaní ²⁾		296,8	294,4	294,5	283,6	285,6	298,9
z toho ženy		128,6	128,5	126,9	123,0	123,6	134,2
nezaměstnaní		3,8	6,6	9,3	6,0	6,0	5,5
z toho ženy		2,1	3,8	4,8	3,7	3,4	3,2
Osoby mimo pracovní sílu ve věku 15 let a více	tis. osob	194,1	197,6	194,8	185,5	196,9	188,6
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	86,0	85,8	87,2	85,6	85,6	88,5
zaměstnavatelé	%	2,2	2,3	1,8	2,1	1,7	1,8
pracující na vlastní účet	%	11,4	11,2	10,4	12,0	12,5	9,6
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	284,0	279,0	290,0	292,7	292,8	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	3,8	3,7	3,7	3,8	3,7	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	41,3	40,8	40,4	40,1	39,7	.
terciární (služby)	%	54,9	55,5	56,0	56,1	56,6	.
Míra ekonomické aktivity	%	60,8	60,4	60,9	61,0	59,7	61,7
v tom: muži		69,6	68,4	69,8	70,0	69,4	69,0
ženy		52,2	52,5	52,3	52,3	50,6	54,7
Míra zaměstnanosti	%	60,0	59,0	59,1	59,7	58,5	60,6
v tom: muži		68,8	67,2	67,9	69,0	68,3	68,1
ženy		51,3	51,0	50,4	50,8	49,2	53,5
Obecná míra nezaměstnanosti ⁴⁾	%	1,3	2,2	3,1	2,1	2,1	1,8
v tom: muži		1,0	1,7	2,6	1,4	1,6	1,4
ženy		1,6	2,8	3,7	2,9	2,7	2,3
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ (k 31. 12.; MPSV, MPO)							
Zaměstnaní cizinci	osoby	63 570	68 670	75 830	83 737	85 125	86 673
pracovněprávní vztahy cizinců v postavení zaměstnanců		57 994	62 901	69 831	77 289	78 571	79 625
cizinci s platným živnostenským oprávněním		5 576	5 769	5 999	6 448	6 554	7 048
NEZAMĚSTNANOST (k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	9 811	13 673	11 558	11 970	12 250	13 881
z toho: ženy		5 045	6 884	6 104	6 478	6 674	7 488
absolventi škol a mladiství		481	611	550	587	703	813
osoby se zdravotním postižením		1 708	2 182	2 079	1 988	2 021	2 211
osoby pečující o dítě do 15 let věku		1 711	2 189	2 281	2 403	2 354	2 574
v tom podle věku:							
do 19 let		382	512	442	578	669	784
20–24 let		834	1 123	916	957	1 064	1 294
25–34 let		1 971	2 673	2 039	2 150	2 122	2 377
35–44 let		2 123	2 988	2 443	2 534	2 538	2 858
45–54 let		2 154	3 114	2 669	2 717	2 863	3 210
55 let a více		2 347	3 263	3 049	3 034	2 994	3 358
průměrný věk	roky	42,6	42,7	43,6	43,1	42,8	42,6

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů); do roku 2021 přepočteno na celou populaci, od roku 2022 přepočteno na celou populaci po odečtení odhadu osob žijících mimo soukromé domácnosti resp. mimo byty

²⁾ s jediným nebo hlavním zaměstnáním, vč. ozbrojených sil

³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

⁴⁾ podle definice Mezinárodní organizace práce

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – sociální vývoj

1. pokračování

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		2 865	3 857	3 443	3 864	4 031	4 454
střední bez maturity		3 862	5 455	4 486	4 387	4 486	4 997
střední s maturitou		2 333	3 339	2 823	2 743	2 742	3 221
vyšší odborné vč. nástavbového		74	105	89	115	103	143
vysokoškolské		677	917	717	861	888	1 066
z toho podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO):							
nemanuální pracovníci	osoby	4 433	6 115	5 193	5 234	5 263	6 014
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		1 434	1 807	1 480	1 440	1 454	1 713
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		2 999	4 308	3 713	3 794	3 809	4 301
manuální pracovníci	osoby	5 287	7 203	6 268	6 590	6 801	7 592
kvalifikovaní (třídy 6–8)		2 687	3 859	3 160	3 228	3 333	3 959
nekvalifikovaní (třída 9)		2 600	3 344	3 108	3 362	3 468	3 633
v tom podle délky nezaměstnanosti:	osoby						
do 3 měsíců		4 843	4 769	4 091	4 753	4 723	4 846
více než 3 měsíce až 6 měsíců		2 141	3 229	2 237	2 581	2 571	3 031
více než 6 měsíců až 12 měsíců		1 393	3 045	1 929	1 906	1 968	2 392
více než 12 měsíců až 24 měsíců		700	1 679	1 855	1 136	1 511	1 800
více než 24 měsíců		734	951	1 446	1 594	1 477	1 812
Průměrná délka evidence	dny	305	314	381	357	361	375
Dosažitelní uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce ⁵⁾	osoby	8 737	12 670	10 433	10 792	11 187	12 837
z toho: ženy		4 444	6 366	5 545	5 856	6 126	6 954
absolventi škol a mladiství		464	599	540	565	683	803
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	osoby	4 216	5 049	4 052	4 232	4 223	4 695
z toho ženy		2 278	2 571	2 178	2 238	2 260	2 569
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměstnanosti	Kč	8 471	8 892	9 392	10 001	10 542	11 699
Podíl nezaměstnaných osob ⁶⁾	%	2,33	3,36	2,78	2,94	2,90	3,26
v tom: muži		2,23	3,25	2,53	2,62	2,59	2,96
ženy		2,43	3,48	3,04	3,29	3,21	3,57
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁷⁾	%	0,34	0,70	0,88	0,74	0,77	0,92
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	37 876	27 764	32 810	21 949	20 386	15 757
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	0,3	0,5	0,4	0,5	0,6	0,9
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
Čistý disponibilní důchod domácností celkem	mil. Kč	159 481	165 861	180 884	202 133	219 424	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	275,3	287,3	313,4	337,9	359,6	.
průměr Česka = 100	%	99,1	99,2	99,0	96,1	96,1	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁸⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	35 264	37 613	39 400	41 436	44 099	47 141
v tom: muži		38 180	40 068	41 724	44 355	47 253	50 951
ženy		31 638	34 446	36 508	37 924	40 304	42 577
Medián mezd	Kč	31 966	33 961	35 593	37 500	40 100	42 249
v tom: muži		34 378	35 872	37 540	40 001	42 533	45 331
ženy		29 222	31 552	33 166	34 774	37 241	39 003
NÁKLADY PRÁCE⁹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	46 493	48 189	50 568	52 455	56 183	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		33 675	34 995	36 807	37 854	40 552	.
sociální náklady a výdaje		12 092	12 551	13 280	13 767	14 649	.

⁵⁾ ve věku 15–64 let⁶⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku⁷⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ⁸⁾ zdroj: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)⁹⁾ podniky se sídlem v kraji

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – sociální vývoj

2. pokračování

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		18 845	18 789	19 023	19 710	19 496	19 154
základních škol		51 990	52 501	52 465	55 392	54 864	55 022
středních škol včetně konzervatoří (denní studium)		21 680	22 264	23 196	24 355	25 846	27 066
vyšších odborných škol (denní studium)		820	904	937	1 041	1 117	1 220
Studenti vysokých škol (občané Česka, k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		11 328	11 576	11 824	11 856	12 037	12 340
s místem výuky v kraji		11 820	11 940	11 869	11 914	12 170	12 630
z toho v prezenčním studiu	%	86,1	88,4	90,5	90,9	91,2	91,9
Absolventi VŠ (občané Česka) s místem výuky v kraji	osoby	2 385	2 419	2 269	2 233	2 348	2 379
ZDRAVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	2 742	2 748	2 812	2 815	2 861	2 869
obyvatelé na 1 lékaře		214	215	205	213	213	213
z toho zubní lékaři		447	434	420	420	437	426
Nemocnice akutní péče		9	10	10	10	9	9
lůžka		2 610	2 683	2 693	2 718	2 710	2 710
Samostatné ordinace lékařů							
praktických pro dospělé		241	237	238	236	232	243
praktických pro děti a dorost		96	94	92	90	86	89
stomatologů		318	312	305	300	299	287
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek ¹⁰⁾ celkem	tis. dávek	359,3	373,1	373,8	410,2	472,1	466,9
z toho rodičovský příspěvek		177,7	196,9	189,8	181,7	172,4	159,7
Výdaje na dávky ¹⁰⁾ celkem	mil. Kč	1 786	2 505	2 398	2 412	2 748	2 749
z toho rodičovský příspěvek		1 278	1 998	1 848	1 736	1 643	1 546
Výdaje na dávky státní sociální podpory ¹⁰⁾ na 1 obyvatele	Kč	3 040	4 240	4 154	4 031	4 504	4 495
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (k 31. 12.; MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		1 639	1 665	1 584	1 536	1 536	1 516
na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více		13,7	13,7	13,0	12,4	12,2	11,9
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		1 283	1 473	1 598	1 625	1 625	1 788
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		1 076	1 064	1 049	1 058	1 058	1 078
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ¹¹⁾	osoby	133 803	133 188	131 898	131 450	131 505	131 510
z toho ženy		79 928	79 190	78 459	77 976	77 718	77 562
Příjemci starobního důchodu sólo ¹²⁾	osoby	100 873	100 638	99 203	99 037	99 353	99 208
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{11,13)}	osoby	39 180	39 610	40 234	40 651	43 090	44 806
z toho ženy		22 386	22 650	23 077	23 398	24 481	25 506
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	29,3	29,7	30,5	30,9	32,8	34,1
v tom: muži		31,2	31,4	32,1	32,3	34,6	35,8
ženy		28,0	28,6	29,4	30,0	31,5	32,9
Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ¹²⁾	Kč	13 423	14 434	15 371	18 002	20 191	20 606
v tom: muži		14 669	15 746	16 759	19 590	21 371	21 764
ženy		12 265	13 199	14 056	16 491	19 062	19 493
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ¹²⁾ na mzdovém mediánu	%	42,0	42,5	43,2	48,0	50,4	48,8

¹⁰⁾ včetně dávek péčovské péče¹¹⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu¹²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu¹³⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	2 046 456	2 927 939	2 735 543	2 463 612	2 417 890	.
v tom dávky:							
nemocenské		1 487 632	1 786 649	1 917 040	1 769 776	1 756 801	.
ošetřovné		100 283	646 323 ¹⁶⁾	300 201 ¹⁶⁾	165 354	147 162	.
peněžitá pomoc v mateřství		439 455	473 943	495 507	487 948	472 679	.
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		469	507	211	436	121	.
otcovská poporodní péče ¹⁴⁾		13 333	13 519	14 201	29 353	30 018	.
dlouhodobé ošetřovné ¹⁴⁾		5 284	6 998	8 383	10 744	11 110	.
KULTURA (NIPOS)							
Veřejné knihovny vč. poboček		512	507	505	504	503	500
registrovaní čtenáři (tis. osob)		77	69	62	69	72	73
návštěvníci – fyzické návštěvy (tis. osob)		1 131	674	601	877	1 395	1 462
Muzea, galerie a památníky v provozu celkem		35	33	33	33	34	37
návštěvníci expozic a výstav (tis. osob)		390	240	259	367	406	397
Památkové objekty zpřístupněné návštěvníkům za vstupné		28	26	25	30	29	32
návštěvníci (tis. osob)		583	427	437	626	526	540
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		10 324	8 996	8 224	10 207	9 562	8 996
na 1 000 obyvatel		17,6	15,2	14,2	17,1	15,7	14,7
Objasněné trestné činy		4 930	4 005	3 863	4 429	4 194	3 686
Hlášené dopravní nehody		4 091	3 731	3 914	3 890	4 611	4 710
na 1 000 obyvatel		7,0	6,3	6,8	6,5	7,6	7,7
Usmrčené osoby při dopravních nehodách	osoby	28	31	34	31	27	43
Podíl bodovaných řidičů ¹⁵⁾ z registrovaných řidičů celkem	%	6,3	5,2	5,9	6,7	6,7	6,8
POŽÁRY (Hasičský záchranný sbor ČR)							
Požáry celkem		1 082	1 085	1 019	1 335	1 169	1 028
na 1 000 obyvatel		1,8	1,8	1,8	2,2	1,9	1,7
přímá škoda	mil. Kč	139	185	172	137	252	275

¹⁴⁾ dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018¹⁵⁾ bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče¹⁶⁾ na zvýšené výdaje na ošetřovné mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covidu-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	284 642	281 830	303 188	329 490	367 276	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	101,5	94,2	103,5	100,6	102,3	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	491,3	488,2	525,3	550,7	601,9	.
průměr Česka = 100	%	88,0	88,0	87,4	84,1	85,9	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	1 128,1	1 136,8	1 166,4	1 270,0	1 421,1	.
průměr Česka = 100	%	88,1	87,7	84,0	82,5	86,2	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	257 641	257 026	276 331	299 964	337 243	.
v tom sektory: primární	%	3,2	3,4	2,8	3,5	2,8	.
sekundární	%	40,8	39,4	39,0	38,1	40,0	.
terciární	%	56,0	57,2	58,1	58,3	57,1	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	63 603	65 980	75 036	88 000	93 484	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	109,8	114,3	130,0	147,1	153,2	.
průměr Česka = 100	%	76,3	80,7	82,5	81,1	80,1	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	283 958	279 037	289 967	292 669	292 766	.
z toho zaměstnanci		252 323	247 922	259 931	259 436	258 438	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	35 877	37 065	41 177	43 792	52 674	50 242
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	33 988	36 479	38 855	42 747	46 509	47 042
v tom: běžné výdaje		26 166	27 364	29 153	32 414	35 423	36 181
kapitálové výdaje		7 822	9 115	9 701	10 334	11 086	10 861
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	5 098	4 887	5 595	6 167	6 313	5 640
z toho: mzdové		2 340	2 356	2 478	2 811	3 212	3 077
financované z veřejných zdrojů Česka		1 174	1 155	939	965	1 079	1 141
Pracovníci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	3 725	3 596	3 686	3 948	3 799	3 693
z toho výzkumní pracovníci		2 255	2 247	2 313	2 508	2 246	2 220
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených osobním počítačem	%	79,7	81,2	82,8	83,7	82,6	84,3
Podíl domácností s připojením k internetu	%	83,2	85,2	86,5	87,5	87,8	90,1
EKONOMICKÉ SUBJEKTY							
Registrované subjekty (k 31. 12.)		146 382	147 671	149 138	149 980	137 082	137 926
z toho živnostníci		102 720	103 679	104 638	104 582	89 814	89 903
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		72 249	73 071	74 093	75 504	76 995	79 191
z toho živnostníci		45 359	46 201	46 920	47 507	46 722	47 493
Vzniklé subjekty		4 243	4 219	4 452	4 803	4 900	5 369
z toho živnostníci		2 693	2 626	2 842	3 208	3 179	3 734
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	11 525	12 249	13 654	15 687	⁷⁾ 14 115	.
z toho: rostlinná produkce		5 638	6 299	7 077	7 967	⁷⁾ 6 191	.
živočišná produkce		5 397	5 416	5 996	7 037	⁷⁾ 7 208	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (k 31. 5.)	ha	319 423	319 549	320 073	317 498	323 246	325 884
z toho orná		197 559	197 664	197 435	197 498	205 392	208 320
Sklizeň: obilovin	t	575 339	599 565	587 276	612 008	594 378	555 603
brambor	t	31 964	35 949	39 789	37 951	27 577	31 943
Hospodářská zvířata (k 31. 12.)							
skot	kusy	154 910	151 507	153 190	155 684	150 326	150 574
prasata	kusy	109 914	112 347	105 387	96 672	94 459	111 947
drůbež celkem	tis. ks	2 536	2 203	2 968	2 662	2 806	3 586
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	19 187	18 162	17 953	18 412	18 286	18 864
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	19 905	22 081	22 191	21 030	18 160	20 057
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	22 049	25 767	27 860	27 622	27 386	27 128
Výroba mléka	tis. l	339 090	350 541	354 487	348 202	369 741	379 855
Snáška konzumních vajec	tis. ks	217 742	190 992	383 185	280 351	178 649	303 136

¹⁾ souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí²⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2022 je vypočten z dat roku 2021, 2022 a 2023)⁷⁾ semidefinitivní údaje

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
LESNICTVÍ							
Plochy dřevin (k 31. 12.; NLI)	ha	300 637	301 058	300 702	300 381	300 162	299 748
Zalesňování	ha	2 185	2 829	3 276	3 277	3 480	3 291
Těžba dřeva	m ³ b. k.	2 372 059	3 020 113	2 229 656	2 575 140	2 189 094	2 251 953
z toho nahodilá hmyzová		1 671 745	2 318 367	1 437 300	1 184 769	954 181	441 311
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		159	154	151	154	157	158
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnance	mil. Kč	229 564	201 623	222 598	239 612	272 119	274 690
	tis. Kč	3 857	3 540	3 935	4 171	4 673	4 732
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	59 524	56 961	56 569	57 443	58 234	58 049
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	36 559	37 130	38 662	41 347	44 969	48 213
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	1 280	1 352	1 435	1 460	1 261	1 300
podíl na výrobě Česka	%	1,5	1,7	1,7	1,7	1,6	1,8
Spotřeba elektřiny netto	GWh	3 033	2 950	3 134	2 987	2 938	2 940
podíl na spotřebě Česka	%	5,1	5,1	5,2	5,2	5,3	5,3
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 472,9	1 558,8	1 750,9	1 517,9	1 478,2	1 480,6
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	362 408	362 338	402 855	348 153	306 293	310 305
podíl na spotřebě Česka	%	4,3	4,2	4,3	4,7	4,6	4,6
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	713,3	756,2	846,4	673,0	601,0	594,9
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁴⁾		28	26	26	26	26	25
Základní stavební výroba ⁴⁾	mil. Kč	7 376	7 490	7 478	8 340	10 074	9 028
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 269	2 370	2 379	2 628	2 973	2 615
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁴⁾	fyz. os.	3 251	3 160	3 143	3 174	3 389	3 453
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁴⁾	Kč	39 472	41 489	43 167	47 226	49 606	52 517
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	14 998	17 473	19 131	23 218	22 483	20 551
z toho pro veřejné zadavatele		7 214	9 583	9 791	11 124	9 799	8 920
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	16 571	19 773	22 592	28 350	23 889	24 825
z toho budov (bytových a nebytových)		12 106	14 799	17 657	21 689	15 641	18 896
z toho výstavba nových bytových budov		5 284	6 860	7 704	9 785	6 533	9 535
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 757	2 958	3 247	4 631	4 277	4 960
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		2 156	2 740	2 567	2 811	1 935	2 698
z toho v nových rodinných domech		1 202	1 229	1 543	1 309	1 023	979
Dokončené byty		2 688	2 506	2 413	2 519	2 449	1 845
z toho v nových rodinných domech		1 264	1 265	1 203	1 239	1 289	958
Investiční náklady na výstavbu 1 m ²							
obytné plochy bytu v novém rodinném domě	Kč	3 386	3 563	3 837	4 180	4 656	5 159
obytné plochy bytu v novém bytovém domě	Kč	26 807	27 525	30 162	31 969	35 845	39 149
DOPRAVA (k 31. 12.; Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových		355 958	363 362	366 869	380 565	393 261	400 426
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		528	592	613	585	564	553
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		28 486	30 828	31 648	30 727	29 469	28 907
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	872	534	555	841	898	900
z toho ze zahraničí		314	118	111	244	293	313
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,4	3,8	3,8	3,6	3,5	3,4
z toho hostů ze zahraničí		3,0	3,4	3,5	3,3	3,2	3,1
Satelitní účet cestovního ruchu							
Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu	mil. Kč	6 085	3 679	3 997	⁷⁾ 5 984	⁸⁾ 7 122	.
Průměrný počet zaměstnaných osob ⁶⁾	osoby	10 442	9 787	9 680	⁷⁾ 9 943	⁸⁾ 10 222	.

³⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

⁴⁾ podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující stavební činností

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převážující stavební činností

⁶⁾ počet zaměstnaných osob v hlavním zaměstnání (roční průměr)

⁷⁾ semidefinitivní údaje

⁸⁾ předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
PŮDA (ČÚŽK)							
Zemědělská půda (k 31. 12.)	ha	377 137	376 919	376 814	376 727	376 540	376 385
z toho: orná půda		251 382	250 064	249 364	248 919	248 138	247 547
zahrady a ovocné sady		13 594	13 743	13 863	13 990	14 186	14 374
trvalé travní porosty		112 161	113 112	113 587	113 818	114 215	114 464
Nezemědělská půda (k 31. 12.)	ha	387 757	387 972	388 089	388 171	388 362	388 517
z toho: lesní pozemky		308 732	308 918	309 091	309 200	309 303	309 493
zastavěné plochy a nádvoří		9 542	9 589	9 620	9 651	9 706	9 743
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	85,9	85,7	88,7	87,5	85,6	86,5
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	86,9	87,3	88,4	86,8	84,2	84,9
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	40,8	43,6	46,1	48,4	52,1	.
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	30,5	31,8	33,2	34,1	39,0	.
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	85,9	85,0	88,4	87,4	84,7	88,7
na kanalizaci s koncovou ČOV		80,6	80,8	84,0	82,9	81,8	82,2
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	95,5	95,6	95,8	95,4	96,1	94,5
Čistírný odpadních vod (ČOV)		208	211	215	222	226	272
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	173 137	173 333	174 688	176 197	177 312	183 160
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	8 601	8 756	8 941	8 749	8 369	26 330
OVZDUŠÍ (ČHMÚŠ¹⁾)							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,46	0,42	0,56	0,57	0,49	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,40	0,37	0,51	0,52	0,44	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,46	0,41	0,30	0,36	0,29	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,46	0,41	0,30	0,36	0,28	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,09	0,98	1,00	1,02	0,97	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,53	0,48	0,49	0,48	0,45	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,55	0,50	0,51	0,54	0,52	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	5,08	4,85	5,91	5,29	4,62	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		4,19	4,06	5,04	4,53	3,86	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,89	0,79	0,88	0,77	0,76	.
ODPADY							
Produkce odpadů celkem	t	2 000 998	2 227 609	2 755 732	2 255 880	2 119 412	.
na 1 obyvatele	kg	3 406	3 770	4 774	3 771	3 474	.
z toho nebezpečných	t	56 142	56 412	79 254	65 593	54 500	.
na 1 obyvatele	kg	96	95	137	110	89	.
Produkce komunálních odpadů ²⁾	t	266 157	275 432	290 274	290 608	283 256	.
na 1 obyvatele	kg	453	466	503	486	464	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 988	2 257	2 583	3 309	3 881	2 928
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 046,6	1 233,5	1 303,5	1 700,7	1 957,1	1 322,2
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	26,6	22,7	21,6	9,2	31,7	24,4
nakládání s odpadními vodami	%	54,9	55,0	57,8	51,6	47,2	38,6
nakládání s odpady	%	14,8	17,3	10,8	25,6	15,3	26,8
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	2 866,8	2 998,8	3 398,3	3 929,8	4 101,3	4 730,4
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	3,4	3,0	2,7	4,0	4,5	2,9
nakládání s odpadními vodami	%	22,3	22,2	19,9	19,3	18,5	17,9
nakládání s odpady	%	72,2	69,2	72,3	71,9	72,3	74,5

¹⁾ údaje před rokem 2021 nejsou srovnatelné vlivem změny metodiky; údaje za rok 2023 jsou předběžné²⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle okresů Plzeňského kraje v letech 2022, 2023 a 2024

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Domažlice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Rokycany	Tachov
Počet obyvatel (k 31. 12.)	2022	605 388	55 796	86 853	201 517	70 989	83 069	50 258	56 906
	2023	613 374	56 120	87 238	206 013	71 593	83 421	50 804	58 185
	2024	614 640	55 914	86 722	208 461	71 728	83 649	50 796	57 370
z toho cizinci (bez azylantů)	2022	80 814	5 418	6 847	41 404	5 500	5 650	4 754	11 241
	2023	78 199	5 261	6 392	41 215	5 205	4 744	4 501	10 881
	2024	80 522	5 156	6 255	44 486	5 243	4 647	4 534	10 201
v tom ve věku (%):									
0–14 let	2022	15,7	15,8	14,8	15,6	16,2	16,4	16,0	15,5
	2023	15,3	15,4	14,5	15,2	15,9	16,0	15,7	15,0
	2024	15,0	15,0	14,1	14,7	15,6	15,8	15,4	14,8
15–64 let	2022	63,8	63,3	62,6	63,8	63,2	64,4	63,1	66,6
	2023	64,1	63,5	62,6	64,5	63,5	64,4	63,2	66,9
	2024	64,3	63,7	62,6	65,0	63,6	64,6	63,2	66,7
65 let a více	2022	20,5	20,9	22,6	20,6	20,6	19,3	21,0	17,9
	2023	20,5	21,1	22,9	20,3	20,6	19,6	21,1	18,1
	2024	20,7	21,3	23,3	20,3	20,8	19,7	21,3	18,5
Průměrný věk (k 31. 12.)	2022	42,8	42,9	44,1	42,8	42,7	42,1	43,0	41,8
	2023	43,0	43,1	44,4	42,8	42,9	42,3	43,2	42,0
	2024	43,2	43,4	44,7	43,0	43,1	42,6	43,5	42,4
Index stáří ¹⁾ (k 31. 12.)	2022	130,6	131,8	153,0	131,9	126,9	117,7	131,4	115,9
	2023	134,0	136,9	158,0	133,9	129,9	122,0	134,4	120,3
	2024	138,3	142,4	164,9	137,9	133,1	125,0	138,5	125,1
Index ekonomické závislosti ²⁾ (k 31. 12.)	2022	70,4	72,6	74,6	69,7	71,7	69,3	71,9	63,0
	2023	70,4	72,5	74,9	69,2	71,8	70,1	72,6	62,9
	2024	70,6	72,9	75,3	68,7	72,8	70,3	73,2	64,3
Živé narození na 1 000 obyvatel	2022	9,2	8,9	8,6	9,4	9,5	9,5	9,4	8,9
	2023	8,1	7,7	7,5	8,3	8,1	8,4	8,6	7,8
	2024	7,5	7,3	7,0	7,7	7,8	8,1	6,5	7,2
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2022	11,2	11,2	12,4	10,9	11,8	10,7	11,6	9,9
	2023	10,0	10,9	11,2	9,6	10,5	9,4	9,8	9,3
	2024	10,2	10,2	11,0	9,9	10,6	9,8	11,3	9,5
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2022	54,1	41,3	41,6	89,5	48,4	47,7	48,4	89,3
	2023	30,5	27,2	25,6	58,1	35,1	32,4	34,6	65,5
	2024	26,6	22,5	21,6	57,6	31,3	30,9	31,8	46,6
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2022	7,5	13,7	11,9	21,9	16,7	17,2	16,4	17,0
	2023	15,5	18,3	17,5	34,8	24,3	27,2	22,6	41,7
	2024	21,8	23,3	23,5	43,5	26,6	26,5	27,2	58,4
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2022	-2,0	-2,3	-3,8	-1,5	-2,3	-1,3	-2,1	-1,0
	2023	-1,9	-3,2	-3,7	-1,3	-2,4	-1,0	-1,2	-1,5
	2024	-2,8	-2,9	-4,0	-2,2	-2,8	-1,7	-4,7	-2,4
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2022	46,6	27,6	29,7	67,6	31,7	30,5	32,0	72,3
	2023	15,0	9,0	8,1	23,3	10,9	5,2	12,0	23,7
	2024	4,8	-0,8	-1,9	14,1	4,7	4,4	4,6	-11,9
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2022	44,6	25,3	26,0	66,1	29,4	29,2	29,9	71,3
	2023	13,1	5,8	4,4	22,0	8,5	4,2	10,8	22,2
	2024	2,1	-3,7	-5,9	11,9	1,9	2,7	-0,2	-14,2
Naděje dožití při narození (v období 2020–2024)	muži	.	75,6	75,5	77,0	75,8	76,1	76,7	74,6
	ženy	.	81,5	81,8	82,7	81,4	81,8	81,9	80,3

¹⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 0–14 let²⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Plzeňského kraje v letech 2019 a 2024

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Domažlice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Rokycany	Tachov
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)	2019	9 811	911	1 515	3 153	863	1 410	854	1 105
	2024	13 881	1 435	2 132	4 302	1 097	1 954	1 342	1 619
z toho (%):									
ženy	2019	51,4	51,0	49,2	53,2	54,8	50,5	56,1	44,7
	2024	53,9	55,1	48,4	55,7	57,0	55,5	55,4	50,5
absolventi škol a mladiství	2019	4,9	7,6	4,0	4,7	4,8	5,5	4,1	4,6
	2024	5,9	8,2	5,9	5,7	6,6	5,4	4,8	5,1
osoby se zdravotním postižením	2019	17,4	18,0	18,0	14,1	19,9	15,7	24,6	20,4
	2024	15,9	19,8	14,0	14,0	18,6	13,7	19,2	18,2
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2019	43,0	34,4	45,7	44,8	43,3	43,8	41,5	40,9
	2024	33,8	26,0	37,3	35,2	37,6	31,4	32,9	33,8
dosažitelní ¹⁾	2019	89,1	92,8	88,8	88,0	86,8	86,0	92,5	92,3
	2024	92,5	93,1	93,7	91,3	89,5	90,1	96,3	95,2
ve věku do 24 let	2019	12,4	17,2	11,7	10,5	13,4	14,7	11,1	12,1
	2024	15,0	18,3	14,7	13,8	16,1	16,1	13,8	14,3
ve věku 55 let a více	2019	23,9	20,2	24,2	23,3	23,8	22,6	28,3	26,7
	2024	24,2	24,7	23,5	23,9	24,5	22,0	26,8	25,7
evidovaní 12 měsíců a více	2019	14,6	11,9	12,5	13,4	14,6	15,1	23,1	16,3
	2024	26,0	26,5	18,7	24,7	23,3	30,0	34,4	28,8
Podíl nezaměstnaných osob ²⁾ (k 31. 12.; %)	2019	2,33	2,12	2,46	2,27	1,86	2,36	2,52	2,85
	2024	3,26	3,75	3,66	2,96	2,16	3,28	4,03	3,96
v tom: muži	2019	2,23	2,03	2,54	2,12	1,62	2,29	2,13	3,04
	2024	2,96	3,30	3,71	2,59	1,80	2,85	3,48	4,00
ženy	2019	2,43	2,22	2,38	2,42	2,13	2,44	2,92	2,64
	2024	3,57	4,21	3,60	3,32	2,54	3,73	4,59	3,92
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ³⁾ (k 31. 12.; %)	2019	0,38	0,27	0,35	0,34	0,31	0,41	0,62	0,50
	2024	0,91	1,07	0,74	0,78	0,56	1,09	1,43	1,22
Pracovní místa v evidenci úřadu práce (ÚP)	2019	37 876	5 824	3 021	10 334	4 737	3 241	2 398	8 321
	2024	15 757	1 564	1 105	5 730	1 705	1 987	1 181	2 485
Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	2019	0,3	0,2	0,5	0,3	0,2	0,4	0,4	0,1
	2024	0,9	0,9	1,9	0,8	0,6	1,0	1,1	0,7
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více	2019	13,7	29,5	17,2	4,7	12,7	6,3	23,2	27,1
	2023	12,2	28,7	14,3	4,1	11,2	6,2	21,8	23,2
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2019	13 423	13 081	13 048	13 764	13 407	13 389	13 452	13 217
	2024	20 606	20 007	20 078	21 091	20 610	20 673	20 673	20 248
Průměrná měsíční výše starobního důchodu mužů (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2019	14 669	14 254	14 169	15 118	14 535	14 733	14 741	14 377
	2024	21 764	21 052	21 065	22 480	21 562	21 950	21 896	21 120
Průměrná měsíční výše starobního důchodu žen (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2019	12 265	11 954	11 987	12 588	12 269	12 073	12 216	12 138
	2024	19 493	18 970	19 102	19 866	19 628	19 354	19 454	19 409

¹⁾ ve věku 15–64 let²⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve stejném věku³⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let⁴⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Plzeňského kraje v letech 2019 a 2024

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Domažlice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Rokycany	
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu) ⁵⁾ (%)	2019	29,3	32,2	34,9	25,7	31,3	31,4	29,0	23,7
	2024	34,1	37,2	39,3	30,0	37,0	36,2	34,4	28,7
v tom: muži	2019	31,2	33,8	37,1	27,5	34,9	31,6	31,4	25,1
	2024	35,8	38,4	40,4	31,7	40,4	36,8	36,9	29,9
ženy	2019	28,0	31,2	33,5	24,5	28,7	31,2	27,4	22,9
	2024	32,9	36,3	38,5	28,9	34,5	35,8	32,7	27,9
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2019	17,6	13,3	14,3	26,2	11,6		13,7	16,2
	2024	14,7	13,5	11,4	20,9	9,0		13,3	15,4
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2019	7,0	8,3	5,3	7,6	5,4		7,0	9,9
	2024	7,7	10,2	6,4	9,2	6,7	6,1	4,6	8,1
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více (k 31. 12.)	2019	212,8	199,5	208,7	223,4	204,6	220,5	215,2	192,9
	2024	206,9	222,4	207,7	210,3	185,9	216,1	213,7	184,6
z toho:									
se zjištěnou aktivitou	2019	94,0	78,1	90,5	103,4	92,5	97,2	99,2	75,8
	2024	94,8	77,6	90,3	100,5	96,1	104,9	103,7	73,2
subjekty vzniklé v roce	2019	5,6	4,8	5,2	5,8	6,1	5,8	5,6	5,8
	2024	7,5	5,1	6,4	8,6	7,9	7,7	8,0	6,0
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2019	3,7	3,9	1,9	2,9	3,9	7,0	4,4	3,2
	2024	4,4	1,7	1,7	6,5	4,7	4,5	4,5	3,2
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2019	4,6	3,2	3,0	6,0	4,1	5,7	2,2	4,5
	2024	3,0	1,9	3,4	2,6	3,4	4,6	2,4	2,5
Hromadná ubytovací zařízení	2019	528	49	252	70	27	46	31	53
	2024	553	55	269	63	31	45	34	56
lůžka	2019	28 486	2 351	10 088	5 364	1 161	3 815	1 912	3 795
	2024	28 907	2 316	10 551	4 740	1 328	3 933	2 061	3 978
lůžka na 1 000 obyvatel	2019	48,5	38,0	116,8	27,8	18,4	47,9	38,9	70,3
	2024	47,3	41,5	121,6	23,0	18,6	47,2	40,7	69,4
hosté (tis. osob)	2019	871,9	⁶⁾ 36,7	⁶⁾ 284,7	336,7	⁶⁾ 21,6	⁶⁾ 54,6	⁶⁾ 36,1	101,4
	2024	900,4	⁶⁾ 59,0	⁶⁾ 284,4	327,2	⁶⁾ 29,8	⁶⁾ 49,0	⁶⁾ 38,3	112,7
z toho ze zahraničí	2019	314,3	⁶⁾ 11,4	⁶⁾ 32,7	189,7	⁶⁾ 5,6	⁶⁾ 5,4	⁶⁾ 6,3	63,1
	2024	312,5	⁶⁾ 23,2	⁶⁾ 27,1	168,0	⁶⁾ 6,5	⁶⁾ 4,8	⁶⁾ 9,4	73,5
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ									
Podíl na celkové výměře (k 31. 12.; %):									
orná půda	2019	32,9	34,4	24,9	33,7	42,2	40,8	29,6	30,0
	2024	32,4	33,8	24,5	32,7	41,5	40,2	29,3	29,4
lesní pozemky	2019	40,4	38,3	43,4	25,0	30,8	40,4	48,9	43,6
	2024	40,5	37,8	43,5	25,0	32,0	40,5	48,9	43,7
zastavěné plochy a nádvoří	2019	1,2	1,1	1,0	5,0	1,5	1,2	1,4	0,8
	2024	1,3	1,1	1,0	5,2	1,5	1,2	1,4	0,8

⁵⁾ starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

⁶⁾ méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031	Pelhřimov	PE	CZ0633
České Budějovice	CB	CZ0311	Třebíč	TR	CZ0634
Český Krumlov	CK	CZ0312	Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313			
Písek	PI	CZ0314	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Prachatice	PT	CZ0315	Blansko	BK	CZ0641
Strakonice	ST	CZ0316	Brno-město	BM	CZ0642
Tábor	TA	CZ0317	Brno-venkov	BI	CZ0643
			Břeclav	BV	CZ0644
Plzeňský kraj	PLK	CZ032	Hodonín	HO	CZ0645
Domažlice	DO	CZ0321	Vyškov	VY	CZ0646
Klatovy	KT	CZ0322	Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeň-město	PM	CZ0323			
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Jeseník	JE	CZ0711
Rokycany	RO	CZ0326	Olomouc	OC	CZ0712
Tachov	TC	CZ0327	Prostějov	PV	CZ0713
			Přerov	PR	CZ0714
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Šumperk	SU	CZ0715
Cheb	CH	CZ0411			
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Sokolov	SO	CZ0413	Kroměříž	KM	CZ0721
			Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Ústecký kraj	ULK	CZ042	Vsetín	VS	CZ0723
Děčín	DC	CZ0421	Zlín	ZL	CZ0724
Chomutov	CV	CZ0422			
Litoměřice	LT	CZ0423	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Louny	LN	CZ0424	Bruntál	BR	CZ0801
Most	MO	CZ0425	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Teplice	TP	CZ0426	Karviná	KI	CZ0803
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Nový Jičín	NJ	CZ0804
			Opava	OP	CZ0805
Liberecký kraj	LBK	CZ051	Ostrava-město	OV	CZ0806
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			